

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ
JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

www.tim4pin.hr

BROJ 9.

rujan 2022.

*Dvojno iskazivanje u kunama i
eurima*

PLANIRANJE U SUSTAVU PRORAČUNA ZA 2023. GODINU

*Materijalna prava lokalnih
službenika*

Smjenski rad

*NOV model - društvena
poticana stanogradnja*

NAKLADNIK - tim4pin
K: šnjavoga 1./11. 10 000 Zagreb | centar@tim4pin.hr
TISKANICA - poštarna plaćena u HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

9

ISSN 1848-7610

9 771848 761002

- **Prikaz novog Zakona o javnoj nabavi** - 210,00 kn (27.87 €)
- **CBA** - Analiza troškova i koristi - 210,00 kn (27.87 €)
- **Vodič za dobro upravljanje u javnom i neprofitnom sektoru** - 84,00 kn (11.15 €)
- **Moj EU projekt** – priručnik za pripremu i provedbu EU projekata - 150,00 kn (19.91 €)
- **Komunikacija A do Uprava** - priručnik za komuniciranje u javnom i neprofitnom sektoru - 84,00 kn (11.15 €)
- **Računski plan proračuna 2021.** - 105,00 kn (13.94 €)
- **Primjena Računskog plana proračuna** - obrazloženja i primjeri knjiženja za 2022. godinu - 350,00 kn (46.45 €)

20 % popusta za 3 ili više naručenih primjeraka

Za narudžbe i više informacija posjetite nas na:

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Iznimno toplo ljeto, a očito i iznimno uspješna turistička ljetna sezona, ušli su u svoju završnu fazu. Prognoze i najave su da će i „bablje ljeto“ biti toplo, a time i pogodno za putovanja onima koji si to još mogu priuštiti. Prometnice prema, i s mora i dalje su „živahne“, a temperature zraka spustile su se na „samo“ tridesetak stupnjeva. S jedne strane izvrstan uspjeh za turistički sektor i državni proračun, ali s druge strane, suša koja je u mnogim područjima ugrozila poljoprivredne prinose. Suši svjedočimo i u brojnim drugim državama, dok opet u nekima haraju razorne oluje. Sve se to uklapa u sveprisutne i dokazane klimatske promjene o čijim se uzrocima ne postiže globalni konsenzus, prvenstveno onih koji im najviše doprinose.

Potencijalna i rastuća energetska kriza, a s time u svezi i neizvjesna jesen i zima, zauzimaju sve više medijskoga prostora. Umirujuće vijesti su da su zalihe plina osigurane i da nam neće biti hladno. Što će biti s gospodarstvom i životnim standardom nitko se ne usuđuje preciznije prognozirati. Uštedevine i dohoci se tope, a zaštićeni su samo oni koji povećanim cijenama svoje zarade mogu prevaliti na krajnje potrošače. No stoga, u ovom času prigodno je prisjetiti se popularne zagorske uzrečice: „Nigdar ni bilo da nekak ni bilo i nigdar ne bu da nekak ne bu“.

Na poslovnom planu, ali i u svakodnevnom životu, ušli smo u razdoblje dvojnog iskazivanja cijena. Većina trgovaca i drugih poslovnih subjekata nije čekala obvezujući rok i svoje su iskaze vrijednosti dobara već prezentirali i u eurima. U prvi mah „optička varka“ kako je sve jeftino?! Samo par eura. No, kada uskoro dobijemo iskazane plaće i mirovine u eurima suočit ćemo se s isto tako skromnim iznosima. Cijene u eurima za sada ignoriramo i stoga je razdoblje prilagodbe zaista potrebno.

Pred financijskim i računovodstvenim službama ponovo su zahtjevne aktivnosti planiranja proračuna i izrade financijskih planova. Ove godine još dodatno opterećene preračunavanjem ili izravnim planiranjem u novoj službenoj valuti. Do konca godine sve se ipak svodi samo na informacijske aktivnosti i obveze, a prava i konkretna financijska transformacija čeka nas od prvoga dana iduće godine kada nastupi razdoblje dvojnoga optjecaja kune i eura. To je razdoblje zahtjevno i u računovodstvenom smislu. Razdoblje do zaključivanja poslovne 2022. godine u kunama koje seže i u 2023. godinu, uz istodobno praćenje tekućeg poslovanja u eurima, izazov je kojim se već sada intenzivno bave kreatori i „serviseri“ naših poslovnih softvera. I mi bismo trebali sagledati na vrijeme što to znači za naše poslovne knjige i dokumente koji se generiraju iz integralnih baza podataka.

Na kraju, srdačan vam pozdrav i dobrodošli tamo gdje smo prije nekoliko tjedana stali.

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN

Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Zagreb, Gajeva ulica 51/1

tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr

OIB 83718300522; MBS 2929236;

www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Kršnjavoga 1 (The Westin hotel), Zagreb

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:

Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne;

doc.dr.sc. Ivan Čevizović; dr.sc. Josip Čičak;

prof.dr.sc. Saša Drezgić; dr.sc. Damir Juričić;

Mladenka Karačić, dipl.oec.; mr.sc. Mirjana

Mahović-Komljenović; Ivana Pajković, mag.oec.;

Ante Loboja, mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica

Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc.

Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc.dr.sc.

Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.;

Ivana Vargašević Čonka, dipl. oec.; prof.dr.sc.

Vesna Vašiček; Hana Zoričić, dipl. oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: Turistička zajednica Grada Iloka, autor

fotografija D. Puharić

Grafička priprema i oblikovanje naslovnice:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o.,

Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

**Planiranje proračuna i financijski planovi
proračunskih i izvanproračunskih korisnika
za 2023.-2025.g**

(u kontekstu novog Zakona o proračuna i uvođenja eura)

14. rujna 2022. (srijeda), s početkom u 9:30h

WEBINAR

1. Financijska i metodološka osnova planiranja proračuna
2. Računovodstvene aktualnosti i novine bitne za planiranje
3. Pripreme za uvođenje eura – jesmo li se razumjeli?
4. Odgovori na vaša pitanja

Predavači: suradnici iz Ministarstva financija i savjetnici TIM4PIN-a

Materijali: prezentacije predavača

Naknada s uključenim PDV-om: 650 kn (86,27 €)

fiksni tečaj konverzije = 7,53450

**Škola računovodstva proračuna
i proračunskih korisnika**

(on line)

04. - 07. listopada, 09:30 - 15:00 h

Predavanja i materijali temelje se na novom Zakonu o proračunu (NN 144/21) i ažuriranim provedbenim propisima.

Predavači: Voditelj škole - Prof.dr.sc. Vesna Vašiček, Savjetnici TIM4PIN-a, predstavnici akademske zajednice i nadležnih ministarstava

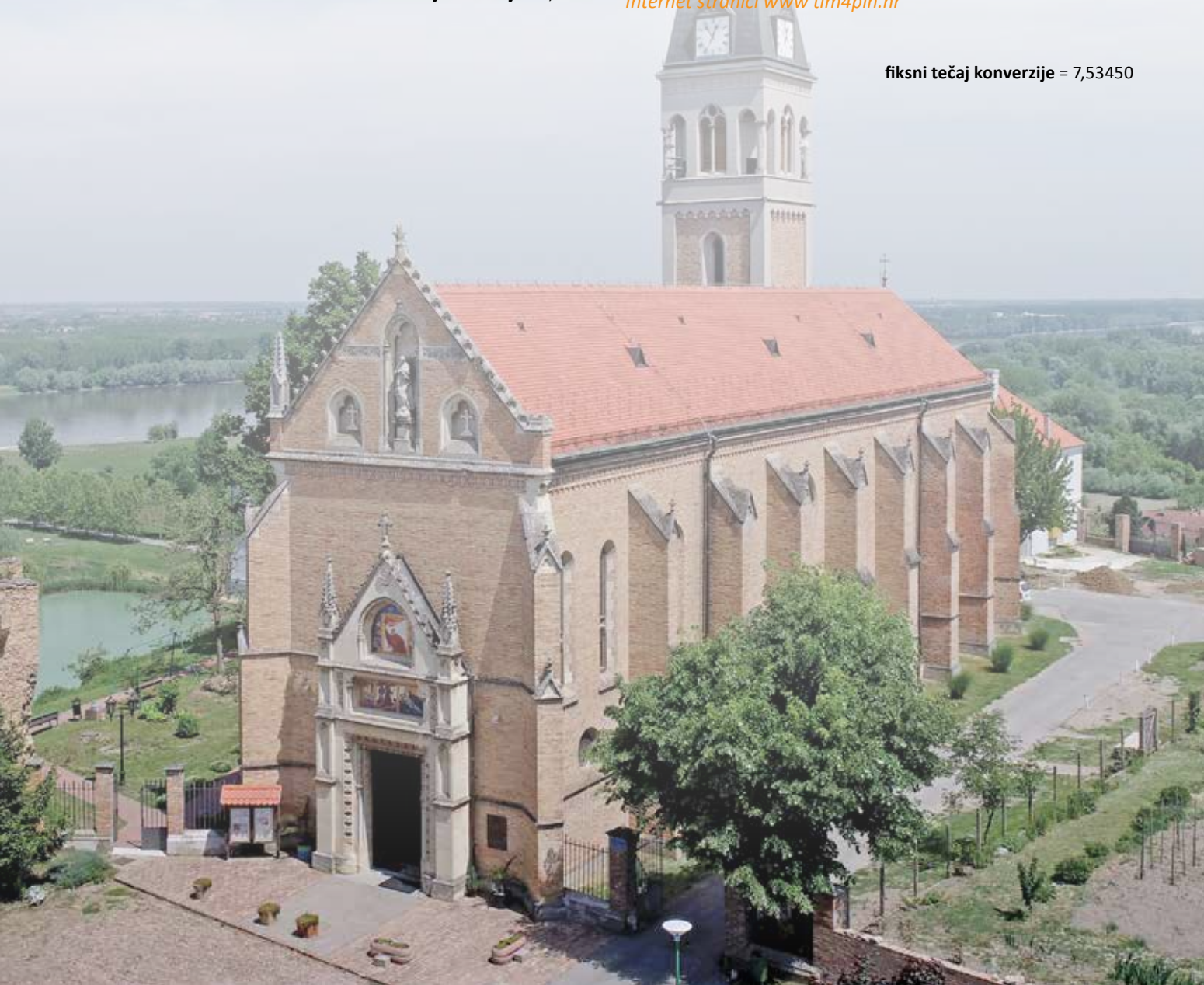
Naknada s uključenim PDV-om: 3.300,00 kn (437,99 €)

Kotizacija uključuje zbirku prezentacija predavača i raspoloživa izdanja (u elektronskom obliku):

1. *Primjena Računskog plana proračuna – obrazloženja i primjeri knjiženja za 2022. godinu, Karačić, M., Vašiček, D. (2022.)*
2. *Računski plan proračuna 2021.*

Detaljni program, informacije i prijave dostupne su na našoj Internet stranici www.tim4pin.hr

fiksni tečaj konverzije = 7,53450

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

Novine u planiranju na razini JLP(R)S za razdoblje 2023. – 2025.

Danijela Stepić
Marija Lacković
Lidija Senjanec

5

Prijenosi sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnosti

18

Tamara Kelković Benko

Namirenje nedostajućih sredstava JLP(R)S za povrat poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu za 2021. godinu

21

Andrea Kocelj

Uvođenje eura i dvojno iskazivanje u tijelima javne vlasti

24

Mirjana Mahović Komljenović

Plaćanje i zaprimanje informacija o prometu po žiroračunima kroz poslovni softver

31

Josip Kovačec

RAČUNOVODSTVO

Financijsko poslovanje sudova sa strankama

34

Nora Kalc
Davor Vašiček

Interno izvještavanje u funkciji upravljanja javnim zdravstvenim ustanovama

37

Jelena Čudić
Davor Vašiček

PLAĆE I NAKNADE

Materijalna prava lokalnih službenika i namještenika

42

Vesna Šiklič Odak

PRAVO

Smjenski rad u državnim i javnim službama

50

Gordana Muraja

Novine u pravu na pristup informacijama

54

Alan Vajda

Novine u zakonskoj regulaciji upravljanja javnim ustanovama u kulturi

58

Dragan Zlatović

JAVNA NABAVA

Pravo ponuditelja na uvid u dokumentaciju postupka javne nabave

62

Ante Loboja

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

68

PAMETNI GRADOVI

Smart living: NOV - model društveno poticanje stanogradnje

Saša Drezgić
Damir Juričić
Damir Medved
Jasminka Hodžić
Gorana Stipeč Brlić

70

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Pripreme neprofitnih organizacija za uvođenje eura

76

Hajdica Filipčić
Ana Zorić

ODGOVORI NA PITANJA

84

Odgovori na vaša pitanja

TIM4PIN INFO

90

Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

92

Naknade korisnika državnog proračuna

94

Plaće

97

Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

98

Drugi dohodak

99

Primici izuzeti od ovrhe

100

Financijske obavijesti

101

Ostale informacije

WWW.TIM4PIN.HR

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

SAVJETOVANJE, PRIPREMA I PROVEDBA EU PROJEKATA

U NAŠOJ PONUDI

Pružamo usluge savjetovanja, pripreme i provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije.

U financijskom razdoblju 2014. - 2020. osigurali smo za svoje klijente više od 40 milijuna kuna bespovratnih sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Nudimo besplatno savjetovanje o prihvatljivosti Vaše ideje u odnosu na raspisani natječaj.

Obratite nam se s povjerenjem.

tim4pinmagazin

NOVA WEB STRANICA U IZRADI!

S početkom 2023. godine s radom počinje naša nova i poboljšana web stranica! Osim veće preglednosti, očekujte pojednostavljen postupak naručivanja naših izdanja i pretplata, prijava na radionice, kao i olakšan pristup elektroničkom časopisu za naše pretplatnike, dostupne snimke održanih webinarara i druge pogodnosti...

Novine u planiranju na razini JLP(R)S za razdoblje 2023. – 2025.

Danijela Stepić*

Marija Lacković*

Lidija Senjanec*

Autorice u tekstu predstavljaju novosti koje će utjecati na izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijskih planova njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika za razdoblje 2023. – 2025. u skladu s odredbama novog Zakona o proračunu¹. Proračunski ciklus 2023.-2025. specifičan je i po tome što će se proračuni i financijski planovi po prvi puta pripremati i usvajati u valuti euro.

1. Uvod

Na prijedlog Ministarstva financija, Vlada Republike Hrvatske je u travnju 2022. usvojila Program konvergencije Republike Hrvatske za razdoblje 2023.-2025. Radi se o dokumentu koji sadrži makroekonomski i fiskalni okvir Republike Hrvatske u tekućoj proračunskoj godini i sljedeće tri proračunske godine. U makroekonomskom okviru očekuje se da će nakon rasta BDP-a od 3,0% u 2022., rast opet ubrzati na 4,4% u 2023. godini. Tijekom srednjoročnog razdoblja očekuje se nastavak rasta gospodarske aktivnosti po usporavajućoj dinamici od 2,7% u 2024. te 2,5% u 2025. godini. Vežano za fiskalna kretanja, kako na prihodnoj tako i na rashodnoj strani proračuna, u narednom srednjoročnom razdoblju očekuje se da će ona rezultirati postupnim smanjenjem proračunskog manjka s 2,9% BDP-a u 2021. na 2,8% BDP-a u 2022. godini. U 2023. i 2024. godini manjak proračuna opće države predviđa se na razini od 1,6% BDP-a, a u 2025. na razini od 1,2% BDP-a. U isto vrijeme udio javnog duga u nominalnoj vrijednosti bruto domaćeg proizvoda smanjivat će se godišnje po prosječnoj stopi od 3,1 postotna boda, odnosno sa 76,2% BDP-a u 2022. na 71,7% BDP-a u 2023., 68,9% BDP-a u 2024. te na 66,9% BDP-a u 2025. godini.

Na temelju Programa konvergencije za razdoblje 2023.-2025., Vlada Republike Hrvatske je usvojila i Odluku o proračunskom okviru za razdoblje 2023. – 2025. U Odluci je sadržana visina rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka po razdjelima organizacijske klasifikacije za razdoblje 2023.-2025. Visina rashoda po razdjelima organizacijske klasifikacije koji se odnose na sva ministarstva i druge proračunske korisnike državnog proračuna obuhvaća visinu rashoda potrebnih za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti te visinu rashoda potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti. Nadalje, u predmetnoj Odluci je utvrđena visina manjka, odnosno viška izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za razdoblje 2023. – 2025.

U Ministarstvu financija, u vrijeme pisanja ovog teksta, u tijeku je izrada uputa za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Upute se pripremaju na osnovi Programa konvergencije i Odluke o proračunskom okviru za razdoblje 2023. -2025., a iste će sadržavati i detaljnija pojašnjenja vezano uz izradu proračuna i financijskih planova u skladu s odredbama novog Zakona o proračunu. U nastavku se u kratkim crtama predstavljaju novosti koji će, posebice na lokalnoj i regionalnoj razini, utjecati na planiranje proračuna i financijskih planova za razdoblje 2023.-2025.

2. Novosti kod planiranja prema novom Zakonu o proračunu

a) Planiranje za 2023.- 2025. na razini skupine ekonomske klasifikacije

Značajna novost u odnosu na stari Zakon o proračunu² i dosadašnju praksu jest razina ekonomske klasifikacije na kojoj se predlaže i usvaja plan za proračunsku godinu i projekcije za sljedeće dvije godine. Sukladno člancima 38., 39. i 42. novog Zakona o proračunu, proračun JLP®s i financijski planovi proračunskog korisnika i izvanproračunskog korisnika **usvaja se na razini skupine ekonomske klasifikacije**. U skladu s navedenim, prihodi i primitci, rashodi i izdatci za 2023. godinu iskazuju na razini skupine (druga razina računskog plana) isto kao za 2024. i 2025. godinu. Navedeno je novost u ovom proračunskom ciklusu i razlika od prethodnih godina kada se plan za proračunsku godinu iskazivao na razini trećoj razini (podskupine ekonomske klasifikacije), a projekcije na drugoj razini (skupine ekonomske klasifikacije).

b) Iskazivanje rashoda po funkcijskoj klasifikaciji

Novi Zakon o proračunu u članku 29. propisuje obvezu da JLP/R/S u Općem dijelu proračuna u Računu prihoda i rashoda, rashode iskažu i prema funkcijskoj klasifikaciji. Ista obveza propisana je u članku 34. novog Zakona o proračunu i proračunskim korisnicima JLP/R/S koji u Općem dijelu financijskog plana u Računu prihoda i rashoda, rashode proračunskog korisnika trebaju iskazati prema funkcijskoj klasifikaciji. Dio

* Danijela Stepić, univ.spec.oec., Marija Lacković, struč.spec.oec., Lidija Senjanec, dipl.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ Narodne novine br. 144/21

² Zakon o proračunu (Narodne novine br.87/08, 136/12 i 15/15)

JLP/R/S te njihovih proračunskih korisnika i u do sada su iskazivali rashode po funkcijskoj klasifikaciji, međutim dio nije postupao na taj način.

Novost u ovom proračunskom ciklusu i razlika od prethodnih godina je da **JLP/R/S i njihovi proračunski korisnici sada imaju zakonsku obvezu iskazati rashode u Općem dijelu proračuna, odnosno financijskog plana u Računu prihoda i rashoda prema funkcijskoj klasifikaciji.**

c) Sažetak Računa prihoda i rashoda i sažetak Računa financiranja u Općem dijelu proračuna i financijskog plana

Novi Zakon o proračunu u članku 29. i u članku 34. propisuje da Opći dio proračuna, odnosno Opći dio financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika obvezno sadrži i sažetak Računa prihoda i rashoda te sažetak Računa financiranja. U skladu s navedenim **JLP/R/S te njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici u obvezi su** u ovom proračunskom ciklusu **priprijeti navedene sažetke.**

d) Obveza izrade višegodišnjeg plana uravnoteženja

Člankom 37. novog Zakona o proračunu propisano je da ako JLP/R/S i njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici ne mogu preneseni manjak podmiriti do kraja proračunske godine, obvezni su izraditi višegodišnji plan uravnoteženja za razdoblje za koje se proračun odnosno financijski plan donosi.

Isto tako, ako JLP/R/S i njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici ne mogu preneseni višak, zbog njegove veličine, u cijelosti iskoristiti u jednoj proračunskoj godini korištenje viška planira se višegodišnjim planom uravnoteženja za razdoblje za koje se proračun odnosno financijski plan donosi.

U prethodnim godinama izrada višegodišnjeg plana uravnoteženja nije bila propisana Zakonom o proračunu, već je Ministarstvo financija u uputama za izradu proračuna davalo instrukcije JLP/R/S-ima njihovim proračunskim i izvanproračunskim korisnicima za izradu višegodišnjeg plana uravnoteženja.

e) Upravljačka tijela korisnika usvajaju prijedloge financijskog plana

Člankom 38. stavkom 2. i člankom 39. stavkom 2. novog Zakona o proračunu propisano je da čelnik proračunskog i izvanproračunskog korisnika, prije dostave prijedloga financijskog plana nadležnom upravnom tijelu, prijedlog financijskog plana obvezan uputiti upravljačkom tijelu na usvajanje, ako je primjenjivo, a u skladu s aktima kojima je uređen rad proračunskog odnosno izvanproračunskog korisnika.

Novim Zakonom o proračunu je dalje uređeno, ako postoje razlike u financijskom planu proračunskog korisnika sadržanom u proračunu koji je usvojilo predstavničko tijelo u odnosu na već usvojeni prijedlog financijskog plana od strane upravljačkog tijela, upravljačko tijelo usvaja financijski plan koji je sadržan u proračunu koji je usvojilo predstavničko tijelo.

Ako postoje razlike u financijskom planu izvanproračunskog korisnika na koji je predstavničko tijelo dalo suglasnost u odnosu na već usvojeni prijedlog financijskog plana od strane

upravljačkog tijela, upravljačko tijelo usvaja financijski plan na koji je predstavničko tijelo dalo suglasnost.

f) Obrazloženje – sastavni dio proračuna i financijskog plana

Sadržaj proračuna u novom Zakonu o proračunu dopunjen je time da obrazloženje postaje sastavni dio proračuna, kako na državnoj tako i na razini JLP/R/S. Obrazloženje općeg dijela proračuna JLP/R/S, sukladno odredbama članka 31. novog Zakona o proračunu, sadrži:

- obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- obrazloženje prenesenog manjka, odnosno viška proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Obrazloženje posebnog dijela proračuna JLP/R/S temelji se na obrazloženjima financijskih planova proračunskih korisnika, a sastoji se od obrazloženje programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti iz akata strateškog planiranja.

Novi Zakon o proračunu u članku 36. propisuje obvezu proračunskim i izvanproračunskim korisnicima za izradu obrazloženja i to obrazloženje uz opći dio financijskog plana i obrazloženje uz posebni dio financijskog plana. Obrazloženje općeg dijela financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika JLP/R/S sadrži:

- obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka i
- obrazloženje prenesenog manjka odnosno viška financijskog plana, u slučaju da isti postoji.

Obrazloženje posebnog dijela financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti iz akata strateškog planiranja i godišnjeg plana rada.

g) Predlaganje amandmana na proračun JLP/R/S i financijske planove izvanproračunskog korisnika JLP/R/S

Novost je da je člankom 41. novog Zakona o proračunu detaljno uređeno predlaganje amandmana tako da se mogu podnositi amandmani:

- kojima se predlaže povećanje proračunskih rashoda iznad iznosa utvrđenih prijedlogom proračuna JLP/R/S i financijskim planom izvanproračunskog korisnika JLP/R/S pod uvjetom da se istodobno predloži smanjenje drugih rashoda **u istom iznosu i unutar istih izvora financiranja** u posebnom dijelu proračuna ili financijskog plana i
- kojima se predlaže povećanje proračunskih izdataka iznad iznosa utvrđenih prijedlogom proračuna JLP/R/S i financijskim planom izvanproračunskog korisnika JLP/R/S pod uvjetom da se istodobno predloži smanjenje drugih izdataka **u istom iznosu i unutar istih izvora financiranja** u posebnom dijelu proračuna ili financijskog plana.

Novi Zakon o proračunu, kao i prethodni, propisuje da prijedlozi amandmana na proračun JLP/R/S i financijski plan izvanproračunskog korisnika JLP/R/S ne smiju biti na teret proračunske zalihe, na teret dodatnog zaduživanja ili već pripreuzetih obveza.

h) Transparentnost proračuna – zakonska obveza

Novi Zakon o proračunu detaljno propisuje obvezu objave dokumenata i informacija o trošenju sredstava, a sve u cilju postizanja veće transparentnosti. Obveze temeljem članka 144. novog Zakona o proračunu jesu:

- Proračun i izmjene i dopune proračuna, odluka o privremenom financiranju, odluka i izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna JLP/R/S, financijski planovi i izmjene i dopune financijskih planova izvanproračunskih korisnika, polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna te polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika objavljuju se na mrežnim stranicama JLP/R/S i izvanproračunskog korisnika,
- Financijski plan i izmjene i dopune financijskog plana, polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika objavljuje se na njegovim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama JLP/R/S ako proračunski korisnik nema svoje mrežne stranice,
- Opći i posebni dio proračuna, odluka o izvršavanju proračuna JLP/R/S, izmjene i dopune proračuna te izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna, odluka o privremenom financiranju te opći i posebni dio polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna objavljuju se u službenom glasilu JLP/R/S i izvanproračunskog korisnika,
- Opći i posebni dio polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika objavljuju se u službenom glasilu JLP/R/S i izvanproračunskog korisnika,
- Vodič za građane o proračunu, izmjenama i dopunama proračuna te polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna objavljuje se na mrežnim stranicama JLP/R/S.

U skladu sa dosadašnjom praksom, a vezano za transparentnost proračuna, Ministarstvo financija i dalje preporuča JLP/R/S –ima da na svojim mrežnim stranicama:

- sve ključne proračunske dokumente (a posebice prijedlog proračuna, izglasani proračun, izmjene i dopune proračuna, proračunski vodič, polugodišnji i godišnji izvještaji o izvršenju proračuna) objavljuju na u jedinstvenom folderu nazvanom PRORAČUN, na kojeg postoji direktan link s naslovne stranice,
- pri objavi prijedloga proračuna, izglasanog proračuna te izmjena i dopuna proračuna objavljuju kompletan sadržaj tih proračunskih dokumenata (opći i posebni dio proračuna),
- usvojeni proračuni objavljuju, sukladno odredbama Zakona o proračunu, za proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine na drugoj razini računskoga plana (na razini skupine) i
- proračunske vodiče za građane, na zahtjev građana, distribuiraju građanima svake godine u obliku brošure (fizičke i elektroničke), o trošku proračuna.

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 - pročišćeni tekst, 137/15 - ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20) propisano je da su općina, grad i županija **dužne** na svojim mrežnim stranicama **javno objaviti informacije o trošenju proračunskih sredstava** tako

da te informacije budu lako dostupne. Zakonom o proračunu također je propisano da **su JLP/R/S, proračunski i izvanproračunski korisnici dužni javno objavljivati informacije o trošenju sredstava na svojim mrežnim stranicama na način da te informacije budu lako dostupne, pretražive i strojno čitljive**. Objava informacija, propisana Zakonom o proračunu, podrazumijeva najmanje objavu isplata iz proračuna, odnosno financijskog plana tijekom proračunske godine, objavu podataka o isplati i vrsti rashoda, odnosno izdatka te objavu podataka o primatelju sredstava, uključujući i njegov osobni identifikacijski broj, naziv pravne osobe, odnosno ime i prezime fizičke osobe, osim informacija koje predstavljaju klasificirani podatak prema zakonu kojim je uređena tajnost podataka i informacija čija bi objava bila protivna posebnim propisima.

Zakonom o proračunu, ministar financija je u obvezi donijeti naputak kojim se utvrđuje okvirni sadržaj, minimalni skup podataka te način javne objave informacija na mrežnim stranicama JLP/R/S o trošenju proračunskih sredstava. Sukladno odredbama Zakona o proračunu, izrađen je Prijedlog naputka o okvirnom sadržaju, minimalnom skupu podataka te o načinu javne objave informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama JLP/R/S te proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna JLP/R/S (dalje u tekstu: Naputak). Naputak je u proceduri ishođenja očitovanja nadležnih tijela i slanja u daljnju proceduru. U međuvremenu JLP/R/S informacije o trošenju sredstava objavljuju na svojim mrežnim stranicama sukladno važećim zakonskim propisima i Uputama o izradi proračuna JLP/R/S za razdoblje 2022. - 2024., a nakon donošenja i stupanja na snagu Naputka, jedinice su dužne informacije o trošenju sredstava uskladiti s odredbama donesenoga naputka. Jedan od mogućih načina objave informacija o trošenju proračunskih JLP/R/S, do donošenja naputka, je tablični prikaz, odnosno način kako Ministarstvo financija vodi isplatu iz državnog proračuna i objavljuje na svojim mrežnim stranicama Ministarstva financija <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/izvršenje-proracuna/148> i <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/izvršenje-proracuna/upit-o-placanjima-iz-drzavnog-proracuna-po-dobavljacima/2273>

Dio novosti koje donosi novi Zakon o proračunu, kao primjerice višegodišnji plan uravnoteženja, već i postoje u praksi. Ministarstvo financija je, naime, u prethodnim proračunskim ciklusima kroz upute za izradu proračuna JLP/R/S davalo smjernice za njihovu primjenu. Međutim, situacija se u praksi bitno razlikuje od jedinice do jedinice. Uvođenje dobre prakse u odredbe Zakona o proračunu korak je dalje u smjeru jednoobraznog postupanja u cilju kvalitetnijeg sadržaja proračuna JLP/R/S, odnosno financijskih planova njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

3. Iskazivanje proračuna i financijskih planova u eurima

Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj³, u članku 69. propisuje da se proračuni, financijski planovi i drugi prateći dokumenti koji se u godini koja pret-

³ Narodne novine br. 57/22

hodi godini uvođenja eura pripremaju za razdoblja nakon dana uvođenja eura, a čija obveza sastavljanja, donošenja i objavljivanja proizlazi iz odredaba propisa kojim se uređuje sustav proračuna, sastavljaju se, donose i objavljuju na način da se vrijednosti u njima iskazuju u euru. **Slijedom navedenog, u proračunima koji JLP/R/S donose i financijskim planovima njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika za razdoblje 2023. – 2025., sve stavke moraju biti iskazani u novoj službenoj valuti euru koja će biti u primjeni s 1. siječnja 2023.**

Ako navedeni akti sadržavaju i usporedne **podatke za godine koje prethode danu uvođenja eura, podaci za te godine preračunavaju se iz kune u euro radi bolje usporedivosti podataka**, uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje iz navedenoga Zakona.

Primjer 1. Proračun za 2023. godinu i projekcije za 2024. i 2025.

IZVRŠENJE 2021.	PLAN 2022.	PRORAČUN ZA 2023.	PROJEKCIJA PRORAČUNA ZA 2024.	PROJEKCIJA PRORAČUNA ZA 2025.
 <p>radi bolje usporedivosti podataka iznose iskazane u kunama potrebno je preračunati u eure primjenom fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje te iskazati u eurima</p>		 <p>plan prihoda i primitaka i rashoda i izdataka potrebno je iskazati u eurima</p>		

Napominjemo, svi akti proračunskog planiranja, uključujući i višegodišnjeg plana uravnoteženja JLP/R/S i njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika za razdoblje za koje se proračun donosi, odluke o privremenom financiranju, odnosno odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka i slično trebaju biti iskazani u novoj valuti euru.

Vezano za dvojno iskazivanje proračunskih dokumenata u eurima i kunama, u skladu s Uputom o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru iz lipnja 2022., preporuka je:⁴

- JLP/R/S – ima da u Općem dijelu proračuna sažetak Računa prihoda i rashoda i sažetak Računa financiranja iskažu dvojno, odnosno u kunama i u eurima.
- proračunskim i izvanproračunskim korisnicima da u Općem dijelu financijskog plana sažetak Računa prihoda i

rashoda i sažetak Računa financiranja iskažu dvojno u kunama i eurima.

4. Upute upravnih tijela za financije

Na temelju Uputa Ministarstva financija, a sukladno članku 26. stavku 2. novog Zakona o proračunu, upravno tijelo za financije u suradnji s drugim upravnim tijelima izrađuje uputu za izradu i dostavu prijedloga financijskih planova upravnih tijela te proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP/R/S. Upute upravnog tijela za financije, izrađene u suradnji s drugim upravnim tijelima obvezno sadrže:

- temeljne makroekonomske pretpostavke za izradu prijedloga JLP/R/S
- opis planiranih politika JLP/R/S
- procjenu prihoda i rashoda te primitaka i izdataka proračuna JLP/R/S u sljedeće tri godine
- visinu rashoda koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka te namjenskih primitaka po razdjelima organizacijske klasifikacije, za iduću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, raspoređenu na:
  - visinu rashoda potrebnih za provedbu postojećih programa odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz važećih propisa i
  - visinu rashoda potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa odnosno aktivnosti
- visinu manjka odnosno viška prihoda nad rashodima po izvanproračunskom korisniku JLP/R/S, za iduću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine i
- način izrade i rok za dostavu prijedloga financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP/R/S.

5. METODOLOGIJA PLANIRANJA

Metodologija za izradu proračuna JLP/R/S propisana je novim Zakonom o proračunu i podzakonskim aktima kojima se regulira provedba navedenoga Zakona. Do donošenja novih podzakonskih akata i u ovom proračunskom ciklusu koriste se Pravilnik o proračunskim klasifikacijama⁵ i Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.⁶ Proračunski i izvanproračunski korisnici JLP/R/S obvezni su izrađivati financijske planove u skladu s odredbama novog Zakona o proračunu.

Proračun JLP/R/S se sastoji od plana za proračunsku godinu i projekcija za sljedeće dvije godine, a **sadrži financijske planove proračunskih korisnika prikazane kroz opći i posebni dio i obrazloženje proračuna.** Pod financijskim planovima proračunskih korisnika JLP/R/S podrazumijevaju se i financijski planovi upravnih tijela JLP/R/S.

5.1. Sadržaj proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Proračun JLP/R/S sastoji se od plana za proračunsku godinu i projekcija za sljedeće dvije godine. Detaljni prikaz sadržaja proračuna dan je u *Tablici 1.*

⁴ Više o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj vidjeti u Uputi o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru objavljenoj na mrežnim stranicama Ministarstva financija <https://mfjn.gov.hr/vijesti/objavljena-azurirana-verzija-upute-o-procesu-prilagodbe-poslovnih-procesa-subjekata-opce-drzave-za-poslovanje-u-euru-lipanj-2022/3315>

⁵ Narodne novine, br. 26/10, 120/12 i 1/20

⁶ Narodne novine, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20

Tablica 1. Proračun jlp/r/s za razdoblje 2023. – 2025.

SADRŽAJ	SASTAVNI DIO	OPIS SASTAVNOG DIJELA
Opći dio proračuna	Sažetak Računa prihoda i rashoda Sažetak Računa financiranja	- ukupni prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine, ukupni rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine - ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja i izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova
	Račun prihoda i rashoda	- ukupni prihodi i rashodi iskazani prema izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine - ukupni rashodi iskazani prema funkcijskoj klasifikaciji
	Račun financiranja	- ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja i izdaci za financijsku imovinu i otplate instrumenata zaduživanja prema izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine
	Preneseni višak ili preneseni manjak prihoda nad rashodima	- ako ukupni prihodi i primici nisu jednaki ukupnim rashodima i izdacima, opći dio proračuna sadrži i preneseni višak ili preneseni manjak prihoda nad rashodima
	Višegodišnji plan uravnoteženja	- ako JLP(R)S ne mogu preneseni manjak podmiriti do kraja proračunske godine, obvezni su izraditi višegodišnji plan uravnoteženja za razdoblje za koje se proračun donosi - ako JLP(R)S ne mogu preneseni višak, zbog njegove veličine, u cijelosti iskoristiti u jednoj proračunskoj godini, korištenje viška planira se višegodišnjim planom uravnoteženja za razdoblje za koje se proračun donosi
Posebni dio proračuna	Plan rashoda i izdataka proračuna JLP(R)S i njihovih proračunskih korisnika	- rashodi i izdaci JLP(R)S i njihovih proračunskih korisnika iskazani po organizacijskoj klasifikaciji, izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine, raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata
Obrazloženje proračuna	Obrazloženje općeg dijela proračuna i obrazloženje posebnog dijela proračuna	- obrazloženje općeg dijela proračuna JLP(R)S sadrži obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka proračuna JLP(R)S i obrazloženje prenesenog manjka odnosno viška proračuna JLP(R)S - obrazloženje posebnog dijela proračuna JLP(R)S temelji se na obrazloženjima financijskih planova proračunskih korisnika, a sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti iz akata strateškog planiranja

5.2. Sadržaj financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika JLP/R/S

Proračunski i izvanproračunski korisnici JLP/R/S prihode i primitke, rashode i izdatke za 2023. godinu planiraju na razini skupine (druga razina računskog plana), a ne kao do sada na razini podskupine (treća razina). Isto vrijedi i za projekcije za 2024. i 2025. godinu. Temeljem zahtjeva nadležne jedinice, proračunski korisnici mogu izrađivati prijedlog financijskog plana na razini odjeljka (četvrta razina računskog plana). **Međutim, upravno vijeće ili drugo upravljačko tijelo obvezno je usvojiti financijski plan korisnika, a predstavničko tijelo proračun za 2023. godinu i projekcije za 2024. i 2025. na razini skupine (druga razina računskog plana).**

Prijedlog financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika na razini podskupine za razdoblje 2023.

- 2025. sastoji se od plana za proračunsku godinu i projekcija za sljedeće dvije godine, a **sadrži opći i posebni dio te obrazloženje financijskog plana.**

Proračunski korisnici na razini podskupine dužni su, kao i prethodnih godina, u svom financijskom planu iskazati sve svoje prihode i rashode na razini podskupine, bez obzira na moguće uplate dijela prihoda korisnika u proračun ili podmirivanje dijela rashoda korisnika izravno s računa proračuna.

Sve što se odnosi na financijski plan proračunskih korisnika JLP/R/S, sukladno odredbama Zakona o proračunu odnosi se i na financijski plan upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Detaljni prikaz sadržaja financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika dan je u *Tablicama 2. i 3.*

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Tablica 2. Financijski plan proračunskog korisnika za razdoblje 2023. – 2025.

SADRŽAJ	SASTAVNI DIO	OPIS SASTAVNOG DIJELA
Opći dio financijskog plana	Sažetak Računa prihoda i rashoda Sažetak Računa financiranja	- ukupni prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine, ukupni rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine - ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja i izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova
	Račun prihoda i rashoda	- ukupni prihodi i rashodi iskazani prema izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine - ukupni rashodi iskazani prema funkcijskoj klasifikaciji
	Račun financiranja	- ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja i izdaci za financijsku imovinu i otplate instrumenata zaduživanja prema izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine
	Preneseni višak ili preneseni manjak prihoda nad rashodima	- ako ukupni prihodi i primici nisu jednaki ukupnim rashodima i izdacima, financijski plan sadrži i preneseni višak ili preneseni manjak prihoda nad rashodima
	Višegodišnji plan uravnoteženja	- ako proračunski korisnici ne mogu preneseni manjak podmiriti do kraja proračunske godine, obvezni su izraditi višegodišnji plan uravnoteženja za razdoblje za koje se financijski plan donosi - ako proračunski korisnici ne mogu preneseni višak, zbog njegove veličine, u cijelosti iskoristiti u jednoj proračunskoj godini, korištenje viška planira se višegodišnjim planom uravnoteženja za razdoblje za koje se financijski plan donosi
Posebni dio financijskog plana	Plan rashoda i izdataka proračunskih korisnika	- rashodi i izdaci iskazani po izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine, raspoređeni u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata
Obrazloženje financijskog plana	Obrazloženje općeg dijela financijskog plana i obrazloženje posebnog dijela financijskog plana	- obrazloženje općeg dijela financijskog plana sadrži obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka te obrazloženje prenesenog manjka odnosno viška financijskog plana - obrazloženje posebnog dijela financijskog plana sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti iz akata strateškog planiranja i godišnjeg plana rada

Tablica 3. Financijski plan izvanproračunskog korisnika za razdoblje 2023. – 2025.

SADRŽAJ	SASTAVNI DIO	OPIS SASTAVNOG DIJELA
Opći dio financijskog plana	Sažetak Računa prihoda i rashoda Sažetak Računa financiranja	- ukupni prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine, ukupni rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine - ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja i izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova
	Račun prihoda i rashoda	- ukupni prihodi i rashodi iskazani prema ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine
	Račun financiranja	- ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja i izdaci za financijsku imovinu i otplate instrumenata zaduživanja prema ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine
	Preneseni višak ili preneseni manjak prihoda nad rashodima	- ako ukupni prihodi i primici nisu jednaki ukupnim rashodima i izdacima, financijski plan sadrži i preneseni višak ili preneseni manjak prihoda nad rashodima
	Višegodišnji plan uravnoteženja	- ako izvanproračunski korisnici ne mogu preneseni manjak podmiriti do kraja proračunske godine, obvezni su izraditi višegodišnji plan uravnoteženja za razdoblje za koje se financijski plan donosi - ako izvanproračunski korisnici ne mogu preneseni višak, zbog njegove veličine, u cijelosti iskoristiti u jednoj proračunskoj godini, korištenje viška planira se višegodišnjim planom uravnoteženja za razdoblje za koje se financijski plan donosi
Posebni dio financijskog plana	Plan rashoda i izdataka izvanproračunskih korisnika	- rashodi i izdaci iskazani po ekonomskoj klasifikaciji na razini skupine, raspoređeni u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata
Obrazloženje financijskog plana	Obrazloženje općeg dijela financijskog plana i obrazloženje posebnog dijela financijskog plana	- obrazloženje općeg dijela financijskog plana sadrži obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka te obrazloženje prenesenog manjka odnosno viška financijskog plana - obrazloženje posebnog dijela financijskog plana sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti iz akata strateškog planiranja i godišnjeg plana rada

5.3. Rokovi za predlaganje i donošenje proračuna i financijskih planova

U nastavku je dan tabelarni prikaz sudionika u procesu predlaganja i donošenja financijskih planova te preporučeni rokovi za postupanje.

Tablica 4. Predlaganje i donošenje financijskog plana proračunskih korisnika

TKO	KOME	PREPORUČENI ROK	NAPOMENA
Čelnik proračunskog korisnika JLP(R)S	Upravljačkom tijelu	Do roka koji je određen u uputama upravnog tijela nadležnog za financije, primjerice do 30. rujna 2022.	Prije dostave prijedloga financijskog plana nadležnom upravnom tijelu, čelnik proračunskog korisnika obavezan je prijedlog financijskog plana uputiti upravljačkom tijelu na usvajanje , ako je primjenjivo, u skladu s aktima kojima je uređen rad proračunskog korisnika.
Proračunski korisnik JLP(R)S (škole, vrtići, knjižnice...)	Nadležnom upravnom tijelu u JLP(R)S		
Nadležna upravna tijela u JLP(R)S	Upravnom tijelu nadležnom za financije	Do roka koji je određen u uputama upravnog tijela nadležnog za financije, primjerice do 15. listopada 2022.	Nadležna upravna tijela u JLP(R)S dostavljaju prijedlog svog financijskog plana i prijedloge financijskih planova proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti. Prije dostave financijskih planova, nadležna upravna tijela u JLP(R)S dužna su provjeriti točnost i istinitost podataka navedenih u financijskim planovima.
Upravno tijelo nadležno za financije	Izvršnom tijelu JLP(R)S	30. listopada 2022.	Upravno tijelo nadležno za financije izrađuje nacrt proračuna te ga dostavlja načelniku, gradonačelniku, županu.
Izvršno tijelo JLP(R)S	Predstavničkom tijelu JLP(R)S	15. studenoga 2022.	Načelnik, gradonačelnik, župan utvrđuje prijedlog proračuna i podnosi ga predstavničkom tijelu na donošenje.
Predstavničko tijelo JLP(R)S		Do kraja tekuće 2022.	Predstavničko tijelo donosi proračun za 2023. godinu i projekcije za 2024. i 2025. godinu do kraja tekuće 2022. godine, u roku koji omogućuje primjenu proračuna od 1. siječnja 2023.

U slučaju da postoje razlike u financijskom planu proračunskog korisnika sadržanom u proračunu, kojeg je donijelo predstavničko tijelo, u odnosu na već usvojeni prijedlog financijskog plana od strane upravljačkog tijela, **tada je upravno tijelo nadležno za financije dužno obavijestiti upravno tijelo koje je nadležno za proračunskog korisnika, a nadležno upravno tijelo je dužno obavijestiti proračunskog korisnika iz svoje nadležnosti o promjenama financijskog plana koji je sadržan u proračunu u odnosu na usvojeni prijedlog financijskog plana.** Ako dođe do navedene situacije, upravljačko tijelo usvaja financijski plan koji je sadržan u proračunu kojeg je donijelo predstavničko tijelo.

Tablica 5. Predlaganje i donošenje financijskog plana izvanproračunskih korisnika

TKO	KOME	PREPORUČENI ROK	NAPOMENA
Čelnik izvanproračunskog korisnika JLP(R)S	Upravljačkom tijelu	Do roka koji je određen u uputama upravnog tijela nadležnog za financije, primjerice do 30. rujna 2022.	Prije dostave prijedloga financijskog plana nadležnom upravnom tijelu, čelnik izvanproračunskog korisnika obavezan je prijedlog financijskog plana uputiti upravljačkom tijelu na usvajanje u skladu s aktima kojima je uređen rad izvanproračunskog korisnika.
Izvanproračunski korisnik JLP(R)S (županijske uprave za ceste...)	Nadležnom upravnom tijelu u JLP(R)S		
Nadležna upravna tijela u JLP(R)S	Upravnom tijelu nadležnom za financije	Do roka koji je određen u uputama upravnog tijela nadležnog za financije, primjerice do 15. listopada 2022.	Nadležna upravna tijela u JLP(R)S dostavljaju prijedlog svog financijskog plana i prijedloge financijskih planova izvanproračunskih korisnika iz svoje nadležnosti. Prije dostave financijskih planova, nadležna upravna tijela u JLP(R)S dužna su provjeriti točnost i istinitost podataka navedenih u financijskim planovima.
Upravno tijelo nadležno za financije	Izvršnom tijelu JLP(R)S	30. listopada 2022.	Upravno tijelo nadležno za financije prijedlog financijskog plana izvanproračunskog korisnika dostavlja načelniku, gradonačelniku, županu.
Izvršno tijelo JLP(R)S	Predstavničkom tijelu JLP(R)S	15. studenoga 2022.	Načelnik, gradonačelnik, župan prijedlog financijskog plana izvanproračunskog korisnika podnosi na suglasnost predstavničkom tijelu istodobno s prijedlogom proračuna JLP(R)S.
Predstavničko tijelo JLP(R)S		Do kraja tekuće 2022.	Predstavničko tijelo JLP(R)S daje suglasnost na prijedlog financijskog plana svoga izvanproračunskog korisnika zajedno s donošenjem proračuna JLP(R)S.

U slučaju da postoje razlike u financijskom planu izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na koji je predstavničko tijelo dalo suglasnost u odnosu na već usvojeni prijedlog financijskog plana od strane upravljačkog tijela, tada je upravno tijelo nadležno za financije dužno obavijestiti upravno tijelo koje je nadležno za izvanproračunskog korisnika, a nadležno upravno tijelo je **dužno obavijestiti izvanproračunskog korisnika iz svoje nadležnosti o promjenama u odnosu na usvojeni prijedlog financijskog plana.** Ako dođe do navedene situacije, upravljačko tijelo usvaja financijski plan na koji predstavničko tijelo dalo suglasnost.

6. Struktura proračuna i financijskih planova na razini JLP/R/S– tablerani pregledi

6.1. Proračun JLP/R/S za 2023. i projekcije za 2024. i 2025. godinu

I. OPĆI DIO

A) SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA

EUR/KN*

	Izvršenje 2021.**	Plan 2022.**	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
PRIHODI UKUPNO	0	0	0	0	0
PRIHODI POSLOVANJA					
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE					
RASHODI UKUPNO	0	0	0	0	0
RASHODI POSLOVANJA					
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE					
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	0	0	0	0	0

B) SAŽETAK RAČUNA FINANCIRANJA

	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA					
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA					
NETO FINANCIRANJE	0	0	0	0	0

C) PRENESENI VIŠAK ILI PRENESENI MANJAK I VIŠEGODIŠNJI PLAN URAVNOTEŽENJA

	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
UKUPAN DONOS VIŠKA / MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINE***					
VIŠAK / MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE RASPOREDITI / POKRITI					

VIŠAK / MANJAK + NETO FINANCIRANJE	0	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------	----------

* Napomena: U Uputi o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru iz lipnja 2022. dana je preporuka da u Općem dijelu proračuna sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja bude iskazan dvojno, odnosno u kunama i u eurima.

** Napomena: Iznosi u stupcima Izvršenje 2021. i Plan 2022. preračunavaju se iz kuna u eure prema fiksnom tečaju konverzije (1 EUR=7,53450 kuna) i po pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

*** Napomena: Redak UKUPAN DONOS VIŠKA/MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINA služi kao informacija i ne uzima se u obzir kod uravnoteženja proračuna, već se proračun uravnotežuje retkom VIŠAK/MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE POKRITI/RASPOREDITI.

I. OPĆI DIO

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA

PRIHODI POSLOVANJA

Razred	Skupina	Izvor	Naziv prihoda	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
6			Prihodi poslovanja					
	61		Prihodi od poreza					
		11	Opći prihodi i primici					
	...							
	64		Prihodi od imovine					
		11	Opći prihodi i primici					
7			Prihodi od prodaje nefinancijske imovine					
	71		Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine					
		11	Opći prihodi i primici					

RASHODI POSLOVANJA

Razred	Skupina	Izvor	Naziv prihoda	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
3			Rashodi poslovanja					
	31		Rashodi za zaposlene					
		11	Opći prihodi i primici					
	32		Materijalni rashodi					
		11	Opći prihodi i primici					
	...							
4			Rashodi za nabavu nefinancijske imovine					
	41		Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine					
		11	Opći prihodi i primici					

I. OPĆI DIO

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA
RASHODI PREMA FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI

BROJČANA OZNAKA I NAZIV	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
UKUPNI RASHODI					
01 Opće javne usluge					
011 Izvršna i zakonodavna tijela, financijski i fiskalni poslovi					
013 Opće usluge					
04 Ekonomski poslovi					
041 Opći ekonomski, trgovački i poslovi vezani uz rad					

I. OPĆI DIO

B. RAČUN FINANCIRANJA

Razred	Skupina	Izvor	Naziv	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
8			Primici od financijske imovine i zaduživanja					
	84		Primici od zaduživanja					
		81	Namjenski primici od zaduživanja					
5			Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova					
	54		Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova					
		11	Opći prihodi i primici					
		31	Vlastiti prihodi					

II. POSEBNI DIO

Šifra	Naziv	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Proračun za 2023.	Projekcija proračuna za 2024.	Projekcija proračuna za 2025.
RAZDJEL xxx	NAZIV RAZDJELA					
GLAVA xxxxx	NAZIV GLAVE					
PROGRAM xxxxx	NAZIV PROGRAMA					
Aktivnost Axxxxxx	NAZIV AKTIVNOSTI					
Izvor financiranja xx	Naziv izvora financiranja					
3	Rashodi poslovanja					
32	Materijalni rashodi					
GLAVA xxxxx	NAZIV GLAVE					
PROGRAM xxxxx	NAZIV PROGRAMA					
Kapitalni projekt Kxxxxxx	NAZIV KAPITALNOG PROJEKTA					
Izvor financiranja xx	Naziv izvora financiranja					
3	Rashodi poslovanja					
32	Materijalni rashodi					
Izvor financiranja xx	Naziv izvora financiranja					
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine					
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine					

6.2. Financijski plan proračunskog korisnika JLP/R/S za 2023. i projekcije za 2024. i 2025. godinu

I. OPĆI DIO

A) SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA

EUR/KN*

	Izvršenje 2021.**	Plan 2022.**	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
PRIHODI UKUPNO	0	0	0	0	0
PRIHODI POSLOVANJA					
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE					
RASHODI UKUPNO	0	0	0	0	0
RASHODI POSLOVANJA					
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE					
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	0	0	0	0	0

B) SAŽETAK RAČUNA FINANCIRANJA

	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA					
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA					
NETO FINANCIRANJE	0	0	0	0	0

C) PRENESENI VIŠAK ILI PRENESENI MANJAK I VIŠEGODIŠNJI PLAN URAVNOTEŽENJA

	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
UKUPAN DONOS VIŠKA / MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINE***					
VIŠAK / MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE RASPOREDITI / POKRITI					

VIŠAK / MANJAK + NETO FINANCIRANJE	0	0	0	0	0
------------------------------------	---	---	---	---	---

* Napomena: U Uputi o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru iz lipnja 2022. dana je preporuka da u Općem dijelu financijskog plana sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja bude iskazan dvojno, odnosno u kunama i u eurima.

** Napomena: Iznosi u stupcima Izvršenje 2021. i Plan 2022. preračunavaju se iz kuna u eure prema fiksnom tečaju konverzije (1 EUR=7,53450 kuna) i po pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

*** Napomena: Redak UKUPAN DONOS VIŠKA/MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINA služi kao informacija i ne uzima se u obzir kod uravnoteženja proračuna, već se proračun uravnotežuje retkom VIŠAK/MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE POKRITI/RASPOREDITI.

I. OPĆI DIO

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA
PRIHODI POSLOVANJA

Razred	Skupina	Izvor	Naziv prihoda	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
6			Prihodi poslovanja					
	63		Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna					
		52	Ostale pomoći					
	...							
	67		Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza					
		43	Ostali prihodi za posebne namjene					
7			Prihodi od prodaje nefinancijske imovine					
	72		Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine					
		11	Opći prihodi i primici					

RASHODI POSLOVANJA

Razred	Skupina	Izvor	Naziv prihoda	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
3			Rashodi poslovanja					
	31		Rashodi za zaposlene					
		11	Opći prihodi i primici					
	32		Materijalni rashodi					
		11	Opći prihodi i primici					
	...							
4			Rashodi za nabavu nefinancijske imovine					
	41		Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine					
		11	Opći prihodi i primici					

I. OPĆI DIO

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA
RASHODI PREMA FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI

BROJČANA OZNAKA I NAZIV	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
UKUPNI RASHODI					
01 Opće javne usluge					
011 Izvršna i zakonodavna tijela, financijski i fiskalni poslovi					
013 Opće usluge					
04 Ekonomski poslovi					
041 Opći ekonomski, trgovački i poslovi vezani uz rad					

I. OPĆI DIO

B. RAČUN FINANCIRANJA

Razred	Skupina	Izvor	Naziv	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
8			Primici od financijske imovine i zaduživanja					
	84		Primici od zaduživanja					
		81	Namjenski primici od zaduživanja					
5			Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova					
	54		Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova					
		11	Opći prihodi i primici					
		31	Vlastiti prihodi					

II. POSEBNI DIO

Šifra	Naziv	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
PROGRAM xxxxx	NAZIV PROGRAMA					
Aktivnost Axxxxxx	NAZIV AKTIVNOSTI					
Izvor financiranja xx	Naziv izvora financiranja					
3	Rashodi poslovanja					
31	Rashodi za zaposlene					
32	Materijalni rashodi					
PROGRAM xxxxx	NAZIV PROGRAMA					
Kapitalni projekt Kxxxxxx	NAZIV KAPITALNOG PROJEKTA					
Izvor financiranja xx	Naziv izvora financiranja					
3	Rashodi poslovanja					
32	Materijalni rashodi					
Izvor financiranja xx	Naziv izvora financiranja					
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine					
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine					

6.3. Financijski plan izvanproračunskog korisnika JLP/R/S za 2023. i projekcije za 2024. i 2025. godinu

I. OPĆI DIO

A) SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA

EUR/KN*

	Izvršenje 2021.**	Plan 2022.**	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
PRIHODI UKUPNO	0	0	0	0	0
PRIHODI POSLOVANJA					
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE					
RASHODI UKUPNO	0	0	0	0	0
RASHODI POSLOVANJA					
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE					
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	0	0	0	0	0

B) SAŽETAK RAČUNA FINANCIRANJA

	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA					
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA					
NETO FINANCIRANJE	0	0	0	0	0

C) PRENESENI VIŠAK ILI PRENESENI MANJAK I VIŠEGODIŠNJI PLAN URAVNOTEŽENJA

	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
UKUPAN DONOS VIŠKA / MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINE***					
VIŠAK / MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE RASPOREDITI / POKRITI					
VIŠAK / MANJAK + NETO FINANCIRANJE	0	0	0	0	0

* Napomena: U Uputi o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru iz lipnja 2022. dana je preporuka da u Općem dijelu financijskog plana sažetak Računa prihoda i rashoda i Računa financiranja bude iskazan dvojno, odnosno u kunama i u eurima.

** Napomena: Iznosi u stupcima Izvršenje 2021. i Plan 2022. preračunavaju se iz kuna u eure prema fiksnom tečaju konverzije (1 EUR=7,53450 kuna) i po pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

*** Napomena: Redak UKUPAN DONOS VIŠKA/MANJKA IZ PRETHODNE(IH) GODINA služi kao informacija i ne uzima se u obzir kod uravnoteženja proračuna, već se proračun uravnotežuje retkom VIŠAK/MANJAK IZ PRETHODNE(IH) GODINE KOJI ĆE SE POKRITI/RASPOREDITI.

I. OPĆI DIO

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA
PRIHODI POSLOVANJA

Razred	Skupina	Naziv prihoda	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
6		Prihodi poslovanja					
	63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna					
	...						
	68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi					
7		Prihodi od prodaje nefinancijske imovine					
	72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine					

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

01/5531-755
099/3037-677

RASHODI POSLOVANJA

Razred	Skupina	Naziv prihoda	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
3		Rashodi poslovanja					
	31	Rashodi za zaposlene					
	32	Materijalni rashodi					
	...						
4		Rashodi za nabavu nefinancijske imovine					
	41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine					

I. OPĆI DIO

B. RAČUN FINANCIRANJA

Razred	Skupina	Naziv	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
8		Primici od financijske imovine i zaduživanja					
	84	Primici od zaduživanja					
5		Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova					
	54	Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova					

II. POSEBNI DIO

Šifra	Naziv	Izvršenje 2021.	Plan 2022.	Plan za 2023.	Projekcija za 2024.	Projekcija za 2025.
PROGRAM xxxxx	NAZIV PROGRAMA					
Aktivnost Axxxxxx	NAZIV AKTIVNOSTI					
3	Rashodi poslovanja					
31	Rashodi za zaposlene					
32	Materijalni rashodi					
PROGRAM xxxxx	NAZIV PROGRAMA					
Kapitalni projekt Kxxxxxx	NAZIV KAPITALNOG PROJEKTA					
3	Rashodi poslovanja					
32	Materijalni rashodi					
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine					
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine					

7. Zaključak

U članku su predstavljene novosti za izradu, predlaganje i donošenje proračuna i financijskih planova za proračunsko razdoblje 2023. – 2025. s posebnim osvrtom na proračune i financijske planove za lokalnu i regionalnu razinu. Odredbe novog Zakona o proračunu koji je na snazi od 01. siječnja 2022., a vezane za izradu, predlaganje i donošenje proračuna i financijskih planova po prvi puta se primjenjuju za proračunsko razdoblje 2023. – 2025. Proračun i financijski planovi za razdoblje 2023.-2025. usvajaju se u novoj valuti euro što je obveza koja proizlazi iz Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

U Ministarstvu financija u vrijeme pisanja ovog članka, finaliziraju se cjelovite Upute za izradu proračuna JLP/R/S. Predmetne Upute će uz novosti vezane uz primjenu novog Zakona o proračunu detaljnije obraditi i određene specifičnosti vezane uz proračunski ciklus 2023.-2025. kao što su planiranje i iskazivanje proračunskih sredstava za vijeća na nacionalne manjine i predstavnike nacionalnih manjina, planiranje izdataka i primitaka vezanih uz primanje i povrat beskatnatnih zajmova, planiranje rashoda i prihoda vezanih uz protestirana jamstva, postupanje s viškovima u sklopu decentraliziranih funkcija i druge specifičnosti.

Prijenosi sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnosti

Tamara Kelković Benko*

U ovom članku naglasak je dan na prijenose sredstava proračunskih korisnika državnog proračuna proračunskim korisnicima iz nadležnosti sukladno Zakonu o izvršavanju Državnoga proračuna za 2022. godinu. Postupanje je primjenjivo i na proračunske korisnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, posebno u slučajevima kada jedinice propišu slične odredbe u svojim odlukama o izvršavanju proračuna.

1. Uvod

Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu¹, koji je stupio na snagu 3. lipnja 2022., propisuje obvezu proračunskim korisnicima koji prenose proračunska sredstva iz izvora financiranja *11 Opći prihodi i primici* proračunskim korisnicima iz nadležnosti, da ista doznačavaju u skladu s dospjelim obvezama i obvezama koje dospijevaju u roku od 30 dana od dana doznake sredstava. Također, propisana je njihova obveza da nadziru povrat neutrošenih sredstava proračunskih korisnika iz nadležnosti na jedinstveni račun državnog proračuna. Proračunski korisnici kojima se sredstva doznačavaju obvezuju se ista trošiti isključivo u rokovima i za namjenu za koju su im odobrena, vodeći se proračunskim načelom dobrog financijskog upravljanja, odnosno sukladno načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.

2. Proračunski korisnici

Zakon o proračunu² definira *proračunske korisnike* kao „državna tijela i ustanove čiji je isključivi osnivač Republika Hrvatska ili su sastavnice tog tijela ili ustanove koje im je ujedno isključivi osnivač, a čiji se rashodi za zaposlene i/ili materijalni rashodi osiguravaju u proračunu i/ili koji ostvaruju prihode iz državnog proračuna i/ili na temelju javnih ovlasti, zakona i drugih propisa, pri čemu ti prihodi iznose 50 posto ili više od ukupnih prihoda.“ Proračunski korisnici državnog proračuna upisuju se u registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji Ministarstvo financija, temeljem Pravilnika o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika³, objavljuje jednom godišnje u Narodnim novinama, a ažurirane mjesečne popise na svojim mrežnim stranicama <https://mfins.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/racunovodstvo/registar/178>. Podaci iz Registra proračunskih

i izvanproračunskih korisnika za 2022. godinu objavljeni su u Narodnim novinama broj 60/22. U Registru su proračunski korisnici državnog proračuna hijerarhijski razvrstani po ministarstvima ili drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije državnog proračuna.

3. Prijenosi sredstava proračunskim korisnicima

U popisu proračunskih korisnika državnog proračuna u 2022. godini evidentirano je 612 korisnika. Od navedenog broja 126 korisnika posluje preko jedinstvenog računa državnog proračuna, dok je 487 korisnika izvan tog sustava. Međutim, od navedenog broja korisnika koji ne posluje preko jedinstvenog računa državnog proračuna, dio njih svoje rashode izvršava kroz sustav kolekcije, a preostali dio (223 korisnika) su proračunski korisnici koji posluje preko računa u kreditnim institucijama. Potonji su Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu izuzeti od obveze uplate vlastitih prihoda te namjenskih prihoda i primitaka u proračun uz obvezu mjesečnog iskazivanja ukupnih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka financiranih iz ovih izvora u proračunu.

Izuzeće od obveze uplate vlastitih prihoda te namjenskih prihoda i primitaka u proračun u 2022. godini odnosi se na korisnike u visokom obrazovanju, javne institute, Sveučilišni računski centar (Srce), Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“, Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu, Hrvatsku maticu iseljenika, proračunske korisnike u pravosuđu – sustavu izvršenja sankcija, ustanove u socijalnoj skrbi, kulturi i zdravstvu, diplomatske misije, konzularne urede i druga predstavnička tijela Republike Hrvatske u inozemstvu, nacionalne parkove, parkove prirode, Agenciju za elektroničke medije, Hrvatsku agenciju za civilno zrakoplovstvo, Hrvatsku energetska regulatornu agenciju i Hrvatsku regulatornu agenciju za mrežne djelatnosti.

Međutim, spomenutim korisnicima, dio sredstava, primjerice za financiranje redovne djelatnosti, osigurava se iz općih prihoda i primitaka proračuna (*izvor 11*) i izvršava se s jedinstvenog računa državnog proračuna. Budući da spomenuti proračunski korisnici nemaju status područne riznice i ne posluje preko jedinstvenog računa državnog proračuna, nadležna ministarstva ili druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije doznačavaju

* Tamara Kelković Benko, dipl. oec, Ministarstvo financija RH

¹ Narodne novine, br. 62/22.

² Narodne novine, br. 144/21.

³ Narodne novine, br. 128/09., 142/14., 23/19. i 83/21.

im sredstva osigurana u državnom proračunu iz općih prihoda i primitaka, a na teret njihovih pozicija prema prirodnoj vrsti troška. Sredstva im se doznaju na račun u kreditnoj instituciji s kojeg proračunski korisnici podmiću obveze.

Budući da je zakonska obveza svih proračunskih korisnika da svoj financijski plan izvršavaju u skladu s raspoloživim sredstvima i dospjelim obvezama, proračunska sredstva se isplaćuju isključivo prema datumu dospijea pojedinih obveza. U slučajevima kad obveze izvršavaju proračunski korisnici koji ne posluju preko jedinstvenog računa državnog proračuna, **nadležna ministarstva i druga tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije dužna su uspostaviti sustav prema kojem se doznaju proračunska sredstva neće zadržavati na računima kod kreditnih institucija već će se u što skorijem roku upućivati krajnjim korisnicima.**

Primjeri iz prakse ukazali su da poneka ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije doznake sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnosti ne obavljaju temeljem zahtjeva za prijenos sredstava već se u pojedinim slučajevima prijenosi izvršavaju u visini sredstava odobrenih proračunom i financijskim planom i to ranije nego što je proračunski korisnik iskazao nastalu obvezu i rashod. S obzirom da se u izvještaju o izvršenju državnog proračuna rashod iskazuje u trenutku prijena sredstava s računa državnog proračuna na račune proračunskih korisnika, ovakav način prijena sredstava dovi do razlike u izvještajima o izvršenju državnog proračuna u odnosu na izvještaje o izvršenju financijskih planova proračunskih korisnika. Također, prijenos sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnosti ranije nego što je to stvarno potrebno utječe na likvidnost državnog proračuna i upravljanje obvezama državnog proračuna u cjelini.

4. Pravna osnova za prijene sredstava proračunskim korisnicima

Dosadašnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna propisano je da su proračunski korisnici dužni sredstva doznaju iz državnog proračuna do kraja proračunske godine, a za koje nisu u toj godini iskazane obveze, vratiti u državni proračun. Dodatno je utvrđivano da će ministar financija naputkom odrediti način i rok povrata neutrošenih sredstava na jedinstveni račun državnog proračuna.

Rok i način povrata neutrošenih sredstava propisivan je u okružnicama o sastavljanju, konsolidaciji i predaji financijskih izvještaja. U okružnicama je propisano da su proračunski korisnici državnog proračuna, koji na dan 31. prosinca tekuće godine na svojim računima u kreditnim institucijama imaju neutrošena sredstva iz državnog proračuna iz izvora financiranja *11 Opći prihodi i primici*, a za koje nisu stvorene obveze, dužni ista uplatiti na račun državnog proračuna najkasnije do 31. siječnja sljedeće godine.

S obzirom na to da se državni proračun Republike Hrvatske planira i izvršava po modificiranom gotovinskom načelu, prihodi i rashodi u godišnjem izvještaju o izvršenju moraju biti iskazani u ostvarenim odnosno izvršenim iznosima,

a ne uvećani za iznose neutrošenih sredstava koja proračunski korisnici zadržavaju na svojim računima u kreditnim institucijama. Kako bi se u izvršenju državnog proračuna poštivalo navedeno načelo te ispravno iskazali podaci o izvršenju državnog proračuna i financijskih planova proračunskih korisnika, proračunski korisnici iz nadležnosti bili su dužni za iznos neutrošenih sredstava koja vraćaju na jedinstveni račun državnog proračuna u svojim poslovnim knjigama stornirati prihod iz nadležnog proračuna, a u informacijskom sustavu državne riznice stornirati rashode i izdatke. Za iznos storniranih rashoda državni proračun iskazat će potraživanja od proračunskih korisnika za povrat u proračun, a proračunski korisnici će kao protustavku stornu prihoda evidentirati obvezu za povrat u proračun. Ova knjiženja provode se s datumom 31. prosinca proračunske godine za koju se sastavljaju izvještaji o izvršenju.

5. Upute Ministarstva financija o prijenu sredstava proračunskim korisnicima

Ministarstvo financija je već u uputi „Izvršavanje državnog proračuna“ koju je donijelo u 2018. godini, a koja je dostupna na mrežnim stranicama Ministarstva financija, dalo preporuku nadležnim ministarstvima i drugim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije da korisnicima koji nemaju status područne riznice, sredstva prenose na temelju dospjelih obveza i obveza koje dospijevaju u razdoblju za koje se doznaju te da uspostave proceduru izvršavanja prijena sredstava proračunskim korisnicima iz nadležnosti. Spomenutom procedurom bilo je potrebno utvrditi:

- dinamiku i rokove dostave zahtjeva za isplatu od strane proračunskih korisnika kojima se prenose sredstva,
- dinamiku i rokove prijena sredstava (primjerice jednom mjesečno ili tjedno),
- način i rokove izvještavanja o utrošenim sredstvima,
- način povrata neutrošenih sredstava.

Zahtjev za isplatom mora se temeljiti na stvarnim potrebama korisnika što uključuje dospjele obveze i obveze koje dospijevaju u razdoblju za koje se doznaju sredstva. Proračunski korisnik u zahtjevu za isplatu navodi:

- iznos svojih obveza specificiranih prema vrstama rashoda za razdoblje za koje se doznaju sredstva,
- iznos utrošenih sredstava do datuma slanja zahtjeva specificiranih prema vrstama izvršenih rashoda i
- proračunsku poziciju (aktivnost/projekt, izvor financiranja) s koje se prenose sredstva.

Nadležno ministarstvo, u skladu s dinamikom koja je utvrđena procedurom, u sustav državne riznice, unosi zahtjev za plaćanje specificiran prema vrstama rashoda te sredstva doznaju na račun proračunskog korisnika. U slučaju da proračunski korisnik ne utroši prenesena sredstva, za neutrošeni iznos umanjuje sljedeći zahtjev za isplatu ili sredstva vraća na račun državnog proračuna. Ako se sredstva prenesena za podmirenje mjesečnih kontinuiranih rashoda (primjerice rashoda za zaposlene, režijskih troškova i sličnih troškova koji se ponavljaju iz mjeseca u mjesec) ne utroše u razdoblju za koje su doznaju, za neutrošeni iznos umanjuje se sljedeći zahtjev za isplatom.

Navedene procedure sa svim potrebnim elementima kod većine nadležnih ministarstva i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije nisu bile uspostavljene. O tome je svoje mišljenje iskazao i Državni ured za reviziju u Izvješću o obavljenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2019. godinu. Državni ured za reviziju je naveo da nadležni razdjeli trebaju ojačati kontrole prijenosa sredstava proračunskim korisnicima na račune u kreditnim institucijama s ciljem prijenosa sredstava temelju stvarnih potreba korisnika, a ne planiranih iznosa.

6. Novi Zakon o izvršavanju Državnog proračuna za 2022. godinu

Slijedom navedenog, novi Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu stavlja naglasak na podmirenje obveza prema datumu njihovog dospeljeća te „zadužuje“ nadležna ministarstva ili druga tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije da prenose sredstva državnog proračuna iz izvora financiranja *11 Opći prihodi i primici* proračunskim korisnicima iz nadležnosti za podmirenje već nastalih obveza odnosno obveza za koje se očekuje da će nastati u sljedećih 30 dana. godine. Doznačena, a neutrošena sredstva, proračunski korisnici dužni su vratiti na jedinstveni račun državnog proračuna na način

i u roku koji će se utvrditi novim pravilnikom o izvršavanju proračuna koji je u proceduri izrade. Nadzor povrata sredstava provode proračunski korisnici koji su doznali sredstva iz državnog proračuna. Ovakav način izvršavanja proračuna detaljnije je opisan ranije spomenutom uputom Izvršavanje državnog proračuna iz 2018. U opisanom načinu prijenosa sredstava, neutrošena proračunska sredstva, odnosno sredstva koja su zaprimljena, a za koje nisu stvorene obveze, bit će manja, a samim time i manja potreba da se ista vraćaju na jedinstveni račun državnog proračuna. Ovo ne isključuje obvezu proračunskih korisnika koji posluju preko računa u kreditnim institucijama da sredstva iz izvora financiranja *11 Opći prihodi i primici*, koja ipak ostaju neutrošena vraćaju na račun državnog proračuna.

Navedenim odredbama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu propisano je proračunskim korisnicima da obveze podmiruju u skladu s dospeljećem čime se izbjegava situacija da se država s jedne strane zadužuje radi osiguravanja sredstava, a nakon dodjele takvih sredstava ista stoje neutrošena na računima bilo proračunskih ili izvanproračunskih korisnika, ali i krajnjih korisnika. S druge strane, osigurava se točnost i preciznost u iskazivanju izvještaja o izvršenju državnog proračuna i izvještaja o izvršenju financijskih planova proračunskih korisnika.

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Namirenje nedostajućih sredstava JLP(R)S za povrat poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu za 2021. godinu

Andrea Kocelj*

Obveza JLP(R)S za povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu izvršava se na teret računa poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak JLP(R)S sukladno iznosu i dinamici obrade zahtjeva koje provodi Porezna uprava. U skladu s napucima, ako na računu poreza na dohodak JLP(R)S nije bilo dovoljno sredstava, nedostajuća sredstva namirena su na teret jedinstvenog računa državnog proračuna kako bi se povrat poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu poreznim obveznicima isplatio u cijelosti. U članku autorica pojašnjava aktualni način i dinamiku povrata korištenih sredstava na jedinstveni račun državnoga proračuna.

1. Naplata i raspodjela poreza na dohodak i prireza

Porez na dohodak utvrđuje se i plaća prema odredbama Zakona o porezu na dohodak¹, a uvećava se za prirez porezu na dohodak koji uvedu jedinice lokalne samouprave prema posebnim zakonima. Porez na dohodak i prirez porezu na dohodak uplaćuje se u korist grada odnosno općine prema prebivalištu poreznog obveznika (posloprimca odnosno primatelja dohotka). To su računi zajedničkih prihoda vrste 17 koji se vode kod Hrvatske narodne banke. Računi za pojedinu jedinicu lokalne samouprave objavljeni su u Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2022. godini² (dalje u tekstu: Naputak) u poglavlju II. ZAJEDNIČKI PRIHODI, točki 4. ZAJEDNIČKI PRIHOD ŽUPANIJSKIH, GRADSKIH I OPĆINSKIH PRORČUNA pod točki 4.1. Porez na dohodak i prirez porezu na dohodak.

Porez na dohodak je zajednički porez čiji se prihod dijeli između općina, gradova i županija. Raspodjela prihoda od poreza na dohodak propisana je Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave³. Tako udio u prihodu od poreza na dohodak općine odnosno grada na čijem području je prebivalište fizičke osobe – primatelja dohotka koji se oporezuje sukladno Zakonu o porezu na dohodak iznosi 74%, udio županije na čijem području je općina odnosno grad iznosi 20%, dok 6% prihoda predstavlja udio za decentralizirane funkcije. Za troškove obavljanja poslova utvrđivanja, evidentiranja, naplate, nadzora i ovrhe poreza na dohodak Ministarstvu financija Poreznoj upravi pripada naknada 1 % od ukupno naplaćenih prihoda.

S računa vrste 17 Financijska agencija (dalje u tekstu: Fina) dnevno provodi raspored uplaćenog poreza na dohodak i

prireza poreza na dohodak na redovne račune u poslovnim bankama (vrsta 18) jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁴ (dalje u tekstu: JLP(R)S) prema udjelu u navedenom prihodu.

2. Povrat poreza na dohodak i prireza po godišnjem obračunu za 2021.

Obveza povrata JLP(R)S poreza na dohodak i prireza poreza na dohodak fizičkim i pravnim osobama izvršava se gotovo u cijelosti tijekom jednog mjeseca što zahtijeva od JLP(R)S osiguranje značajnih financijskih sredstava proračuna u kratkom periodu za navedenu namjenu. Prethodnih godina zaključno sa 2019. godinom povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak izvršavan je najvećim dijelom u kolovozu. U 2020. i 2021. godini povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak izvršen je u lipnju dok je u 2022. godini povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu za 2021. izvršen najvećim djelom u svibnju 2022. godine.

Povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu regulira se naputcima o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba za pojedinu godinu. Obveza JLP(R)S za povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu izvršava se na teret računa poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak JLP(R)S sukladno iznosu i dinamici obrade zahtjeva koje provodi Porezna uprava. U skladu s odredbama spomenutih naputaka, i prethodnih godina na teret jedinstvenog računa državnog proračuna namirena su nedostatna sredstva koja su JLP(R)S koristile za povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak ukoliko na računu poreza na dohodak (računu vrste 17) JLP(R)S nije bilo dovoljno sredstava. U navedenom slučaju na teret jedinstvenog računa državnog proračuna namiren je nedostajući iznos

* Andrea Kocelj, mag. oec., Ministarstvo financija RH

¹ Narodne novine, br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20. i 138/20.

² Narodne novine, br. 15/22., 18/22. i 50/22.

³ Narodne novine, br. 127/17. i 138/20.

⁴ Pregled računa proračuna nalazi se u Popisu računa proračuna, Prilog 1 Naputka

sredstava (razlika) kako bi se povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu poreznim obveznicima isplatio u cijelosti. Namirena sredstva vraćala su se u na jedinstveni račun državnog proračuna iz prvog priljeva sredstava na račun poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak JLP(R)S do visine ukupnog duga po namirenju u roku od 90 dana. Ako u roku od 90 dana nije bilo dovoljno priljeva na računu zajedničkog prihoda proračuna, Financijska agencija (dalje u tekstu: Fina) je za nedostajuća sredstva ispostavljala naloge za povrat na teret jedinstvenog računa proračuna JLP(R)S i dostavljala kreditnoj instituciji na izvršenje. Ako nije bilo raspoloživih sredstava na jedinstvenom računu proračuna JLP(R)S, kreditna institucija nalog je vraćala Fini.

Kako bi se JLP(R)S omogućio lakši povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjoj prijavi, a posebice uzevši u obzir negativne posljedice pandemije koronavirusa i njihov utjecaj na prihode i samu likvidnost JLP(R)S, u 2021. povrat nedostajućih sredstava namirenja na jedinstveni račun državnog proračuna provodio se, sukladno izmjenama Naputka iz 2021. godine, drugačije propisanom dinamikom. Na isti način se i u 2022. provodi povrat po godišnjoj prijavi za 2021. godinu.

Slijedom navedenog, Izmjenama i dopunama Naputka iz travnja 2022. godine⁵ u točki 9. Zahtjevi za povrat i preknjiženje javnih prihoda poglavlja VIII. ZAJEDNIČKE ODREDBE propisana je procedura koja se provodi tijekom 2022. godine. Odredbama Naputka propisano je da ako na računu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak u razdoblju od 2. svibnja do 31. prosinca 2022. nema dovoljno sredstava za izvršenje povrata, nedostajuća sredstva namiruju se na teret jedinstvenog računa državnog proračuna. Sredstva korištena za izvršenje povrata na računu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, **vraćaju se od 1. kolovoza do 31. prosinca 2022. godine** na jedinstveni račun državnog proračuna u visini **25%** raspoloživih sredstava na računu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak. Navedeno znači kako svakodnevno od 1. kolovoza do 31. prosinca 2022. 25% od uplaćenog priljeva po računu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak općine odnosno grada te županije, **a prije rasporeda**, Fina s navedenog računa uplaćuje na jedinstveni račun državnog proračuna, a sve do povrata duga u cijelosti po ovoj osnovi.

Vezano uz samu dinamiku povrata sredstava Ministarstvo financija je početkom lipnja 2022. svim JLP(R)S putem elektroničke pošte dostavilo obavijest o mogućnosti promjene dinamike povrata nedostajućih sredstava počevši od 1. kolovoza 2022. Tako je svim JLP(R)S dana mogućnost da ukoliko procjene da dinamikom povrata od 25% uplaćenih prihoda poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak u 2022. neće uspjeti vratiti sredstva koja su im namirena na teret jedinstvenog računa državnog proračuna, a imaju dovoljno financijskih sredstava, ista mogu vraćati u 100%-tnom iznosu uplaćenih prihoda po zajedničkom računu. Zahtjev za promjenom dinamike sredstava potpisan i ovjeren od čelnika JLP(R)S dostavlja se Ministarstvu financija na adresu elektroničke pošte izvrsenje.proracu-

na@mfin.hr. Zahtjevu se prilaže suglasnost druge JLP(R)S s kojom ista dijeli račun.

Primjerice, Općina Bistra, ukoliko želi promijeniti dinamiku povrata navedenih sredstava iz 25% u 100% do kraja 2022. godine, dužna je ishoditi suglasnost Zagrebačke županije s kojom dijeli račun poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak s obzirom da se promjena dinamike povrata provodi istovremeno za obje jedinice jer se radi o istom računu.

Važno je napomenuti kako JLP(R)S mogu i nakon početka razdoblja povrata sredstava (nakon 1. kolovoza 2022.) zatražiti izmjenu dinamike povrata sredstava koja će se početi provoditi u pravilu sljedeći radi dan od dostave urednog zahtjeva i suglasnosti putem elektroničke pošte. Promjena dinamike povrata navedenih sredstava moguća je isključivo iz 25% u 100%.

Jednokratna uplata preostalog dugovanja, kao i u 2021. godini, biti će omogućena u zadnjim radnim danima 2022. godine svim JLP(R)S koje imaju dovoljno sredstava za povrat duga po ovoj osnovi u 2022. godini kako im dug ne bi prelazio u iduću proračunsku godinu. Ministarstvo financija će pravovremeno krajem godine obavijestiti JLP(R)S o detaljima provedbe jednokratne uplate. Kao i prethodne godine, JLP(R)S koje se izjasne kako žele vratiti cjelokupan dug po ovoj osnovi u 2022. godini, ne vrše samostalnu uplatu sredstava. Na datum koji će biti naknadno određen, navedene JLP(R)S dužne su osigurati sredstva za pokriće naloga koji će Fina ispostaviti na račune proračuna JLP(R)S (račun vrste 18).

Prema proceduri propisanoj Naputkom, ako do 31. prosinca 2022. godine nije vraćen ukupan iznos namirenja, Fina će za nedostajuća sredstva ispostaviti naloge za povrat na teret jedinstvenog računa proračuna JLP(R)S u četiri (4) jednaka mjesečna obroka i to od siječnja do travnja 2023. i dostaviti kreditnoj instituciji na izvršenje. JLP(R)S ne uplaćuje sredstva samostalno već je dužna osigurati sredstva za pokriće naloga. Ako nema raspoloživih sredstava na jedinstvenom računu proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kreditna institucija nalog vraća Fini.

Za vraćeni nalog Fina nakon 7 dana ponavlja postupak i dostavlja u kreditnu instituciju na izvršenje. Ako nema raspoloživih sredstava na jedinstvenom računu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kreditna institucija nalog vraća Fini koja dostavlja nalog nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave na izvršenje i o tome obavještava Ministarstvo financija, Državnu riznicu. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave treba izvršiti nalog u roku od 15 kalendarskih dana.

Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne izvrši nalog u roku od 15 kalendarskih dana, Fina o tome obavještava Ministarstvo financija. Nakon zaprimljene obavijesti Ministarstvo financija će obustaviti isplate iz državnog proračuna te provesti prijebod do namirenja duga, a ako za pojedinu jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave nema nikakvih isplata iz državnog proračuna, pokrenuti ovršni postupak.

3. Planiranje i evidentiranje

JLP(R)S prihode od poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak evidentiraju temeljem *Izveštaja po vrstama poreza i prireza na dohodak 8P-2/1* koje im dostavlja Fina, a u kojima je dan pregled prometa po brojčanim oznakama vrste prihoda do visine rasporeda u izvještajnom razdoblju (kumulativ od 1.1. do zadnjeg dana razdoblja).

Osim navedenog izvještaja, u svrhu evidentiranja poreza i prireza na dohodak Fina jedinicama dostavlja i izvještaj *Specifikacija prihoda – dodatak* s obzirom na to da u izvještaju P-2/1 nisu prikazani podaci o iznosima uplata i isplata na vrsti prihoda *1619 Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi*, dok na vrsti prihoda *1406 Predujam poreza i prireza na dohodak od nesamostalnog rada* nije iskazan podatak o namirenju negativnog stanja iz državnog proračuna.

Iznos koji je za povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak namiren iz državnog proračuna, a koji je iskazan u *Specifikaciji prihoda-dodatak*, ne evidentira se kao prihod od poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, nego kao obveza na računu *26711 Obveza za zajmove od državnog proračuna – kratkoročne*. Iznos obveza za koji se predviđa da neće biti vraćen u državni proračun do kraja tekuće godine treba u 2022. iskazati na računu *84711 Primljeni zajmovi od državnog proračuna – kratkoročni*, a u 2023. kad se očekuje vraćanje toga iznosa dugovanja na računu *54711 Otplata glavnice primljenih zajmova od državnog proračuna – kratkoročnih*. Navedeno znači da taj iznos u izmjenama

i dopunama proračuna za 2022. JLP(R)S trebaju planirati na podskupini *847 Primljeni zajmovi od drugih razina vlasti*, a u 2023. godini na skupini *54 Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova* (unutar podskupine *547 Otplata glavnice primljenih zajmova od drugih razina vlasti*).

S obzirom na brojne nedoumice JLP(R)S oko navedenih izvještaja te knjigovodstvenog evidentiranja, Ministarstvo financija na svojoj internet stranici objavilo je uputu *Evidentiranje prihoda od poreza na dohodak kod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temeljem izvještaja koje ispostavlja Fina*⁶.

4. Objava podataka o preostalom dugu pojedine JLP(R)S

Radi praćenja stanja dugovanja Ministarstvo financija na svojoj internet stranici objavljuje podatke po pojedinoj JLP(R)S o ukupno namirenim sredstvima, povratu i stanju dugovanja po osnovi namirenja nedostajućih sredstava JLP(R)S korištenih za povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjem obračunu za 2021. godinu dva puta mjesečno (stanje na dan 15. i 30./31. u mjesecu)⁷.

⁶ <https://mf.in.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/drzavna-riznica/racunosvodstvo/upute-nalozi-ostalo/Upute%20za%20evidentiranje%20poreza%20na%20dohodak.pdf>

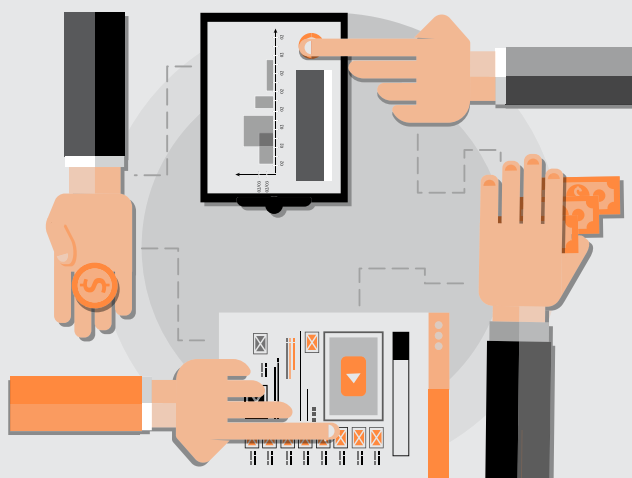
⁷ <https://mf.in.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/beskatmatnizajmivi-jedinicama-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave-u-2020-2022-godini/3219>

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Uvođenje eura i dvojno iskazivanje u tijelima javne vlasti

Mirjana Mahović Komljenović*

U skladu s Odlukom Vijeća Europske unije 2022/1211 kojom je potvrđeno da RH ispunjava sve potrebne uvjete za uvođenje eura kao službene valute i Uredbom Vijeća Europske unije 2022/1208 u pogledu stope konverzije eura za RH, Vlada Republike Hrvatske je na održanoj sjednici 21. srpnja 2022. godine, donijela konačnu Odluku o objavi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, koja je objavljena u Narodnim novinama br. 85/22, a stupila je na snagu 23. srpnja 2022. godine.

1. Uvod

Kako se od 1. siječnja 2023. godine u RH uvodi euro kao zakonsko sredstvo plaćanja i prestaje postojanje sadašnje valute kune, u preostalom vremenu kao pripremnom razdoblju, potrebna je prilagodba računovodstvenih procesa poslovnih subjekata i subjekata opće države koji se oslanjaju na informatičke sustave, a radi promjena u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja pri evidentiranju knjigovodstvenih isprava u poslovnim knjigama, godišnjim financijskim izvještajima, iskazivanju podataka na ispravi o plaći, poreznim prijavama i drugim javnim davanjima.

Stoga su nakon donošenja Zakona o uvođenju eura u lipnju 2022. godine, a radi priprema za uvođenje eura u privatnom i javnom sektoru ažurirana dva posebna dokumenta i to:

- ❖ Smjernice za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom, te
- ❖ Uputa o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru.¹

Odredbe Smjernica i Upute koje se mogu preuzeti s internetskih stranica Ministarstva financija i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, u potpunosti su usklađene s odredbama usvojenog Zakona o uvođenju eura (Nar. nov., br. 57/22), kako bi se poslovnim subjektima i javnom sektoru osiguralo jednoobrazno postupanje za prelazak na novu valutu.

Sva pitanja i dodatne informacije o uvođenju eura kao službene valute u RH, a koja se tiču poslovanja subjekata opće države, mogu se zaprimiti *on line* koristeći elektroničku adresu euro2023@mfin.hr, dok se za nejasnoće i pitanja u vezi primjene Smjernica može obratiti Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja na e-adresu euro@mingor.hr.

* Mr.sc.Mirjana Mahović Komljenović, Ministarstvo financija – Porezna uprava, Zagreb

¹ U skladu s odredbama usvojenog Zakona o uvođenju eura, ažurirale su se Upute o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće države za poslovanje u euru te Smjernice za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom, a koje su bile donesene još u ožujku 2022. godine ali na temelju prijedloga Zakona o uvođenju eura.

2. Rokovi i aktivnosti vezani za zamjenu kuna eurom

Odredbama Zakona o uvođenju eura, utvrđeni su rokovi i aktivnosti vezane uz zamjenu kuna eurom, koji se mogu podijeliti na tri ključna razdoblja: pripremno razdoblje, razdoblje dvojnog optjecaja te razdoblje nakon završetka dvojnog optjecaja.

- ✓ I. pripremno razdoblje započelo je u srpnju 2022. godine (kada je Vlada RH donijela Odluku da RH uvodi euro te potvrdilo fiksni tečaj konverzije koji iznosi 1 euro = 7,53450 kuna), a traje do dana uvođenja eura.
- ✓ II. razdoblje dvojnog optjecaja – započinje danom uvođenja eura i traje 14 dana od dana uvođenja eura, a samo u tom razdoblju će se istovremeno moći plaćati i u eurima i u kunama,
- ✓ III. razdoblje nakon dvojnog optjecaja – započinje 15.1.2023. godine i traje do 31.12.2023. godine.

PROPISANI ROKOVI	AKTIVNOSTI
Srpanj 2022. godine	Vlada RH donijela je Odluku o objavi uvođenja eura kao službene valute u RH (Nar. nov., br. 85/22), sukladno čl. 5.st.1. Zakona o uvođenju eura (Nar. nov., br. 57/22) a na temelju Odluke i Uredbe Vijeća EU
5.9.2022. do 30.12.2023.	Razdoblje dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti (prvi ponedjeljak u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je proteklo trideset dana od dana objave odluke Vijeća EU.
1.1.2023.	Uvođenje eura kao zakonskog sredstva plaćanja u RH
1.1.2023. do 14.1.2023.	Razdoblje dvojnog optjecaja započinje 1.1.2023. u 00:00 sati i završava zaključno s 14.1.2023. u 24:00 sati. Tijekom razdoblja dvojnog optjecaja primatelj plaćanja je dužan za plaćanje gotovim novcem kune, ostatak vratiti u gotovom novcu eura.
31.12.2023.	Prestaje obveza dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti

3. Dvojno iskazivanje cijena i drugih novčanih vrijednosti

Dvojno iskazivanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti u kunama i u eurima uz isticanje fiksnog tečaja konverzije, obvezno počinje 5.9.2022.godine u 00:00 sati, a završava 31.12.2023. godine u 24:00 sata. **Obveza dvojnog iskazivanja cijena odnosi se isključivo na one po-**

slovne subjekte – porezne obveznike koji imaju izravan odnos prema potrošačima (trgovci, ugostitelji i drugi pružatelji usluga te javni sektor za mirovine, račune za režije, škole pri sklapanju ugovora o pružanju usluga produženog boravka, školske prehrane, izdavanja računa građanima za najam sportske dvorane i sl), a provodi se radi sprječavanja neopravdanog povećanja i neispravnog preračunavanja cijena. Na taj način će se i potrošačima i korisnicima usluga omogućiti da se lakše priviknu na cijene i druge novčane vrijednosti iskazane u eurima.

Dvojno iskazivanje ne obuhvaća trgovačke ugovore, odnosno račune između poslovnih subjekta (B2B), interne račune unutar istog društva te razne evidencije i izvještaje koje će biti potrebno slati javnim tijelima. Obvezu dvojnog iskazivanja cijena nemaju ni poslovni subjekti u postupku izdavanja računa prema državnim institucijama (B2G).

3.1. Opća pravila za preračunavanje u eure

Poslovni subjekti dužni su u razdoblju dvojnog iskazivanja, dvojno iskazati cijenu robe i usluge na jasan, čitljiv, vidljiv i lako uočljiv način u euru i kuni uz primjenu **fiksno tečaja konverzije** koji iznosi **1 euro = 7,53450 kuna** korištenjem pet decimala (neovisno o tome što je zadnja znamenka nula) te zaokruživanjem dobivenog iznosa u skladu s matematičkim pravilima zaokruživanja:

- ako je treća decimala manja od pet (broj 0 do 4), druga decimala ostaje nepromijenjena odnosno iznos u centima ostaje isti,
- ako je treća decimala jednaka ili veća od pet (broj 5 do 9), druga decimala povećava se za jedan, odnosno iznos u centima zaokružuje se na viši cent.

Prema tome, **dobiveni rezultat zaokružuje se na dvije decimale, a na temelju treće decimale.**

Preračunavanje cijena primjenom skraćene verzije fiksnog tečaja konverzije, kao što je zaokruživanje na dvije decimalne znamenke, nije dopušteno.

Prema čl. 70.st.5. Zakona, za dug ili dio ukupnog duga dužnika prema vjerovniku po pojedinom pravnom poslu koji je zbog primjene fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje manji od jednog centa, obveza prestaje, a ta tražbina ili potraživanje, odnosno taj dio ukupne tražbine ili potraživanja vjerovnika prema dužniku se otpisuje po službenoj dužnosti odnosno po sili Zakona.²

Nastavno se daje primjer izračuna primjenom punog brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije na 5 decimala – 1 EUR = 7,53450 kuna

Cijena / Novčani iskaz vrijednosti	Cijena / Novčani iskaz u eurima prije zaokruživanja	Cijena / Novčani iskaz u eurima nakon zaokruživanja
69,99 kn	9,289269360 EUR	9,29 EUR
129,32 kn	17,1637136 EUR	17,16 EUR
20 kn	2,65445617 EUR	2,65 EUR
0,03 kn	0,00398168 EUR	0,00 EUR
0,04 kn	0,00530891 EUR	0,01 EUR

3.2. Dvojno iskazivanje kod poslovnih subjekata

U razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja, poslovni subjekti moraju iskazati cijenu i druge novčane iskaze vrijednosti i u eurima i u kunama. Pri tome svaki poslovni subjekt samostalno odlučuje o načinu i modelu dvojnog iskazivanja cijena u skladu sa Zakonom, Zakonom o zaštiti potrošača te Pravilnikom o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga. Prema Smjernicama za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom, predlaže se dvojno iskazivanje tako da je **cijena u eurima primarna (na lijevoj strani, ili iznad), a u kunama sekundarna (na desnoj strani ili ispod).**

Prilikom iskazivanja prodajnih cijena roba i usluga, koristiti se oznaka EUR ili znak €. Oznaka EUR ili znak € slijedi iza iznosa i razmaka (primjerice iznos od 30 EUR ili 30 €). **Oni poduzetnici koji obavljaju naplatu u gotovini, potrošačima trebaju omogućiti povrat u eurima, već od prvog dana uvođenja eura.**

Prilikom formiranja cijena na dan uvođenja eura, poslovni subjekti mogu zaokružiti cijenu na niže, jer takva **psihološka cijena** ide u korist potrošača. Međutim, nije dopušteno zaokruživanje cijene na više, jer bi navedeno bilo u suprotnosti s načelom zaštite potrošača, jer bi potrošač bio stavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na razdoblje prije uvođenja eura.

4. Dvojno iskazivanje kod tijela javne vlasti

Obveza dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti za tijelo javne vlasti odnosi se na:

- upravne, sudske i druge pojedinačne akte koje donose tijela javne vlasti (rješenja, ugovori, odluke i sl.) – primjerice, škole pri sklapanju ugovora o pružanju usluga produženog boravka, školske prehrane, izdavanja računa građanima za najam sportske dvorane
- isprave o isplati plaća kao i naknadi plaće za vrijeme bolovanja, korištenja godišnjeg odmora, plaćenog dopusta, otpremnina i drugih materijalnih prava koja se radniku isplaćuju prema kolektivnom ugovoru, pravilniku o radu te ugovoru o radu, kao što su jubilarne nagrade, regres, božićnica, te obavijesti o mirovinskim primanjima,
- iskazi cijene robe i usluge te naknada (na isti način kao i kod poslovnih subjekata)
- račune koji se ispostavljaju potrošaču (npr. za prodaju roba i pružanje usluga).

4.1. Dvojno iskazivanje podataka o dohocima

• Dvojno iskazivanje plaća

Sukladno čl. 52. st.1. i 4. Zakona o uvođenju eura, u razdoblju dvojnog iskazivanja poslodavac je dužan na

² Po službenoj dužnosti otpisuje se dug od jedne, dvije ili tri lipe, jer se uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i prema pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, dobiva dug koji je manji od jednog centa, radi čega obveza prestaje.

ispravama o isplaćenju plaći (obrazac IP1 koji je sastavni dio Pravilnika o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine Nar. nov., br. 32/15 – 35/17), naknadi plaće (za vrijeme bolovanja, korištenja godišnjeg odmora, plaćenog dopusta i dr.), otpremnine i drugih materijalnih prava (jubilara nagrada, regres, božićnica i dr.) koji se radniku isplaćuju na temelju kolektivnog ugovora, pravilnika o radu i ugovora o radu, dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun, uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

Jednako tako, u razdoblju dvojnog iskazivanja, HZMO ili drugi isplatitelj mirovine, dužan je na obavijesti o mirovinskim primanjima dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen umirovljeniku uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

Navedena odredba ne zabranjuje poslodavcu, da sve iznose na obrascu IP1, odnosno obavijesti, iskaže dvojno. Ali u svakom slučaju poslodavac je dužan ukupnu neto plaću i druge naknade utvrđene ugovorom o radu i drugim aktima u kuni, a koje su isplaćene radniku na račun, preračunati u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

Ako se neto plaća radnika isplaćuje na dva računa (jedan dio na tekući račun na kojemu se provodi ovrha na novčanim sredstvima, a drugi dio na zaštićeni račun), svaki dio isplate neto plaće radniku, potrebno je iskazati u kunama i u eurima.

Prema tome, visinu plaće koja je u ugovorima o radu i drugim aktima utvrđena u kuni, potrebno je preračunati u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, pri čemu fiksni tečaj konverzije treba biti vidljiv u ispravama o isplaćenju plaći.

Primjerice, ako je neto plaća radnika za rujna 2022. godine, a koja se isplaćuje u listopadu 2022. godine i utvrđena je u iznosu od 9.553,16 kn, uz propisano preračunavanje, iznosit će 1.267,92 eura.

Plaća i ostale naknade za prosinac 2022. godine koja će se isplatiti od 1. siječnja 2023. godine, mora se isplatiti u euru, što znači da se plaća zajedno sa svim davanjima treba obračunati u euru. Međutim, iako se plaća za prosinac isplaćuje u siječnju u eurima, obveze po obračunatoj plaći za prosinac 2022. godine, iskazuju se u poslovnim knjigama u kunama. Stoga je potrebno da se iznos plaće za prosinac 2022. uz eure, preračuna i u kune.

• Dvojno iskazivanje drugog dohotka

Osim na ispravama o isplaćenju plaći, u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja poslovni subjekt će morati i druge naknade koje se isplaćuju iz radnog odnosa uz plaću, kao što su **ugovori o autorskom honoraru, ugovori o djelu, dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun.**

Prema tome, neto honorar koji se isplaćuje prema autorskom ugovoru te neto iznos naknade koji se isplaćuje prema ugovoru od djelu, uključujući i studentske ugovore, moraju biti dvojno iskazani.

• Izuzimanje putnih naloga od obveze dvojnog iskazivanja

Prema čl. 52.st.2. Zakona o uvođenju eura, od obveze dvojnog iskazivanja izuzeti su **putni nalози.**

To znači da se iznosi akontacije putnih troškova koji se isplaćuju zaposleniku do 31.12.2022. iskazuje se u kunama, a od 1. 1.2023. u eurima. Na putnim nalozima koji se podnose na obračun do 31.12.2022. obračun troškova, iznos za isplatu ili povrat sredstava po obračunu troškova iskazuju se u kunama., a od 1. 1. 2023. u eurima. U slučaju predujmova koji su isplaćeni zaposleniku do kraja godine odnosno do 31. 12. 2022. a obračunati su nakon 1. 01. 2023. godine, u razdoblju dvojnog optjecaja u prva dva tjedna od uvođenja eura, u slučaju uplate putem blagajne, zaposlenici mogu vratiti u kuni ili u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje.

U slučaju neisplaćenih putnih naloga u trećoj valuti, primjerice USD, potrebno je iznos na dan 31. 12. 2022. godine preračunati u kunu putem srednjeg tečaja HNB za USD. Tako dobiveni iznos u kuni se zatim preračunava u euro putem fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. U nastavku se daje prikaz iznosa za isplatu na IP1 obrascu (isplata plaće putem COP-a) za studeni 2022. godine, a koja se plaća isplaćuje u prosincu 2022. godine.

Na IP1 obrascu je istaknut fiksni tečaj konverzije 1 euro = 7,53450 kuna te iznos za isplatu u kunama = 5.967,85 kn i eurima = 792,07 eura, čime su zadovoljeni svi uvjeti propisani odredbama Zakona o uvođenju eura (5.967,85 kn : 7,53450 = 792,06981).

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Datum i vrijeme:
Stranica: 1

VLADA REPUBLIKE HRVATSKO
REGISTRAR ZAPOSLJENI U JAVNOM SEKTORU

Poslodavac: INSTITUCIJA 1
ADRESA, GRAD
OIB: 0000000000 RKP: 00000   IBAN: HRB4200100010001000100 HRVATSKA NARODNA BANKA

Obrazac JPPD

OBRAČUNSKA ISPRAVA ZA ISPLATU PLAĆE-NAKNADE ZA RAZDOBLJE: studeni 2022.

Posloprimalac: PREZIME_I IME_I
ADRESA, GRAD
OIB: 000000011111

Ustrojstvena jedinica: 1004 Proforsorsko vijeće

Ustrojstvena jedinica: Proforsorsko vijeće
Radno mjesto: Proforsorsko vijeće
Osnovica: 6.044,81
Propisani koeficijent: 0,8540
Mnoli sad: 0,000
Fiksni tečaj konverzije: 7,53450

Fiksni tečaj konverzije → 7,53450

BRUTO		Redovni mjesečni fond sati: 168		
VPi	Naziv	Sat	Koeficijent	Iznos
1010	REDOVAN RAD	168,00	0,85400	9.142,01
1700	MNOLI RAD		0,00000	438,77
1118	DODATAK PO SPORAZUMU		0,13728	768,71
2080	DODATAK ZA RAD U DRUGOJ SMJERNI (KUMULATIVNI UNOS)	168,00	0,00000	860,08
1180	PRERADIVREMENI RAD	90,00	1,38988	1.250,38
	UKUPNO	218,00		9.429,92

DOPRINOSI IZ PLAĆE				
VPi	Naziv	Stopa %		Iznos
3020	MO - I. STUP ZA OSOBE KOJE ŽESU U I. STUPU - REDOVNO	18,00		1.414,49
3030	MO - II. STUP - REDOVNO	5,00		471,80
	UKUPNO			1.886,99

DOHODAK				
OLAKŠICE		Postotak korištenja olakšica: 100,00%		
VPi	Naziv	Koeficijent		Iznos
8010	OSNOVNI OSOBNI OBITAK	1,80000		4.000,00
8020	OSOBNI OBITAK ZA UČEŠĆAVANJE ČLANA UČE OBITELJI	0,70000		1.790,00
	UKUPNO			5.790,00

POREZNA OSNOVICA				
POREZ NA DOHODAK I PRIREZ POREZU				
VPi	Naziv	Stopa %	Osnovica	Iznos
4015	POREZ	20,00	1.790,00	358,79
4040	PRIREZ	18,00	398,79	64,88
	UKUPNO			423,37

NETO				
NEOPOREZIVI PRIHODI				
VPi	Naziv	Sat		Iznos
2380	NAKNADE TROŠAKOVA MJESEČNOG PRUŽEOVA U VISINI KARTE			1.000,00
	UKUPNO			1.000,00

UKUPNA PRIMANJA				
OBUSTAVE				
VPi	Naziv	Vjerovnik	Opis obustave	Ostatak
9070	KREDIT - OTPLATA	OTP BANKA d.d.	OTPLATA KREDITA	Satna kredita valuta 107,47100 100%
	UKUPNO			Preostali broj rata 2.052,71

IZNOS ZA ISPLATU				
IZNOS ZA ISPLATU (EUR)				
VPi	Naziv	Stopa %		Iznos
3040	DOPRINOS ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE - REDOVNO	14,30		1.555,84
	UKUPNO			1.555,84

UKUPAN TROŠAK PLAĆE				
				11.985,86

Datum predaje radnikoladnici:

4.2. Obrazac JOPPD

Obrazac JOPPD – Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja koji prema propisima koji uređuju oporezivanje dohotka ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura, podnosi se u kunama, a Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća nakon dana uvođenja eura podnosi se u eurima.

Prema tome, na obrascima JOPPD s oznakom 22xxx, koji se dostavljaju do 31. 12. 2022. godine, podaci se iskazuju u kunama. Međutim na JOPPD obrascima s oznakom 23xxx koji će se dostavljati 1. 01. 2023. i kasnije, svi podaci se trebaju iskazati u eurima.

To znači da će poslodavci prvi obrazac JOPPD u eurima, dostaviti za plaću za prosinac 2022. godine koja će se isplaćivati u siječnju 2023. godine.

Ispravci obrasca JOPPD podnose se u valuti u kojoj je obrazac JOPPD dostavljen izvorno. Stoga će se podaci u obrascu JOPPD koji su ispostavljeni do 31.12.2022.godine, ispravljati u kunama, dok će se podaci o ispravku i dopunama obrasca JOPPD, koji su dostavljeni od 1. 01. 2023. ispravljati u eurima.

4.3. Dvojno iskazivanje na računu

Pri ispostavljanju računa potrošaču, poslovni subjekti i tijela javne vlasti trebaju kao minimalne podatke, dvojno iskazati ukupan iznos na računu uz prikaz fiksnog tečaja konverzije. Međutim, postoji mogućnost dvojnog iskazivanja i više od minimalnih podataka ako to poslovni subjekt želi.

Poslovni subjekt je u obvezi prilagoditi blagajne i naplatne uređaje za dvojno iskazivanje iznosa kako bi na računima

koji se izdaju krajnjim potrošačima ukupan iznos bio iskazan u obje valute. Dvojno iskazivanje treba biti lako uočljivo i čitko, a pri preračunavanju uvijek se treba koristiti puni iznos fiksnog tečaja konverzije. Svaki poslovni subjekt samostalno odlučuje na koji će način dvojni iznosi biti prikazani na računu.

Od obveze dvojnog iskazivanja, izuzeti su računi koji se izdaju poslovnim subjektima i drugim tijelima javne vlasti tzv. B2G i G2G ugovorima (eng. „business to government“ i „government to government“ ugovori), fizičkoj osobi koja djeluje kao suvlasnik stambene zgrade ili predstavnik suvlasnika stambene zgrade, u okviru političke aktivnosti ili političke promidžbe i/ili u okviru gospodarske djelatnosti koja nije registrirana kao obrtnička ili profesionalna djelatnost.

Jednako tako **od obveze dvojnog iskazivanja izuzeti su i računi koji se izdaju sukladno EU normi prema propisanoj HTML shemi (eRačun) te tzv. INO računi, te drugi akti koji su deklaratorne naravi kao što su izvodi otvorenih stavaka i konto kartice.**

4.4. Utjecaj uvođenja eura na sklopljene ugovore o radu

Prema čl. 9. Zakona o uvođenju eura kojim je propisano načelo neprekidnosti pravnih instrumenata, postupak uvođenja eura ne utječe na valjanost postojećih ugovora u kojima se navodi kuna.

Prema tome, a uvažavajući načelo neprekidnosti pravnih instrumenata, postojeći ugovori s iznosima u kunama i dalje su važeći i nastavljaju proizvoditi pravne učinke, pri čemu se novčani iskazi vrijednosti u spomenutim ugovorima, datumom uvođenja eura kao službene valute, smatraju novčanim iskazima u eurima uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

Navedeno se odnosi i na sklopljene ugovore o radu. Dakle, nije ih potrebno mijenjati samo zbog uvođenja eura kao službene valute, već su ugovori o radu i dalje važeći iako su novčani iskazi vrijednosti iskazani u kunama.

Međutim, iznosi u Pravidnicima o radu, aneksima ugovora i sl. koji će se zbog neke druge potrebe mijenjati nakon uvođenja eura, odnosno nakon 1. siječnja 2023. i dalje, moraju biti iskazani u eurima.

4.5. Dvojno iskazivanje ugovoru o pružanju usluge u školama

Primjerice, osnovna škola Samobor će u rujnu 2022. za korištenje usluge produženog boravka s korisnikom usluge (roditelj/skrbnik) sklopiti Ugovor o pružanju usluge produženog boravka za dijete za školsku godinu 2022./2023, u kojem cijena usluge na Ugovoru mora biti iskazana dvojno u kunama i eurima i uz navođenje fiksnog tečaja konverzije. Osnovna škola svaki mjesec roditelju izdaje uplatnicu za korištenje usluge produženog boravka. U ovom slučaju škola nije obvezna iskazati dvojno u kunama i eurima i iznos na uplatnici koju će temeljem Ugovora ispostavljati roditeljima do kraja 2022. i od siječnja

2023. do lipnja 2023. jer je ta obveza zadovoljena već kroz sklopljeni Ugovor.

Ako je iz nekih razloga za školu jednostavnije prikazati iznose dvojno uz Ugovor i na uplatnicama, navedeno se ne smatra pogrešnim.

Osnovna škola Samobor će u rujnu 2022. za korištenje usluge školske kuhinje s korisnikom usluge (roditelj/skrbnik) sklopiti Ugovor o pružanju usluge školske prehrane 2022./2023. Međutim, budući mjesečna cijena za uslugu školske kuhinje ovisi o broju dana koje dijete provede u školi, cijena usluge neće biti iskazana na ugovoru koji se sklapa s roditeljem.

U tom je slučaju škola obvezna iskazati dvojno u kunama i eurima iznos na nalogu za plaćanje (u opisu plaćanja) koju će temeljem Ugovora ispostavljati roditeljima do kraja 2022. i od siječnja 2023. do lipnja 2023.

Prema navedenom proizlazi da nalozi za plaćanje ne moraju sadržavati iznose u obje valute ako je obveza dvojnog iskazivanja zadovoljena na izlaznom aktu (rješenju, ugovori i sl.). Ako obveza dvojnog iskazivanja nije zadovoljena na izlaznom aktu, iznos u obje valute treba iskazati na nalogu za plaćanje, u polju "opis plaćanja".

U navedenom polju također se iskazuje i fiksni tečaj konverzije, a forma iskazivanja ovisi o slobodnom prostoru (skraćeno ili ne) jer nemaju sve vrste uplatnica jednaki opis u poljima „opis plaćanja“. Ako je za školu jednostavnije prikazati iznose dvojno uz pojedinačni akt i na nalogu za plaćanje navedeno se ne smatra pogrešnim.

4.6. Dvojno iskazivanje i blagajničko poslovanje

U prva dva tjedna od uvođenja eura, uplate u blagajnu mogu se provesti u kunama ili eurima, a isplate iz blagajni u eurima, a samo iznimno u kunama. To znači da u razdoblju dvojnog optjecaja, promet blagajni može biti i u eurima i kunama, dok se u glavnoj knjizi blagajničko poslovanje evidentira u eurima. U razdoblju dvojnog iskazivanja na blagajničkim dokumentima koji se izdaju prema potrošačima (uplatnice i isplatnice) iznosi trebaju biti iskazani dvojno u eurima i kunama. Dvojno iskazivanje se provodi na način da se brojkom i slovima iskazuje iznos u valuti u kojoj se provodi uplata odnosno isplata (do 31. prosinca 2022. kuna, a od 1. siječnja 2023. euro), a iznos koji se iskazuje u drugoj valuti u informativne svrhe iskazuje se samo brojčano nakon iznosa u slovima uz iskaz fiksnog tečaja konverzije.

- Na slici br. 1. dan je primjer popunjene uplatnice za uplatu u školsku blagajnu, dana 15.3.2023. nakon uvođenja eura. Uplata se obavlja u euru koji se iskazuje brojkom i slovima, uz novčani iskaz vrijednosti i u kunama, uz prikaz fiksnog tečaja konverzije 1 eur = 7,53450 kuna
- Na slici br. 2. da je primjer popunjene uplatnice za uplatu u školsku blagajnu, dana 15.10.2022. Uplata se obavlja u kunama koje se iskazuju brojkom i slovima, uz novčani iskaz vrijednosti u euru i uz prikaz fiksnog tečaja konverzije 1 eur = 7,53450 kuna

U korist konta:

UPLATNICA br. 7/2023

Na iznos: 100 EUR sto eura
753,45 kn FIKSNi TEČAJ KONVERZIJE 1EUR=7,53450 HRK

Iznos primljen: OD ANA ANIĆ

za: ŠKOLSKI IZLET

u Zagreb, dana 15.03. 2023 god.

Likvidator: _____ Bilagajnik: _____ Uplatitelj: _____

Narodne novine d.d., Zagreb – (2) 006754
 Oznaka za narudžbu: UT-I-1/NCR/DT

U korist konta:

UPLATNICA br. 19/2022

Na iznos: 750,00 kn sedamstopećeset kuna
99,54 EUR FIKSNi TEČAJ KONVERZIJE 1EUR=7,53450 HRK

Iznos primljen: OD HARKO HARKIĆ

za: ŠKOLSKI IZLET

u Zagreb, dana 15.10. 2022 god.

Likvidator: _____ Bilagajnik: _____ Uplatitelj: _____

Narodne novine d.d., Zagreb – (2) 006754
 Oznaka za narudžbu: UT-I-1/NCR/DT

Izvor: Uputa o procesu prilagodbe poslovnih subjekata opće države za poslovanje u euru, lipanj 2022. godine.

4.7. Novčani iskazi vrijednosti u rješenju o ovrsi

Prema čl. 53. Zakona, izričito je propisano da se u razdoblju dvojnog iskazivanja, u rješenju o ovrsi koje donosi javni bilježnik, sud i tijelo javne vlasti, dvojno iskazuju novčani iskazi vrijednosti uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

Navedeno znači da će PU u razdoblju dvojnog iskazivanja, poreznim dužnicima donositi rješenja o ovrsi radi naplate poreza i drugih javnih davanja u valuti koja je važeća u RH na datum izdavanja rješenja, uz obvezu dvojnog iskazivanja u propisanom razdoblju, i to **redosljedom**:

- ⇒ ako se rješenje o ovrsi izdaje od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2022. godine – iznosi za koje se tereti porezni obveznik iskazat će se dvojno – najprije u kunama a zatim u eurima, dok će se
- ⇒ pri donošenju rješenja o ovrsi u razdoblju od 1. siječnja 2023. godine do 31. prosinca 2023. godine, iznosi za koje se tereti porezi obveznik iskazati najprije u eurima a zatim i u kunama, a kako je to prikazano u tablici u nastavku.

Datum izdavanja rješenja	Redosljed dvojnog iskazivanja iznosa
rujna 2022. – 31. prosinca 2022.	kune /EUR (dijeljenje iznosa kuna s fiksnim tečajem)
siječnja 2023. – 31. prosinca 2023.	EUR/kune (množenjem iznosa eura s fiksnim tečajem)

U rješenjima o ovrsi koji sadrže više obračunskih stavki, odnosno vrsta poreza i drugih javnih davanja koja se zbrajaju, dvojno je potrebno iskazati samo **ukupan iznos** kojeg je porezni dužnik obavezan platiti uz isticanje fiksnog tečaja konverzije.

Uz ukupan iznos poreznog duga kojeg je potrebno dvojno iskazati u kunama i eurima, stavlja se zvjezdica uz oznaku valute, primjerice 7.534,50 kuna/ 1.000,00 eura*, dok se u fusnoti na kraju prve stranice rješenja o ovrsi iskazuje fikсни tečaj konverzije 1 EUR = 7,53450.

Fiksni tečaj konverzije na rješenju o ovrsi mora biti prikazan u punom iznosu sa 5 decimala.

U rješenjima o ovrsi koja će se izdavati od 1. siječnja 2024. godine i nadalje, neće se više dvojno iskazivati ukupni iznos poreznog duga niti navoditi fikсни tečaj konverzije, već svi iznosi u rješenju o ovrsi moraju biti iskazani u eurima.

5. Razlike između HNB-a i fiksnog tečaja konverzije

Zakonom o uvođenju eura propisan je način primjene punog fiksnog tečaja konverzije, pri čemu se obavlja zaokruživanje dobivenog iznosa u skladu s matematičkim pravilima za zaokruživanje na dvije decimale, a na temelju treće decimale.

Međutim, od fiksnog tečaja konverzije koji se koristi u razdoblju dvojnog iskazivanja razlikuje se srednji tečaj HNB-a koji se i dalje koristi ako se u poslovanju poduzetnika i prema sklopljenim ugovorima, primjenjuje valutna klauzula u odnosu kune prema euru ili iznosi u eurima koji se prilikom obračuna trebaju preračunati u kune.

To znači da će do kraja godine, HNB i dalje nastaviti objavljivati tečajnu listu za kunu u odnosu na euro, koji se treba primijeniti u svim ugovorenim poslovnim odnosima s valutnom klauzulom. Tečajevi će biti izjednačeni tek na dan 31. prosinca 2022. godine.

Naime, članak 94. Zakona o uvođenju eura propisuje da je srednji tečaj HNB-a za kunu u odnosu na euro koji se primjenjuje na dan koji prethodi danu uvođenja eura, jednak fiksnom tečaju konverzije. Od 1. siječnja 2023. godine, sukladno čl. 17. Zakona, HNB će objavljivati tečajnu listu za euro u odnosu na neke druge valute (primjerice švicarski franak, američki dolar i dr.) koji se primjenjuju smo za potrebe statističkog, računovodstvenog i poreznog izvješćivanja.

Primjer: Obračun PDV-a na stjecanje računalne opreme iz EU i primjena srednjeg tečaja HNB

Ustanova koja je upisana u registar obveznika PDV-a po osnovi sponzorstva, nabavila je 12. rujna 2022. godine informatičku opremu iz EU za potrebe obavljanja svojih operativnih transakcija u iznosu od 10.000,00 eura. Dobavljač iz druge države članice izdaje račun za isporučenu opremu te „prenosi“ poreznu obvezu na stjecatelja. Takvo stjecanje informatičke opreme iz druge države članice EU oporezivo je PDV-om u RH, pa je neprofitna organizacija koja je obveznik PDV-a i zatražila je PDV identifikacijski broj od PU (koji je evidentiran u VIES bazi), obvezna obračunati PDV na stjecanje, u skladu sa čl. 75. st. 1. t. 3. Zakona o PDV-u (Nar. nov. br. 115/16. – 138/20.), kojim je propisano

da PDV mora platiti svaka osoba koja obavi oporezivo stjecanje dobara unutar EU.

Obveza za obračun PDV-a nastaje u trenutku izdavanja računa inozemnog dobavljača, pri čemu je izdani račun u stranoj valuti potrebno preračunati u kune po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan nastanka obveze.

Naime, prema čl. 36.st.2. Zakona o PDV-u je propisano da ako su elementi za utvrđivanje porezne osnovice, osim pri uvozu dobara, utvrđeni u stranoj valuti, za preračun u kune koristi se srednji tečaj Hrvatske narodne banke na dan nastanka obveze obračuna PDV-a.

Pretpostavimo da srednji tečaj HNB na dan izdavanja računa iznosi 7,51121kn za 1 euro, ustanova će obračunati PDV po stopi od 25% koji iznosi 1.877,80 kn na vrijednost opreme u iznosu od 75.112,10 kn. ($10.000 \text{ eura} \times 7,51121 = 75.112,10$; $75.112,10 \times 25\% = 1.877,80 \text{ kn}$)

Stjecanje dobara unutar EU i obračunani PDV na stjecanje, ustanova treba iskazati u prijavi PDV-a za 9 mj/2022. godine odnosno u obračunskom razdoblju u kojem je obavljeno stjecanje. Međutim, u istoj prijavi uz iskazanu obvezu PDV-a, ustanova ima pravo i na odbitak tako obračunalog poreza, ako su ispunjeni uvjeti za odbitak pretporeza (primljen ulazni račun koji sadrži sve propisane elemente, primljeno dobro u poduzetničke svrhe od drugog obveznika PDV-a, ispravan PDV identifikacijski broj dobavljača, nije isključeno pravo na odbitak pretporeza). Osim u PDV Obrascu, stjecanje dobara ustanova iskazuje i na Obrascu PDV-S- Prijavi za dobra i primljene usluge iz drugih država članica EU. Oba obrasca podnose se elektronički PU do 20. u mjesecu za prethodni mjesec.

6. Zaključne napomene

Radi uvođenja nove valute, svaki poslovni subjekt mora obaviti potrebnu prilagodbu radi najprikladnijeg načina provedbe propisanih mjera te prema danom vremenskom okviru i aktivnostima vezano za zamjenu kune eurom. Budući uvođenje eura kao nove nacionalne valute, ima utjecaj na računovodstveni sustav poslovnih subjekata, to su potrebne pravovremene prilagodbe informacijskog sustava. Preračunavanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti iz kune u euro izvršava se primjenom punog brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije korištenjem pet decimala i zaokruživanjem dobivenog rezultata na dvije decimale s točnošću od jednog centa, a prema matematičkim pravilima zaokruživanja. U razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja dovoljno je u kunama i eurima iskazati samo ukupan iznos računa uz prikaz fiksnog tečaja konverzije. Razdoblje obveznog dvojnog iskazivanja cijena u kunama i eurima, trajat će od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2023. godine, dok se razdoblje dvojnog optjecaja odnosi na razdoblje od 1.1.2023. do 14.1.2023. godine, kada se može plaćati u kunama i u eurima. Na obrascima JOPPD s oznakom 23xxx koji će se dostavljati 1. siječnja 2023. i kasnije, svi podaci trebaju se iskazati u eurima. Međutim, ispravak poreznih prijava te obrazaca, podnosi se u valuti u kojoj su prijave i obrasci izvorno dostavljeni.

Radi uvođenja eura kao službene valute u RH, očekuje se i izmjena velikog broja drugih zakona i pravilnika koji sadrže odredbe koje su iskazane u kunama, kao što je to Zakon o lokalnim porezima, Zakon o PDV-u, Zakon o porezu na dobit, Zakon o upravnim pristojbama, Zakon o igrama na sreću, Pravilnik o porezu na dohodak i dr.

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

01/5531-755
099/3037-677

Plaćanje i zaprimanje informacija o prometu po žiroračunima kroz poslovni softver

Josip Kovačec *

Prema podacima Europske komisije, u predpandemijskoj 2019. godini europske FinTech kompanije rasle su brže od bilo kojeg drugog tehnološkog sektora na Starom kontinentu. Utjecaj na to svakako je imala i revidirana Direktiva o platnim uslugama Europske unije PSD2 (Payment Services Directive 2)¹, koja je i u Hrvatskoj u punoj primjeni od 14. rujna 2019. godine. Nadogradnjom Direktive iz 2007. godine, između ostalog, htio se omogućiti sigurniji sustav e-plaćanja, no ono što je ključno, Europska komisija uočila je priliku da kroz potporu razvoja financijskih tehnologija ostvari konkurentniji i inovativniji europski financijski sektor. U članku autor predstavlja i aplikativna rješenja tvrtke Elektronički računi d.o.o., dostupna u Republici Hrvatskoj.

1. Potrošač na prvom mjestu

Financijske tehnologije imaju za cilj omogućiti inovativan pristup financijskim uslugama, a sam financijski sustav učiniti jeftinijim, dostupnijim i učinkovitijim i za pružatelje usluga i za potrošače. Razvojem tehnologije i, ranije spomenutog, regulatornog okvira porastao je i razvoj rješenja koja se temelje na digitalnoj identifikaciji, mobilnim aplikacijama, analitici velikih podataka, računalstvu u oblaku, lancu blokova (*blockchain*) i decentraliziranom vođenju evidencije transakcija. Upravo ovo potonje, odnosno nove tehnologije koje mijenjaju financijsku industriju, promijenile su i način na koji potrošači, bilo da je riječ o fizičkim osobama, poslovnim i javnim subjektima ili neprofitnim organizacijama, pristupaju i konzumiraju financijske usluge. Internetske usluge plaćanja te brojne druge usluge u oblaku, koje je ranije pružao isključivo financijski sektor, danas pored banaka pružaju i kompanije tehnološkog sektora, čime se povećala sigurnost, jednostavnost, dostupnost i raznovrsnost financijskih usluga te mogućnost izbora za potrošača, a istodobno se smanjila cijena korištenja usluga financijskog sustava.

2. Ulaganje EU u FinTech rješenja

U Europskoj uniji je, kao i na globalnoj razini, izrazito jak trend automatizacije plaćanja te porast broja instrumenata i pružatelja usluga plaćanja. Riječ je o tome da je financijski sektor najveći korisnik digitalnih tehnologija i glavni pokretač digitalne transformacije gospodarstva i društva, stoga ne čudi interes da se kroz jak FinTech poveća panEuropska kompetitivnost i sudjelovanje u pružanju platnih usluga, kao i da se ojača jedinstveno tržište. Strateški, Europska unija podupire i potiče tehnološke inovacije kako bi se financijski sektor u EU bolje pripremio za prihvaćanje mogućnosti koje pružaju

nove tehnologije. Kroz revidiranu Direktivu PSD2 započela je obavezna liberalizacija platnog prometa na način da je banka naloženo da otvori svoje sustave licenciranim pružateljima usluga platnog prometa (Third party providers - TPP). Uvođenjem Target i TIPS sustava za *instant payment*, dana je okosnica budućeg sustava plaćanja koji se temelji na uvjetu da se platna transakcija treba realizirati unutar 10 sekundi, a platne usluge pojednostavi za krajnjeg kupca. Cilj je da se platne usluge aktiviraju 365 dana, za razliku od trenutnog klirinškog modela gdje je platni sustav raspoloživ 365 dana, ali umanjeno za 104 dana vikenda, ako ne razmatramo transakcije unutar iste banke. Pojednostavljeno, cilj je osigurati efikasne tehnologije koje pojednostavljaju financijske usluge i uspostavljaju platni promet koji je aktivan sedam dana u tjednu.

3. Hrvatska FinTech rješenja

Početak srpnja Hrvatska narodna banka je, temeljem čl. 80. stavka 1. točke 1. Zakona o platnom prometu (NN, br. 66/2018.), čl. 43. stavka 2. točke 10. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (NN, br. 75/2008., 54/2013., i 47/2020.), izdala Rješenje tvrtki Elektronički računi za pružanje dviju temeljnih platnih usluga definiranih Europskom PSD2 Direktivom: PIS (Payment Initiation Service) - uslugu iniciranja plaćanja i AIS (Account Information Services) - uslugu dohvaćanja informacija o stanju računa. Informacijski posrednik, poznat pod brendom **mojeRačun**, time je postao institucija za platni promet upisana u registar pružatelja platnih usluga i izdavatelja elektroničkog novca. Kako bi dobilo rješenje za upis u registar, odnosno ostvarilo pravo na certifikaciju i licenciranje, sukladno Uredbi RTS², društvo je moralo razviti tehnologije koje su posebno zaštićene i uspostaviti procese koji se odnose na sposobnosti procjene rizika, zaštitu osobnih podataka, provođenje mjera vezanih uz sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma

* Josip Kovačec, savjetnik Uprave Elektronički računi d.o.o.

¹ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ

² Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/389 od 27. studenoga 2017. o dopuni Direktive (EU) 2015/2366 u pogledu regulatornih tehničkih standarda za pouzdanu autentifikaciju klijenata i zajedničke i sigurne otvorene standarde komunikacije (Uredba RTS).

te ostale rizike, uključujući i prijevaru. Uz brojne uvjete koje je regulator stavio pred tvrtku Elektronički računi, tehnologija kojom će tržištu pružati uslugu ePlati, platformu koja objedinjuje usluge iniciranja plaćanja (PIS) i informiranja o računu (AIS), mora sustavno zadovoljavati klauzule o zaštiti od virusa i zaštiti od hakera, što je poduzeće Elektronički računi potkrijepilo i policom osiguranja kako je propisano člankom 101. Zakona o platnom prometu (NN, br. 66/2018.). Nakon upisa u registar pružatelja platnih usluga, Elektronički računi započeli su proces integracija usluga u računovodstvene programe i poslovna rješenja s kojima je su već razvili usluge informacijskog posredništva, između ostalih, razmjene e-računa i pratećih dokumenata, uslugu izrade i razmjene drugih digitalnih knjigovodstvenih isprava i elektroničkog arhiviranja. Primjerice, obveznicima Zakona o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (NN, broj 94/18.) i drugim subjektima, usluga će biti dostupna i u Libusoft Cicom poslovnim rješenjima.

ePlati

4. Usluga iniciranja plaćanja (PIS)

Usluga plaćanja i iniciranja plaćanja (PIS) koncipirana je kao samostalna usluga, ali je ujedno i logičan dodatak na postojeće usluge izdavanja i zaprimanja e-računa koje objedinjava u jedinstveni vrijednosni lanac kada govorimo o automatizaciji poslovanja. Međutim, putem ePlati usluge (PIS) mogu se plaćati i računi u papirnatom obliku, ponude ili putni nalozi, odnosno sve valjane knjigovodstvene isprave koje se evidentiraju i knjiže u računovodstvenom programu. Isto se odnosi i na isplatu plaća te drugih vrsta dohodaka koje poslovni subjekt uobičajeno isplaćuje. Korisnici poslovnih transakcijskih računa aktivacijom usluge ePlati (PIS), plaćanja obavljaju iz svog računovodstvenog programa ili programskog rješenja (ERP-a) odakle zadaju naloge za plaćanja bez posebne prilagodbe i integracije sa svojom poslovnom bankom. Za korisnika to znači da više ne mora generirati datoteke s platnim nalogima iz poslovne aplikacije i potom ih ručno prepisivati ili učitavati u internetsko bankarstvo. Javni naručitelji, jedinice lokalne i regionalne samouprave, odnosno obveznici Zakona o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi u tom će slučaju već iz poslovnih rješenja tvrtke Libusoft Cicom, moći plaćati naloge direktno iz svog računovodstvenog programa. Primjerice, tvrtka ili općina zaprimi e-račun i nakon što ga verificira, kreira platni nalog u svom računovodstvenom ili poslovnom softveru. Softver, putem ePlati, šalje nalog u sustav banke i preusmjerava korisnika direktno na autorizaciju poslanog naloga. Unutar platforme ePlati (PIS) provode se analiza rizika i mjere sprječavanja zloporabe i pranja novca pa se provjerena platna transakcija dostavlja u banku, koja provjerava autorizaciju i trenutno provodi platnu transakciju. Banka vraća informaciju o statusu platne transakcije, koju platforma ePlati pohranjuje i vraća korisniku platne usluge direktno u njegov poslovni program. Davatelj naloga tako puno brže dobiva točnu i provjerenu informaciju o statusu pojedinačnog platnog naloga, a da nije morao ući u internetsko bankarstvo kako bi provjerio je li nalog proveden. Kroz sustav ePlati (PIS) integriran u poslovni softver, mogu

se inicirati i buduća pojedinačna plaćanja: korisnik u računovodstvenom programu zadaje nalog i vrijeme provođenja budućeg plaćanja te ga šalje putem ePlati prema banci. Banka pohranjuje buduću platnu transakciju i provodi je na željeni dan temeljem primljenog i autoriziranog naloga. Osim pojedinačnih plaćanja, korisnici putem ePlati (PIS) mogu inicirati grupno plaćanje naloga. To se obavlja tako da korisnik kroz svoj poslovni softver (ERP) generira zahtjev za grupno plaćanje (skupni nalog) zaprimljenih računa. Svi pojedinačni nalozi unutar grupnoga moraju se odnositi na istu platnu uslugu banke i plaćati s istog bankovnog računa, no datumi izvršenja pojedinačnih naloga mogu biti tekući ili budući. Nakon što ePlati (PIS) zaprimi zahtjev za grupno plaćanje i verificira ga, kreira platni nalog i šalje ga u sustav banke. Važno je naglasiti da pri tome ePlati također provodi analizu rizika i mjere sprječavanja zloporaba i pranja novca za svaki pojedinačni nalog i tek ako svi nalozi uspješno prođu analizu, dostavlja provjerenu platnu transakciju u banku korisnika. Banka zaprima provjerenu grupnu platnu transakciju i provodi pojedinačna plaćanja temeljem primljenog i autoriziranog grupnog naloga i kroz ePlati obavještava korisnika o statusu provedbe. Autorizaciju plaćanja korisnik obavlja direktno putem jedne od raspoloživih metoda pouzdane autentifikacije klijenta (SCA). Kako se putem ePlati mogu plaćati računi u papirnatom ili elektroničkom obliku, ponude ili putni nalozi, odnosno sve valjane knjigovodstvene isprave koje se evidentiraju i knjiže u računovodstvenom programu, poput plaća ili drugih vrsta dohodaka, za više od 1200 korisnik poslovnih rješenja Libusoft Cicom, to znači da će u skorijoj budućnosti dodatno automatizirati poslovanje plaćanjem iz svog SPI rješenja.

LibusoftCicom

5. Usluga informiranja o računu (AIS)

Usluga dohvaćanja informacija o stanju računa (AIS) korisnicima omogućuje da u stvarnom vremenu prate promjene na poslovnom računu, ili više njih, i to direktno kroz njihov računovodstveni ili poslovni program (ERP). U tom smislu subjekti više nisu obavezni čekati izvratke o prometu po računima od prethodnog dana kako bi knjižili platni promet niti se moraju direktno spajati na internetsko bankarstvo i tražiti i provjeravati pojedinačne transakcije, već informacije o uplatama zaprimaju automatski, direktno u računovodstveni program prema unaprijed utvrđenom rasporedu i po računima i vrstama transakcija koje je korisnik odobrio. Pojednostavljeno, primjenom usluge informiranja o računu, korisnik ne mora ulaziti u internetsko bankarstvo kako bi provjerio uplate ili skidao i knjižio izvode, nego sve podatke o prometima i stavkama prometa po poslovnim žiroračunima, kao i izvode, automatski zaprima u poslovni ili računovodstveni softver. Uzmimo za primjer srednje veliki grad koji mjesečno izdaje nekoliko tisuća računa za komunalnu

naknadu. Praćenje pojedinačnih uplata poslovnih subjekata i građana, preveliko je opterećenje za administraciju, posebice jer se prometi, odnosno uplate dužnika najčešće knjiže tek nakon zaprimanja izvadaka o prometu po računima za prethodni dan. Korištenjem usluge ePlati (AIS) administracija upravnog odjela komunalnog gospodarstva više ne radi u prošlosti, danas za prethodni dan, već informaciju o svakoj uplati, sa svih svojih poslovnih računa, može zaprimiti gotovo u stvarnom vremenu direktno u svoj poslovni ili računovodstveni program. Usluga je koncipirana na način da korisnik sam definira kako će je koristiti; može izabrati automatski primati informacije o stavkama prometa po svim poslovnim računima u svakom ciklusu NKS-a ili podatke može dohvatiti i pojedinačno, na svoj zahtjev, u stvarnom vremenu. Ciklus NKS-a se odvija maksimalno četiri puta u danu, međutim korisnik usluge može sam odrediti treba li se sustav osvježiti novim informacijama u svakom ciklusu ili mu je dovoljno da podatke zaprimi jednom dnevno u terminu koji je sam odredio. Koristeći ePlati (AIS), korisnici mogu povlačiti i izvate (izvode) o prometu po računima koji se potom automatski učitavaju u računovodstveni program ili poslovno rješenje. No, za razliku od klasičnog učitavanja XML datoteke izvoda, korisnik ePlati (AIS) više ne mora ulaziti u internetsko bankarstvo, povući datoteku na radnu površinu računala i potom je učitati u računovodstveni program, već to čini automatski u samom računovodstvenom programu. U široj primjeni to pruža mogućnost automatskog knjiženja izvoda; subjekt zada nalog u ePlati (AIS) da sustav u određeno vrijeme automatski povuče izvode o prometima po poslovnim bankovnim računima i automatski ih knjiži na unaprijed određena konta, sukladno vrsti troška i podacima kao što su naziv dobavljača, poziv na broj primatelja i drugi relevantni podaci. Pored toga, kako je već navedeno, informacije o prometima i stavkama prometa po računima, mogu se dohvatiti i pojedinačno, na zahtjev korisnika, gotovo u stvarnom vremenu.

6. Suradnja s proizvođačima poslovnih softvera

Više od 120.000 korisnika, među kojima su tvrtke, jedinice lokalne samouprave te sektorski naručitelji i neprofitne organizacije, koristi posredničke usluge koje pruža **mojeRačun**. Usluga im je dostupna u više od 360 računovodstvenih programa i poslovnih rješenja, među kojima su i programska rješenja Libusoft Cicom, tvrtke koja već 30 godina kontinuirano inovira sustave poslovnih informacija, a koja su povezana u infrastrukturu **mojeRačun** mreže. Integracija sa servisom, subjektima koji koriste ta rješenja, omogućila je izdavanje i slanje e-računa i drugih digitalnih dokumenata direktno iz računala u računalo, što je bio prvi korak automatizacije poslovnih procesa u Hrvatskoj, potaknut i kroz uvođenje Zakona o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi. Platforma ePlati, odnosno usluge PIS i AIS, nadovezuje se i integrira s postojećom uslugom izdavanja e-računa, stoga veliku ulogu u njihovoj primjeni imaju proizvođači poslovnih rješenja koji će svoje postojeće usluge nadograditi s FinTech uslugom ePlati i time povećati vlastitu vrijednost kod svojih korisnika. Automatizacija izrade platnog naloga i zadavanje instrukcija o plaćanju kroz računovodstveni program, korisniku pruža veću vrijednost jer mu štedi resurse, a istovremeno povećava kvalitetu i ažurnost njegovih financijskih podataka. Zaposlenicima, a u konačnici i tvrtki ili organizaciji, daleko je skuplje odraditi posao ručnog prepisivanja naloga na postojeće ka-

nale internetskog plaćanja, odnosno prenijeti ili učitati datoteke s platnim nalogima u internetske sustave banaka nakon što ih pripreme u računovodstvenom programu, nego što je to valoriziranje računa i slanje na plaćanje direktno iz poslovnog softvera gdje je račun već unesen. Isti nepotrebni trošak generira se i kod ručnog ažuriranja statusa izvršenja plaćanja u poslovnim sustavima. Za primjer možemo uzeti ispravke grešaka, pa čak i kod automatiziranog preuzimanja, učitavanja i obrade dnevnih izvoda u računovodstvenim sustavima jer i to zahtijeva manualni rad. Nadalje, računovodstvenom ili poslovnom softveru integracija ePlati omogućava bolje upravljanje likvidnošću i bankovnim računima klijenata. Uzimimo za primjer činjenicu da je korisnik, zahvaljujući tome što ima pravovremene i ažurne informacije o prometima i stanju na računu direktno u svom računovodstvenom softveru, u mogućnosti zadavati naloge za pojedinačne transakcije u banku gdje je niži trošak njihovog provođenja ili gdje ima više likvidnih sredstava, bez da gubi vrijeme na pristupanje internetskom bankarstvu svojih poslovnih banaka kako bi utvrdio stanje po računima. Uvrštenjem ePlati usluge (PIS i AIS) u poslovna rješenja partnera tvrtke Elektronički računi, odnosno njihovom aktivnom primjenom, korisnici će iskusiti bitno skraćivanje vremena između trenutka iniciranja naloga u računovodstvenom programu i dobivanja statusa izvršenja naloga u odnosu na postojeći način rada. To im omogućuje da uredne naloge brže proknjiže, a da za platne naloge s greškom lakše i brže identificiraju zbog čega je nastala, odnosno jednostavnije je isprave i izravno iz računovodstvenog ili poslovnog softvera pošalju ispravljeni nalog. Osim toga, integracijom ePlati, u kontekstu razvoja financijskih usluga, računovodstvenim programima i poslovnim rješenjima se značajno smanjuju troškovi integracije s bankama. Sa svim poslovnim bankama programska rješenja komuniciraju preko jedinstvenog sučelja i protokola platforme ePlati institucije za platni promet tvrtke Elektronički računi te ne moraju prilagođavati formate datoteka potrebama i zahtjevima svake pojedine banke, kako je i propisano Uredbom RTS. To je jedan od najvećih benefita za poslovanje njihovih korisnika jer više nisu ograničeni isključivo na banke s kojima je integrirano njihovo poslovno rješenje (ERP).

mojeRačun

7. Jačanje efikasnosti bankarskog sustava

Od razvoja FinTech rješenja, kao što je to utvrdila i Europska unija u svom akcijskom planu za financijske tehnologije, u velikoj mjeri imat će i bankarske institucije. Na konkretnom primjeru ePlati, banke će uspostaviti punu integraciju s poslovnim softverima koje koriste njihovi klijenti i sudjelovati u uspostavi maksimalno moguće automatizacije poslovanja korisnika. Dodatno, aktivnostima institucija za platni promet koji potrošača stavljaju na prvo mjesto, nudeći mu jednostavnije i efikasnije upravljanje financijama, dobivaju partnere koji će im omogućiti veći nadzor i kontrolu pranja novca, zaštite potrošača i sustav inovativnih sigurnih, široko dostupnih i jednostavnih plaćanja, čime i sami mogu rasterećiti vlastite sustave.

Financijsko poslovanje sudova sa strankama

Nora Kalc*

Davor Vašiček**

Sudovi su korisnici državnoga proračuna i svoje računovodstvo vode sukladno Zakonu o proračunu i pratećim podzakonskim aktima. Zbog specifičnosti svojega poslovanja, odvojeno od poslovanja proračunskim sredstvima, sudovi računovodstveno i financijski prate i izvanproračunsko poslovanje. Ono je propisano Pravilnikom o financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama (NN 58/2016) u okviru kojeg se definira postupanje s novcem, vrijednostima i drugim stvarima koji su predane sudovima radi upotrebe u određenu svrhu ili određivanja korisnika u sudskom postupku. Njime se također propisuje način evidentiranja naplate novčanih kazni, troškova kaznenog i prekršajnog postupka, oduzimanja imovinske koristi i polaganja jamčevine. U članku se, temeljem primjera dobre prakse trgovačkoga suda, daje osvrt na neke specifične transakcije u njihovom poslovanju.

1. Uvod

Sudovi kao institucionalne jedinice središnje države obveznici su primjene sustava državnog (proračunskog) računovodstva. Aktualni sustav računovodstva proračuna u osnovi se nije mijenjao od njegova postavljanja 2002. godine. U tom razdoblju provedbenim propisima sustav se dorađivao i prilagođavao aktualnim potrebama poslovanja subjekata opće države. Računovodstveni sustav temeljno je uređen Zakonom o proračunu (NN 144/21), a u procesu donošenja je niz pravilnika koji ove zakonske odredbe operacionaliziraju. Ključni provedbeni propisi za financijsko računovodstvo i eksterno financijsko izvještavanje su:

- Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu¹ (NN 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20)
- Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (37/2022)
- Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (NN 128/09, 142/14, 23/19)
- Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (NN 26/10, 120/13, 1/20)

Sudovi kao korisnici državnoga proračuna uključeni su u sustav državne riznice što podrazumijeva primjenu svih relevantnih financijsko-računovodstvenih propisa. Taj dio redovnog poslovanja nije predmet ovoga članka već se u nastavku osvrće samo na neke specifičnosti poslovanja sa strankama koje se odvija izvan sustava riznice, ali se uključuje u intergralno praćenje poslovanja.

* Nora Kalc, mag.oec., Rijeka

** prof. dr. sc. Davor Vašiček, Sveučilište u Rijeci Ekonomski fakultet, Rijeka

¹ u postupku je izrada novoga Pravilnika koji će se primjenjivati u procesu planiranja proračuna za 2023.g i u vođenje poslovnih knjiga od 01.01.2023. g.

2. Specifične poslovne transakcije u poslovanju sudova

2.1. Sudski polozi

Sudskim pologom podrazumijeva se novac, vrijednosti i druge stvari poput vrijednosnih papira i isprava. Svaki sudski polog ima svoj naziv u kojemu se navodi ime polagatelja, pravna stvar na koju se konkretni polog odnosi i poslovni broj predmeta pod kojim se na nekom sudu određeni predmet vodi. (Pražetina Kaleb 2016, str. 12)

Sud prima novac putem Financijske agencije, banke ili pošte. Uplatu gotovog novca, u pravilu, sud ne prima neposredno od stranaka već stranke upućuje da uplatu izvrše u korist poslovnog računa suda. Univerzalni nalog za plaćanje mora sadržavati: iznos uplate, naziv suda, broj žiro računa na koji se uplata treba izvršiti te model uplate i poziv na broj predmeta na koji se uplata odnosi. (Pravilnik o financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama, NN 58/2016)

Predmet sudskog pologa, ako je predmet pologa novac, u pravilu se čuva na računu suda u banci. U iznimnim situacijama i posebno opravdanim slučajevima sud može primiti gotovinsku uplatu neposredno od stranke na blagajni suda. Primjerice, novac se čuva u blagajni ako je primljen od stranke ili poštom, a treba ga isplatiti u roku od tri do pet dana od dana primitka. Predmet pologa može biti i strana valuta. U tom se slučaju navodi i naziv države u kojoj je valuta zakonsko sredstvo plaćanja, nominalna vrijednost na koju novčanica glasi, naziv izdavatelja, serija, broj te drugi podaci o stranoj valuti. Strana se valuta, prema naredbi suca odnosno sudskog savjetnika koji postupa u određenom sudskom predmetu, čuva u blagajni suda na način propisan za čuvanje ostalih vrijednosti. (Pravilnik o financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama, NN 58/2016)

Vrijednosti i druge stvari primaju se u sudu putem pošte, drugog trgovačkog društva ili se sudu predaju neposredno. Popisuju ih sudac odnosno sudski savjetnik koji postu-

pa u konkretnom predmetu. Sud kao polog može primiti i vrijednosne papire. Oni se popisuju na način da se navodi vrsta vrijednosnog papira, država u kojoj su izdani, ime i naziv izdavatelja, serija i broj, iznos na koji glase, povezani kuponi (ako postoje) i datum kada treba realizirati odnosno isplatiti kupon. Popis primljenih vrijednosti i drugih stvari sastavlja sudac ili sudski savjetnik koji postupa u predmetu, u dva primjerka od kojih se jedan odlaže u odgovarajući spis predmeta, a drugi u omot s popisanim vrijednostima. (Pražetina Kaleb 2016, str. 12)

Nakon što je sastavljen Zapisnik o popisu vrijednosti, drugih stvari, vrijednosnih papira, isprava i stranih valuta, svi predmeti sudskog pologa fotografski se snimaju te se sve zajedno odlaže u posebne omote na kojima se s vanjske strane ispisuje poslovni broj predmeta koji se vodi na sudu, pravna stvar na koju se odnose te ime, prezime i adresa plagatelja. Omoti se potom pečate. (Pravilnik o financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama, NN 58/2016)

Predmet sudskog pologa u obliku stvari može se čuvati i u bankovnom sefu. O korištenju sefa sud s bankom sklapa poseban ugovor kojim se određuju uvjeti njegova korištenja. Ako je zbog svojih posebnih svojstava ili veličine predmet sudskog pologa neprikladan za čuvanje u sudu ili sefu banke, određuje se čuvanje takvog pologa kod ovlaštene fizičke ili pravne osobe. Prije no što se odrede troškovi čuvanja pologa kod ovlaštenih osoba, sud će od predlagatelja prethodno zatražiti polaganje odgovarajućeg predujma za troškove čuvanja i rukovanja. Čuvar pologa može izdati polog određenom korisniku samo i isključivo temeljem rješenja suda odnosno kako je rješenjem izrečeno. (Pravilnik o financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama, NN 58/2016)

2.2. Evidencije financijsko-materijalnog poslovanja

Svako primanje ili isplatu novca odnosno primanje ili izdavanje vrijednosti i drugih stvari u financijsko-materijalnom poslovanju suda sa strankama mora se zabilježiti u odgovarajućim evidencijama sukladno posebnim propisima i Pravilniku o financijsko-materijalnom poslovanju suda sa strankama. Sva knjiženja vrše se isključivo temeljem pisanog dokumenta. To mogu biti rješenja ili zaključci suda, uplatnice, potvrde, zapisnici o primanju ili isplati novca odnosno primanju ili izdavanju vrijednosti ili drugih stvari. Svi ti dokumenti čuvaju se kao novčani dokumenti i evidentiraju se uz potpis primatelja u odgovarajućj rubrici poslovnih knjiga i evidencija, a u skladu s propisima za financijsko materijalno poslovanje. (Pravilnik o financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama, NN 58/2016)

Sud za svaki predmet vodi knjigovodstvenu karticu u koju se evidentiraju sve uplate i isplate (Obrazac 1: Knjigovodstvena kartica). Uz karticu predmeta vodi se i Dnevnik knjiženja koji sadrži sve podatke kao i Kartica predmeta. Sva primanja i izdavanja novca, vrijednosti i drugih stvari u financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama upisuju se u odgovarajuće evidencije, sukladno posebnim propisima i Pravilniku na temelju odluke suca odnosno sudskog savjetnika koji postupa u pojedinom sudskom predmetu. Tako su Pravilnikom o financijsko-materijal-

nom poslovanju sudova sa strankama (NN 58/2016) propisani sljedeći obrasci:

- Obrazac 1: Kartica predmeta
- Obrazac 2: Evidencija negotovinskih pologa
- Obrazac 3: Evidencija pologa na čuvanju kod drugih osoba
- Obrazac 4: Evidencija novčanih kazni, troškova kaznenog postupka i oduzete imovinske koristi
- Obrazac 5: Obavijest o naplati novčane kazne, troškova kaznenog postupka i oduzete imovinske koristi

Po proteku godine, Dnevnik knjiženja i saldo kartica predmeta ispisuju se te ih ovjerava predsjednik suda i ovlaštenu službenik.

Sudski se predmet može arhivirati tek nakon što se od ovlaštenog službenika financijsko-materijalnog poslovanja pribavi kartica predmeta iz koje proizlazi da u sudskom predmetu nema neraspoređenih sredstava. Novčana sredstva koja nisu u cjelosti utrošena u pojedinom sudskom postupku, a čiji bi povrat iziskivao veće troškove od iznosa koji se treba vratiti uplatitelju, temeljem naloga suca odnosno sudskog savjetnika uplaćuju se u korist državnog proračuna prije arhiviranja predmeta na koji se odnose.

Na sudu se u sudskim postupcima, sukladno odredbama zakona, strankama izriču i novčane kazne. Pravilnikom o financijsko-materijalnom poslovanju suda sa strankama definirani su postupci vezano za evidencije naplate novčanih kazni. Kazne izrečene u sudskom postupku uplaćuju se na račun državnog proračuna Republike Hrvatske.

2.3. Novčana sredstva i računi

Novčana sredstva suda, čija se praksa prikazuje u ovome članku, vode se u Hrvatskoj poštanskoj banci na tri računa. Na **računu za redovno poslovanje** vode se proračunska sredstva. Zakonom o proračunu (NN 144/21, članak 50.) propisano je da državni proračun i jedinice lokalne (regionalne) samouprave imaju jedan račun za sva plaćanja, a proračunski korisnici jedan račun koji je dio računa proračuna. Od 01. siječnja 2007. godine ukinuti su žiro računi koje su proračunski korisnici državnog proračuna (koji su organizacijskom klasifikacijom bili određeni kao razdjeli i glave) imali u različitim bankama i uvedeno je poslovanje preko jedinstvenog računa državne riznice, koji se nalazi u depozitu Hrvatske narodne banke. Već je ranije spomenuto da se putem jedinstvenog računa riznice obavljaju sve financijske transakcije državnog proračuna, prikupljaju se prihodi državnog proračuna i vrše sva plaćanja. Pojedini proračunski korisnici državnog proračuna (primjerice fakulteti i dr.) još uvijek imaju vlastite žiro račune, na koje primaju mjesečne dodjele, dakle sredstva iz državnog proračuna i druge prihode s kojih obavljaju plaćanja. (Bičanić i suradnici 2018, str. 50)

Kako se izvanproračunsko poslovanje vodi odvojeno od proračunskog poslovanja, na isti način se odvojeno od proračunskih sredstava vode i sredstva depozita. Ta sredstva položena su kod banke na **računu za posebne namjene odnosno depozitnom računu**.

Ovisno o vrsti predmeta, uplate na račun depozita odnose se:

- a) u parničnim postupcima – na predujmove za provođenje dokaza vještačenjem i troškove uviđaja
- b) u ovršnim predmetima – na troškove vještačenja, uplate i isplate kupovna
- c) u stečajnim postupcima – na uplate posebnog predujma koji se uplaćuje u Fond za namirenje troškova stečajnih postupaka, uplate posebnog predujma za namirenje troškova prethodnog i stečajnog postupka, troškove vještaka, uplate i isplate kupovna i slično.

Sve uplate na račun depozita i isplate sa računa depozita suda evidentiraju se prema poslovnom broju predmeta koji se vodi na sudu. Transakcije uplata i isplata evidentiraju se u kartici predmeta temeljem dostavljenog izvoda banke u posebnom računalnom programu u kojem se vodi izvanproračunsko poslovanje. Poslovne promjene koje se evidentiraju u glavnoj knjizi knjiže se na mjesečnoj osnovi, odnosno početkom mjeseca za prethodni mjesec. Dakle, u glavnoj knjizi evidentira se ukupni mjesečni promet depozitnog računa po svim poslovnim brojevima predmeta na način da se priznaje račun depozita i zadužuje račun *Obveze za predujmove*.

Depozitni račun suda je multivalutni račun. Kako i sam naziv kaže: na njemu se nalazi više valuta – kune i ostale devize. Upravo zbog postojanja više različitih valuta, a za potrebe knjiženja i praćenja svih sredstava na računu depozita, odjel računovodstva treba analitički razraditi račun *11121 Novac na žiro-računu kod tuzemnih poslovnih banaka*. Na šestoj razini evidentira se novac na depozitnom računu prema sljedećoj podjeli:

- 111211 Depozit 191 HRK
- 111212 Depozit 826 GBP
- 111213 Depozit 840 USD
- 111214 Depozit 978 EUR
- 111215 Depozit – Poštanske uputnice

Prilikom primitka sredstava depozita priznaje se račun depozita prema odgovarajućoj valuti i zadužuje račun *23951 Obveza za predujmove*, koji je također razrađen prema valutama na sljedeći način:

- 239511 Obveza za predujmove 191 HRK
- 239512 Obveza za predujmove 826 GBP
- 239513 Obveza za predujmove 840 USD
- 239514 Obveza za predujmove 978 EUR
- 239515 Obveza za predujmove – Poštanske uputnice

Devizni dio depozita iskazuje se u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan transakcije. Ovisno o kretanjima tečaja navedenih valuta, mogu se pojaviti pozitivne ili negativne tečajne razlike.

Treći račun jest račun poštanskih uputnica. To je poseban račun koji se danas u pravilu rijetko koristi, no takvi slučajevi ipak postoje. Koristi se onda kada treba izvršiti povrat novca stranci za koju je, iz bilo kojeg razloga, nepoznat broj žiroračuna. Kao i u prethodnim slučajevima, radnju povrata predujma provodi se po primitku rješenja suca odnosno sudskog savjetnika u kojem se nalaže financijsko-računovodstvenoj službi da isplati iznos iz predujma uplatitelju. U tom slučaju, novčani iznos koji treba vratiti stranci sa računa depozita prenosi se na račun poštanskih uputnica.

Potom se daje nalog Hrvatskoj pošti da izvrši povrat novčanih sredstava u gotovini na adresu stranke. U nalogu se navodi točno ime, prezime i adresa stranke kojoj treba izvršiti povrat. Poštanska uputnica sastavlja se u tri primjerka od kojih se jedan sprema u spis i arhivu suda, drugi ostaje Hrvatskoj pošti, a treći dobiva stranka zajedno sa novčanim sredstvima. S računa poštanskih uputnica vidi se točno dan kada su stranci isplaćena novčana sredstva. Iz svega navedenog zaključuje se kako račun depozita isto kao i račun poštanskih uputnica funkcioniraju poput blagajne: na ime računa vrše se uplate i isplate temeljem rješenja suda. Financijsko-materijalno poslovanje suda sa strankama obavlja se pod neposrednim nadzorom predsjednika suda, a provode ga još Ministarstvo pravosuđa i uprave te neposredno viši sud. (Pražetina Kaleb 2016, str. 12)

3. Zaključak

Odvojeno od poslovanja proračunskim sredstvima sudovi vode i izvanproračunsko poslovanje odnosno financijsko-materijalno poslovanje sa strankama koje obuhvaća postupanje s novcem, vrijednostima i drugim stvarima predanima sudu iz razloga da se odredi korisnik u sudskom postupku ili u drugu određenu svrhu. Također obuhvaća i evidentiranje naplate novčanih kazni, troškova kaznenog postupka te oduzimanja imovinske koristi i polaganja jamčevine. Predmet sudskog pologa može biti novac, vrijednosti i druge stvari primjerice vrijednosni papiri i isprave. Primanje, evidentiranje, postupanje i čuvanje predmeta sudskog pologa propisano je Pravilnikom o financijsko-materijalnom poslovanju sudova sa strankama. Odgovorne osobe za financijsko-materijalno poslovanje sa strankama jesu sudac odnosno sudski savjetnik koji postupa u određenom sudskom predmetu kao naredbodavac te voditelj službe financijsko-materijalnog poslovanja i službenik određen godišnjim rasporedom poslova. Financijsko-materijalno poslovanje suda sa strankama obavlja se pod neposrednim nadzorom predsjednika suda, Ministarstva pravosuđa i uprave i Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske (za trgovačke sudove).

Literatura:

- Kalc, N. 2021, Računovodstvo korisnika državnoga proračuna, diplomski rad, Sveučilište u Rijeci Ekonomski fakultet, Rijeka
- Pražetina Kaleb, R 2016, 'Financijsko-materijalno poslovanje sudova sa strankama', *Informator*, br. 6434, Novi Informator, Zagreb
- Vašiček, D, Vašiček V. 2016, Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija, Sveučilište u Rijeci Ekonomski fakultet, Rijeka
- Pravilnik o financijsko-materijalnom poslovanju suda sa strankama, (NN 58/2016)
- Zakon o proračunu (NN 144/21)
- Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20)
- Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (37/2022)
- Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (NN 128/09, 142/14, 23/19)
- Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (NN 26/10, 120/13, 1/20)

Interno izvještavanje u funkciji upravljanja javnim zdravstvenim ustanovama

Jelena Čudić*
Davor Vašiček**

Rastući troškovi zdravstvenih usluga jedan su od glavnih izazova većini zdravstvenih sustava dok financiranje takvih troškova kompleksan je problem u čijem se rješavanju primjenjuju različiti modeli. Nužnost racionalnog i učinkovitog korištenja proračunskim sredstvima uz povećanje zadovoljstva korisnika zdravstvenih usluga nameće potrebu za dobrim upravljanjem cijelim zdravstvenim sustavom dok uspješno upravljanje zahtjeva kvalitetnu informacijsku bazu za generiranje upravljačkih informacija. Uspostava računovodstva troškova i upravljačkog računovodstva u zdravstvu omogućila bi dobivanje kvalitetnih informacija nužnih za upravljanje cjelokupnim poslovanjem zdravstvenih ustanova. U članku se, uz ostalo, prikazuju neki primjeri dobre prakse koji se, prilagođeni specifičnostima pojedinih ustanova mogu primijeniti i u njihovom poslovanju.

1. Interni financijski izvještaji

Eksterni financijski izvještaji pružaju informacije prvenstveno vanjskim korisnicima jer u pravilu sadrže sintetizirani prikaz računovodstvenih informacija koje uglavnom proizlaze iz financijskog računovodstva. Upravo iz tog razloga postoje izvještaji koji se sastavljaju strogo prema zahtjevima korisnika i stoga su takvi izvještaji prilagođeni formom i sadržajem uglavnom svojim korisnicima. To su interni financijski izvještaji koji nastaju ne samo unutar računovodstva, već i unutar drugih poslovnih jedinica proračunskog korisnika (Blažević, Ujević i Ukić 2013, str. 68). Interni izvještaji sastavljaju se prema zahtjevima korisnika, nisu standardizirani, a sadržaj i oblik internih financijskih i nefinancijskih izvještaja ovisi o potrebama samog proračunskog korisnika. Slobodna forma u kreiranju sadržaja i strukture internih izvještaja omogućuje više fleksibilnosti i raznih mogućnosti da se udovolji pojedinačnim i specifičnim zahtjevima internih korisnika. Nedostatak standardizacije s druge strane zahtjeva puno više truda, angažmana i znanja koja su potrebna za oblikovanje internih izvještaja.

Dok je financijsko računovodstvo prvenstveno u funkciji eksternog izvještavanja, računovodstvo troškova i upravljačko računovodstvo usmjereni su na pružanje informacija internim korisnicima. Računovodstvo troškova predstavlja dio računovodstva koji obuhvaća utvrđivanje, alokaciju, planiranje, analiziranje, kontrolu i ocjenu troškova. Dok se informacije upravljačkog računovodstva koriste za potrebe planiranja (postavljanja ciljeva, izrade proračuna i slično) te kontrolu realizacije u odnosu na planirano, kao i analize odstupanja te njihovih uzroka i posljedica (Ministarstvo financija, Smjernice za troškovno i upravljačko računovodstvo 2012, str. 4).

Iako javne zdravstvene ustanove ne posluju s ciljem ostvare-

nja dobiti, moraju pratiti i analizirati sve troškove (direktne i indirektne) kako bi mogle mjeriti uspješnost svojeg poslovanja. Definiranje pokazatelja i ciljnih vrijednosti te mjerenje i objavljivanje informacija o postignutim rezultatima olakšalo bi usporedbu između bolnica, povećalo transparentnost poslovanja i odgovornost za upravljanje proračunskim sredstvima (Dražić-Lutlisky i Budimir 2020, str. 80). Prema postojećem načinu financiranja, bez mogućnosti značajnijeg utjecaja na povećanje prihoda, kako bi učinkovitije poslovale zdravstvene ustanove moraju racionalizirati svoje troškove. Smanjivanje troškova nije moguće bez poznavanja stvarnih troškova poslovanja. Budući da eksterni izvještaji ne pružaju detaljnije informacije o troškovima, prihodima, ostvarenim rezultatima, imovini, obvezama nameće se potreba razvoja internog sustava izvještavanja. Interni obračuni i izvještajni sustavi trebaju biti usklađeni sa svrhom, ciljem i zadacima poslovanja i trebaju biti u funkciji kvalitetnog i cjelovitog izvještavanja o ostvarenim rezultatima za različite razine rukovoditelja (Stepić, Knežević i Kozina 2012, str. 12). Interni izvještaji mogu obuhvatiti podatke iz računovodstvenog informacijskog sustava, ali i podatke iz drugih ne računovodstvenih izvještajnih sustava kroz koje se osiguravaju nefinancijski podaci poput: podaci o strukturi zaposlenih, podaci o strukturi i dospijeću obveza, podaci o broju ležajeva, podaci o dežurstvima i pripravnosti, podaci o pacijentima, podaci o opremi i slično. Neki od mogućih internih izvještaja mogli bi biti sljedeći:

1. Izvještaj o imovini

Interni izvještaji koji su u funkciji upravljanja imovinom proračunskih korisnika mogu obuhvaćati podatke o dugotrajnoj nefinancijskoj imovini po lokacijama, po starosti i po amortizacijskim stopama. Također, mogu sadržavati pregled dugotrajne nefinancijske imovine koja je rashodovana i pregled stanja sitnog inventara. Izvještaj o imovini je važan prilikom upravljanja kako bi menadžment mogao planirati nabavu nove opreme, održavanje i nadogradnju postojeće opreme

* Jelena Čudić, mag.oec., univ.spec., Opća bolnica Pula

** Prof.dr.sc. Davor Vašiček, Sveučilište u Rijeci Ekonomski fakultet

i drugo. Ulaganje u održavanje, npr. zdravstvene opreme je skupo, stoga je potrebno donositi planove tekućeg i investicijskog odražavanja ne samo za tekuću godinu već i više godišnje planove kako bi se osigurala potrebna financijska sredstva. Zbog ubrzanog tehnološkog napretka i stalne potrebe za novom i suvremenijom opremom menadžment mora biti upoznat sa stanjem postojeće opreme kako bi mogao na odgovarajući način upravljati njome i planirati nabavu nove.

2. Izvještaj o obvezama

Izvještaj o obvezama sadrži informacije o iznosima, strukturi i dospijeću obveza koje su neophodne menadžmentu za donošenje strateških, ali i dnevnih operativnih odluka. Osiguranje optimalnih i dovoljnih financijskih sredstva, kao i racionaliziranje dugova je sve zahtjevnije i razvijenije područje menadžmenta. Cilj upravljanja obvezama je prvenstveno analiza stanja i kretanja obveza po dobavljačima i po datumu dospelosti kako bi se na vrijeme osigurala potrebna financijska sredstva za podmirenje istih.

3. Izvještaj o troškovima

Osnovni uvjet uspješnog poslovanja proračunskih korisnika i cilj djelovanja svakog menadžmenta je upravljanje troškovima i njihovo racionaliziranje. Kako bi se što učinkovitije upravljalo troškovima iste je potrebno razvrstati i klasificirati s obzirom na različite aspekte promatranja, primjerice prema vrsti troška, mjestima nastanka, nositeljima i slično. Temeljna podjela troškova je po prirodnim vrstama. Ova podjela je propisana kroz Računski plan i predstavlja ekonomsku klasifikaciju te omogućava utvrđivanje svrhe zbog koje su troškovi nastali. Podjela troškova prema nositeljima troškova odgovara programskoj klasifikaciji prema kojoj se troškovi dijele prema programima, projektima, aktivnostima i procesima. Podjela troškova prema mjestima nastanka podrazumijeva podjelu troškova prema organizacijskim jedinicama proračunskog korisnika. Svrha izvještaja o troškovima bez obzira na podjelu je osigurati temelje za djelotvornije planiranje i kontrolu svih vrsta troškova.

4. Izvještaj o djelatnicima

Jedan od najznačajnijih internih izvještaja je izvještaj o ljudskim potencijalima. Ljudi su nositelji najvećeg dijela poslovnih procesa te činitelji kako troškovnog tako i ukupnog poslovnog rezultata. Upravo je iz tog razloga važno i nužno kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima. Svrha internog izvještaja o ljudskim potencijalima je analizirati i odrediti optimalan broj djelatnika, odrediti zadatke i pratiti aktivnosti kako bi neprekidno poboljšavali pruženu uslugu, analizirali razvoj ljudskih potencijala i planirali njihovu izobrazbu i drugo (Blažević, Ujević i Ukić 2013, str. 70).

2. Interni izvještaji u sustavu javnog zdravstva

Javne zdravstvene ustanove nisu u mogućnosti značajnije utjecati ni na prihodovnu ni na rashodovnu stranu svojeg poslovanja. Prihodi javnih zdravstvenih ustanova određeni su njihovim ugovornim odnosom s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje dok su rashodi javnih zdravstvenih ustanova određeni standardima pružanja zdravstvenih usluga, postojećim kapacitetima i ugovorenom plaćom. Ipak

nužno je naći prostor na rashodovnoj strani za racionalizaciju troškova i stvaranje uvjeta za učinkovitije i djelotvornije poslovanje uz zadržavanje kvalitete pruženih zdravstvenih usluga. Interni izvještaji kao produkt troškovnog i upravljačko računovodstva mogu biti kvalitetna podloga za donošenja odluka. Izvještaji internog računovodstva uvedeni su u zdravstvene ustanove kako bi omogućili detaljniju razradu eksternih financijskih izvještaja koji zbog svoje obuhvatnosti, kompleksnosti, velikog broja različitih korisnika i prekratkih rokova izrade nisu u potpunosti primjereni izvještavanju o poslovanju ustanova u zdravstvu. Eksterni financijski izvještaji su propisani u smislu sadržaja, a računovodstvene informacije iz njih proizlaze iz financijskog računovodstva. Sadržaji i oblici internih izvještaja nisu propisani već ih oblikuju same zdravstvene ustanove. Interni izvještaji mogu sadržavati kombinaciju financijskih i nefinancijskih pokazatelja te kao takvi mogu pružiti realniju, jasniju i cjelovitiju sliku ne samo o poslovanju zdravstvene ustanove već i o poslovanju svih njezinih organizacijskih jedinica. Interne izvještaje moguće je koristiti u nizu upravljačkih procesa: u svrhu praćenja i kontrole troškova po organizacijskim jedinicama, objektivnijeg planiranja, bolje kontrole naplate pruženih usluga, upravljanja ne samo ustanovom već i svim organizacijskim jedinicama, informiranja upravnih i stručnih tijela ustanove te za potrebe unutarnjeg i vanjskog nadzora i kontrole. U nastavku je dan kratki pregled nekih od mogućih internih izvještaja koje mogu primijeniti zdravstvene ustanove s svrhom stvaranja kvalitetne informacijske baze nužne za uspješnije upravljanje ustanovom.

2.1. Izvještaj o financijskom poslovanju organizacijskih jedinica

Izvještaj o financijskom poslovanju organizacijskih jedinica omogućuje praćenje uspješnosti poslovanja svih zdravstvenih organizacijskih jedinica ustrojnih u zdravstvenoj ustanovi. Izvještajem su obuhvaćeni ostvareni prihodi i nastali rashodi po organizacijskim jedinicama. Obzirom na postojeći način plaćanja zdravstvenih usluga (zdravstvene ustanove nisu plaćene po izvršenim uslugama već prema ugovoru s HZZO-om) umjesto ostvarenog prihoda (razred 6) za realniji pokazatelja obavljenih zdravstvenih usluga u analizu treba uključiti vrijednost potraživanja za pružene zdravstvene usluge (skupina konta 16). Ostvarene prihode je jednostavno alocirati prema mjestu nastanka dok sve rashode nije moguće točno pripisati određenom mjestu troška. Razlikuju se direktni i indirektni troškovi. Dok se direktni troškovi mogu izravno povezati s mjestom nastanka ili nositeljem te njihovo praćenje ne predstavlja problem prilikom evidencije po organizacijskim jedinicama, indirektni troškovi se ne mogu izravno povezati s organizacijskom jedinicom te je za njihovu alokaciju potrebno postaviti što objektivnije kriterije. Mogući kriteriji za raspodjelu indirektnih troškova mogu biti broj zaposlenika u određenoj organizacijskoj jedinici u odnosu na ukupni broj djelatnika ili kvadratura prostora koji zauzima određena organizacijska jedinica. Svrha izvještaja je prikaz financijskog rezultata poslovanja svake organizacijske jedinice i pružanje informacije o tome gdje određeni troškovi nastaju i radi čega. U nastavku je prikazan mogući primjer ovoga izvještaja. U izvještaj su uključeni najznačajniji prihodi i rashodi zdravstvenih ustanova. Glavninu svih prihoda zdravstvenih ustanova čine prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza tzv. bolnički limiti. Osim limita, zdravstvene ustanove

od HZZO-a mogu ostvariti i druge ugovorene i neugovorene prihode koji nisu pokriveni glavnim ugovorom (izvan ugovorenoga limita). Najznačajniji od njih jesu: prihodi od dopunskog osiguranja, prihodi od posebno skupih lijekova, prihodi od isporuke krvi i krvnih pripravaka, konvencije, eksplantacije organa, interventna kardiologija, nacionalni preventivni programi i drugo. Osim prihoda od HZZO-a, drugi prihodi zdravstvenih ustanova jesu prihodi od dopunskog osiguranja drugih osiguravajućih društava, prihodi od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite koje plaćaju osobe bez dopunskog zdravstvenog osiguranja i prihodi od gotovinskih naknada koju plaćaju osobe bez osnovnog zdravstvenog osiguranja. Ostali prihodi mogu uključivati prihode po osnovi obavljenih sistematskih pregleda i/ili provedenih kliničkih ispitivanja lijekova. Interna realizacija obuhvaća prihode koje su ostvarile organizacije jedinice odrađujući određeni posao za druge organizacijske jedinice odnosno rashode koji su nastali zbog odrađivanja tog posla. Najznačajniji rashodi svim zdravstvenim ustanovama jesu rashodi za zaposlene i rashodi za materijal i sirovine koji spadaju u direktne troškove te ih je lako alocirati prema organizacijskim jedinicama. Također, u direktne troškove spadaju i troškovi tekućeg održavanja opreme i troškovi u svezi stručnog usavršavanja djelatnika. Najznačajniji indirektni troškovi jesu: režijski troškovi i troškovi nezdravstvenih djelatnosti koje je potrebno alocirati prema izabranim kriterijima.

2.2. Izvještaj o medicinskom poslovanju organizacijskih jedinica

Izvještaj o medicinskom poslovanju organizacijskih jedinica sadrži prirodne pokazatelje o poslovanju po organizacijskim jedinicama te služi kao obrazloženje i dopuna izvještaja o financijskom poslovanju organizacijskih jedinica. Najčešći prirodni pokazatelji u ovom izvještaju jesu prosječna stopa popunjenosti postelja, prosječno trajanje boravka u bolnici, broj slučajeva, broj otpuštenih pacijenata, broj odrađenih operacija, broj posjeta u dnevnoj bolnici, stopa smrtnosti i drugo. Također, u izvještaj se može uključiti i odnos između broja liječnika i ugovorenih kreveta te broja liječnika i pacijenata. Prirodni pokazatelji rada kvantitativna su osnova za analizu, praćenje i unaprjeđenje. Na temelju njih može se uočiti što je potrebno promijeniti u dosadašnjem radu te kako poboljšati postojeći postupak kako bi doprinio učinkovitijim rezultatima. Pokazatelj „prosječno trajanje boravka u bolnici“ često se koristi kao pokazatelj djelotvornosti rada bolnice. Uz pretpostavku da su svi drugi parametri jednaki, kraći boravak pacijenata u bolnici smanjit će troškove liječenja i omogućiti preusmjerenje pružanja zdravstvene zaštite s akutnih kapaciteta prema financijski povoljnijim oblicima post-akutne zdravstvene zaštite. Ipak, kraći boravci u

Tablica 1. Izvještaj o poslovanju organizacijskih jedinica

Djelatnosti	Limit	Izvan limita	HZZO dopunsko	Dopunsko - ostali	Participacija + plaća sam	Ostalo	Interna realiz	Σ	Plaće	Lijekovi i MPM	Stručno usavršavanje	Tekuće održavanje	Režije	Ostalo	Interna realiz	Σ	Fin rezultat
	1	2	3	4	5	3	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17
Služba za kirurške bolesti																	0
Služba za internu medicinu																	0
Služba za ginekologiju																	0
Odjel za fizikalnu																	0
Odjel za pedijatriju																	0
Odjel za psihijatriju																	0
Odjel za neurologiju																	0
Odjel za anesteziju																	0
Odjel za ORL																	0
Odjel za oftalmologiju																	0
Odjel za radiologiju																	0
Odjel za infektologiju																	0
Odjel za patologiju																	0
Odjel za citologiju																	0
Odjel za transfuzijsku m.																	0
Odjel za dermatologiju																	0
Odjel za laboratorij																	0
Odjel za nuklearnu m.																	0
Centar za hitnu medicinu																	0
Sveukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Izvor: Vlastita izrada prema internim aktima OB Pula

bolnici podrazumijevaju intenzivnije pružanje zdravstvene zaštite, što ponekad povećava troškove po danu boravka u bolnici, tako da taj podatak treba analizirati s oprezom i njemu pristupati oprezno vodeći računa o djelatnostima i postupcima koji se provode u okviru djelatnosti (Ministarstvo zdravstva, Nacionalni plan, 2018, str. 12). Sljedeći važan pokazatelj je „prosječna stopa popunjenosti postelja“. Prema međunarodno priznatim optimizacijskim kriterijima za popunjenost bolničkih postelja koji se koriste u Europi, optimalna stopa popunjenosti u akutnoj bolničkoj zdravstvenoj zaštiti jest 80 – 85%. Razlika između izračunate i optimalne prosječne stope popunjenosti indikator je da bi se određeni broj postelja mogao ili ukloniti ili prenamijeniti s ciljem postizanja optimalne prosječne stope popunjenosti postelja, ali i poboljšanja prostornih uvjeta u samoj ustanovi (Ministarstvo zdravstva, Nacionalni plan, 2018, str. 11). Odnos broja liječnika i pacijenata ukazuje na učinkovitost u pružanju zdravstvenih usluga. Premali broj pacijenata na jednog liječnika mogući je pokazatelj neučinkovitog korištenja ljudskih resursa i/ili neoptimalne raspodjele posla. Cilj analize i praćenja naturalnih pokazatelja rada je poboljšanje kvalitete rada organizacijskih jedinica, a u konačnici i ustanove u cjelini.

2.3. Izvještaj o fakturiranoj realizaciji organizacijske jedinice

U ovom kontekstu moguće je ustrojiti i interni izvještaj „top deset liječnika po fakturiranoj realizaciji“. Navedeni izvještaj pruža informaciju o fakturiranoj realizaciji stacionarnih organizacijskih jedinica usporedno sa troškovima nastalim prilikom pružanja zdravstvene zaštite. Kod stacionarnih djelatnosti cijena izvršene usluge formirana je na temelju dijagnostičko terapijske skupine. Vrijednost dijagnostičko terapijske skupine predstavlja fakturiranu vrijednost dok su u vrijednost troškova uključeni svih lijekovi, potrošni medicinski materijali, izvršene usluge, odnosno sva zdravstvena skrb koja je pružena pacijentu dok je ležao u zdravstvenoj ustanovi. Ovaj izvještaj je i mogući poticaj svojevrsnom „natjecanju“ među liječnicima u opsegu izvršenoga posla, a svrha mu je potaknuti liječnike na promišljanje prilikom odabira pojedinih dijagnostičko terapijskih skupina s ciljem povećanja prihoda zdravstvene ustanove, ali primarno vodeći računa o primjerenosti i kvaliteti pružene zdravstvene usluge.

Tablica 2. Pregled fakturiranog i utrošenog u mjesecu X 2022. godine po stacionarnim organizacijskim jedinicama

Djelatnost / Odjel / Djelatnik	Ukupno fakturirano	Ukupno utrošeno	Razlika
Služba za kirurške bolesti			
Traumatologija			
Torakalna kirurgija			
Abdominalna kirurgija			
Neurokirurgija			
Urologija			
Odjel opće i plastične kirurgije			
Odjel za pedijatriju			

Djelatnost / Odjel / Djelatnik	Ukupno fakturirano	Ukupno utrošeno	Razlika
Pedijatrija			
Neonatalogija			
Služba za ginekologiju			
Rađionica			
Patologija trudnoće			
Ginekološka onkologija			
Opća ginekologija			
Odjel za anesteziju			
Odjel za anesteziju i intenzivno liječenje			
Odjel za ORL			
Odjel ORL			
Odjel za oftalmologiju			
Oftalmologija			
Odjel za psihijatriju			
Psihijatrija - ženska			
Psihijatrija - muški			
Odjel za infektologiju			
COVID 2			
COVID 1			
Respiracijski centar			
Odjel za neurologiju			
Jedinica opće neurologije			
Jedinica za cerebrovaskularne bolesti			
Služba za internu medicinu			
Onkologija s hematologijom			
Endokrinologija			
Nefrologija			
Koronarna			
Kardiologija			
Gastroenterologija			
JIL interna			
Pulmologija			
Sveukupno			

Izvor: Vlastita izrada prema internim aktima OB Pula

2.4. Izvještaj o naplati prihoda direktno od korisnika usluga

Prihodi od gotovinskih naknada koju plaćaju osobe bez osnovnog zdravstvenog osiguranja i prihodi od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite koje plaćaju osobe bez dopunskog zdravstvenog osiguranja nisu sigurni prihodi zdravstvenih ustanova jer nisu uvijek naplativi. Obzirom da se radi o vlastitim i namjenskim приходima zdravstvenih ustanova njihovoj naplati treba posvetiti posebnu pažnju. Izvještaj prikazuje koliki je postotak računa naplaćen u gotovini i karticom, a koliko računa nije naplaćeno po organizacijskim jedinicama. Problem s kojim se suočavaju zdravstvene ustanove je nemogućnost naplate pružene zdravstvene usluge direktno od korisnika usluge. Svrha izvještaja je ukazati koje organizacijske jedinice imaju najlošiju naplatu s ciljem postizanje veće učinkovitosti u naplati potraživanja i ostvarivanja većih prihoda za zdravstvenu ustanovu. U tablici 3. prikazana je skraćena verzija navedenog izvještaja u koje nisu uključene organizacijske jedinice no one se u konkretnim slučajevima svakako mogu uključiti.

Tablica 3. Postotni prikaz prema vrsti plaćanja u mjesecu X 2022. godine

Vrsta naplate	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
Gotovina												
Kartice												
Virman												

Izvor: Vlastita izrada prema internim aktima OB Pula

3. Zaključak

U cilju postizanja veće djelotvornosti i učinkovitosti u poslovanju zdravstvenih ustanova sve je naglašenija potreba razvoja internog sustava izvještavanja i njegove integracije s eksternim sustavom izvještavanja. Interni izvještaji trebali bi postati uz propisane eksterne financijske izvještaje neizostavni dio periodičnih i godišnjih izvješća o poslovanju zdravstvenih ustanova te tako postati adekvatna baza informacija za učinkovitije planiranje, odlučivanje i upravljanje zdravstvenom ustanovom. Za što uspješnije upravljanje zdravstvenom ustanovom nužno je pratiti i analizirati poslovanje svih njezinih organizacijskih jedinica što upravo interni izvještaji i omogućuju. Izgradnja internog sustava izvještavanja je zahtjevna i složena. Standardizacijom i unifikacijom internih izvještaja na nivou cijelog zdravstvenog sustava, zdravstvene ustanove bi dobile pomoć glede razvoja kvalitetne podloge za donošenje odluka. Također, formiranjem kompatibilnih izvještaja bi se omogućilo mjerenje rezultata poslovanja i uspješnosti

organizacijskih jedinica unutar samih zdravstvenih ustanova, ali i usporedba s drugim zdravstvenim ustanovama. Svrha sustava izvještavanja i financijskih izvještaja trebala bi biti uspješno vođenje poslovne politike, a ne ispunjavanje zakonske obveze izvještavanja. Menadžeri ustanova moraju biti svjesni važnosti sustava izvještavanja te financijskih i nefinancijskih izvještaja kao alata za efikasno upravljanje zdravstvenim ustanovama.

Literatura:

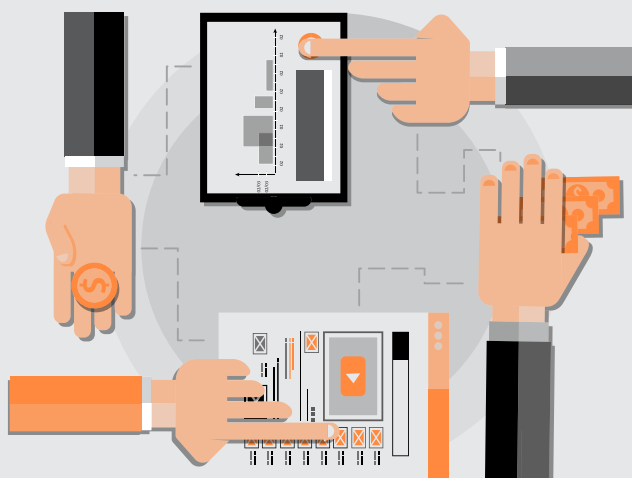
- Blažević, L., Ujević, M., Ukić, Lj. (2013) „Interno financijsko izvještavanje unutar proračunskih korisnika kao potpora javnom menadžmentu“, Praktični menadžment, Vol. 4, No. 1, str. 66-72,
- Budimir, V., Lutitsky Dražić, I. (2020) „Upotreba pokazatelja uspješnosti u hrvatskim javnim bolnicama“, Tim4pin, broj 3, str. 76-81
- Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole (2012) „Smjernice za troškovno i upravljačko računovodstvo“,
- Republika Hrvatska, Ministarstvo zdravstva (2018) „Nacionalni plan razvoja Kliničkih bolničkih centara, Kliničkih bolnica, Klinika i Općih bolnica u Republici Hrvatskoj 2018. – 2020.“,
- Stepić, D., Knežević, M., Kozina, D. (2012) „Smjernice za troškovno i upravljačko računovodstvo“, Riznica, broj 6, str. 11-17,
- OB Pula – interni akti.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Materijalna prava lokalnih službenika i namještenika

Vesna Šiklić Odak*

Materijalna prava u obliku novčanih pomoći, prigodnih nagrada i naknade troškova koja nisu uređena Zakonom o radu mogu biti uređena autonomnim izvorima radnog prava odnosno ugovorom o radu, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i odlukom poslodavca. U članku se daje prikaz načina utvrđivanja materijalnih prava te mogućnosti donošenja internog propisa kao izvora radnog prava o utvrđivanju tih prava u upravnim tijelima lokalnih jedinica. Daje se i pregled materijalnih prava koja mogu ostvariti lokalni službenici i namještenici na osnovu njihovih autonomnih izvora radnih prava s primjerima iz prakse.

1. Uvod

U praksi se često pojavljuju nejasnoće i pitanja kojim su zakonom, odnosno propisom utemeljenom na zakonu ili nekim drugim pravnim aktom regulirana materijalna prava službenika i namještenika u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: upravna tijela lokalnih jedinica). Materijalna prava u obliku novčanih pomoći, prigodnih nagrada i naknade troškova nisu uređena Zakonom o radu (u daljnjem tekstu: ZOR)¹, ali mogu biti uređena autonomnim izvorima radnog prava odnosno ugovorom o radu, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i odlukom poslodavca. Međutim, odredbama ZOR-a ipak su propisana određena prava koja možemo svrstati u materijalna prava, kao što je pravo na naknadu za neiskorišteni godišnji odmor (čl. 82. ZOR-a), otpremnina za prestanak radnog odnosa bez krivnje radnika za zaposlene koji nemaju pravo na povoljniju otpremninu određenu KU-om (čl. 126. ZOR-a – najviše 6 prosječnih plaća za posljednjih 3 mjeseca rada) te naknada štete zbog sudskog raskida ugovora o radu (čl. 125. ZOR-a (3 do 8 mjesečnih plaća).

Zakonom o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi² (u daljnjem tekstu: ZSNLP(R)S) uređena su prava, obveze i odgovornost službenika i namještenika u upravnim tijelima lokalnih jedinica samouprave. Međutim, materijalna i druga prava službenika i namještenika u upravnim tijelima lokalnih jedinica koja proizlaze iz službe odnosno radnog odnosa, kao na primjer pravo na novčanu pomoć, kao što su pravo na otpremninu zbog odlaska u mirovinu, pravo na pomoć u slučaju smrti službenika i namještenika, djeteta i roditelja, pravo na pomoć djeci u slučaju smrti službenika koji je izgubio život u obavljanju službe, pravo na pomoć u slučaju bolovanja dužeg od 90 dana i drugi oblici novčane pomoći nisu uređena tim zakonom.

Dakle, materijalna prava, s obzirom da isto pravo nije propisano zakonom, lokalni službenici i namještenici u pravilu ostvaruju temeljem kolektivnog ugovora koje su zaključile ovlaštene pregovaračke strane: ovlaštene predstavnici sindikata i općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan. Međutim postavlja se pitanje u praksi, kojim aktom (pravilnikom o radu, odlukom i dr. općim aktom) se mogu utvrditi materijalna prava lokalnih službenika i namještenika te tko je ovlašten (izvršno ili predstavničko tijelo) utvrditi ta prava u slučaju da ne postoji sklopljen kolektivni ugovor u upravnim tijelima jedinica lokalne samouprave.

2. Način utvrđivanja materijalnih prava

Čl. 3. ZSNLP(R)S-a propisano je da se **kolektivnim ugovorom** mogu urediti materijalna i druga prava službenika i namještenika u upravnim tijelima lokalnih jedinica, s tim da kolektivni ugovor sklapaju ovlaštene predstavnici sindikata i općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan, te da se na pitanja koja nisu uređena navedenim Zakonom, propisima donesenim na temelju zakona ili kolektivnim ugovorom primjenjuju opći propisi o radu, odnosno Zakon o radu.

Dakle, kako je ZSNLP(R)S-om izričito propisano na koji način se uređuju materijalna prava službenika i namještenika u upravnim tijelima lokalnih jedinica, na zaposlene u upravnim tijelima lokalnih jedinica u pogledu ostvarivanja materijalnih prava primjenjuje se njihov sklopljeni kolektivni ugovor te u slučaju da isti nije sklopljen i ako ne postoji drugi posebni zakon ili propis donesen na temelju zakona kojim se uređuju ta prava, neposredno se primjenjuju odredbe ZOR-a.

Mnoge jedinice lokalne samouprave pravo na materijalna prava regulirali su aktom izvršnog tijela ili predstavničkog tijela, sukladno statutu jedinice i odluke o ustrojstvu jedinice. Naime, iz odredbe čl. 3. ZSNLP(R)S-a, moglo bi se zaključiti da materijalna prava ne mogu ostvariti lokalni službenici i namještenici koji nemaju sklopljeni kolektivni ugovor između ovlaštenih predstavnika sindikata i općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana. Međutim, postavlja se pitanje što je sa malim lokalnim jedinica-

* Vesna Šiklić Odak, dipl.iur, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Zagreb

¹ Zakon o radu (NN, br. 93/14, 127/17 i 98/19)

² Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, br.86/08., 61/11. i 4/18)

ma koji nemaju ovlaštene predstavnike sindikata koji bi u ime službenika i namještenika zaključili kolektivni ugovor sa izvršnim tijelom odnosno na koji način lokalni službenici i namještenici mogu ostvariti materijalna prava ako nemaju sklopljeni kolektivni ugovor odnosno na temelju kojeg izvora radnog prava bi mogli ostvariti ta prava?

Mogu li se materijalna prava lokalnih službenika i namještenika utvrditi pravilnikom o unutarnjem redu upravnih tijela lokalnih jedinica?

Temeljem čl. 4. st. 3. ZSNLP(R)S-a općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan donosi pravilnik o unutarnjem redu, kojim se uređuje unutarnje ustrojstvo upravnih tijela, nazivi i opisi poslova radnih mjesta, stručni i drugi uvjeti za raspored na radna mjesta, broj izvršitelja i druga pitanja od značaja za rad upravnih tijela u skladu sa statutom i općim aktima lokalne jedinice. Dakle, pravilnik o unutarnjem redu je interni opći akt kojim se uređuju odnosi u samim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te kao takav ne predstavlja izvor radnog prava u smislu ZOR-a za utvrđivanje materijalnih prava lokalnih službenika i namještenika, pa je razvidno da se istim ne bi trebala ugovorati materijalna prava službenika i namještenika, iako u praksi imamo takvih slučajeva.

Stoga, prema mišljenju autora ovog članka, obzirom na intenciju koja proizlazi iz čl. 3. ZSNLP(R)S-a (da općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan sklapa kolektivni ugovor sa ovlaštenim predstavnicima sindikata), **ne postoji zapreka da izvršno tijelo jednostrano donese interni akt o materijalnim pravima službenika i namještenika zaposlenih u upravnim tijelima lokalne jedinice u slučajevima kada nije sklopljen kolektivni ugovor.** Naime, uzimajući u obzir neposrednu primjenu odredaba ZOR-a, koji daje mogućnost da se pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, primjenjuje za radnika najpovoljnije pravo (čl. 9. ZOR-a i čl. 77. st. 2. ZOR-a) **ne postoji zapreka da se materijalna prava utvrde pravilnikom o radu ili nekim drugim aktom izvršnog tijela kao općim propisom internog karaktera.** Na pravilnost takvog rješenja upućuje i čl. 26. st. 1. ZOR-a kojim je propisano da poslodavac koji zapošljava najmanje dvadeset radnika **dužan je** donijeti i objaviti pravilnik o radu kojim se uređuju plaće, organizacija rada, postupak i mjere za zaštitu dostojanstva radnika te mjere zaštite od diskriminacije **i druga pitanja važna za radnike zaposlene kod toga poslodavca**, ako ta pitanja nisu uređena kolektivnim ugovorom.

Službenici i namještenici u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo na ostvarenje materijalnih prava ako je to uređeno kolektivnim ugovorom sklopljenim između ovlaštenih predstavnika sindikata i općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana, a u slučaju da nije sklopljen kolektivni ugovor materijalna prava mogu ostvariti temeljem općeg akta internog karaktera, kojeg donosi općinski načelnik, gradonačelnik ili župan.

U tom slučaju valja istaći da se takav opći akt internog karaktera treba objaviti u službenom glasilu lokalne jedinice, obzirom da se u skladu s statutom u službenom glasilu objavljuju svi opći akti koje donosi predstavničko tijelo i svi opći akti koje donosi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, uključujući i interne opće akte upravnih tijela jedinice.

Kao primjer navodi se izvod iz *Pravilnika o pravima, obvezama i odgovornostima službenika i namještenika u Jedinstvenom upravnom odjelu Općine Petrijevci – (SG br. 3 Općine Petrijevci, 25. svibnja 2012.)*³

Općinski načelnik Općine Petrijevci dana ....., donosi

P R A V I L N I K

o pravima, obvezama i odgovornostima službenika i namještenika u Jedinstvenom upravnom odjelu Općine Petrijevci

Članak 48.

Zaposleniku prilikom odlaska u mirovinu pripada pravo na otpremninu u visini neoporezivog dijela utvrđenog važećim propisima na dan isplate, (Pravilnik o porezu na dohodak). Otpremnina iz stavka 1. ovog članka isplati će se posljednjeg dana službe odnosno rada.

Članak 49.

Službenik, namještenik ili njegova obitelj ima pravo na pomoć u visini neoporezivog dijela utvrđenog važećim propisima na dan isplate u slučaju: – smrti zaposlenika koji izgubi život u obavljanju službe odnosno rada – smrti zaposlenika, – smrti supružnika, djeteta ili roditelja.

Članak 50.

Zaposlenik ili njegova obitelj ima pravo na pomoć prema Pravilniku o porezu na dohodak u slučaju: – bolovanja dužeg od 90 dana, – nastanka teške invalidnosti djeteta ili supružnika, – radi nabave prijeko potrebnih medicinskih pomagala odnosno pokrića participacije pri liječenju, ili pri kupnji lijekova.

Članak 51.

Kada je zaposlenik upućen na službeno putovanje, pripada mu puna naknada prijevoznih troškova, dnevnice (u visini propisanoj Pravilnikom o porezu na dohodak) i naknada punog iznosa hotelskog računa za spavanje. Zaposleniku pripada pravo naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe u visini propisanoj Pravilnikom o porezu na dohodak.

Članak 52.

Zaposlenici imaju pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla u visini cijene koštanja mjesečne karte.

³ Vidi: <https://www.petrijevci.hr/dokumenti/Glasnik3-12.pdf>

3. OBLICI MATERIJALNA PRAVA

Materijalna prava mogu se podijeliti na novčane pomoći (potpore), prigodne nagrade i naknade troškova. Kao što je u uvodnom djelu rečeno, materijalna prava radnika nisu uređena ZOR-om. Naime, čl. 62. st. 6. ZOR-a samo je propisano da se materijalna prava radnika utvrđuju i isplaćuju razmjerno ugovorenom radnom vremenu, osim ako kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drukčije uređeno. Iz navedene odredbe ZOR-a proizlazi da se materijalna prava utvrđuju kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu te da ako je istima ugovoreno, radnici mogu dobiti jednaki iznos materijalnih prava, neovisno o tome rade li u punom ili nepunom radnom vremenu. Pri tome je bitno naglasiti da zbog povrede obveze iz kolektivnog ugovora, oštećena stranka ili osoba na koju se kolektivni ugovor primjenjuje, može temeljem čl. 196. st. 2. ZOR-a tražiti naknadu pretrpljene štete, te ako poslodavac povrijedi radnikovo materijalno pravo iz kolektivnog ugovora, radnik nema pravne osnove za njegovo ostvarivanje već samo pravo na naknadu pretrpljene štete.

Najčešća materijalna prava službenika i namještenika mogu se podijeliti na tri skupine i to:

- pravo na novčanu pomoć (npr. za slučaj smrti službenika i namještenika, za slučaj smrti člana uže obitelji službenika i namještenika, za novorođeno dijete, zbog neprekidnog bolovanja dužeg od 90 dana, zbog invalidnosti, otpremnine za odlazak u mirovinu i dr.)
- prigodne nagrade (npr. božićnica, uskrsnica, regres, dar u naravi, dar djetetu do 15 godina starosti u povodu Dana sv. Nikole, jubilarne nagrade i druge nagrade)
- naknade troškova (npr. troškovi prijevoza na posao, troškovi službenog puta i noćenja, dnevnice u zemlji i inozemstvu, terenski dodatak u zemlji i inozemstvu, pomorski dodatak, naknade za odvojeni životi dr.)

3.1. Pravo na novčanu pomoć

Pravo na novčanu pomoć, ugovorenu kolektivnim ugovorima ili internim aktima, lokalni službenici i namještenici mogu ostvariti u određenim životnim situacijama te se novčana pomoć uglavnom ostvaruje jednokratno povodom nepredvidljivog događaja i u vrijeme nastanka događaja, te služi za pokriće nastalih izvanrednih troškova. Navedene novčane pomoći možemo nazvati izvanrednim, obzirom da se ostvaruju i vežu za nastali događaj u određeno vrijeme. Također je bitno naglasiti, da sva potraživanja u obliku novčane pomoći koja pripadaju službeniku i namješteniku zastarijevaju u roku od pet godina od stjecanja prava na pomoć. Naime, ZOR-om je propisan opći zastarni rok od pet godina za potraživanja iz radnog odnosa, pa službenik ili namještenik odnosno njegova obitelj mogu tražiti isplatu pomoći u roku od pet godina od stjecanja prava na pomoć. Sve novčane pomoći **trebale bi biti ugovorene u neto iznosima**.

Najčešći oblici ugovorenih novčanih pomoći, kako za državne i javne službenike i namještenike tako i za lokalne službenike i namještenike odnose se na otpremninu zbog

odlaska u mirovinu, otpremninu zbog prestanka službe (istekom roka raspolaganja), za slučaj smrti službenika i namještenika, za slučaj smrti člana uže obitelji službenika i namještenika, za novorođeno dijete, zbog neprekidnog bolovanja dužeg od 90 dana te zbog nastanka invalidnosti.

Nastavno se daje kratki osvrt na ugovaranje novčane pomoći u vidu otpremnine i novčanih pomoći u slučajevima izvanrednih događaja lokalnim službenicima i namještenicima.

– **Otpremnina zbog odlaska u mirovinu** jedna je vrsta novčane pomoći koja pripada službeniku i namješteniku radi posebne situacije koja nastaje gubitkom plaće i eventualno kasnijim zaprimanjem iznosa utvrđene mirovine, te je treba razlikovati od propisane otpremnine temeljem ZOR-a i autonomnih izvora prava uslijed otkaza radnog odnosa od strane poslodavca. Na isplatu takve vrste pomoći obvezni su samo oni poslodavci koje na to obvezuje kolektivni ugovor, kao i oni poslodavci koji su u ugovoru o radu ili u svom pravilniku o radu ili nekom drugom posebnom pravilniku regulirali obvezu isplate otpremnine u slučaju odlaska radnika u mirovinu. Ako kolektivnim ugovorom ili nekim drugim internim aktom (Pravilnikom o radu...) u lokalnoj jedinici samouprave nije navedeno pravo na otpremninu prilikom umirovljenja – lokalni službenik ili namještenik neće ostvariti otpremninu zbog odlaska u mirovinu.

Pri ugovaranju odnosno utvrđivanju visine otpremnine treba voditi računa o najnižem iznosu otpremnine koji je utvrđen čl. 126. st. 2. ZOR-a i to na način *da se otpremnina ne smije ugovoriti, odnosno odrediti u iznosu manjem od jedne trećine prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca*. Međutim, najviši iznos otpremnine može biti veći od visine utvrđene ZOR-om (*najviši iznos otpremnine prema čl. 126. st. 3. ZOR-a ne može biti viši od šest prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu*), što znači da se kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu može utvrditi iznos otpremnine i u većem iznosu od zakonom propisanog maksimuma.

– Pravo na **otpreminu zbog prestanka službe po sili zakona istekom roka raspolaganja** za lokalne službenike propisano je ZSNLP(R)S-om. Odredbama čl. 103. – 105. ZSNLP(R)S-a propisani su slučajevi stavljanja službenika na raspolaganje te se kod trajanja raspolaganja – na dužinu i tijek raspolaganja primjenjuju je opći propisi o radu koji se odnose na dužinu i tijek otkaznoga roka (čl. 106. ZSNLP(R)S-a). Prestanak službe i pravo na otpremninu istekom roka raspolaganja propisano je čl. 109. ZSNLP(R)S-a. Prema tom članku ZSNLP(R)S-a istekom roka raspolaganja lokalnim službenicima prestaje služba po sili zakona te službenici imaju pravo na otpremninu najmanje u visini utvrđenoj općim propisima o radu, a za određivanje visine otpremnine računa se neprekidni radni staž u upravnim tijelima iste lokalne ili područne (regionalne) jedinice i njenim pravnim prednicima, ako kolektivnim ugovorom ili općim aktom nije drugačije propisano.

Primjer: Izvod iz Kolektivnog ugovora za službenike i namještenike zaposlene u upravnim tijelima i službama Vukovarsko-srijemske županije⁴

Članak 46.

Službeniku i namješteniku koji odlazi u mirovinu pripada pravo na otpremninu u visini tri proračunske osnovice.

Članak 64.

Službenik i namještenik kojem služba prestaje istekom roka u kojem je bio stavljen na raspolaganje, ima pravo na otpremninu u visini 65% prosječne mjesečne plaće isplaćene u zadnja tri mjeseca prije stavljanja na raspolaganje, za svaku godinu radnog staža ostvarenog u lokalnoj službi odnosno njezinim pravnim prethodnicima.

Službenik i namještenik, kojem prestaje radni odnos zbog poslovno uvjetovanog ili osobno uvjetovanog otkaza, ima pravo na otpremninu u visini 65% prosječne mjesečne plaće isplaćene u zadnja tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku godinu radnog staža u lokalnoj službi odnosno njezinim pravnim prethodnicima.

Otpremnina iz stavka 1. i 2. ovoga članka isplatit će se službeniku i namješteniku posljednjeg dana službe odnosno rada.

Kao radni staž ostvaren u lokalnoj službi smatra se neprekidni radni staž ostvaren u državnim i lokalnim tijelima odnosno njihovim pravnim prethodnicima.

– U većini lokalnih jedinica kolektivnim ugovorom ili internim aktom utvrđene su **novčane pomoći** lokalnim službenicima i namještenicima **slučaju izvanrednih događaja (npr. smrti službenika, dužeg bolovanja, nastanka teške invalidnosti, rođenja djeteta)** i to pod određenim uvjetima (kao i za državne i lokalne službenike i namještenike) i to u slučaju:

- kada se radi o neprekidnom bolovanju dužem od 90 dana – novčana pomoć isplaćuje se jednom godišnje u utvrđenoj visini proračunske osnovice,
- nastanka teške invalidnosti službenika i namještenika, malodobne djece ili supružnika službenika i namještenika – u utvrđenoj visini proračunske osnovice,
- smrti službenika i namještenika te u slučaju smrti supružnika i djeteta, te roditelja, očuha ili maćehe službenika i namještenika ukoliko žive u zajedničkom kućanstvu,
- pokriva troškova liječenja i participacije odnosno za operativne zahvate, liječenje, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala rješavanje kojih nije pokriveno osnovnim, dopunskim i privatnim zdravstvenim osiguranjem
- rođenja djeteta u visini 50% jedne proračunske osnovice.

Jedan od primjera autonomnih izvora radnog prava u vezi novčane pomoći je Pravilnik o radu (kojeg je donio gradonačelnik Vukovara) od 15. veljače 2011., kojim se uređuju prava i obveze iz rada i po osnovi rada službeni-

ka i namještenika zaposlenih u upravnim tijelima Grada Vukovara.⁵

Članak 31.

- (1) Obitelj službenika i namještenika ima pravo na pomoć i naknadu troškova pogreba u slučaju smrti službenika i namještenika.
- (2) Visina pomoći iznosi:
  - smrti službenika i namještenika koji izgubi život u obavljanju ili u povodu obavljanja rada -3 proračunske osnovice
  - smrti službenika i namještenika 2 proračunske osnovice
- (3) Pod troškovima pogreba iz stavka 1. ovoga članka podrazumijevaju se stvarni troškovi pogreba, ali najviše do visine dviju proračunskih osnovica.

Članak 32.

Službenik i namještenik ima pravo na pomoć u slučaju smrti supružnika i djeteta, te roditelja, očuha ili maćehe službenika i namještenika ukoliko žive u zajedničkom kućanstvu, u visini jedne proračunske osnovice.

Članak 33.

Službenik i namještenik ima pravo na pomoć u slučaju:

- nastanka teške invalidnosti službenika i namještenika, djeteta ili supružnika u visini 1 proračunske osnovice.

Članak 34.

Službenik i namještenik, službenikova i namještenikova djeca i uzdržavani supružnik imaju pravo, jedanput godišnje, na pomoć za operativne zahvate, liječenje, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala rješavanje kojih nije pokriveno osnovnim, dopunskim i privatnim zdravstvenim osiguranjem, uz mišljenje nadležnog liječnika, do visine 1. proračunske osnovice za izračun plaća.

3.2. Prigodne nagrade

Prigodne nagrade ostvaruju se godišnje odnosno prigodom određenih dana i pripadaju službenicima i namještenicima koji su na te dane, bili zaposleni u upravnom tijelu lokalne jedinice.

– Tako npr. pravo službenika i namještenika **na dar za dijete u prigodi Dana sv. Nikole i božićnica (dar za božićne blagdane)** prigodna su materijalna prava, koja se isplaćuju u prigodi Dana sv. Nikole odnosno Božića. Stoga navedena prava pripadaju službenicima i namještenicima koji su na te dane, dakle na Dan v. Nikole – 06. prosinca, odnosno na Božić – 25. prosinca, bili zaposleni u upravnom tijelu lokalne jedinice, neovisno o tome koliko su vremena bili ranije zaposleni u tom tijelu. Navedeno znači i da na njih nema pravo službenik ili namještenik kojem je služba, odnosno radni odnos prestao prije Dana sv. Nikole odnosno božićnih blagdana.

⁴ „Službeni vjesnik“, br. 16/12, vidi: https://www.vusz.hr/Cms_Data/Contents/VSZ/Folders/dokumenti/službeni_vjesnik/~contents/3R92X7SZBWSSC353/vjesnik16-12.pdf, 15. 07. 2022.

⁵ Vidi: <https://www.vukovar.hr/271-vukovar/pravilnici/5655-pravilnik-o-radu>, 15. 07. 2022.

Također je potrebno napomenuti da službenik ili namještenik nema pravo na dar za dijete u prigodi Dana sv. Nikole i pravo na nagradu za božićne blagdane ukoliko na Dan sv. Nikole odnosno na dane božićnih blagdana koristi neplaćeni dopust – npr. u slučaju korištenja prava iz čl. 87. st. 2. ZOR-a (mirovanje radnog odnosa) – iz razloga što za vrijeme korištenja neplaćenog dopusta službeniku i namješteniku miruju prava i obveze iz službe odnosno radnog odnosa, pa tako i prava iz kolektivnog ugovora.

Pravo na dar za djecu i božićnicu ima svaki službenik ili namještenik, neovisno o tome da li je zaposlen na određeno vrijeme ili na neodređeno vrijeme, te neovisno o tome radi li s punim, nepunim ili skraćenim radnim vremenom i neovisno o tome da li je na probnom radu, bolovanju ili porodnom dopustu, ako je na dan 6. prosinca (dar za djecu), odnosno 25. prosinca (božićnica) u službi odnosno radnom odnosu kod poslodavca.

– **Godišnju nagradu za korištenje godišnjeg odmora tzv. regres** također možemo definirati kao prigodnu nagradu obzirom da se isplaćuje samo radniku koji ima pravo na korištenje godišnjeg odmora i koji koristi godišnji odmor neovisno o tome da li je u toj godini stekao pravo na puni ili razmjerni dio godišnjeg odmora. Naime, svrha regresa je podmirivanje troškova odmora koji radniku nastaju kao povećani troškovi odmora, putovanja i sl. i to upravo u razdoblju korištenja godišnjeg odmora. Pojedine lokalne jedinice pravo na isplatu cijelog iznosa regresa vezuju za činjenicu da li je službenik ili namještenik stekao pravo na puni ili razmjerni dio godišnjeg odmora. Također, u odnosu na visinu regresa većina jedinica lokalne samouprave svojim autonomnim izvorima utvrdile su da službeniku i namješteniku pripada pravo na regres za korištenje godišnjeg odmora u visini neoporezivog iznosa sukladno Pravilniku o porezu na dohodak, što znači da službenici i namještenici imaju pravo na regres ali u visini neoporezivog iznosa.

Tako na primjer gore navedenim **Pravilnikom o radu Grada Vukovara**, čl. 29., utvrđeno je da:

- (1) **Službeniku i namješteniku pripada pravo na regres za korištenje godišnjeg odmora u visini neoporezivog iznosa sukladno Pravilniku o porezu na dohodak.**
- (2) **Regres iz stavka 1. ovoga članka isplatit će se u cijelosti, jednokratno, najkasnije do dana početka godišnjeg odmora.**
- (3) **Službenik i namještenik koji ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, ostvaruje pravo na isplatu regresa iz stavka 1. ovoga članka razmjerno broju mjeseci provedenih na radu u godini za koju ostvaruje pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora.**

Pojedine lokalne jedinice prilikom određivanja prava na regres odnosno visine iznosa regresa pozivaju se u svojim internim aktima na važeći Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike.

Tako na primjer: **Pravilnikom o radu Općine Đurmanec**⁶ čl. 42. utvrđeno je:

Članak 42.

Službenik/namještenik ima pravo na naknadu za korištenje godišnjeg odmora (regres) u visini kako je to određeno za državne službenike i namještenike važećim kolektivnim ugovorom.

Ukoliko u Proračunu Općine Đurmanec ima osiguranih sredstava, načelnik može odlučiti da se isplati i veći iznos naknade od iznosa iz stavka 1. ovog članka.

Naknada iz stavka 1. ovoga članka isplatit će se u cijelosti, jednokratno, najkasnije do 30. lipnja tekuće godine.

Službenik/namještenik koji ima pravo na razmjerni dio godišnjeg odmora, nema pravo na cjelokupni iznos regresa za godišnji odmor utvrđen sukladno stavku 1. ovog članka, već na njegov razmjerni dio, koji se izračunava na isti način kao i razmjerno trajanje godišnjeg odmora.

Dakle, lokalni službenik i namještenik ima pravo na regres ako je propisan navedenim autonomnim izvorima radnog prava (KU-om ili internim aktom) te ako će stvarno koristiti godišnji odmor. Ukoliko radnik nije koristio godišnji odmor, tada niti nema pravo na regres za godišnji odmor. Dakle, **ako pravo na regres nije utvrđeno nekim od navedenih izvora radnog prava lokalni službenik to pravo ne može ostvariti prema čl. 7. Pravilnika o porezu na dohodak**⁷ temeljem kojeg poslodavac može isplati regres kao prigodnu nagradu do visine 3.000,00 kn godišnje neoporezivo⁸, osim ako se u određenom kolektivnom ugovoru ili internom aktu lokalne jedinice izričito upućuje na iznose navedene u Pravilniku o porezu na dohodak, jer izvor radnikovih prava ne proizlazi iz poreznih propisa, već se njima određuje može li se i do kojeg iznosa isplatiti regres bez obveze obračunavanja i plaćanja poreza.

Kao primjer navodi se Pravilnik o unutarnjem redu Jedinog upravnog odjela Općine Vladislavci⁹ (op. autora: uređenje materijalnih prava – vidi toč. 2. ovog članka)

VI. DRUGA PITANJA OD ZNAČAJA ZA RAD SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

3. Ostala materijalna prava službenika i namještenika

Članak 36.

Službenik i namještenik ima pravo na isplatu prigodnih nagrada (regresa za korištenje godišnjeg odmora, božićnice i/ili uskrsnice) u godišnjem iznosu jednakom neoporezivom iznosu utvrđenom Pravilnikom o porezu na dohodak.

Isplata regresa izvršit će se u cijelosti najkasnije do dana početka korištenja godišnjeg odmora. Isplata božićnice izvršit će se u cijelosti najkasnije do 22. prosinca tekuće godine.

Isplata uskrsnice izvršit će se u cijelosti najkasnije 3 dana prije Uskrsa

⁷ Pravilnik o porezu na dohodak („NN“ br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 1/20, 74/20 i 1/21)

⁸ čl. 5. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak („NN“, br.1/20)

⁹ „Službeni glasnik Općine Vladislavci“, broj: 6/21

⁶ „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“ (broj: 90/21)

– **Pravo na jubilarnu nagradu** predstavlja materijalno pravo radnika na novčanu nagradu za ostvareni određeni broj godina neprekidnog radnog staža (najčešće je to 5, 10, 15, 20, 25, 30 itd. godina) kod istog poslodavca. Međutim, obzirom da to pravo nije zakonom propisano, ne znači da poslodavac ukoliko želi odnosno konkretno da se kolektivnim ugovorom ili internim aktom lokalne jedinice ne mogu za isplatu jubilarne nagrade pribrojati i godine radnog staža koje je radnik ostvario kod drugih poslodavaca odnosno u drugoj lokalnoj jedinici ili u državnoj ili javnoj službi. Također je bitno naglasiti da se, kao i kod ostalih prigodnih nagrada, ne može primijeniti Pravilnik o porezu na dohodak kao pravni izvor za ostvarenje isplate jubilarne nagrade odnosno primijeniti neoporezivi iznosi za isplatu jubilarne nagrade za ostvarene godine radnog staža radnika kao temelj za isplatu jubilarne nagrade lokalnim službenicima i namještenicima, osim ako se u određenom kolektivnom ugovoru ili internom aktu lokalne jedinice izričito upućuje na iznose navedene u Pravilniku o porezu na dohodak.

Pregled neoporezivog iznosa nagrada prema Pravilniku o porezu na dohodak

Nagrade	
Prigodne nagrade – božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.	do 3.000,00 kn godišnje
Novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika	do 5.000,00 kn godišnje
Nagrade za navršenih 10 godina radnog staža	do 1.500,00 kn
Nagrade za navršenih 15 godina radnog staža	do 2.000,00 kn
Nagrade za navršenih 20 godina radnog staža	do 2.500,00 kn
Nagrade za navršenih 25 godina radnog staža	do 3.000,00 kn
Nagrade za navršenih 30 godina radnog staža	do 3.500,00 kn
Nagrade za navršenih 35 godina radnog staža	do 4.000,00 kn
Nagrade za navršenih 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina radnog staža	do 5.000,00 kn

3.3. Naknade troškova

U naknade troškova ulaze materijalni troškovi koje je službenik imao u vezi s obavljanjem svog posla, kao što su troškovi prijevoza na posao, troškovi službenog puta i noćenja, dnevnice u zemlji i inozemstvu, terenski dodatak u zemlji i inozemstvu, pomorski dodatak, naknade za odvojeni život i dr. Temeljna pretpostavka za ostvarivanje prava na naknadu troškova je da je njihovo pravo ugovoreno odnosno određeno internim aktom i da služe za pokriće troškova nastalih u vezi s obavljanjem posla (npr. dnevnice, terenski dodatak i sl.) ili da nastaju kao stvarni trošak u vezi s obavljanjem posla (naknada troškova prijevoza na posao i s posla, troškovi prijevoza na službenom putu, troškovi noćenja na službenom putu i sl.).

3.3.1. Naknade troškova na službenom putu

Zbog obavljanja poslova koji su u svezi s djelatnosti koju obavlja, službenici i namještenici upućuju se na službena putovanja iz mjesta svoga sjedišta odnosno mjesta rada ili iz mjesta prebivališta odnosno uobičajenog boravišta službenika i namještenika, u neko drugo mjesto, koje je različito od mjesta njegova stalnog rada i različito od njegova prebivališta odnosno uobičajenog boravišta, radi

obavljanja po nalogu za službeno putovanje određenih poslova koji su samo dio poslova njegova radnog mjesta, a u svezi su s djelatnošću upravnog tijela jedinice samouprave. Za vrijeme službenog putovanja službenici i namještenici imaju povećane troškove (troškovi prijevoza, prehrane, pića, i smještaja), koje izdatke je u obvezi isplatiti čelnik tijela koji ih je uputio na službeno putovanje.

Obveza nadoknađivanja tih troškova u pogledu visine iznosa i vrste troškova nije propisana niti jednim materijalnim propisom, već se ista utvrđuje autonomnim izvorima radnog prava odnosno kolektivnim ugovorom ili internim aktom. Poreznim propisima utvrđeni su najviši neoporezivi iznosi za troškove nastale na službenom putovanju, koji ne obvezuju poslodavca u smislu utvrđivanja naknade troškova u drugom iznosu. Prema tim poreznim propisima za pokriće izdataka prehrane, pića i prijevoza u mjestu u koje je radnik upućen na službeno putovanje služi dnevnicica, dok se naknade prijevoznih troškova i naknade noćenja isplaćuju u visini stvarnih izdataka. Iznosi neoporezivih dnevnica za službeno putovanje u zemlji iznose 200,00 kuna, ako je službeni put trajao više od 12 sati po danu odnosno do 100,00 kn ako je trajao više od 8 sati, a manje od 12 sati, a visina inozemnih dnevnica uređena je Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna¹⁰. Međutim, tuze i inozemne dnevnice u slučaju kada je na službenom putovanju osiguran ručak ili večera ili oba obroka, jednako se umanjuju u smislu neoporezive dnevnice i to:

tuzemne dnevnice

- do 140,00 kn ako je osiguran jedan obrok te do 80,00 kn, ako su osigurana dva obroka na službenom putu koji je trajao više od 12 sati i
- do 70,00 kn ako je osiguran jedan obrok te do 40,00 kn ako su osigurana dva obroka na službenom putu koji je trajao više od 8 sati, a manje od 12 sati.

inozemne dnevnice

- do svota utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna za inozemno službeno putovanje koje je trajalo više od 12 sati i
- do 50% svota utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna za inozemno službeno putovanje koje je trajalo više od 8 sati, a manje od 12 sati.

Dakle, pravo službenika i namještenika na dnevnicu i na druge troškove nastale na službenom putovanju uređuju se autonomnim izvorima radnog prava (kolektivnim ugovorom ili internim aktom jedinice samouprave), dok se poreznim pravilima uređuju uvjeti za neoporezivo nadoknađivanje izdataka za službeno putovanje. Pri tome treba istaknuti da za neoporezivu isplatu dnevnice i drugih naknada troškova na službenom putu (pored osigurane prehrane) postoje i drugi kriteriji, kao što je vremensko trajanje službenog putovanja (30 dana neprekidno) i udaljenost mjesta u koje se putuje (kriterij od najmanje 30 km

¹⁰ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 8/06, 132/12,152/13, 148/14, 26/16, 124/17, 117/19, 135/20, 140/21 i 62/22)

udaljenosti), što također ne obvezuje poslodavce da u svojim autonomnim izvorima radnog prava navedena pitanja drugačije ne urede. Naime, **poslodavac je dužan isplatiti dnevnicu i ostale troškove sukladno odredbi svog izvora materijalnog prava (KU ili interni akt)**, a za sva prava za koja nisu ispunjeni kriteriji za neoporezivu isplatu dnevnica i putnih troškova, obavezan je obračunati, obustaviti i uplatiti doprinose za obvezna osiguranja te porez na dohodak i mogući prirez kao da se radi o plaći, pri čemu se isplaćena svota smatra neto primitkom koju je potrebno preračunati u bruto bez priznavanja osobnog odbitka.

Primjer iz **Kolektivnog ugovora za zaposlene u gradskoj upravi Grada Zadra (Sl. glasnik Grada Zadra, br. 4/19)**¹¹

Članak 58.

Za službeno putovanje zaposleniku pripada pravo na dnevnicu, naknade pripadajućih troškova na službenom putu i naknada punog iznosa hotelskog računa za spavanje.

Iznos dnevnice utvrđuje se u skladu s Pravilnikom o porezu na dohodak u visini neoporezivog iznosa.

Naknada troškova i dnevnica za službeno putovanje u inozemstvu utvrđuje se Pravilnikom o porezu na dohodak i propisima za službena putovanja za korisnike Državnog proračuna.

U slučaju službenog putovanja u zemlji i inozemstvu, zaposlenik je dužan u skladu s odredbama Uredbe o dnevnicama, obračun putnih troškova podnijeti u roku od 8 dana od dana povratka sa službenog puta.

3.3.2. Troškovi prijevoza na posao i s posla

Pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i posla ostvaruju službenici ili namještenici koji moraju radi udaljenosti koristiti prijevoz od mjesta prebivališta ili boravišta radi dolaska na posao i odlaska s posla u mjestu rada. Pri tome nije bitno da li u tu svrhu koriste javni prijevoz ili osobni automobil ili neko drugo prijevozno sredstvo, već činjenica da je udaljenost od mjesta prebivališta odnosno boravišta takva da moraju koristiti prijevoz radi dolaska na posao. Većina autonomnih izvora radnog prava (npr. za državne i javne službenike) pravo na troškove prijevoza dolaska na posao i odlaska s posla uvjetuju samo ako je udaljenost od prebivališta odnosno boravišta službenika ili namještenika do mjesta rada dva kilometra ili veća. Drugim riječima, ukoliko je udaljenost od prebivališta odnosno boravišta službenika ili namještenika do mjesta rada manja od dva kilometra isti nema pravo na naknadu troškova prijevoza bez obzira da li ima organizirani javni prijevoz. Prema poreznim propisima (Pravilnik o porezu na dohodak) neoporezivo se mogu isplatiti naknade troškova prijevoza na posao i s posla:

- mjesnim javnim prijevozom i/ili
- međumjesnim javnim prijevozom.

Mjesnim javnim prijevozom isplaćuje se iznos u visini stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte, odnosno do visine cijene mjesečne odno-

sno pojedinačne prijevozne karte. Ako na određenom području odnosno udaljenosti nema organiziranog prijevoza, naknada troškova prijevoza na posao i s posla utvrđuje se u visini cijene prijevoza koja je utvrđena na približno jednakim udaljenostima na kojima je organiziran prijevoz odnosno do visine cijene prijevoza koja je utvrđena na približno jednakim udaljenostima na kojima je organiziran prijevoz.

Međumjesnim javnim prijevozom isplaćuje se iznos u visini stvarnih izdataka, prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne karte, odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte. Ako radnik mora sa stanice međumjesnog javnog prijevoza koristiti i mjesni prijevoz, stvarni izdaci utvrđuju se u visini troškova mjesnog i međumjesnoga javnoga prijevoza odnosno do visine stvarnih izdataka utvrđenih u visini troškova mjesnog i međumjesnoga javnoga prijevoza. Dakle, temeljna pretpostavka za neoporezivu isplatu naknade troškova prijevoza je da svakom pojedinom službeniku ili namješteniku, **trošak prijevoza na posao i s posla stvarno nastaje**, pa onaj službenik ili namještenik čije se prebivalište odnosno boravište nalazi na lokaciji na kojoj ujedno i radi ili se nalazi neposredno do te lokacije i to neznatne udaljenosti, zbog čega mu objektivno troškovi prijevoza i ne bi mogli nastati, ne bi ostvarivao pravo na neoporezivu isplatu naknade troškova prijevoza na posao i s posla.

3.3.2.1. Način utvrđivanja naknade troškova prijevoza i umanjenje naknade

Službenicima i namještenicima mogu se priznati i isplatiti troškovi prijevoza na posao i s posla na jedan od sljedećih načina:

- isplatom naknade za prijevoz u visini cijene pojedinačne prijevozne karte,
- isplatom naknade za prijevoz u visini cijene mjesečne prijevozne karte ili
- kupnjom mjesečne ili godišnje mjesne ili međumjesne karte, koje daju službenicima ili namještenicima.

Primjer: **Pravilnik o pravima i obvezama iz službe – radnog odnosa zaposlenih u Gradskoj upravi Grada Drniša, donesen od strane gradonačelnika dana 31. prosinca 2013.**¹²

Članak 36.

Zaposlenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla u prema cijeni pojedinačne prijevozne karte. Zaposlenik koji ima manje od 2 km od mjesta stanovanja do mjesta rada nema pravo na naknadu troškova iz stavka 1. ovoga članka. Naknada iz stavka 1. isplaćuje se sukladno evidenciji o prisutnosti na radu.

Ako je KU-om ili internim aktom jedinice lokalne samouprave utvrđeno da se naknada troškova prijevoza isplaćuje **prema cijeni pojedinačne prijevozne karte** odnosno po danu dolaska na posao, tada **iznos naknade troška prijevoza ovisi o broju dana kada je radnik radio**. To znači da će se naknada troška prijevoza utvrditi kao umnožak iznosa cijene pojedinačne karte i broj dana rada

¹¹ https://www.grad-zadar.hr/repos/doc/2019_GLASNIK%20-%204.pdf, 18. 8. 2022.

¹² Vidi: https://www.drnis.hr/images/05_objave_gradonacelnika/2014/01_07_PRAVILNIK_07_01_2014.pdf, 15. 07. 2022.

službenika ili namještenika prema evidenciji o prisutnosti službenika i namještenika na radu. U dane kada službenik ili namještenik nije radio ubrajaju se dani kada radnik primjerice nije radio zbog npr. korištenja godišnjeg odmora, bolovanja, blagdana, dana koje je proveo na službenom putu i sl. Za navedene dane ne može se neoporezivo isplatiti naknada troška prijevoza na posao, budući da trošak prijevoza za te dane nije ni nastao.

Ako je KU-om ili internim aktom jedinice lokalne samouprave utvrđeno da službenik ili namještenik ima pravo na naknadu troškova u visini stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne karte, a ako službenik ili namještenik iz bilo kojeg razloga ne radi, naknada za prijevoz smanjuje se razmjerno broju dana koje nije radio. Stoga, za određivanje umanjena naknade troškova prijevoza za dane kada radnik nije dolazio na posao (zbog korištenja godišnjeg, bolovanja te drugih razloga) mjerodavan je broj radnih dana u mjesecu u kojima je radnik dolazio i odlazio s posla, a ne ukupan mjesečni fond sati prema kojem se obračunava plaća (npr. radni sati i blagdani/praznici u mjesecu).

Iz navedenog je razvidno da se pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla odnosi na naknadu **troškova prijevoza na posao i s posla samo za dane kada je službenik ili namještenik radio i da se istom ne isplaćuje naknada troškova prijevoza ako nije dolazio na posao.**

Kao primjer navodi se izvod iz čl. 57. Kolektivnog ugovora za službenike i namještenike upravnih tijela Zadarske županije (Sl. glasnik Zadarske županije 35/21)¹³

- (8) Naknada troškova prijevoza djelatniku ovisi o broju radnih dana koje je djelatnik proveo na radu.
 (9) Djelatnik koji ne radi niti jedan dan u mjesecu nema pravo na naknadu troškova prijevoza za taj mjesec.

Naravno, autonomnim izvorima radnog prava mogu se utvrditi i drugačija pravila vezana za ostvarivanje prava na naknadu troškova prijevoza (način umanjena naknade), kao i određene iznimke u vezi udaljenosti od mjesta prebivališta ili boravišta do mjesta rada (kao npr. starosna dob službenika ili namještenika, invalidnost i sl.).

Tako je npr. **Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike¹⁴ utvrđeno:**

„Članak 52.

- (1) Državni službenik i namještenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza dolaska na posao i odlaska s posla (u daljnjem tekstu: naknada troškova prijevoza), pod uvjetom da je udaljenost od njegovog prebivališta, odnosno boravišta do mjesta rada najmanje dva kilometra.
 (2) Uvjet iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na državne službenike i namještenike koji imaju tjelesno oštećenje od 100 %, odnosno tjelesno oštećenje donjih ekstremiteta od najmanje 60 %, a koje je utvrđeno rješenjem nadležnog tijela.

- (3) Državnim službenicima i namještenicima s navršenih 58 godina, ako im je udaljenosti od njihovog prebivališta odnosno boravišta do mjesta rada manja od dva kilometra, poslodavac će naknaditi troškove prijevoza za kupljenu godišnju kartu ako postoji mogućnost kupnje godišnje karte, mjesečne karte ako ne postoji mogućnost kupnje godišnje karte, odnosno pojedinačne karte ako ne postoji mogućnost kupnje godišnje ili mjesečne karte, samo gdje takav prijevoz postoji.

....

- (21) Ako službenik i namještenik ostvaruje pravo na naknadu troška mjesečne karte, zbog korištenja godišnjeg odmora mu se naknada troškova prijevoza neće isplatiti za jedan mjesec i to onaj u kojem koristi pretežiti dio godišnjeg odmora.
 (22) Ako službenik i namještenik koristi godišnju kartu, poslodavac ima pravo tražiti njezin povrat u slučaju predvidljive duže odsutnosti, kao što su korištenje prava prema posebnom propisu, dugotrajno bolovanje i plaćeni dopust (u trajanju od preko 30 dana) te u slučaju neplaćenog dopusta.“

Kao jedan od zanimljivijih primjera načina obračuna naknade troškova prijevoza na posao i s posla, posebno zbog načina umanjena naknade troškova prijevoza, navodimo već gore spomenuti **Kolektivni ugovor za zaposlene gradskoj upravi Grada Zadra** i to:

„Članak 61.

Zaposlenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla mjesnim javnim prijevozom u visini stvarnih izdataka prema cijeni pokazne mjesečne karte.

Zaposlenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla međumjesnim javnim prijevozom u visini stvarnih izdataka prema cijeni pokazne mjesečne karte za međumjesni javni prijevoz.

Ako zaposlenik mora sa stanice međumjesnog javnog prijevoza koristiti i mjesni prijevoz, stvarni se izdaci utvrđuju prema cijeni pokazne mjesečne karte za međumjesni javni prijevoz.

Visinu stvarnih izdataka za međumjesni javni prijevoz ostvaruje zaposlenik prema prijavljenom prebivalištu ili boravištu i dostavljenoj Izjavi kojom pod materijalnom i kaznenom odgovornošću potvrđuje da na prijavljenoj adresi prebivališta ili boravišta stvarno živi.

Naknada troškova prijevoza zaposlenika ovisi o broju radnih dana koje je zaposlenik u mjesecu proveo na radnom mjestu, i isplaćivat će se u iznosu kako slijedi:

- za pola i više radnih dana u 100%-tnom mjesečnom iznosu;
- za manje od polovice radnih dana u 50%-tnom mjesečnom iznosu.

Zaposlenik koji ne radi niti jedan radni dan u mjesecu nema pravo na naknadu troškova prijevoza za taj mjesec.“

¹³ <https://www.zadarska-zupanija.hr/kolektivni-ugovor>, 18. 08. 2022.

¹⁴ Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22)

Smjenski rad u državnim i javnim službama

Gordana Muraja*

Rad koji se obavlja u različitim smjenama u državnim i javnim službama dodatno se honorira povećanjem osnovne plaće. Kod procjene ima li radnik pravo na povećanje plaće zbog rada u smjenama treba pažljivo analizirati odredbe Zakona o radu i odgovarajućih općih akata u primjeni kod poslodavca.

1. Osnovno uređenje rada u smjenama

Osnovne pojmove rada u smjenama, njegovu zakonsku definiciju i uređenje noćnog rada, koji se najčešće pojavljuje upravo kod rada u smjenama, daje Zakon o radu (NN, br. 93/14., 127/17. i 98/19., dalje u tekstu ZR), člankom 71. kojim je odredio da je rad u smjenama *organizacija rada kod koje dolazi do izmjene radnika na istim poslovima i istom mjestu rada u skladu s rasporedom radnog vremena, koji može biti prekinut ili neprekinut*. U stavku 2. članka 71. ZR dalje utvrđuje da smjenski radnik *tijekom jednog tjedna ili jednog mjeseca na temelju rasporeda radnog vremena, posao obavlja u različitim smjenama*.

Uz smjenski, ZR u članku 71., stavku 3. uređuje i noćni rad u smjeni, koji se ovdje spominje samo jer je ZR uređio smjenski i noćni rad u istoj cjelini, iako se noćnim radom ovaj članak posebno ne bavi. Ako je rad organiziran u smjenama koje uključuju i noćni rad, mora se osigurati izmjena smjena tako da radnik najduže jedan tjedan uzastopce radi u noćnoj smjeni.

Prema noćnim i smjenskim radnicima poslodavac ima posebne obveze. Članak 72. ZR-a nalaže poslodavcu da je pri organizaciji noćnog rada ili rada u smjeni dužan voditi osobitu brigu o organizaciji rada prilagođenoj radniku te o sigurnosnim i zdravstvenim uvjetima u skladu s naravi posla koji se obavlja noću ili u smjeni.

Članak 72. u stavku 3. ZR-a propisuje da je noćnim i smjenskim radnicima poslodavac dužan osigurati sigurnost i zdravstvenu zaštitu u skladu s naravi posla koji se obavlja, kao i sredstva zaštite i prevencije koja odgovaraju i primjenjuju se na sve ostale radnike i dostupna su u svako doba. Noćni radnici imaju pravo na posebnu zdravstvenu zaštitu, odnosno zdravstveni pregled prije početka noćnog rada, kao i redovito tijekom trajanja rada. Sadržaj, način i rokove zdravstvenih pregleda noćnih radnika utvrđuje ministar nadležnog ministarstva pravilnikom. Noćni radnik koji radi na poslovima s posebnim uvjetima rada zdravstveni pregled obavlja u skladu s propisima zaštite na radu, a troškove zdravstvenih pregleda snosi poslodavac.

Kako propisuju stavak 6. i 7. članka 72., ako se zdravstvenim pregledom utvrdi da noćni radnik zbog noćnog rada ima

zdravstvenih problema, poslodavac mu je dužan rasporedom radnog vremena osigurati obavljanje istih poslova izvan noćnog rada. Ako poslodavac radniku ne može osigurati obavljanje poslova izvan noćnoga rada, dužan mu je ponuditi sklapanje ugovora o radu za obavljanje poslova izvan noćnoga rada za koje je sposoban, a koji, što je više moguće, moraju odgovarati poslovima na kojima je radnik prethodno radio.

2. Uređenje smjenskog rada općim i posebnim aktima radnog prava

Iz ovakvog uređenja, koje daje okvire koje smjenski rad treba ispunjavati, preostaje da se ostali potrebni detalji rasporeda rada urede kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, odnosno općim i posebnim aktima radnog prava.

Odluka o rasporedu radnog vremena odgovornost je poslodavca. Radi se o ključnom čimbeniku organizacije rada te se u velikom broju slučajeva radnik organizaciji rada važećoj kod poslodavca može jedino prikloniti. No, istovremeno se s radnikom ugovara obveza da se pridržava upravo te i takve organizacije rada.

Pritom zaista i nije za očekivati da ZR uređuje pitanje načina organizacije rada koji se pojavljuju u praksi, pa se opet vraćamo načinu ugovaranja rada u smjeni općim i posebnim aktima radnog prava. No, širina teme i mogućih rješenja pravi je izazov kod prikaza kojem stremi ovakav tekst. Zato treba napomenuti da je prikaz rađen na temelju kolektivnih ugovora za javne i za državne službe, koji su u primjeni kod najvećeg broja proračunskih korisnika. No, drugi je razlog i u tome da rješenja primijenjena ovim kolektivnim ugovorima utječu na praksu i način ugovaranja smjenskog rada i u drugim sredinama, odnosno da se uređenje smjenskog rada u granskim kolektivnim ugovorima u javnim službama razlikuje samo po manjim detaljima.

3. TKU za službenike i namještenike u javnim službama

Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/2022, dalje u tekstu TKU) smjenski rad uređuje člankom 52. stavkom 3. koji utvrđuje da je smjenski onaj rad *kojeg dolazi do izmjene zaposlenika na istim poslovima i istom mjestu rada tako da zaposlenik prema utvrđenom radnom vremenu poslodavca rad obavlja u prijedopodnevnom (prva smjena), poslijepodnevnom (druga*

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

smjena) ili noćnom dijelu dana (treća smjena) tijekom radnog tjedna ili mjeseca. Rad u smjenama TKU člankom 52. stavkom 4. utvrđuje kao rad zaposlenika koji mijenja smjene ili naizmjenično obavlja poslove u prvoj i drugoj smjeni tijekom radnog tjedna ili mjeseca. Na prvi je pogled čudno da TKU u dva uzastopna stavka daje dva različita izraza za smjenski rad i rad u smjenama. No, stavak 3. daje opis što je smjenski rad, a stavak 4. daje dodatno pojašnjenje što je rad u smjenama.

Stavak 5. članka 52. utvrđuje da je rad u smjenama i rad zaposlenika koji najmanje dva radna dana u tjednu obavlja poslove u prvoj smjeni i najmanje dva radna dana u drugoj smjeni, odnosno koji najmanje jedan tjedan u mjesecu radi u drugoj smjeni.

Kako je vidljivo iz prikaza članaka koji uređuju smjenski rad, TKU nije utvrdio trajanje i raspored smjena pa to pitanje ostaje za uređivanje odlukama poslodavca o organizaciji radnog vremena.

Iako ga spominje, TKU ne uređuje rad u turnusu pa ne daje ni odgovor na pitanje što je rad u turnusu. No, prema stanju u praksi slijedi da se tim izrazom označava organizacija rada u kojoj radnik radi po 12 sati dnevno, u ciklusima 12-24-12-48 – što zapravo znači da radnik radi 12 sati, zatim ima 24h odmora, ponovno radi 12 sati iza kojih koristi 48h odmora.

3.1. Uvećanje plaće za rad u smjeni / turnusu

Definicije i utvrđenja smjenskog rada važne su za primjenu TKU, osobito za primjenu dijela koji člankom 52. stavkom 1. podstavcima od 1 do 5 utvrđuje da se osnovna plaća zaposlenika u javnim službama uvećava za određeni postotak, između ostaloga, i u slučaju smjenskog rada. Za rad u smjenama radnik ima pravo na uvećanje osnovne plaće za 10%, a kako uređuje stavak 6. članka 52. naknada za rad u smjenama, odnosno povećanje plaće od 10% obračunava se i isplaćuje za radne sate koje je radnik odradio u drugoj smjeni.

Povećanje plaće za rad u turnusu TKU je uređio utoliko što članak 52. u stavku 1. podstavku 7. utvrđuje da će se osnovna plaća zaposlenika za rad u turnusu uvećati na način kako je uređen granskim kolektivnim ugovorom.

Kod uvećanja plaće po različitim elementima članka 52. TKU treba osobito istaknuti da se dodaci na plaću obračunavaju na osnovnu bruto plaću te se tako dobiveni iznosi zbrajaju. To znači da će se, primjerice, za rad u drugoj smjeni u nedjelju osnovna plaća uvećati za 10% za rad u smjeni i 35% za rad nedjeljom, a ako se istovremeno radi o prekovremenom radu, i za 50% za prekovremeni rad.

4. Granski kolektivni ugovori

Granski kolektivni ugovori na vrlo sličan način uređuju pitanja koja se odnose na smjenski rad, a u primjeni su gotovo istovjetna rješenja, koja se više razlikuju u izričaju nego u definicijama pojmova. Budući da su svi granski kolektivni ugovori utemeljeni na TKU, nijedan od njih ne istupa iz onih rješenja koja je TKU već utvrdio. Zapravo, mnogi za početak prenesu utvrđenja iz TKU, da bi onda dali i dodatna određenja. Svaki od pregledanih granskih kolektivnih ugovora ima neku specifičnost koja slijedi iz vrste djelatnosti i običaja koji se u toj djelatnosti primjenjuju. No, sve su te razlike male i ne mijenjaju suštinu smjenskog rada kako je uređen TKU-om.

5. Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike

Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (dalje u tekstu: KU) člankom 38. u stavku 9. utvrđuje da se radom u smjenama smatra svakodnevni redovni rad službenika i namještenika prema utvrđenom radnom vremenu poslodavca koji službenik i namještenik obavlja naizmjenično tijekom tjedna ili mjeseca u prijedopodnevnom (I. smjena), poslijepodnevnom (II. smjena) ili noćnom (III. smjena) dijelu dana. Stavkom 10. ovaj je isti članak utvrdio i trajanje smjena pa je rad u I. smjeni od 6 do 14, u II. smjeni od 14 do 22, a u III. smjeni od 22 do 6h sati idućeg dana. Iz stavka 14. članka 38. razvikan je i način organizacije rada u smjenama u državnoj službi: 2 prve – 2 druge – 2 treće smjene – dva dana slobodna.

KU je dao i definiciju rada u turnusu, koji uređuje člankom 38. u stavku 11. Radom u turnusu smatra se rad službenika koji tijekom tjedna ili mjeseca rad obavlja naizmjenično u smjenama od po 12 sati dnevno, u ciklusima 12-24-12-48, gdje 12 označava sate rada između kojih je prvo 24h odmora, a odrađenih još 12h slijedi 48h odmora.

5.1. Uvećanje plaće za rad u smjeni / turnusu

Službenik i namještenik na temelju članka 38. stavka 1. podstavka 6. ima pravo na povećanje plaće od 10% za rad u drugoj smjeni, ali to pravo može ostvariti samo ako radi naizmjenično ili najmanje dva dana u tjednu u drugoj smjeni. Za rad u turnusu KU je podstavkom 8. utvrdio pravo radnika na povećanje plaće od 5% za svaki sat rada. Dakle, za razliku od smjenskog rada, kada službenik ostvaruje pravo na povećanje plaće samo za sate odrađene u drugoj smjeni, rad u turnusu plaća se 5% više za sve odrađene sate.

Članak 38. kojim TKU uređuje uvećanje plaće sadrži u stavku 3. i odredbu da se svaki od dodataka obračunava na osnovnu plaću za odrađene sate te se tako dobiveni iznosi zbrajaju, a stavak 5. utvrđuje da se dodaci međusobno ne isključuju, osim dodatka za rad u turnusu i rad u drugoj smjeni.

Ovo je određenje posebno od značaja kad službenik radom u određenom vremenu ispunjava više uvjeta zbog kojih ima pravo na uvećanje plaće. No KU je dosta detaljno uređio i što je prekovremeni rad pa stavkom 14. utvrđuje da se kod rada u smjenama (2 prve – 2 druge – 2 treće – 2 dana slobodna) ili u turnusu, prekovremenim radom smatra svaki sat rada duži od redovne smjene ili turnusa te svaki sat rada duži od redovnog mjesečnog fonda radnih sati.

Iz svega navedenog slijedi da se, primjerice, rad u drugoj smjeni u nedjelju također zbraja s radom u smjeni, odnosno da se plaća uvećava za 10% za rad u smjeni i 35% za rad nedjeljom, a ako je u pitanju prekovremeni rad i za 50% za prekovremeni rad.

6. Sudska praksa

Zanimljivo pitanje pojavilo se u sudskoj praksi. Tužiteljica je kod poslodavca radila u redovnom rasporedu radnog vremena, od 7:00 do 15:00 h, u kojima ne mijenja smjene niti radi naizmjenično u prvoj i drugoj smjeni. Tužiteljica je tražila da joj se prizna uvećanje plaće za 10%, predviđeno Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 3/02) i čl. 15. Kolektivnog ugovora

ra za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama (NN, broj: 103/05) zbog smjenskog rada, koji je ostvaren radom od 14:00 do 15:00 h.

Vrhovni sud Republike Hrvatske u revizijskoj je odluci poslovnog broja Revr 624/07. odlučio:

... rad koji se obavlja u kontinuitetu od 7,00 do 15,00 pet radnih dana u tjednu kao redoviti rad u trajanju od 8 sati dnevno, odnosno 40 sati tjedno u smislu citiranih odredaba kolektivnih ugovora ne može se smatrati smjenskim radom, jer je za definiciju rada u smjenama odlučna upravo činjenica mijenjanja smjena odnosno obavljanja rada naizmjenice u različitim smjenama unutar tjedna odnosno mjeseca neovisno od toga je li poslodavac odredio početak druge smjene sa 14,00 sati.

7. Tragom pitanja čitatelja

7.1. Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama

7.1.1. Je li naizmjenično obavljanje poslova smjenski rad

Pitanje: Djelatnik ponedjeljkom radi do 12 sati i ponovno od 15 sati – i za taj dan priznajemo dvokratni rad. Nadalje, utarak dolazi u jutarnju smjenu, srijedu popodnevnu, četvrtak popodnevnu i petak u jutarnju smjenu. Ima li djelatnik pored jednog dvokratnog rada još pravo na dodatak na plaći za dva smjenska rada (za srijedu i četvrtak) u istom tjednu? Ponedjeljkom dvokratni rad, a ostatak tjedna dva dana ujutro i dva dana popodne. Gleda li se na to kao smjenski rad kada radi popodne?

Odgovor: Prema podacima iz upita zaposlenik očigledno radi u smjenama, jer podaci odgovaraju opisu iz članka 53. stavka 4. TKU, koji utvrđuje da je rad u smjenama rad zaposlenika koji mijenja smjene ili naizmjenično obavlja poslove u prvoj i drugoj smjeni tijekom radnog tjedna ili mjeseca. Prema odredbi stavka 11. članka 53. TKU, dodaci utvrđeni člankom 53. međusobno se ne isključuju, osim kumuliranja uvećanja plaće s osnova dvokratnog rada i smjenskog rada u istom danu.

Prema podacima iz upita radnik ima pravo na dodatak od 10% na osnovnu plaću zbog rada u smjenama, a prema odredbi članka 53. stavka 6. naknada za rad u smjenama isplaćuje se za obavljanje poslova u drugoj smjeni, odnosno za rad srijedom i četvrtkom, u kojima radnik dolazi poslije podne. Za dan u kojem dolazi dvokratno treba obračunati 10% uvećanja za dvokratni rad. Također treba napomenuti i to da ako radnik tako radi već neko vrijeme, a dodatak za smjenski rad mu nije isplaćivan, trebete obračunati dodatak za smjenski rad za one dane kad je raspored rada i efektivni rad udovoljio uvjetima članka 53. TKU te ih isplatiti radniku. Rok zastare za potraživanja iz radnog odnosa, prema članku 139. Zakona o radu, je 5 godina, što znači da radniku trebete isplatiti sve što mu poslodavac duguje na ime neobračunatog povećanja osnovne plaće za smjenski rad unatrag 5 godina.

7.1.2. Rad u „međusmjerni“

Pitanje: Odlukom poslodavca određeno je da kada je rad organiziran u smjenama, smjene se u pravilu određuju tako da prva smjena traje od 6.00 do 14.00 sati, druga smjena od 14.00 do 22.00 sata, a treća smjena (noćni rad) od 22.00 do 6.00 sati. Prema TKU naknada za rad u smjenama isplaćuje se za obavljanje poslova u drugoj smjeni. U slučaju da je rad-

nik radio u „međusmjerni“ od 12 do 20 sati, da li je poslodavac dužan isplatiti naknadu za rad u drugoj smjeni za 6 sati koje se odnose na drugu smjenu utvrđenu Odlukom, odnosno za rad od 14 do 20 sati?

Odgovor: Iz TKU, članka 52. stavka 3. i 4. slijedi da za smjenski rad treba biti ispunjen uvjet mijenjanja smjene, odnosno da zaposlenik naizmjenično obavlja poslove u jednoj pa u drugoj (ili trećoj) smjeni. Ako zaposlenik stalno radi u jednoj smjeni, nisu ispunjeni uvjeti iz članka 52. stavka 3. i 4. TKU, nego se radi o radnom vremenu koje je određeno od 12 do 20h.

7.2. Kolektivni ugovor za djelatnike socijalne skrbi

7.2.1. Prekovremeni rad u noćnom radu

Pitanje: Imamo radnicu koja je nakon odrađene subote u drugoj smjeni produžila raditi još osam sati noćnog rada koji je lomi sa subote na nedjelju. Budući da ista radi smjenski rad i da je odradila još 8 sati više od njenog redovnog radnog vremena, je li ispravno za taj dan obračunati: 8 sati subota druga smjena; 2 sata noćni rad subota; 6 sati noćni rad nedjelja; 8 sati prekovremenog rada?

Odgovor: Uvećanja plaće uređena su člankom 53. Kolektivnog ugovora za djelatnost socijalne skrbi pa sve ovo što dalje izlažemo možete pronaći u tom članku. Za 8 sati rada u drugoj smjeni radnica ima pravo na uvećanje od 10%, a ako cijelo vrijeme radi samo u drugoj smjeni, za 10% se uvećava cijela plaća. Budući da je to bilo subotom, radnica ima pravo i na uvećanje od 25% za svih 8 sati odrađenih (u drugoj smjeni) u subotu. Budući da je nakon odrađene smjene radila u subotu još 2 sata u noćnom radu, za te sate ima pravo na uvećanje od 40% za rad noću i na uvećanje od 25% za rad subotom. Budući da je nakon odrađene smjene radila i 6 sati u nedjelju, za te sate ima pravo na uvećanje od 40% za rad noću i na uvećanje od 35% za rad nedjeljom. Također, svih 8 sati koje je radnica odradila nakon odrađene svoje smjene su prekovremeni rad, za koje ima pravo na uvećanje od 50%. Konačno, sve se to zbraja, jer je stavkom 10. članka 53. Kolektivnog ugovora utvrđeno da se dodaci utvrđeni člankom 53. međusobno ne isključuju.

7.2.2. Rad s polovinom radnog vremena samo poslije podne

Pitanje: Naša radnica radi s polovinom punog radnog vremena zbog njege djeteta s utvrđenim tjelesnim oštećenjem od 80 %, a sve temeljem rješenja HZZO-a. Ista na vlastiti zahtjev radi isključivo u popodnevnoj smjeni, a rad zdravstvene službe je inače organiziran u 3 smjene, koje se redovito izmjenjuju. Imenovanoj se temeljem čl. 45. Kolektivnog ugovora za djelatnost socijalne skrbi ne može priznati smjenski rad, budući isti članak određuje da je rad u smjeni rad zaposlenika koji naizmjenično ili najmanje dva radna dana u tjednu obavlja poslove u prvoj i drugoj smjeni te joj se vrši isplata redovnog rada (rada u jednoj smjeni), na što ista ima prigovor, pozivajući se na prava iz raznih zakona vezanih za zdravstveno osiguranje. Je li se poslodavac dužan prilagoditi potreba djeteta, treba li imenovana napisati neki zahtjev za rad u samo jednoj smjeni ili je poslodavac bez obzira na rješenje o tjelesnom oštećenju djeteta može uredno rasporediti na rad u smjenama? Postupamo li ispravno i ima li imenovana neka prava koja bi poništavala odredbe GKU i TKU?

Odgovor: Zaštita trudnica, roditelja i posvojitelja uređena je Zakonom o radu, i to glavom 4., člancima od 30. do 33. Roditeljska prava radnica koristi na temelju posebnog propisa, kao što propisuje i članak 33. Zakona o radu.

Poslodavac jest u obvezi poštivati prava koja je zaposlenica stekla, zbog toga što je njeno dijete 80%-tni invalid, a zbog čega joj je priznato pravo na rad s polovinom radnog vremena. Različiti propisi i podzakonski akti bave se uglavnom načinom stjecanja tog prava i utvrđivanjem uvjeta za njegovo stjecanje. Jednako kao što radno zakonodavstvo ne ulazi u detalje određivanja rasporeda radnog vremena, nismo pronašli da bilo koji propis ulazi u detalje ostvarivanja prava na pola radnog vremena u smislu rasporeda radnog vremena i načina na koji se određuje vrijeme rada radniku kojem je priznato pravo na rad na pola radnog vremena radi invalidnosti djeteta.

No, unatoč tome što ne postoje izričite odredbe, poslodavac ne može ignorirati kontekst, odnosno razloge zbog kojih je zaposlenica to pravo stekla. Također, iz Zakona o radu slijedi da poslodavac ima obvezu radnici omogućiti ostvarivanje tog prava na način koji je za nju najmanje otegotan, odnosno da joj ne otežava brigu o djetetu koje je 80%-tni invalid, a što slijedi iz odredbi Zakona o radu o zabrani diskriminacije radnika koji ostvaruje roditeljska prava na temelju posebnog propisa. Ovo stajalište također slijedi i iz zabrane zloupotrebe prava, propisane člankom 6. Zakona o obveznim odnosima, koji se kao supsidijarni pravni izvor primjenjuje na temelju članka 8. stavka 4. Zakona o radu. Tako Zakon o obveznim odnosima, u članku 6., propisuje da je zabranjeno ostvarivanje prava iz obveznog odnosa (u ovom slučaju pravo poslodavca da odredi raspored radnog vremena) suprotno svrsi zbog koje je ono propisom ustanovljeno ili priznato.

Kao što je navedeno i u odgovoru iz Kabineta ministra Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike: „*Budući da je navedeno pravo propisano u cilju zaštite djeteta, mišljenja smo da bi u ostvarivanju prava utvrđenih rješenjem nadležnog tijela poslodavac u dogovoru s radnikom, trebao prilagoditi raspored radnog vremena na način najbolji za dobrobit djeteta kojem je potrebna posebna ili pojačana njega.*“

I prema GKU socijalne skrbi smjenski se rad posebno honorira, zato što u život radnika unosi neredovite ritmove i potrebu da se radnik i njegova obitelj prilagođavaju neredovitim ritmovima. Vjerujemo da su nepovoljni utjecaji nedostatka redovitog ritma pogubni za roditelje općenito, a vjerujemo da su osobito pogubni za roditelja djeteta s posebnim potrebama. Roditelj djeteta s posebnim potrebama, a kako slijedi i iz dokumenata koje ste prosljedili u prethodnom upitu to se odnosi i na ovaj poseban slučaj, očitno mora organizirati pomoć i osigurati da se netko o djetetu brine tih 4 sata koliko je on na poslu, da bi uopće mogao raditi. Jer, ako smo dobro shvatili ono što piše u dokumentima koje ste nam prije poslali, radi se o djetetu kojem je utvrđen teški invaliditet IV. stupnja koje ne može biti samo, bez obzira na uzrast.

No, budući da je poslodavac ustanova socijalne skrbi, smatramo da ne bismo trebali posebno obrazlagati osnovne elemente, kao što je pravo radnika da mu radna sredina pruži punu podršku u nezavidnoj situaciji u kojoj se nalazi. To tim više što ne vidimo da bi fleksibilnost i razumijevanje poslodavca i radne sredine poništavale odredbe odgovarajućih izvora radnog prava. U GKU ne nalazimo odredbe koje bi zabranjivale poslodavcu i radnoj sredini da radniku izađe u susret, koliko god mu to okolnosti dopuštaju.

Pritom omogućavanje radniku korištenja prava koja ima prema propisu i aktima radnog prava ne znači da poslodavac radniku izlazi u susret, nego da mu je dužnost radniku omogućiti ono na što radnik po tim aktima ima pravo.

Stavci 2., 3. i 4. članka 53. GKU utvrđuju definicije smjenskog rada, koja u ovom slučaju, budući da ste naveli da zaposlenica na vlastiti zahtjev radi isključivo u poslijepodnevnoj smjeni, nisu u primjeni.

Međutim, Članak 53. u stavku 1. stavci 8. propisuje da će se osnovna plaća zaposlenika uvećati za rad samo u drugoj smjeni za 10% – koja odredba dolazi u primjenu jer, kako navodite, zaposlenica radi isključivo u poslijepodnevnoj smjeni. Ako joj tih 10% nije priznato, to znači da joj je poslodavac uskratilo pravo zajamčeno GKU-om te da njena plaća nije pravilno obračunata. Budući da potraživanja radnika zastarijevaju u roku od 5 godina (članak 139. Zakona o radu), poslodavac treba radnici isplatiti sve zaostatke tj. za razdoblje u kojem je radnica radila samo poslije podne obračunati 10% u skladu s člankom 53. st. 1. t. 8., i isplatiti radnici.

Ukazujemo i na članak 66. stavak 15. Zakona o radu i članak 17. stavak 7. Kolektivnog ugovora za djelatnost socijalne skrbi, koji oba utvrđuju da zaposlenik mora biti obaviješten o rasporedu rada ili promjeni rasporeda radnog vremena najmanje tjedan dana unaprijed, a GKU precizira da obavijest mora biti u pisanom obliku, s točno naznačenim satom početka rada. Budući da je poslodavac taj koji određuje raspored radnog vremena, radnik ne mora podnositi posebne molbe za novi raspored radnog vremena ako je poslodavac dostavio rješenje kojim je HZZO radniku priznao pravo na rad na pola radnog vremena. Samo rješenje jamačno je dovoljan povod poslodavcu da sa zaposlenicom dogovori novi raspored radnog vremena i da ga utvrdi odgovarajućom odlukom.

7.3. Kolektivni ugovor za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama

7.3.1. Smjenski rad kod rada na daljinu

Pitanje: *Isplaćuje li se smjenski rad nastavnicima u srednjim školama za vrijeme nastave na daljinu?*

Odgovor: Članak 19. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama smjenski rad ne povezuje ni sa čime drugim osim s činjenicom rada u smjenama. Iz navedenog slijedi: ako radnik radi u smjenama, onda mu je poslodavac dužan uvećati osnovnu plaću za smjenski rad, prema članku 19. KUZSS.

Novine u pravu na pristup informacijama

Alan Vajda*

U članku autor prikazuje najznačajnije promjene koje je donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama koji je objavljen u Narodnim novinama br. 69/2022., koji se primjenjuje od 25. lipnja 2022. godine.

1. Uvod

Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske je u sklopu središnjeg internetskog portala za savjetovanje s javnošću Vlade Republike Hrvatske pod nazivom e-savjetovanja kao nadležno tijelo državne uprave provelo u periodu od 1. rujna do 1. listopada 2021. godine javno savjetovanje u svezi prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama. Navedeni zakonski propis dostupan je putem linka: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2022_06_69_1025.html

Zakonom o pravu na pristup informacijama (Narodne novine, broj 25/2013., 85/2015. i 69/2022.) uređuje se pravo na pristup informacijama i ponovna uporaba informacija koje posjeduju tijela javne vlasti, propisuju se načela, ograničenja, postupak i način ostvarivanja i olakšavanja pristupa i ponovne uporabe informacija, djelokrug, način rada i uvjeti za imenovanje i razrješenje Povjerenika za informiranje te inspeksijski nadzor.

2. Obveza usklađivanja pravnom stečevinom Europske unije

Donošenjem Direktive (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i vijeća od 20. lipnja 2019. godine, o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi i informacija javnog sektora, provedena je preinaka dosadašnje Direktive 2003/98/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 17. studenoga 2003. godine o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora i Direktive 2013/37/EU Europskog parlamenta i vijeća od 26. lipnja 2013. godine o izmjeni Direktive 2003/98/EZ o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, time da je njima osigurana transparentnost i slobodan pristup informacijama tijela javne vlasti.

Promjena Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama provedena je radi obveze usklađivanja s Direktivom (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, time da se ključne promjene u odnosu na prethodnu Direktivu odnose na:

1) jačanje kvalitete podataka za ponovnu uporabu i objavljivanje dinamičkih podataka u realnom vremenu;

2) proširenje obveze objavljivanja otvorenih podataka na „javna poduzeća“ u određenim sektorima (prema propisima o javnoj nabavi u djelatnostima na području plina i toplinske energije, električne energije, vodnoga gospodarstva, usluga prijevoza, zračnih, morskih i riječnih luka, poštanskih usluga, vađenja nafte i plina te istraživanja ili vađenja ugljena ili drugih krutih goriva prema Direktivi 2014/25/EU; koja djeluju kao operateri javnih usluga na temelju članka 2. Uredbe (EZ) br. 1370/2007; koja djeluju kao zračni prijevoznici koji ispunjavaju obveze javnih usluga na temelju odredbe članka 16. Uredbe (EZ) br. 1008/2008; ili djeluju kao brodari zajednice koji ispunjavaju obveze javnih usluga na temelju članka 4. Uredbe (EZ) br. 3577/92.), a nad kojima tijela javnog sektora mogu izvršavati izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svojeg vlasništva u njemu, svojeg financijskog sudjelovanja u njemu ili na temelju pravila kojima je ono uređeno.

3) uvođenje obveze objavljivanja visokovrijednih skupova podataka, koji su definirani kao dokumenti čija je ponovna uporaba povezana s važnim koristima za društvo, okoliš i gospodarstvo, osobito zbog njihove prikladnosti za stvaranje usluga s dodanom vrijednošću, aplikacija i novih, kvalitetnih te prikladnih radnih mjesta, te zbog brojnih mogućih korisnika usluga s dodanom vrijednošću i aplikacija koje se temelje na tim skupovima podataka.

4) uključivanje istraživačkih podataka u područje primjene, koji su definirani kao dokumenti u digitalnom obliku, osim znanstvenih publikacija, koji se prikupljaju ili izrađuju tijekom znanstvenoistraživačkih aktivnosti i upotrebljavaju se kao dokaz u istraživačkim postupcima ili ih istraživačka zajednica općenito smatra potrebnima za provjeru istraživačkih nalaza i rezultata.

5) dodatno ograničavanje mogućnosti naplate troškova zbog anonimizacije osobnih podataka i mjera poduzetih za zaštitu poslovno povjerljivih informacija.

Naime, Direktiva polazi od općeg načela da je ponovna uporaba dokumenata besplatna, time da se može dopustiti nadoknada graničnih (stvarnih) troškova nastalih zbog (kao što je bilo utvrđeno i u prijašnjoj Direktivi) reprodukcije, davanja na uporabu i širenja dokumenata, ali sada i zbog anonimizacije osobnih podataka i mjera poduzetih za zaštitu poslovno povjerljivih informacija. Također ova Direktiva predviđa izuzetke, odnosno dopušta povrat troškova (kao i prijašnja Direktiva) za tijela javnog sektora koja moraju ostvariti prihod kako bi pokrili znatan dio

troškova povezanih s obavljanjem svojih javnih zadaća, te za knjižnice, muzeje i arhive, ali sada se takav izuzetak predviđa i za „javna poduzeća“ i predviđa se da države članice objave popis tijela javnog sektora koja moraju ostvariti prihod kako bi pokrili znatan dio troškova povezanih s obavljanjem svojih javnih zadaća.

3. Promjene koje donose izmjene i dopune Zakona

Odredba navedenog Zakona:

- definiraju se novi pojmovi, kao što su otvoreni podaci, standardna dozvola, anonimizacija, dinamički podaci, istraživački podaci, visokovrijedni skupovi podataka, razumni povrat ulaganja, treća osoba;
- utvrđuje se objava informacija za ponovnu uporabu, osim na lako pretraživ način, u strojno čitljivom i otvorenom obliku, elektroničkim putem i u pristupačnom obliku;
- utvrđuje se obveza objave dinamičkih podataka za ponovnu uporabu odmah nakon prikupljanja, putem sučelja za programiranje (API) i u obliku masovnog preuzimanja te se utvrđuju iznimke u slučaju financijskih ili tehničkih ograničenja tijela javne vlasti, odnosno dužnost objave u roku i na način kojim se ne narušava iskorištavanje njihova gospodarskog i društvenog potencijala;
- utvrđuje se obveza objave visokovrijednih skupova podataka za ponovnu uporabu, u strojno čitljivom obliku putem odgovarajućih API-ja i u obliku masovnog preuzimanja;
- utvrđuje se obveza objave istraživačkih podataka za ponovnu uporabu, koji su financirani javnim sredstvima i već javno dostupni putem institucijskih i tematskih repozitorija;
- utvrđuje se da se odredbe o ponovnoj uporabi informacija ne primjenjuju na informacije koje su u posjedu obrazovnih ustanova osim informacija u posjedu ustanova visokog obrazovanja koje se odnose na istraživačke podatke; na informacije koje su u posjedu znanstvenoistraživačkih organizacija i organizacija koje financiraju istraživanja, uključujući organizacije osnovane u svrhu prijenosa rezultata istraživanja, osim u slučaju ako se informacije odnose na istraživačke podatke i na informacije kojima pristup nije dopušten ili je ograničen zbog zaštite osjetljivih podataka o zaštiti kritične infrastrukture;
- utvrđuje se da se odredbe o ponovnoj uporabi informacija ne primjenjuju na informacije u posjedu trgovačkih društava u određenim sektorima i u kojima Republike Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima ili može imati izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svojeg vlasništva, financijskog udjela ili na temelju pravila kojima je društvo uređeno, a koje su izrađene izvan opsega pružanja usluga od općeg interesa propisanog zakonom ili drugim propisom, te koje se odnose na djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju i koje stoga, sukladno propisima o javnoj nabavi ne podliježu pravilima o javnoj nabavi

- utvrđuje se da po zahtjevu za ponovnu uporabu informacija nisu dužna postupati navedena trgovačka društva, kao ni obrazovne ustanove, znanstvenoistraživačke organizacije i organizacije koje financiraju istraživanja
- utvrđuje se da tijela javne vlasti ne naplaćuju naknadu za ponovnu uporabu informacija, te da mogu naplatiti stvarne troškove, koji osim već ranije utvrđenih troškova nastalih zbog reprodukcije, davanja na uporabu i dostave informacija, uključuju i troškove anonimizacije osobnih podataka i mjera poduzetih za zaštitu poslovno povjerljivih informacija.
- utvrđuje se da Povjerenik za informiranje objavljuje popis tijela javne vlasti koja se pretežito financiraju iz vlastitih sredstava
- jasno se utvrđuje da je odgovorna osoba u smislu ovoga Zakona čelnik tijela, odnosno osoba ovlaštena za zastupanje i predstavljanje tijela javne vlasti (prema nekim sudskim presudama čelnik tijela se ne smatra odgovornom osobom za izvršavanje naloga Povjerenika, dok se prema drugim presudama utvrđuje odgovornost čelnika tijela kao odgovorne osobe).
- propisuje se da su informacije o raspolaganju javnim sredstvima dostupne javnosti i bez provođenja testa razmjernosti, te je potrebno utvrditi vrste informacija koje uvijek moraju biti dostupne javnosti (osobno ime ili naziv, iznos i namjena sredstava), osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak.

Odredbom dosadašnjeg Zakona bilo je propisano da su sve informacije koje se odnose na raspolaganje javnim sredstvima izuzete od obveze provedbe testa razmjernosti i javnog interesa, odnosno postoji presumpcija javnog interesa koji se ne propitkuje. Isto znači da se informacije trebaju dati korisniku i onda kad postoji sumnja zlouporabe prava na pristup informacija od strane samog korisnika.

Nadalje, kako bi se onemogućilo iscrpljivanje tijela javne vlasti u traženju mase podataka bez propitkivanja postojanja javnog interesa, Zakonom definirano je jasno utvrđivanje vrste informacija koje uvijek moraju biti dostupne javnosti (osobno ime ili naziv, iznos i namjena sredstava) bez provođenja testa razmjernosti, čime se ujedno ubrzava postupak, dok se za detaljnije i opsežnije informacije provodi test razmjernosti i javnog interesa.

Obzirom da je dosadašnjim Zakonom propisano da tijelo javne vlasti ne donosi rješenje o zahtjevu u nizu definiranih postupaka dužno je uputiti podnositelja na odgovarajući način ostvarivanja njegova traženja pisanim putem.

Nadalje, izmijenjen je rok u kojem je Povjerenik dužan donijeti rješenje o žalbi, tako da se umjesto dosadašnjeg roka od 30 dana od dana predaje uredne žalbe uveden prekluzivni rok od 60 dana.

Pravomoćna rješenja Povjerenika kojima se omogućava pristup informacijama i rješenja kojima se tijelu javne vlasti nalaže rješavanje zahtjeva za pristup informacijama su obvezujuća i izvršna. Izvršenje navedenog rješenja provodi Povjerenik donošenjem rješenja o izvršenju koje se osigurava izricanjem novčane kazne odgovornoj osobi tijela javne vlasti, gdje se novčana kazna izvršava obustavom od plaće odgovornoj osobi.

4. Uvedeni su novi osnovni pojmovi

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama uvedeni su novi osnovni pojmovi a to su:

»Otvoreni podaci« kao podaci dostupni u otvorenim oblicima koji se mogu za bilo koju namjenu slobodno koristiti, ponovno uporabiti i dijeliti, bez ograničenja ili s minimalnim pravnim, tehničkim ili financijskim ograničenjima;

»Standardna dozvola« koja čini niz unaprijed utvrđenih uvjeta za ponovnu uporabu u digitalnom obliku, po mogućnosti usklađenih sa standardiziranim javnim dozvolama dostupnima putem interneta;

»Anonimizacija« koja predstavlja proces izmjene informacije u anonimne informacije koje ne upućuju na fizičke osobe čiji je identitet utvrđen ili čiji se identitet može utvrditi ili proces kojim se osobni podaci čine anonimnima tako da se ne može utvrditi identitet ispitanika ili se više ne može utvrditi identitet ispitanika;

»Dinamički podaci« kao informacije u digitalnom obliku koje se ažuriraju često ili u stvarnom vremenu, posebno zbog njihove promjenjivosti ili brzog zastarijevanja, time da se podaci koje su proizveli senzori obično smatraju dinamičkim podacima;

»Istraživački podaci« koji su informacije u digitalnom obliku, osim znanstvenih publikacija, koje se prikupljaju ili izrađuju tijekom znanstvenoistraživačkih aktivnosti i upotrebljavaju se kao dokaz u istraživačkim postupcima ili ih istraživačka zajednica općenito smatra potrebnima za provjeru istraživačkih nalaza i rezultata;

»Visokovrijedni skupovi podataka« koji su informacije čija je ponovna uporaba povezana s važnim koristima za društvo, okoliš i gospodarstvo, osobito zbog njihove prikladnosti za stvaranje usluga s dodanom vrijednošću, aplikacija i novih, kvalitetnih te prikladnih (koji štite dignitet) radnih mjesta, te zbog brojnih mogućih korisnika usluga s dodanom vrijednošću i aplikacija koje se temelje na tim skupovima podataka;

»Razumni povrat ulaganja« je postotak ukupne naknade, povrh iznosa potrebnog za povrat prihvatljivih troškova koji je od fiksne kamatne stope Europske središnje banke veći za najviše pet postotnih bodova;

»Treća osoba« je bilo koja fizička ili pravna osoba koja posjeduje podatke, a nije tijelo javne vlasti, do je »odgovorna osoba« čelnik tijela odnosno osoba ovlaštena za zastupanje i predstavljanje tijela javne vlasti.

Nadalje, informacije o raspolaganju javnim sredstvima koje se odnose na osobno ime ili naziv, iznos i namjenu sredstava trebaju biti dostupne javnosti i bez provođenja testa razmjernosti i javnog interesa, osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak.

5. Objavljivanje informacija za ponovnu uporabu

Radi poticanja i olakšavanja ponovne uporabe informacija tijela javne vlasti dužna su u elektroničkom obliku, na lako

pretraživ način objaviti informacije dostupne za ponovnu uporabu na Portalu otvorenih podataka, zajedno s metapodacima, u strojno čitljivom, pristupačnom i otvorenom obliku, u skladu s otvorenim standardima. Tijela javne vlasti dužna su dinamičke podatke za ponovnu uporabu objaviti odmah nakon prikupljanja, putem sučelja za programiranje aplikacija (u daljnjem tekstu: API) i u obliku masovnog preuzimanja. Iznimno od navedenog, ako objava dinamičkih podataka za ponovnu uporabu odmah nakon prikupljanja zbog financijskih ili tehničkih ograničenja nije moguća ili bi iziskivala izniman napor, tijela javne vlasti dužna su te podatke objaviti u roku ili s privremenim tehničkim ograničenjima, u kojem se odnosno kojima se nepotrebno ne narušava iskorištavanje njihova gospodarskog i društvenog potencijala.

Putem Portala otvorenih podataka koji vodi i održava tijelo državne uprave nadležno za razvoj digitalnog društva osigurava se popis skupova podataka dostupnih za ponovnu uporabu zajedno s metapodacima.

Navedena odredba ne isključuje uspostavljanje i održavanje posebnih tematskih portala kojima se omogućava ponovna uporaba posebnih vrsta skupova podataka, osobito kada se radi o prioritetnim, visokovrijednim skupovima podataka te o skupovima podataka knjižnica, muzeja i arhiva, istraživačkih podataka, kao i portala koje uspostavljaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave samostalno ili zajednički.

Tijelo državne uprave nadležno za razvoj digitalnog društva vodi evidenciju portala otvorenih podataka, time da su tijela javne vlasti dužna izvijestiti tijelo državne uprave nadležno za razvoj digitalnog društva o uspostavi portala u roku od 30 dana.

6. Ponovna uporaba informacija

U zahtjevu za ponovnu uporabu informacija podnositelj zahtjeva mora navesti informacije koje želi ponovno upotrijebiti, oblik i način na koji želi primiti sadržaj traženih informacija, kao i svrhu korištenja informacija (komercijalna ili nekomercijalna svrha). Po zahtjevu za ponovnu uporabu informacija nisu dužni postupati sljedeći subjekti:

1. obrazovne ustanove, znanstvenoistraživačke organizacije i organizacije koje financiraju istraživanja;
2. trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima ili može imati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svojeg vlasništva, financijskog udjela ili na temelju pravila kojima je društvo uređeno i koja:
  - obavljaju neku od djelatnosti koje se odnose na područje plina i toplinske energije, električne energije, vodnoga gospodarstva, usluga prijevoza, zračnih, morskih i riječnih luka, poštanske usluge, vađenje nafte i plina te istraživanje ili vađenja ugljena ili drugih krutih goriva u skladu sa zakonom kojim se uređuje javna nabava,
  - djeluju kao operateri javnih usluga na temelju članka 2. Uredbe (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog

- željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i 1107/70 (SL L 315, 3. 12. 2007.),
- djeluju kao zračni prijevoznici koji ispunjavaju obveze javnih usluga na temelju članka 16. Uredbe (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, 31. 10. 2008.) ili
  - djeluju kao brodari zajednice koji ispunjavaju obveze javnih usluga na temelju članka 4. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3577/92 od 7. prosinca 1992. o primjeni načela slobode pružanja usluga u pomorskom prometu unutar država članica (pomorska kabotaža) (SL L 364, 12. 12. 1992.).

Tijelo javne vlasti odlučit će o zahtjevu za ponovnu uporabu informacija rješenjem u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. Rješenje obvezno sadrži vrstu dozvole kojom se utvrđuju uvjeti uporabe te visinu i način izračuna troškova. Iznimno od navedenog, tijela javne vlasti ne donose rješenje kad omogućavaju ponovnu uporabu uz standardnu otvorenu dozvolu i bez naknade. Protiv rješenja o ponovnoj uporabi informacija može se izjaviti žalba Povjereniku za informiranje u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Međutim, kada tijelo javne vlasti odbije zahtjev za ponovnu uporabu zbog zaštite prava intelektualnog vlasništva, dužno je obavijestiti podnositelja o nositelju prava intelektualnog vlasništva, ako je poznat, odnosno o nositelju licencije od kojeg je tijelo javne vlasti dobilo odnosnu informaciju.

Odredbe Zakona koje se odnose na ponovnu uporabu informacija ne primjenjuju se na:

- 1) informacije iz članka 15. stavaka 1., 2. i 3. ovoga Zakona,
- 2) povjerljive statističke informacije, sukladno zakonu,
- 3) informacije za koje korisnik treba dokazati postojanje pravnog interesa,
- 4) logotipe, grbove ili oznake,
- 5) informacije koje su u posjedu tijela koja pružaju javne usluge radija, televizije i elektroničkih medija,
- 6) informacije koje su u posjedu obrazovnih ustanova osim informacija u posjedu ustanova visokog obrazovanja koje se odnose na istraživačke podatke,

- 7) informacije koje su u posjedu znanstvenoistraživačkih organizacija i organizacija koje financiraju istraživanja, uključujući organizacije osnovane u svrhu prijenosa rezultata istraživanja, osim u slučaju ako se informacije odnose na istraživačke podatke,
- 8) informacije koje posjeduju ustanove u kulturi, osim knjižnica uključujući knjižnice ustanova visokog obrazovanja, muzeja i arhiva,
- 9) informacije koje se ne prikupljaju u svrhu obavljanja javnog posla,
- 10) informacije kojima pristup nije dopušten ili je ograničen zbog zaštite osjetljivih podataka o zaštiti kritične infrastrukture, kako su definirani zakonom kojim se uređuju kritične infrastrukture,
- 11) informacije u posjedu trgovačkih društava:
  - koje su izrađene izvan opsega pružanja usluga od općeg interesa propisanog zakonom ili drugim propisom;
  - koje se odnose na djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju i koje stoga, sukladno propisima o javnoj nabavi ne podliježu pravilima o javnoj nabavi.

Stoga će tijela javne vlasti odlučujući po zahtjevu za ponovnu uporabu informacija, rješenjem odbiti zahtjev za ponovnu uporabu informacija.

7. Ugovori i odluke o isključivim pravima

Ugovore i odluke o isključivim pravima tijela javne vlasti dužna su objaviti na svojim internetskim stranicama najkasnije dva mjeseca prije njihova stupanja na snagu. Konačni uvjeti takvih ugovora i odluka moraju biti transparentni i moraju se objaviti na internetskim stranicama tijela javne vlasti. Pravne ili praktične dogovore kojima se izričito ne dodjeljuje isključivo pravo, ali čiji je cilj ili za koje se može razumno očekivati da će dovesti do toga da se subjektima koji nisu treća osoba koja sudjeluje u dogovoru ograniči dostupnost dokumenata za ponovnu uporabu, tijela javne vlasti dužna su objaviti na svojim internetskim stranicama najmanje dva mjeseca prije nego što počnu proizvoditi učinke. Naime, učinci takvih pravnih ili praktičnih dogovora o dostupnosti podataka za ponovnu uporabu podliježu redovitim preispitivanjima od strane Povjerenika i provjeravaju se svake tri godine, time da konačni uvjeti takvih dogovora moraju biti transparentni i moraju se objaviti na internetskim stranicama tijela javne vlasti.

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Novine u zakonskoj regulaciji upravljanja javnim ustanovama u kulturi

Dragan Zlatović*

Hrvatski sabor je donio novi Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, br. 83/22.; dalje: Zakon), koji je stupio na snagu 26. srpnja 2022. Prema čl.51. Zakona, ustanove u kulturi dužne su uskladiti svoje statute i druge opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu. Dakle, normativna prilagodba ovih ustanova u kulturi novim rješenjima iz Zakona trebala bi se završiti do 27. prosinca 2022.

1. Uvod – razlozi za novi pravni okvir

Do 26. srpnja 2022. godine u Republici Hrvatskoj na snazi su bila tri posebna zakona u području kulture. To su: Zakon o kulturnim vijećima („Narodne novine“, br. 48/04., 44/09. i 68/13.), Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, br. 47/90., 27/93. i 38/09.) i Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi („Narodne novine“, br. 96/01. i 98/19.). Navedeni su regulirali rad kulturnih vijeća kao savjetodavnih tijela u postupku vrednovanja kulturnih programa, zatim financiranje programa koji su iskazani kao javna potreba u kulturi, te konačno i upravljanje javnim ustanovama, čiji se programi između ostaloga sufinanciraju kao javne potrebe u kulturi, a koje javne ustanove djeluju u područjima kulture koja nisu uređena posebnim zakonima (*lex specialis*). Dakle, razvidno je kako je do sada legislativa u ovom području bila fragmentirana kroz niz posebnih zakonskih propisa te se osjetila potreba cjelovitog uređenja područja financiranja javnih potreba u kulturi (postupak vrednovanja, sufinanciranja i upravljanja resursima). Stoga se pristupilo izradi i donošenju novog cjelovitog zakona koji bi obuhvaćao sve aspekte javnih potreba u kulturi.

Tako je Hrvatski sabor na sjednici od 8. srpnja 2022. donio novi Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, br. 83/22.; dalje: Zakon), koji je stupio na snagu 26. srpnja 2022. Novim se Zakonom uređuje osnivanje i rad kulturnih vijeća vezan uz predlaganje ciljeva kulturne politike i mjera za njezino provođenje na razini Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, način financiranja te ostali uvjeti koje primjenjuju Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u financiranju javnih potreba u kulturi, kao i osnivanje i upravljanje ustanovama u kulturi čije osnivanje i upravljanje nije uređeno posebnim zakonima, a koje se financiraju iz sredstava državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na sve fizičke i pravne osobe koje su prijavitelji

programa i projekata financiranja javnih potreba u kulturi odnosno korisnici sredstava za financiranje tih programa i projekata koje dodjeljuju navedeni davatelji sredstava.

U smislu novoga Zakona javne potrebe u kulturi su djelatnosti, programi i projekti, aktivnosti i manifestacije u kulturi od interesa za Republiku Hrvatsku i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Davatelji financijskih sredstava su Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Korisnici financijskih sredstava su fizička i pravna osoba kojoj su dodijeljena sredstva državnog proračuna, koja uključuju namjenska sredstva od igara na sreću i spomeničke rente te sredstva proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i sredstva javnih fondova i prihoda javnih trgovačkih društava i drugih javnih institucija, fondova Europske unije i inozemnih javnih izvora za programe i projekte u kulturi.

Ustanove u kulturi su prema novom Zakonu javne ustanove koje se osnivaju za obavljanje pretežito kulturnih djelatnosti u skladu s ovim Zakonom, a koje osniva Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravna osoba u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te ustanove koje Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osniva zajedno s drugom pravnom i fizičkom osobom (čl.2.Zakona).

Prema čl.4.st.1. Zakona, javne potrebe u kulturi, za koje se sredstva osiguravaju u državnom proračunu Republike Hrvatske, odnose se na ustanove u kulturi, umjetničke organizacije, umjetnike, udruge, druge fizičke i pravne osobe te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u sljedećim djelatnostima i područjima:

1. kulturne djelatnosti:
  - a) arhivska djelatnost
  - b) muzejska djelatnost
  - c) knjižnična djelatnost
  - d) nakladnička i knjižarska djelatnost
  - e) audiovizualna djelatnost
2. kulturno-umjetničko stvaralaštvo:
  - a) dramska i plesna umjetnost
  - b) glazbena i glazbeno-scenska umjetnost

* doc. dr. sc. Dragan Zlatović, prof. v. š. u trajnom zvanju, Veleučilište u Šibeniku

- c) književnost
  - d) vizualne umjetnosti, dizajn i arhitektura
  - e) interdisciplinarni i nove umjetničke i kulturne prakse
  - f) digitalna umjetnost
  - g) kulturno-umjetnički amaterizam
3. djelatnost zaštite, očuvanja i održivog upravljanja kulturnom baštinom
4. transverzalna područja:
- a) međunarodna kulturna suradnja i mobilnost
  - b) dostupnost, pristup i sudjelovanje u kulturi
  - c) raznolikost kulturnih izričaja
  - d) poduzetništvo u kulturnim i kreativnim industrijama
  - e) digitalizacija u području kulture.

2. Osnivanje i upravljanje ustanovama u kulturi

2.1. Ustanove u kulturi na koje se primjenjuje novi Zakon

Ranije važećim Zakonom o upravljanju javnim ustanovama u kulturi („Narodne novine“, br. 96/01. i 98/12.), koji je donesen još u studenom 2001., bila su uređena neka pitanja ustrojstva i upravljanja ustanovama u kulturi na poseban način u odnosu na Zakon o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/93., 29/97. – ispravak, 47/99. – ispravak, 35/08. i 127/19.). Novim Zakonom iz 2022. noveliran je sustav upravljanja ustanovama u kulturi, sastav i način izbora članova upravnih vijeća, uvjeti i način imenovanja ravnatelja ustanova u kulturi te osnivanje stručnog vijeća. Na javne ustanove u kulturi primjenjuju se različiti propisi glede njihovog sustava upravljanja, ovisno o tome regulira li njihovu djelatnost posebni zakon kao *lex specialis* ili ne. Na sve javne ustanove u kulturi, kao *lex generalis*, primjenjuju se opće odredbe o upravljanju ustanovama iz Zakona o ustanovama (čl.34. do 52). u onoj mjeri u kojoj posebni zakoni drukčije ne uređuju ovu materiju.

Posebni zakonski propisi primjenjivi na javne ustanove u kulturi u pogledu njihovog sustava upravljanja su sljedeći:

- Zakon o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, 61/18. i 98/19.)
- Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti („Narodne novine“, 17/19. i 98/19.)
- Zakon o muzejima („Narodne novine“, 61/18. i 98/19.)
- Zakon o kazalištima („Narodne novine“, 71/06., 121/13., 26/14. i 98/19.)
- Zakon o audiovizualnim djelatnostima („Narodne novine“, 61/18.)
- Zakon o medijima („Narodne novine“, 59/04., 84/11. i 81/13.)
- Zakon o elektroničkim medijima („Narodne novine“, 111/21.)
- Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji („Narodne novine“, 137/10., 76/12., 46/17., 73/17. – Ispravak, 94/18. – Odluka Ustavnog suda RH)
- Zakon o Hrvatskoj izvještajnoj novinskoj agenciji („Narodne novine“, 96/01.).

Novi Zakon iz 2022. ne primjenjuju se na ustanove u kulturi čije je osnivanje, ustrojstvo, upravljanje i rad uređeno navedenim posebnim zakonima, osim odredbi članka 38. i

članka 41. stavka 4. Zakona koji se primjenjuje na sve ustanove u kulturi. Naime, prema čl.38. Zakona, predstavnike osnivača u upravno vijeće imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu za muzeje, arhive i knjižnice kojima je osnivač Republika Hrvatska, sukladno posebnim zakonima. Nadalje, prema čl. 41. st. 4. Zakona, po razrješanju s dužnosti ravnatelja ili nakon isteka mandata osoba koja je prije obnašanja dužnosti bila zaposlena na neodređeno vrijeme u ustanovi u kulturi ima pravo povratka na rad odnosno rasporeda na radno mjesto jednake složenosti poslova, za koje je propisan isti stupanj obrazovanja i potrebno radno iskustvo u jednakom trajanju odnosno pravo povratka na rad kod poslodavca kod kojeg je bila u radnom odnosu na neodređeno vrijeme prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja, bez provedbe javnog natječaja, a što se pobliže uređuje sporazumom s poslodavcem. Dakle, ove dvije citirane odredbe primjenjuju se i u ustanovama u kulturi koje su uređene posebnim propisima, pa to je nužno posebno istaknuti radi šire primjenjivosti ovog Zakona i na ustanove u kulturi (kazališta, muzeji, knjižnice, arhivi i dr.) na koje se inače ovaj Zakon suštinski ne odnosi.

Na sve ostale javne ustanove u djelatnostima u kulturi koje nisu regulirane posebnim zakonima, primjenjuje se dakle novi Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi iz 2022., koji je stavio izvan snage raniji Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi iz 2021. (v. čl.52. Zakona iz 2022.), uz i dalje, supsidijarnu primjenu odredbi Zakona o ustanovama.

Prema čl. 35. st. 1. Zakona, ustanove u kulturi osnivaju se za trajno obavljanje djelatnosti u kulturi te organiziranje aktivnosti i manifestacija u realizaciji javnih potreba u kulturi od interesa za njihove osnivače. One obavljaju djelatnost kao javnu službu, a mogu obavljati i druge djelatnosti u kulturi sukladno posebnim propisima.

Prema čl. 35. st. 4. Zakona eksplicitno se određuje kako su ustanove na koje se primjenjuje novi Zakon iz 2022. centri za kulturu, glazbene i audiovizualne ustanove te druge ustanove čije osnivanje, ustrojstvo, upravljanje i rad nisu uređeni posebnim zakonima.

Djelatnost centara za kulturu obuhvaća:

- pripremu i organizaciju te javno izvođenje, prikazivanje i predstavljanje kulturno-umjetničkog stvaralaštva
- organizaciju kulturno-umjetničke poduke, edukativnih aktivnosti i radionica, tribina, predavanja, konferencija i stručnih skupova
- aktivnosti i manifestacije usmjerene na povećanje dostupnosti, pristupa i sudjelovanja u kulturi, raznolikosti kulturnog sadržaja te suradnje s organizacijama civilnoga društva
- obavljanje kulturnih djelatnosti iz članka 4. stavka 1. a Zakona i ostalih djelatnosti sukladno posebnim propisima (čl. 35. st. 5. Zakona).

2.2. Tijela ustanove u kulturi

Prema čl. 36. Zakona, tijela ustanove u kulturi su: ravnatelj, upravno vijeće i stručno vijeće, osim ako Zakonom nije drugačije propisano.

2.2.1. Upravno vijeće

Ustanova u kulturi s više od pet zaposlenika prema čl. 37. st. 1. Zakona ima upravno vijeće koje ima tri ili pet članova. Dakle, obveza da ustanova u kulturi ima upravno vijeće ovisi o njenom broju zaposlenika, pa tako one ustanove u kulturi koje imaju manje od pet zaposlenika nemaju upravno vijeće. Kod toga se uzimaju u obzir svi zaposlenici ustanove neovisno rade li u ustanovi na neodređeno ili određeno vrijeme. Nadalje, Zakon je ostavio opciju broja članova upravnog vijeća ovih ustanova, na način da to upravno vijeće može imati tri ili pet članova, ne propisujući kriterije za taj odabir, što znači da je to prepušteno autonomnoj regulaciji u odluci o osnivanju ustanove odnosno u statutu ustanove.

Zakonom su propisani zadaci upravnog vijeća ustanove u kulturi, pa tako upravno vijeće usvaja program rada i razvitka ustanove u kulturi na prijedlog ravnatelja, usvaja financijski plan i godišnji obračun, donosi statut uz prethodnu suglasnost osnivača, donosi druge opće akte ustanove u kulturi sukladno statutu te obavlja druge poslove određene zakonima, aktom o osnivanju i statutom.

Napominjemo kako je člankom 164. Zakona o radu („Narodne novine“, br. 93/14., 127/17. i 98/19.) propisano da jedan član tijela upravljanja ustanove mora biti predstavnik svih radnika. Imajući u vidu navedeno, kako bi se osigurala zastupljenost svih radnika u upravnom vijeću, zakonom je uzeta u obzir obveza.

Tako u upravno vijeće koje ima tri člana većinu imenuje osnivač iz redova istaknutih kulturnih i znanstvenih djelatnika, pravnih, ekonomskih i financijskih stručnjaka, a jednoga člana biraju svi radnici sukladno zakonu kojim se uređuju radni odnosi, ako posebnim zakonima nije drugačije određeno.

Nadalje, u upravno vijeće koje ima pet članova većinu imenuje osnivač iz redova istaknutih kulturnih i znanstvenih djelatnika, pravnih, ekonomskih i financijskih stručnjaka, jednoga bira stručno vijeće, a ako ono nije osnovano, stručni djelatnici ustanove u kulturi iz svojih redova, dok jednoga biraju svi radnici sukladno zakonu kojim se uređuju radni odnosi, ako posebnim zakonima nije drugačije određeno. Dakle ovdje su dva člana upravnog vijeća ustanove iz redova radnika, na način da jedan član upravnog vijeća dolazi prema kriteriju stručne zastupljenosti a jedan prema kriteriju zastupljenosti svih radnika.

Novina je što se za članstvo u upravnom vijeću traži odgovarajuća stručnost, tako što se za člana upravnog vijeća imenuje osoba koja ima završen diplomski sveučilišni ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij odnosno koja ima završen preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij ili s njim izjednačen studij, osim ako posebnim zakonima nije drugačije određeno.

Kada je osnivač ili suosnivač ustanove u kulturi Republika Hrvatska, članove upravnog vijeća u ime osnivača imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu sukladno aktu o osnivanju, a kada je osnivač ili suosnivač ustanove u kul-

turi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, članove upravnog vijeća u ime osnivača imenuje i razrješuje izvršno tijelo.

Sastav i broj članova upravnih vijeća ustanova u kulturi koje imaju više suosnivača mora biti sukladan suosnivačkim udjelima. Mandat članova upravnih vijeća ustanova u kulturi traje četiri godine. U slučaju razrješenja člana upravnog vijeća prije isteka mandata, novi član upravnog vijeća imenovat će se za preostali dio mandata razrješeneog člana upravnog vijeća.

Način izbora članova upravnoga vijeća, zadaće, donošenje odluka i druga pitanja u vezi s radom upravnoga vijeća uređuju se statutom ustanove u kulturi.

Prema čl.38. Zakona, predstavnike osnivača u upravno vijeće imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu za muzeje, arhive i knjižnice kojima je osnivač Republika Hrvatska, sukladno posebnim zakonima.

2.2.2. Ravnatelj

Izrijekom je odredbom čl. 39. st. 1. Zakona određeno kako ustanovom u kulturi upravlja ravnatelj. Ravnatelj predstavlja i zastupa ustanovu u pravnome prometu i pred javnopravnim tijelima te obavlja druge poslove predviđene zakonima, aktom o osnivanju i statutom.

Ako ustanova u kulturi nema upravno vijeće, ravnatelj obavlja i poslove iz djelokruga zadaća upravnog vijeća iz čl. 37. st. 2. Zakona.

Odredbom čl. 40. Zakona regulirano je imenovanje i razrješenje ravnatelja ustanova u kulturi.

Tako ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač Republika Hrvatska imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno mišljenje upravnog vijeća, ako je ono osnovano. Ako je Republika Hrvatska suosnivač ustanove u kulturi, ravnatelja imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno pribavljeno mišljenje suosnivača i upravnog vijeća, ako je ono osnovano, a sukladno aktu o osnivanju. Ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač ili suosnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješuje izvršno tijelo odnosno izvršna tijela više osnivača sporazumno, uz prethodno mišljenje upravnog vijeća, ako je ono osnovano, a način raspisivanja i provedbe postupka javnog natječaja za imenovanje ravnatelja pobliže se uređuje statutom ustanove i ugovorom osnivača. Ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač pravna osoba u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješuje nadležno tijelo te pravne osobe propisano posebnim zakonima i statutom.

Zakonom je propisana obveza javnog natječaja u postupku imenovanja ravnatelja ustanove u kulturi. Izrijekom je odredbom čl. 40. st. 5. Zakona propisano kako javni natječaj za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi raspisuje i provodi ustanova, dakle ne upravno vijeće ustanove niti osnivač ustanove. Ne raspiše li ustanova javni natječaj za imenovanje ravnatelja u propisanome roku, natječaj će raspisati osnivač. Javni natječaj raspisuje se najkasnije tri

mjeseca prije isteka mandata ravnatelja, a rok za podnošenje prijave ne može biti kraći od 30 dana. Uz prijavu na javni natječaj obvezno se prilaže program rada za četverogodišnje razdoblje na temelju kojega se imenuje ravnatelj. Ako osnivač odnosno osnivači ne obave razrješenje i imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi kojemu je istekao mandat ili ovlast vršitelja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi, tijelo nadležno za provedbu nadzora nad zakonitošću rada i općih akata ustanove u kulturi iz članka 44. Zakona razriješi će dužnosti ravnatelja i imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja bez provođenja javnog natječaja do imenovanja ravnatelja odnosno vršitelja dužnosti ravnatelja od strane osnivača, a najdulje do godinu dana.

Novim Zakonom bilo je potrebno uskladiti i uvjete za imenovanje ravnatelja ustanove u kulturi sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, br. 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/15. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 131/17.) i Zakonom o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju („Narodne novine“, br. 107/07. i 118/12.). Ovi propisi uređuju pitanja vrste i stjecanja visokog obrazovanja te akademskih i stručnih naziva i akademskih stupnjeva.

Tako je čl. 41. st. 1. Zakona propisano da se za ravnatelja ustanove u kulturi može imenovati osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili s njim izjednačen studij, koja se odlikuje stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima te ispunjava ostale uvjete određene posebnim zakonima, aktom o osnivanju ustanove ili njezinim statutom.

Za vršitelja dužnosti ravnatelja može se do imenovanja ravnatelja, a najdulje do godinu dana, bez provođenja javnog natječaja imenovati osoba koja ima obrazovanje propisano i za ravnatelja, a na ovu dužnost može se imenovati i osoba koja nije djelatnik ustanove. Vršitelja dužnosti ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač Republika Hrvatska imenuje ministar nadležan za kulturu, a kod ustanova kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) uprave, izvršno tijelo osnivača. Po razrješenju s dužnosti ravnatelja ili nakon isteka mandata osoba koja je prije obnašanja dužnosti bila zaposlena na neodređeno vrijeme u ustanovi u kulturi ima pravo povratka na rad odnosno

rasporeda na radno mjesto jednake složenosti poslova, za koje je propisan isti stupanj obrazovanja i potrebno radno iskustvo u jednakom trajanju odnosno pravo povratka na rad kod poslodavca kod kojeg je bila u radnom odnosu na neodređeno vrijeme prije početka obnašanja dužnosti ravnatelja, bez provedbe javnog natječaja, a što se pobliže uređuje sporazumom s poslodavcem. Naime, kako je ravnatelj mandatna funkcija nužno je osigurati mogućnost njegovog radnog zbrinjavanja u ustanovi nakon što mu istekne mandat odnosno razrješenja s dužnosti.

2.2.3. Glavni dirigent

Posebno je regulirano i upravljanje u orkestrima koji su osnovani kao ustanove u kulturi. Zbog njihove specifičnosti odredbom čl. 42. st. 1. zakona određeno je kako orkestri osnovani kao ustanove u kulturi imaju i glavnog dirigenta, koji je umjetnički voditelj ansambla.

Glavnog dirigenta imenuje i razrješava ravnatelj ustanove na prijedlog umjetničkog osoblja sukladno aktu o osnivanju ustanove i statutu. Uvjeti za imenovanje i zadaće glavnog dirigenta pobliže se utvrđuju aktom o osnivanju ustanove ili njezinim statutom.

2.2.4. Stručno vijeće

Dok su upravna vijeća obvezna tijela ustanova u kulturi koja imaju pet i više zaposlenika, stručna vijeća su, prema odredbi čl. 43. st.1. Zakona, fakultativna tijela ustanova u kulturi, neovisno o broju zaposlenika u ustanovi u kulturi. Naime, propisano je kako ustanova u kulturi može imati stručno vijeće. Dakle, o tome hoće li ustanova u kulturi imati stručno vijeće ili ne uređuje se temeljnim aktima ustanove odnosno statutom ustanove u kulturi. Tako se statutom ustanove pobliže e utvrđuje sastav i način osnivanja stručnog vijeća te broj njegovih članova.

2.2.5. Druga pitanja od važnosti za ustanove u kulturi

Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata ustanove u kulturi obavlja ministarstvo nadležno za kulturu (čl. 44. Zakona). Prema čl. 45. Zakona, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao osnivač ustanove u kulturi može donijeti odluku o prestanku i statusnim promjenama ustanove samo uz prethodno mišljenje ministarstva nadležnog za kulturu, ako prestanak i statusna promjena ustanove nemaju kao posljedicu značajno umanjeње ostvarivanja javnih potreba u kulturi na njihovu području.

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

01/5531-755
099/3037-677

Pravo ponuditelja na uvid u dokumentaciju postupka javne nabave

Ante Loboja*

Pravo uvida u dokumentaciju postupka javne nabave je institut Zakona o javnoj nabavi (NN, br. 120/16, dalje u tekstu: ZJN 2016) koji obvezuje naručitelje da nakon dostave odluke o odabiru ili poništenju do isteka roka za žalbu, dakle u žalbenom roku, na zahtjev natjecatelja ili ponuditelja, omoguću uvid u cjelokupnu dokumentaciju određenog konkretnog postupka javne nabave, uključujući zapisnike, ponude ili zahtjeve za sudjelovanje, i dr., osim u one dokumente koji su na temelju zakona, drugog propisa ili općeg akta označeni tajnim. Autor u članku obrađuje temu kroz primjere iz prakse Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje: Državna komisija) i Visokoga upravnoga suda Republike Hrvatske (dalje: VUS)¹.

1. Pravo na uvid

Pravo natjecatelja ili ponuditelja na uvid u dokumentaciju postupka javne nabave (*zapisnike, ponude, zahtjeve za sudjelovanje, odluke i ostalu dokumentaciju*), propisano je člankom 310. ZJN 2016. Navedeno pravo u uskoj je vezi s načelima javne nabave, koja isti Zakon navodi u članku 4., a kojim je propisano da je „Naručitelj je u primjeni istoga Zakona, u odnosu na sve gospodarske subjekte, obvezan poštovati načelo slobode kretanja robe, načelo slobode poslovnog nastana i načelo slobode pružanja usluga te načela koja iz toga proizlaze, kao što su načelo tržišnog natjecanja, načelo jednakog tretmana, načelo zabrane diskriminacije, načelo uzajamnog priznavanja, načelo razmjernosti i načelo transparentnosti“.

Među pobrojanim načelima koja su važna za primjenu instituta uvida u dokumentaciju postupka javne nabave svakako je od posebnog značenja *načelo transparentnosti*, koje zahtijeva da se sve faze postupka javne nabave vode na transparentan način, tako da svaki natjecatelj ili ponuditelj (*ali i zainteresirana javnost*), može imati saznanja o tomu postupku. Predmetno načelo je usko povezano s načelom zabrane diskriminacije i načelom jednakog tretmana, jer doprinosi provedbi tih načela.

Članak 310. stavak 1. ZJN 2016, obvezuje naručitelja da u žalbenom roku omogući natjecatelju odnosno ponuditelju uvid u dokumentaciju postupka javne nabave, osim u one dokumente koji su označeni tajnima.

2. Način obavljanja uvida u dokumentaciju

ZJN 2016 nije propisao način obavljanja uvida u dokumentaciju postupka javne nabave. U tom smislu, primjeri iz prakse Državne komisije i VUS-a u nastavku teksta, rješavaju određene dileme o načinu obavljanja uvida u dokumentaciju postupka javne nabave.

2.1. Uvid u uzorke koji čine sastavni dio ponude odabranog ponuditelja

Naručitelj je obvezan, u žalbenom roku, na zahtjev ponuditelja ili natjecatelja, omogućiti uvid u dokumentaciju postupka javne nabave.

Primjer iz prakse Državne komisije: *Naručitelj nije žalitelju omogućio uvid u cjelokupnu dokumentaciju jer mu nije omogućio uvid u uzorke koji čine sastavni dio ponude*

Naručitelj Opća bolnica, objavio je 4. studenoga 2019. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku, za predmet nabave: *Ostali potrošni materijal, broj objave: 2019/S OF2-0043104.*

Na Odluku o odabiru za grupu 35. predmeta nabave, ponuditelja P d.o.o. žalbu je 21. veljače 2020. izjavio žalitelj S d.o.o., žalitelj navodi da je putem e-maila zatražio od naručitelja da mu omogući uvid u ponude. Navodi da su dana 18. veljače 2020. ovlašteni predstavnici žalitelja izvršili uvid u ponude i cjelokupnu dokumentaciju predmeta nabave, sukladno članku 310. ZJN 2016, te je žalitelj zaprimio sve dokumente ponude, osim uvida u uzorke odabranog ponuditelja. Kako uzorci čine sastavni dio ponude i da bi žalitelj ocijenio da li navedeni uzorci odgovaraju tehničkoj specifikaciji, navodi da je trebao biti u mogućnosti isto i provjeriti. Smatra da je naručitelj ovdje povrijedio načelo transparentnosti ne omogućivši žalitelju uvid u uzorke odabranog ponuditelja. Napominje da je ponuda žalitelja valjana ponuda, te je žalitelj ponudio najkraći rok isporuke i nižu cijenu od odabranog ponuditelja, te je samim tim ponuda žalitelja ekonomski najpovoljnija ponuda.

U odgovoru na žalbu naručitelj navodi da je omogućio uvid u ponude, kako je žalitelj i naveo. Navodi da su uzorci koje je zatražio u zakonskom roku stigli u Odsjek za javnu nabavu, koji ih je uputio na Odjel za radiologiju (Potrošni materijal za automatsku pumpu za MR za davanje kontrasta).

Uvidom u dokumentaciju postupka kao i dokaze odnosno očitovanja Državna komisija je ocijenila da je naručitelj

* Ante Loboja, dipl. iur., voditelj je Službe za stručnu pomoć i nadzor u Upravi za trgovinu i politiku javne nabave Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

¹ Stajališta navedena u članku osobna su stajališta autora i ne predstavljaju mišljenje institucije u kojoj je zaposlen

omogućio uvid žalitelju u dokumentaciju postupka kao i u ponude pristigle u predmetnom postupku javne nabave, međutim nije omogućio istome i uvid u uzorke odabranog ponuditelja, koji čine sastavni dio ponude, dakle u cjelokupnu dokumentaciju predmetnog postupka.

Argumentacija naručitelja da su uzorci smješteni na Odjelu za radiologiju, kao stručnom tijelu za ocjenu istih, ne može se prihvatiti kao opravdan razlog radi čega je žalitelju onemogućen uvid u iste s obzirom na to da je na naručitelju obveza svoje poslovne procese organizirati na način koji ponuditelju na odobreni termin omogućava uvid u cjelokupnu dokumentaciju postupka, s obzirom da se u konkretnom slučaju ne radi o dokumentima koji su označeni tajnim, odnosno o dijelovima dokumentacije u koju podnositelj može izvršiti neposredan uvid putem EOJN RH.

Državna komisija je ocijenila da postoje nezakonitosti u postupanju naručitelja koje navodi žalitelj jer naručitelj obavještavanjem žalitelja da može izvršiti uvid u dokumentaciju postupka odnosno odabranu ponudu, u prostorijama naručitelja, nije žalitelju omogućio uvid u cjelokupnu dokumentaciju postupka nabave pa je stoga utvrđena povreda postupka koja bi bila protivna odredbi članka 310. ZJN 2016. Žalbeni navod je osnovan. (Klasa: UP/II-034-02/20-01/126, od 3. travnja 2020.).

2.2. Odbijanje zahtjeva ponuditelja za fotografiranje i snimanje podataka iz dokumentacije drugih ponuditelja

Kao što je naprijed navedeno, ZJN 2016 nije propisao način obavljanja uvida u dokumentaciju postupka javne nabave, i ponude drugih ponuditelja, pa primjeri iz prakse rješavaju određene dileme o načinu obavljanja uvida u dokumentaciju postupka javne nabave.

Primjer iz prakse Državne komisije: S obzirom na to da žalitelj nije dokazao da je iscrpio sve dostupne mogućnosti za kontakt s naručiteljem, ne može se uvažiti prigovor žalitelja da je naručitelj onemogućio žalitelja u njegovom pravu na uvid u spis

Naručitelj Grad, objavio je 10. siječnja 2020. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku br. objave: 2020/S OF2-0000734, za predmet nabave: izrada glavnog i izvedbenog projekta za izgradnju pješačkog nathodnika.

U žalbi na Odluku o odabiru ponude GT d.o.o. žalitelj navodi da mu je naručitelj uskratio pravo na uvid u spis naručitelja, odnosno u ponudu odabranog ponuditelja, čime mu je onemogućena učinkovita pravna zaštita. Navodi da je od naručitelja putem e-pošte zatražio dostavu na uvid ponude odabranog ponuditelja. Navodi da se o takav zahtjev naručitelj u cijelosti oglušio.

Naručitelj navodi da je na adresu žalitelja 26. ožujka 2020. poslao ponudu odabranog ponuditelja, s prilogima zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda, te dostavlja ispis slanja e-pošte. Navodi da je omogućio uvid u ponude te je žalitelj imao na raspolaganju 7 radnih dana za ponavljanje zahtjeva, a što nije učinio.

Žalitelj u podnesku tijekom žalbenog postupka navodi da su netočni navodi naručitelja da je dostavio traženu dokumentaciju. Dostavlja ispise e-pošte, međusobnu korespondenciju djelatnika žalitelja te ispis za koji navodi da se radi o tzv. „logovima“, navodeći da upravo „logovi“ dokazuju da s adrese naručitelja nije poslana nikakva e-pošta prema žalitelju. Smatra da je naručitelj taj koji je bio dužan provjeriti i potvrditi primitak e-pošte a ne da bi žalitelj bio dužan ponoviti zahtjev za uvidom u spis. Navodi da naručitelj nije dokazao da je izvršio svoju obvezu iz članka 310. ZJN 2016.

Naručitelj u svom podnesku, od 8. svibnja 2020. navodi da osporava navode žalitelja, navodi da provedeni pregled nije izvršen po ovlaštenom sudskom vještaku te da iz korespondencije e-pošte koju je žalitelj dostavio proizlazi da djelatnica žalitelja, D.P., navodi da je e-pošta naručitelja „možda zapela na serveru ili ga je (server) prepoznao kao „junk mail“, pa smatra da naručitelj ne može biti odgovoran za žaliteljev informatički sustav.

Proizlazi da je žalitelj svoj zahtjev za uvidom u spis poslao na adresu e-pošte naručitelja koja je navedena u dokumentaciji kao jedan od mogućih načina kontaktiranja naručitelja, te da je naručitelj zahtjev zaprimio. Među strankama je sporno je li naručitelj odgovorio na zahtjev, odnosno je li žalitelj zaprimio dokumentaciju koju je poslao naručitelj. Nadalje proizlazi da žalitelj nije poduzeo nikakve daljnje radnje kako bi ostvario svoje pravo na uvid u spis naručitelja, primjerice na način da kontaktira naručitelja putem drugog vida komunikacije, telefonom ili telefaksom, a koju mogućnost je naručitelj omogućio.

S obzirom na to da žalitelj nije sukladno članku 403. ZJN 2016 dokazao da je iscrpio sve dostupne mogućnosti za kontakt s naručiteljem, ne može se uvažiti prigovor žalitelja da je naručitelj postupio protivno odredbi članka 310. ZJN 2016, odnosno da je onemogućio žalitelja u njegovom pravu na uvid u spis. Žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/20-01/255, od 18. svibnja 2020.)

2.3. Uvid u odabranu ponudu u službenim prostorijama naručitelja

Javni naručitelj obavezan je nakon dostave odluke o odabiru ili poništenju do isteka roka za žalbu, na zahtjev natjecatelja ili ponuditelja, omogućiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju dotičnog postupka, uključujući zapisnike, dostavljene ponude ili zahtjeve za sudjelovanje, osim u one dokumente koji su označeni tajnim. Rečena odredba ZJN 2016 ne obvezuje naručitelje na dostavu dokumentacije postupka u e-obliku.

Primjer iz prakse Državne komisije: S obzirom na to da je naručitelj omogućio žalitelju uvid u cjelokupnu dokumentaciju predmetnog postupka javne nabave u prostorijama naručitelja, njegovo postupanje je sukladno odredbi članka 310. ZJN 2016.

Naručitelj, Grad, objavio je 8. srpnja 2019. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom, u otvorenom postupku, broj: 2019/S OF2-0026826, za predmet: izrada projektne dokumentacije.

Na Odluku o odabiru ponude ponuditelja C-Ing d.o.o., žalbu je izjavio žalitelj COR d.o.o., koji u žalbi između ostaloga navodi da mu naručitelj nije omogućio uvid u ponude elektroničkim putem, već mu je mogućnost uvida pružena isključivo na adresi naručitelja.

U odgovoru na žalbu naručitelj navodi da nije bio u mogućnosti osigurati uvid u ponude u e-obliku, odnosno nije bio u mogućnosti poslati cjelokupnu dokumentaciju svih ponuditelja u digitalnom obliku, pa je omogućio žalitelju uvid u ponude dana 25. lipnja 2020. Navodi da praksa naručitelja nije dostava ponuda i cjelokupne dokumentacije u elektroničkom obliku.

Državna komisija je ocijenila da odredba članka 310. ZJN 2016 obvezuje naručitelja da ponuditeljima omogući uvid u dokumentaciju postupka javne nabave, ali ne i na dostavu ponuda u elektroničkom obliku. S obzirom na to da je nesporno da je naručitelj omogućio žalitelju uvid u cjelokupnu dokumentaciju predmetnog postupka javne nabave, postupanje naručitelja je sukladno odredbi članka 310. ZJN 2016. Žalbeni navod je neosnovan. (Rješenje: UP/II-034-02/20-01/526, od 7. kolovoza 2020.)

2.4. Omogućavanje žalitelju uvida u dokumentaciju

U primjeru iz prakse Državne komisije koji slijedi naručitelj je postupio sukladno odredbi članka 310. ZJN 2016, s obzirom na to da je do isteka roka za žalbu odnosno šest dana prije isteka, omogućio žalitelju uvid u cjelokupnu dokumentaciju predmetnog postupka javne nabave.

Primjer iz prakse Državne komisije: Naručitelj je postupio sukladno članku 310. ZJN 2016, jer je šest dana prije isteka roka za žalbu omogućio žalitelju uvid u cjelokupnu dokumentaciju postupka

Naručitelj Grad objavio je 20. 05. 2020. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku, br.: 2020/S OF2-0019056, za predmet: oprema za OŠ.

Na Odluku o odabiru za grupu 3. predmeta nabave žalbu je 17. srpnja 2020. izjavio žalitelj OPS d.o.o., koji navodi da je istog dana kada je Odluka donesena tražio od naručitelja, uvid u dokumentaciju ponuditelja. Naručitelj je termin za uvid odredio za dan 14. srpnja 2020. u 14 h, što žalitelj smatra nekorektnim, budući da je za provjeru dokumentacije, angažiranje suradnika za utvrđivanje nepravilnosti i sastavljanje te predavanje eventualne žalbe preostalo tri dana.

Naručitelj odgovara da je postupio sukladno odredbi članka 310. ZJN 2016 jer je do isteka roka za žalbu omogućio žalitelju uvid u svu dokumentaciju postupka u prostorijama naručitelja. Navedenom odredbom, kao ni drugim odredbama ZJN 2016 odnosno Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave nije propisan način obavljanja uvida u dokumentaciju postupka, stoga naručitelj ima dispoziciju u određivanju istoga. Žalbeni navod žalitelja da je imao tri dana za izradu žalbe je u potpunosti netočan, jer je žalitelju omogućen uvid u dokumentaciju postupka 14. srpnja 2020. u 14,00 sati, dok je zadnji dan roka za žalbu bio 20. srpnja 2020. Proizlazi da

je žalitelj imao šest dana za sastavljanje žalbe. Osim toga, sva dokumentacija postupka relevantna za donošenje odluke o odabiru je objavljena uz samu Odluku te Zapisnik o pregledu i ocjeni ponude, tako da je žalitelj već u trenutku objave Odluke raspolažao s potrebnom dokumentacijom.

Državna komisija navodi da je u konkretnom slučaju naručitelj 8. srpnja 2020. objavio Odluku o odabiru. Posljednji dan roka za izjavljivanje žalbe bio je 20. srpnja 2020. Povodom zahtjeva žalitelja za uvidom u dokumentaciju predmetnog postupka, naručitelj je odredio termin za uvid na dan 14. srpnja 2020. Dakle, naručitelj je postupio sukladno odredbi članka 310. ZJN 2016, s obzirom da je do isteka roka za žalbu odnosno šest dana prije isteka, omogućio žalitelju uvid u cjelokupnu dokumentaciju predmetnog postupka javne nabave. Žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/20-01/556, od 31. srpnja 2020.)

3. Praksa Visokog upravnog suda RH

Protiv odluke Državne komisije nije dopuštena žalba, ali se tužbom može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske. Rok za podnošenje tužbe počinje teći istekom roka od osam dana od dana javne objave. VUS je obavezan odluku u upravnom sporu donijeti u roku od 30 dana od dana podnošenja uredne tužbe. Ako VUS RH poništi odluku Državne komisije, svojom će presudom odlučiti i o žalbi u postupku javne nabave. Odluku u upravnom sporu Državna komisija objavljuje na svojim internetskim stranicama bez anonimizacije.

3.1. Uvid u ponudu dostavom putem elektroničke pošte

U sljedećem primjeru iz prakse Državne komisije (Rješenje: UP/II-034-02/19-01/1001, od 4. prosinca 2019.) žalitelj je u žalbi osporavao zakonitost pregleda i ocjene ponuda, te između ostaloga naveo da mu „naručitelj nije htio dati kopije ponuda kako bi ih proučio, nego mu je dopustio da pregleda ponude u prostorijama naručitelja u određeno vrijeme radnim danom, uz prethodnu najavu. Navodi da se ponude danas šalju isključivo elektroničkim putem, preko EOJN RH, te kako nikome nije moguće napraviti kopije bez pristupa računalu i e-ponudama u EOJN RH (čemu pristup ima isključivo naručitelj). To znači da se ponude mogu pregledavati samo gledajući na ekran naručiteljeva računala, čime je onemogućeno detaljno pregledavanje ponuda i uočavanje nepravilnosti“.

Državna komisija je ocijenila da u konkretnom slučaju „ne postoje nezakonitosti u postupanju naručitelja koje opisuje žalitelj u svom žalbenom navodu jer naručitelj, obavještavanjem žalitelja da uvid u dokumentaciju postupka odnosno odabranu ponudu može izvršiti u prostorijama naručitelja, žalitelju nije onemogućio uvid u dokumentaciju postupka nabave, pa stoga nije utvrđena povreda postupka, koja bi bila protivna odredbi članka 310. ZJN 2016, te je žalbeni navod žalitelja ocijenjen kao neosnovan“.

Protiv navedene odluke Državne komisije pokrenut je upravni spor pred Visokim upravnim sudom, u kojem je Sud odbio tužbeni zahtjev tužitelja.

Praksa Visokog upravnog suda: Presuda poslovni broj: UsII-16/20-9, od 12. veljače 2020., kojom je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja VESCO d.o.o. za poništenjem Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/19-01/1001, od 4. prosinca 2019.

Protiv Državne komisije tužitelj – **VESCO d.o.o.**, pokrenuo je upravni spor pred VUS-om, kojim se osporava Rješenje tuženika, Klasa: UP/II-034-02/19-01/1001, od 4. prosinca 2019., a kojim je odbijena žalba žalitelja (ovdje tužitelja), na odluku naručitelja Općine D, o odabiru ponuditelja MCo. d.o.o., kao neosnovana.

U obrazloženju presude VUS-a, u bitnome se navodi da „*tužitelj niti ne spori utvrđenje tuženika da mu je naručitelj omogućio uvid u spis ali smatra da mu je trebalo dopustiti kopiranje ponuda odnosno dostavu istih elektroničkim poštom. Međutim, imajući u vidu naprijed navedenu odredbu ZJN 2016, ne postoji obveza naručitelja da ponuditeljima dostavlja dijelove dokumenata odnosno svog spisa, na način kako to tužitelj smatra. Stoga, kako su u obrazloženju osporenog Rješenja tuženika izneseni, prema ocjeni Suda, valjani i potpuni razlozi, koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na osnovanost odluke tuženika, to se osporeno Rješenje ne može ocijeniti nezakonitim*“.

3.2. Urudžbiranje dokumenata zaprimljenih putem EOJN RH

Naručitelj je obvezan prije donošenja odluke u postupku javne nabave velike vrijednosti, a u postupcima javne nabave male vrijednosti može, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da u primjerenom roku, ne kraćem od pet dana, dostavi ažurirane popratne dokumente, osim ako već posjeduje te dokumente. Ažurirani popratni dokument je svaki dokument u kojem su sadržani podaci važeći, odgovaraju stvarnom činjeničnom stanju u trenutku dostave naručitelju te dokazuju ono što je gospodarski subjekt naveo u ESPD-u. Smatra se da naručitelj posjeduje ažurirane popratne dokumente ako istima ima izravan pristup elektroničkim sredstvima komunikacije putem besplatne nacionalne baze podataka na jeziku iz članka 280. stavka 2. ZJN 2016 ili putem EOJN RH. Državna komisija ocjenjuje

U sljedećem primjeru iz prakse Državne komisije žalitelj je smatrao da mu je naručitelj bio obvezan putem EOJN RH dostaviti dokumentaciju postupka javne nabave (*ažurirane popratne dokumente odabranog ponuditelja, dostavljene naručitelju putem EOJN RH*), na kojoj je urudžbeni pečat i ovjera ovlaštene osobe o preuzimanju istih, na dopisu odabranog ponuditelja prema naručitelju. ZJN 2016 ne propisuje obvezu naručitelja da urudžbira dokumente zaprimljene putem EOJN RH, pa je bespredmetno pozivanje žalitelja da su mu dostavljeni dokumenti koji ne sadrže takve podatke. Stoga je i Državna komisija, u Rješenju, Klasa: UP/II-034-02/20-01/696, od 2. listopada 2020., ocijenila da propisima iz područja javne nabave nije propisana obveza naručitelja da urudžbira dokumente zaprimljene putem EOJN RH.

Protiv rečene odluke Državne komisije pokrenut je upravni spor pred Visokim upravnim sudom, u kojem je Sud odbio tužbeni zahtjev tužitelja za poništenjem navedenog Rješenja Državne komisije.

Praksa Visokog upravnog suda Republike Hrvatske: Presuda poslovni broj: UsII-386/20-9, od 27. studenoga 2020., kojom je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja Hotel d.o.o. za poništenjem Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/20-01/696, od 2. listopada 2020.

Protiv Državne komisije tužitelj – **Hotel**, pokrenuo je upravni spor pred VUS-om, kojim se osporava Rješenje tuženika, Klasa: UP/II-034-02/20-01/696, od 2. listopada 2020. a kojim je odbijena žalba žalitelja (ovdje tužitelja), na odluku naručitelja Ministarstva unutarnjih poslova, o odabiru ponuditelja Invest d.o.o., kao neosnovana.

U obrazloženju presude VUS-a, u bitnome se navodi da: „*neosnovano tužitelj prigovara postupanju naručitelja iz razloga što mu nije putem elektroničke pošte dostavio cjelokupnu dokumentaciju predmetnog postupka javne nabave, umjesto uvida u dokumentaciju postupka, te se poziva na odredbu članka 310. ZJN 2016 prema kojoj naručitelj nema obvezu ponuditeljima dostavljati na bilo kakav način pa ni putem elektroničke pošte, cjelokupni spis postupka javne nabave ni pojedine dijelove (dokumente) tog spisa. Javni naručitelj ima obavezu omogućiti ponuditelju uvid u spis, a tužitelj ne spori da mu nije omogućen uvid u spis. Da ne postoji obveza naručitelja dostavljati ponuditeljima dijelove svog spisa na način kako to tužitelj smatra (putem elektroničke pošte), potvrđuje presuda Suda, posl. br.: UsII-16/20-9 od 12. veljače 2020*“.

3.3. Pravo uvida u dokumentaciju subjektima koji nisu ponuditelji

Sukladno članku 3. toč. 22. ZJN 2016 ponuditelj je gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu u postupku javne nabave. Članak 310. ZJN 2016 pravo uvida u dokumentaciju postupka javne nabave daje samo natjecateljima, odnosno ponuditeljima, koji su dostavili zahtjev za sudjelovanje odnosno ponudu.

U sljedećem primjeru iz prakse Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/19-01/896, od 30. listopada 2019., ocijenjeno je da naručitelj nije obvezan omogućiti uvid u dokumentaciju postupka gospodarskom subjektu koji nije ponuditelj, niti je obvezan omogućiti uvid nakon isteka žalbenog roka.

U žalbi na Odluku o odabiru žalitelj između ostaloga navodi „*da mu je povrijeđeno pravo iz članka 310. ZJN 2016, jer je zatražio od naručitelja uvid u dokumentaciju za grupe 13.D.1. i 13.D.2., ali mu naručitelj nije odobrio uvid vezano za grupu 13.D.1. Kao obrazloženje naručitelj navodi da je istekao rok za žalbu u toj grupi i da žalitelj nije niti bio ponuditelj u toj grupi predmeta nabave. Žalitelj upućuje da se članak 310. ZJN 2016 referira na dokumentaciju dotičnog postupka, te ne radi razlike s obzirom na grupe, a budući da je žalitelj bio ponuditelj u tom postupku, smatra da mu je naručitelj bio dužan osigurati uvid u svu zatraženu dokumentaciju. U*

odgovoru na žalbu naručitelj navodi da je omogućio žalitelju uvid u grupu 13.D.2., u kojoj je i bio ponuditelj“.

Državna komisija je ocijenila da „sukladno podacima objavljenim u EOJN RH proizlazi da je rok za izjavljivanje žalbe na Odluku o odabiru za grupu 13.D.1., istekao dana 9. ožujka 2019. Stoga, sukladno izričaju iz članka 310. ZJN 2016, naručitelj po proteku žalbenog roka nema obvezu ponuditelju omogućiti uvid u dokumentaciju postupka javne nabave. Također, konkretni predmet nabave je podijeljen na grupe i dozvoljeno je nuđenje po grupama, stoga svaki gospodarski subjekt podnosi ponudu za grupu, u području svoga interesa. Sukladno odredbi članka 3. toč. 22. ZJN 2016, ponuditelj je gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu. Dakle, sukladno članku 310. ZJN 2016, bez obzira što odredba ne spominje grupe predmeta nabave, nesporno je da žalitelj nije podnio ponudu za grupu 13.D.1., pa se sukladno zakonskoj definiciji navedenoga pojma ne smatra ponuditeljem. Rečena odredba propisuje obvezu naručitelju da omogućiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju dotičnog postupka na zahtjev ponuditelja, što žalitelj u grupi 13.D.1. nije, stoga je žalbeni navod je neosnovan“.

Protiv navedene odluke Državne komisije pokrenut je upravni spor pred Visokim upravnim sudom RH, u kojem je Sud odbio tužbeni zahtjev tužitelja za poništenjem Rješenja Državne komisije, te potvrdila stav Državne komisije iznesen u rečenom Rješenju.

Praksa Visokog upravnog suda: Presuda poslovni broj: UsII-581/19-8, od 31. prosinca 2019., kojom je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja Farma d.o.o. za poništenjem Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/19-01/896, od 30. listopada 2019.

Protiv Državne komisije tužitelj – Phoenix farmacija d.o.o., pokrenuo je upravni spor pred VUS-om, kojim se osporava Rješenje tuženika, Klasa: UP/II-034-02/19-01/896, od 30. listopada 2019., a kojim je odbijena žalba žalitelja (ovdje tužitelja), na odluku naručitelja OB Bjelovar, o odabiru ponuditelja M-Intertrade d.o.o., kao neosnovana.

U obrazloženju presude VUS-a, u bitnome se navodi „da je odredbom članka 310. stavka 1. ZJN 2016 propisano da je javni naručitelj obavezan nakon dostave odluke o odabiru ili poništenju do isteka roka za žalbu, na zahtjev natjecatelja ili ponuditelja, omogućiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju dotičnog postupka, uključujući zapisnike, dostavljene ponude ili zahtjeve za sudjelovanje, osim u one dokumente koji su označeni tajnim. Tužitelj, osim što u tom predmetu nabave ponudu nije niti podnio, rok za izjavljivanje žalbe na Odluku o odabiru za grupu 13.D.1. istekao je 9. ožujka 2019., što tužitelj svojim tužbenim navodima ne dovodi u sumnju, to sukladno naprijed navedenoj odredbi ZJN 2016 nije niti bio obavezan omogućiti mu uvid u tu dokumentaciju“.

4. Koje podatke je moguće označiti tajnom

Člankom 52. ZJN 2016 propisano je da gospodarski subjekt u postupku javne nabave smije na temelju zakona, drugog propisa ili općeg akta određene podatke označiti tajnom, uključujući tehničke ili trgovinske tajne te povjer-

ljive značajke ponuda i zahtjeva za sudjelovanje. Stavkom 2. propisano je da ako je gospodarski subjekt neke podatke označio tajnima, obavezan je navesti **pravnu osnovu** na temelju koje su ti podaci označeni tajnima, dok su stavkom 3. određeni podaci i dijelovi ponude (zahtjeva za sudjelovanje) koje gospodarski subjekt ne smije označiti tajnom, a to su:

1. cijena ponude, 2. troškovnik, 3. katalog, 4. podaci u vezi s kriterijima za odabir ponude, 5. javne isprave, 6. izvaci iz javnih registara te 7. drugi podatci koji se prema posebnom zakonu ili podzakonskom propisu moraju javno objaviti ili se ne smiju označiti tajnom.

Ako gospodarski subjekt neke od naprijed navedenih podataka, koje sukladno članku 52. stavku 3. ZJN 2016 ne smije označiti tajnom, ipak označi tajnom, naručitelj smije otkriti te podatke odnosno smije dozvoliti uvid u takve dijelove ponude. S druge strane, naručitelj ne smije otkriti podatke dobivene od gospodarskih subjekata koje su oni na temelju zakona, drugog propisa ili općeg akta označili tajnom.

Na sjednici održanoj 17. studenoga 2016., državna komisija je donijela „**Zaključak o pravnom shvaćanju sa sjednice Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave**“, Klasa: 030-02/15-01/1, Urbroj: 354-01/16-14, a vezano za provjeru osnovanosti pravne osnove za dokumente, podatke označene poslovnom tajnom pred Državnom komisijom za kontrolu postupaka javne nabave. Zaključkom je utvrđeno da je:

„Naručitelj obavezan provjeriti ne samo postojanje pravne osnove već i, sukladno pozitivnim propisima, sadržajno preispitati osnovanost označavanja poslovne tajne i odlučiti o davanju ponude na uvid“.

U primjeru iz prakse Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/17-01/549, od 30. kolovoza 2017, naručitelj nije provjerio pravnu osnovu označavanja poslovnom tajnom dijelova ponude odabrane ZP a povodom zahtjeva žalitelja za uvidom u ponudu odabrane ZP nije ispitao jesu li podaci označeni tajnom u ponudi podaci koji predstavljaju tajnu.

U žalbi na Odluku o odabiru žalitelj je osporio valjanost odabrane ponude ZP, vezano za označavanje dijelova ponude poslovnom tajnom, te je naveo da ista nije navela pravnu osnovu na temelju koje je podatke u ponudi označila tajnima i označila je tajnom dijelove ponude koje ne smije označiti tajnom. Naručitelj je onemogućio žalitelju uvid u one dijelove ponude koji nisu smjeli biti označeni tajnom te propustio pravilno ispitati postojanje pravne osnove u smislu zakonitosti označavanja pojedinih dokumenata u ponudi tajnom, protivno Zaključku Državne komisije, u pravnom shvaćanju od 17. studenoga 2016.

Državna komisija je ocijenila da je „naručitelj dužan provjeriti ne samo postojanje pravne osnove već i sadržajno preispitati osnovanost označavanja poslovne tajne. U konkretnom slučaju naručitelj nije provjerio pravnu osnovu označavanja poslovnom tajnom dijelova ponude odabrane ZP, te je žalitelj osnovano naveo da je odabrana ZP bila dužna opći akt o označavanju pojedinih podataka poslovnom tajnom dostaviti naručitelju u okviru njegove provjere

pravne osnove označavanju poslovnom tajnom. Isto tako, naručitelj povodom zahtjeva žalitelja za uvidom u ponudu odabrane ZP nije ispitao jesu li podaci označeni tajnom u ponudi u skladu s člankom 19. stavkom Zakona o zaštiti tajnosti podataka, odnosno radi li se o podacima koji predstavljaju proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada te druge podatke zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za gospodarske interese odabrane ZP. *Naručitelj je utvrdio samo da pravna osnova za označavanje podataka u ponudi poslovnom tajnom postoji, dok osnovanost samih činjenica sadržajno uopće nije preispitivao te ostaje nejasno na temelju čega je donio odluku o osnovanosti označavanja poslovne tajne i odlučio da žalitelj nema pravo uvida u podataka u ponudi označene poslovnom tajnom. Naručitelj dakle nije osigurao dosljednu primjenu članka 310. ZJN 2016. Žalbeni navod je osnovan“.*

5. Zaključno

Institut uvida u dokumentaciju postupka javne nabave u uskoj je vezi s načelima javne nabave, osobito s načelom transparentnosti kao jednim od najvažnijih načela, a sastoji se u tome da je naručitelj obavezan, u žalbenom roku na zahtjev natjecatelja ili ponuditelja, omogućiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju dotičnog postupka, uključujući zapisnike, dostavljene ponude ili zahtjeve za sudjelovanje, osim u one dokumente koji su označeni tajnim. Naručitelj je obavezan omogućiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju postupka javne nabave, ali dostava iste e-putem nije njegova zakonska obveza, čemu je sukladna i praksa Državne komisije i Visokog upravnog suda RH. Također, ponuditelji mogu zahtijevati uvid u dokumentaciju postupka javne nabave u žalbenom roku, jer po njegovom proteku obveza naručitelja prestaje.

SVEUČILIŠNA
TISKARA

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr
www.sveucilisnatiskara.hr

WWW.TIM4PIN.HR

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave*

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Zaposleni stručnjak kao uvjet tehničke i stručne sposobnosti¹

Naručitelj ne može kao uvjet tehničke i stručne sposobnosti zahtijevati da gospodarski subjekt ima zaposlene stručnjake

... postupajući po izjavljenoj žalbi na Odluku o odabiru Državna komisija je po službenoj dužnosti utvrdila postojanje osobito bitne povrede iz članka 404. stavka 2. točke 7. ZJN 2016, kojim je propisano da je osobito bitna povreda postupka ako: "kriteriji za odabir gospodarskog subjekta nisu određeni sukladno čl. 256. – 259. ZJN 2016". Toč. 4.3.2. dokumentacije („Tehnički stručnjaci“), naručitelj je propisao da sukladno Pravilniku o uvjetima, kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost obvezatne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije, odgovorna osoba za provedbu DDC mjera jest doktor medicine ili diplomirani sanitarni inženjer ili diplomirani inženjer biologije ili profesor biologije s položenim tečajem za rad s kemikalijama i programom obvezne trajne edukacije za izvoditelje obveznih DDD mjera, a izvoditelji DDD mjera su sanitarni inženjeri, sanitarni tehničari te izvoditelji drugih struka s položenim tečajem za rad s kemikalijama i programom obvezne trajne edukacije za izvoditelje obveznih DDD mjera. Ponuditelj mora dokazati da za provedbu predmetne usluge ima zaposlenog u radnom odnosu s punim radnom vremenom min. jednog doktora medicine ili dipl. inženjera biologije ili profesora biologije ili dipl. sanitarnog inženjera i jednog sanitarnog inženjera, na raspolaganju min. šest terenskih ekipa sa po min. dva člana; voditelj svake terenske ekipe mora biti sanitarni inženjer, tj. najmanje sanitarni tehničar s odg. iskustvom.

Člankom 268. stavkom točkom 4. ZJN 2016, kao dokaz tehničke i stručne sposobnosti propisani su „podaci o angažiranim tehničkim stručnjacima ili tehničkim tijelima, neovisno o tome pripadaju li izravno gospodarskom subjektu, a posebno onima odgovornima za kontrolu kvalitete te u slučaju ugovora o javnim radovima onima

koje izvođač može pozvati da izvedu radove“. Također, člankom 273. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da se gospodarski subjekt može u postupku javne nabave radi dokazivanja ispunjavanja kriterija za odabir gospodarskog subjekta iz članaka 258. i 259. tog Zakona osloniti na sposobnost drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njihova međusobnog odnosa.

Naručitelj, ne može kao uvjet, odnosno min. razinu tehničke i stručne sposobnosti, zahtijevati da gospodarski subjekt ima zaposlene stručnjake, jer iz ZJN 2016 proizlazi da se min. razina sposobnosti, koja osigurava da će ponuditelj biti sposoban izvršiti ugovor (potrebni ljudski resursi — tehnički stručnjaci) osigurava angažmanom stručnjaka, neovisno o tome pripadaju li izravno gospodarskom subjektu ili ne. Stoga, je naručitelj počinio osobito bitnu povredu postupka iz članka 404. stavka 2. točke 7. ZJN 2016, koja se nikakvim naknadnim radnjama naručitelja ne može otkloniti, pa je Državna komisija poništila Odluku o odabiru i postupak javne nabave.

Rok za dostavu ponuda nije produljen, a postojala je obveza sukladno odredbama ZJN 2016²

Naručitelj je izmijenio je inicijalni tehnički zahtjev na način da temperatura unutar prostorije smije prijeći 400C ako se ugrađuju puhalo za koja je njihov proizvođač deklarirao da mogu nesmetano raditi u okolini takve temperature

..... žalitelj osporava toč. 3. izmjena dokumentacije navodeći da iz odgovora naručitelja nije razvidno što se u konačnici zahtijeva, a odgovor naručitelja na konkretno pitanje o ugradnji odnosno potrebi ugradnje dodatne klimatizacije nije jasan niti razvidan niti su tehničke specifikacije usklađene s odgovorom na način da je iz istog vidljivo objašnjenje naručitelja koji definira zahtjev. Ostaje na potencijalnim ponuditeljima, navodi dalje žalitelj, procijeniti hoće li uz predmet nabave ujedno ponuditi i klimatizacijski sustav ili ne.

¹ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/21-01/462, od 5. srpnja 2021.

² Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/21-01/67, od 25. veljače 2022.

Naručitelj navodi da se ne radi o izmjeni dokumentacije, nego o pojašnjenju. Ističe da je pojasnio kako se zahtjev za maks. temperaturom prostorije s puhalima od 40 °C ne primjenjuje ako se u istu prostoriju isporučuju i ugrađuju puhalo za koja proizvođač puhalo garantira normalan rad i pri višim temperaturama, a što je izvođač dužan dokazati tijekom izvršenja ugovora.

U Knjizi 3, u toč. 2.17.2.5.5., propisani su zahtjevi za prostoriju za smještaj puhalo, te je navedeno da temperatura unutar prostorije ne smije prijeći 40 °C. Državna komisija je utvrdila da je u navedenom dokumentu naručitelj de facto izmijenio zahtjev iz toč. 2.17.2.5.5. Knjige 3, da temperatura unutar prostorije ne smije prijeći 40 °C. Naručitelj je odgovorio da se zahtjev da temperatura unutar prostorije ne smije prijeći 40 °C ne primjenjuje, ako se ugrađuju puhalo za koja je deklarirano, od strane proizvođača, da mogu nesmetano raditi u okolini takve temperature, a dokazivanje čega je obveza izvođača. Dakle, izmijenio je inicijalni tehnički zahtjev na način da sad temperatura unutar prostorije smije prijeći 40 °C ako se ugrađuju puhalo za koja je njihov proizvođač deklarirao da mogu nesmetano raditi u okolini takve temperature. Ocjena je Državne komisije da se radi o značajnoj izmjeni dokumentacije, zbog čega je, sukladno odredbi članka 240. stavka 2. ZJN 2016, potrebno produžiti rok za dostavu ponuda razmjerno važnosti izmjene, a najmanje za 10 dana od dana slanja ispravka poziva. Žalbeni navod je osnovan.

Budući da naručitelj nije produljio rok za dostavu ponuda utvrđena je i osobito bitna povreda postupka, iz članka 404. stavka 2. toč. 2. ZJN 2016 („rok za dostavu ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje nije produljen, a postojala je obveza sukladno odredbama ovoga Zakona“).

Prema članku 421. stavku 1. toč. 8. ZJN 2016, žalba obvezno sadrži dokaze. Prema odredbi članka 421. stavka 2. ZJN 2016, ako je žalba nerazumljiva ili ne sadržava sve podatke i dokaze iz članka 420. stavka 1. točaka 1.-9. i 11. toga Zakona, Državna komisija će u primjerenom roku od dana primitka žalbe na to upozoriti žalitelja i odrediti rok koji ne smije biti duži od pet dana, u kojem je žalitelj dužan otkloniti nedostatke, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Prema članku 421. stavku 3. ZJN 2016, ako se nedostaci žalbe ne otklone u utvrđenom roku, a po žalbi se ne može postupiti, žalba će se odbaciti kao neuredna. U konkretnom slučaju žalba nije sadržavala dokaz o pravu na žalbu.

Državna komisija je zaključkom upozorila žalitelja da žalba ne sadrži sve dokaze iz članka 420. ZJN 2016 te ga pozvala da u roku od pet dana od dostave zaključka dostavi dokaz o pravu na žalbu iz članka 401. stavka 1. ZJN 2016, odnosno **izvadak iz sudskog registra**. Žalitelj je zaključak primio 21. svibnja 2019. Rok za uređenje žalbe istekao je 26. svibnja 2019. Međutim, temeljem odredbe članka 81. stavak 2. Zakona o općem upravnom postupku, koji se primjenjuje u žalbenim postupcima koji se vode pred Državnom komisijom, kada zadnji dan roka pada u nedjelju, na blagdan ili u drugi neradni dan kada javnopravno tijelo ne radi, rok istječe prvoga slijedećeg radnog dana, te je time rok za uređenje žalbe istekao 27. svibnja 2019. Žalitelj nije otklonio nedostatak žalbe.

Pošto žalitelj nije postupio po zaključku Državne komisije, odnosno da nije dokazao postojanje prava na žalbu iz članka 401. ZJN 2016, žalbu se odbacuje zbog nedostatka pravnog interesa.

Izvadak iz sudskog registra kao dokaz o postojanju prava na žalbu na izmjenu dokumentacije o nabavi³

S obzirom na to da žalitelj nije dostavio dokaz o pravu na žalbu (izvadak iz sudskog registra), žalba je odbačena zbog nedostatka pravnog interesa

... žalbu na izmjenu dokumentacije o nabavi izjavio je I.t. d.o.o. Državna komisija postupa u granicama žalbenih navoda, a po službenoj dužnosti pazi na postupovne pretpostavke i osobito bitne povrede te, prije meritornog odlučivanja, utvrđuje postupovne pretpostavke za izjavljivanje žalbe na strani žalitelja, a među kojima je i postojanje pravnog interesa za izjavljivanje žalbe. Prema članku 403. stavcima 1. i 2. ZJN 2016, u žalbenom postupku svaka stranka dužna je iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve te predložiti dokaze kojima se te činjenice utvrđuju, a žalitelj je obvezan dokazati postojanje postupovnih pretpostavki za izjavljivanje žalbe.

SEMINARI U TIJEKU
www.tim4pin.hr

³ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/19-01/435, od 3. lipnja 2019.

Smart living: NOV¹ – model društveno poticanje stanogradnje

Saša Drezgić*

Damir Juričić**

Damir Medved***

Jasminka Hodžić****

Gorana Stipeč Brlić*****

Rast cijena stanova na tržištu, usko tržište ponude društveno poticanih stanova, usmjerenost ponude društveno poticanih stanova samo na jedan model, sporadična i nedovoljna ponuda takvih stanova, nedostupnost dugoročnih izvora financiranja dijelu mladih obitelji i drugo, usmjeravaju pozornost, prvenstveno lokalnih javnih naručitelja (gradova i općina), na pronalaženje rješenja ovog kompleksnog izazova, a sve kako bi svojim građanima omogućili priuštivo i dugoročno sigurno stanovanje. Kako se radi o investicijskim zahvatima značajnih kapitalnih vrijednosti, s jedne, i ograničenim fiskalnim kapacitetima s druge strane, javni naručitelji nastoje pronaći model(e) kojim bi mogli prevladati navedena i druga ograničenja te u razumnom razdoblju materijalizirati zacrtane javne politike iz područja stanovanja. model izgradnje socijalnih stanova i pametnih naselja. Autori detaljno prezentiraju model nabave socijalnih stanova s ekonomsko-financijskog, tehničkog i pravnog aspekta. Model je rezultat istraživanja u okviru projekata mogućnosti ustanovljenja pametnih naselja na području gradova Opatije i Kastva. Velika prednost modela je u tome što ga je moguće primjenjivati bez ikakvih zakonskih i institucionalnih promjena.

1. Uvod

Usko i plitko tržište društveno poticanih stanova u Republici Hrvatskoj, uglavnom svedeno na jedan model prodaje subvencioniranih stanova i jedan model najma koji nije u potpunosti zaživio u praksi, zasigurno se neće razvijati bez ponude više različitih modela nabave, kako stanova u vlasništvu, tako i stanova u najmu, odnosno, stanova u najmu s opcijom vlasništva. Za efikasno rješenje javnih politika iz područja stanovanja potrebni su različiti modeli isporuke društveno poticanih stanova u svrhu zadovoljenja široke lepeze potražnje.

Stanovanje, uglavnom mladih obitelji kojima je dugoročno stambeno kreditiranje nedostupno te ostalih građana kojima je primjereno stanovanje nepriuštivo, producira ne samo stresne okolnosti življenja, već i opipljive društvene troškove koji se ponajviše manifestiraju u povećanim troškovima liječenja². Snalaženje građana u okolnostima najma

komercijalnih stanova gdje se ugovor o najmu uglavnom može okončati jednostranom odlukom najmodavca, dodatno doprinosi povećanju tog stresa. Javna administracija brojnih zemalja u Europi i svijetu suočena je s rastućim trendom potražnje za društveno poticanim stanovima. Poznato je da je takvu potražnju moguće namiriti samo dostatnom ponudom, međutim, velike kapitalne vrijednosti ulaganja i ograničeni fiskalni kapaciteti javnih naručitelja takvu ponudu čine kompleksnom transakcijom.

U Republici Hrvatskoj prisutni su svi navedeni izazovi. Postoji i iskustvo društveno poticanih stanova Agencije za promet nekretnina – POS³, tj. javne politike formirane i usmjerene na zadovoljenje potreba za jeftinijim stanovima onom segmentu zajednice kojima su dugoročni stambeni krediti dostupni. Međutim, unatoč pritužbama na kvalitetu, značajno mali broj isporučenih stanova u odnosu na broj isporučenih društveno poticanih stanova u zemljama sličnog broja stanovnika⁴, nestalnost ponude te posljedično povećanje cijena stanova na ukupnom tržištu, prevladava dojam velikog interesa građana za takvim stanovima. Postoji i iskustvo javnih naručitelja (gradova i općina diljem Hrvatske) koje apostrofira jednu vrstu moralnog hazarda građana koji su ostvarili pravo na korištenje takvog stana. Naime, stan koji su dobili na temelju kriterija za dodjelu, daju u podnajam ili fiktivno preprodaju. No, ostaje pitanje je li taj veliki interes za POS stanovima posljedica činjenice

* prof.dr.sc. Saša Drezgić, Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet Rijeka, sasa.drezgic@efri.hr.

** dr.sc. Damir Juričić, Sveučilište u Rijeci, Centar za podršku pametnim i održivim gradovima. damir.juricic@uniri.hr

*** mr.sc. Damir Medved, Ericsson Nikola Tesla d.d., Menadžer prodaje za nova poslovna područja. damir.medved@ericsson.com

**** Jasminka Hodžić, odvjetnica, jasminka.hodzic@gmail.com.

***** Gorana Stipeč Brlić, mag.ing.arch., AO16 d.o.o., Rijeka, gorana@ao16.hr.

¹ NOV – Najam s Opcijom Vlasništva. Model je razvijen u sklopu istraživačkih projekata mogućnosti ustanovljenja pametnih naselja u Kastvu i Opatiji.

² Juričić, D. (2022) *Smart living: Pametna isporuka društveno poticanih stanova*, Tim4Pin, br. 4.

³ <https://apn.hr/izgradnja-i-prodaja-stanova-pos/put-do-stana>

⁴ U Hrvatskoj se u 20 godina isporučilo približno 8 356 stanova dok se u Škotskoj godišnje isporučuje približno 8300.

da je u Republici Hrvatskoj tržište društveno poticanih stanova vrlo usko i plitko (nudi se samo jedan model – prodaja stanova uz subvencije cijene izvora financiranja i kapitalne vrijednosti stanova) ili stvarne potražnje građana za upravo takvim modelom priuštivog stanovanja.

Prethodno navedeni izazovi poticaj su za ustanovljenje modela kojim bi se ponuda na tržištu društveno poticanih stanova mogla proširiti, modela koji bi bio zakonit i provediv u okvirima postojećih propisa⁵ te modela koji bi uključio u potražnju i one građane kojima su priuštivi stanovi sa značajno nižim cijenama od komercijalnih nedostupne, kao i građane kojima stambeni krediti nisu dostupni, a imaju mogućnost plaćati veću cijenu. Tome treba dodati, na tragu trendova u Europi i svijetu, da bi se u društveno poticanu stanogradnju trebalo uključiti i starije građane, kojima je potrebna povremena medicinska i socijalna pomoć, tzv. asistiranje življenje.

2. Ograničenja tržišta i ciljevi koji se žele postići

Ograničenja tržišta društveno poticanih stanova u Republici Hrvatskoj mogu se sažeti u nekoliko ključnih točaka:

- Uska ponuda mogućih modela korištenja društveno poticanih stanova svedena na jedan model ponude kupnje stanova (POS);
- Mlađe obitelji i riziku socijalne ugroženosti izloženi građani, kojih je nakon krize uzrokovane korona virusom i potresima u Zagrebu i Petrinji više, potražuju priuštive stanove u značajno većem volumenu u odnosu na njihovu ponudu;
- Oni građani kojima je najam komercijalnih privatnih stanova jedina opcija izloženi su nesigurnosti dugoročnog stanovanja, uzrokovanom riziku jednostranog prekida ugovornog odnosa;
- Tržišna cijena najamnine u komercijalnim i privatnim stanovima ne odstupa značajnije od rate kredita za kupnju stana;
- Tržišne cijene stanova su relativno visoke i stalno rastu, te kupnja stana postaje sve nedostupnija većem broju građana;
- Nedostupnost priuštivog stanovanja mladim obiteljima je sve veća, između ostalog i zbog nemogućnosti štednje dijela dohotka povrh plaćene komercijalne najamnine;
- Postojeći društveno poticani stanovi, temeljeni na prodaji, nude se tržištu u nedovoljnim količinama za zadovoljenje rastuće potražnje te s dugim intervalima ponude;
- Postojeći društveno poticani stanovi dostupni su samo onim članovima zajednice kojima su, uglavnom, dostupni i stambeni krediti. Značajnom broju građana takvi stanovi nisu dostupni;
- Katkad se beneficije za dodjelu društveno poticanih stanova zlouporabljaju, ali s obzirom na stečeno vlasništvo nad stanom, nemoguće ih je ispraviti *ex-post*;
- Propisi kojima se uređuje postojeće tržište društveno poticane stanogradnje rigidni su i neusklađeni s današnjim trendovima potražnje;

- Ograničeni i opterećeni fiskalni kapaciteti javnih naručitelja, kao i nastojanje da se javni dug ne povećava, dodatno onemogućuju slobodniju inicijativu u ponudi stanova usklađenu s potražnjom;
- Javni naručitelji u Hrvatskoj općenito su neskloni dugoročnoj kooperaciji s privatnim poduzetništvom.

Iako je opći cilj omogućiti građanima priuštivo stanovanje u primjerenim stanovima, postoji cijeli niz posebnih ciljeva kojima se nastoji uskladiti provedivost modela, s obzirom na ograničenja propisa u konkretnoj državi, cijene stanova s kapacitetom plaćanja javnih naručitelja i stanara i slično. Prema mišljenju autora, prihvatljiv model isporuke društveno poticanih stanova u Republici Hrvatskoj trebao bi ostvariti slijedeće ciljeve:

- Omogućiti građanima korištenje stanova u stabilnom i dugoročnom najmu, zaštićenim od rizika iznenadnog raskida najamnog odnosa;
- Omogućiti stanarima u najamnem odnosu opciju kupnje stana po tržišnim (ili naprijed određenim) cijenama u budućnosti;
- U slučaju izvršenja opcije kupnje stana u budućnosti, najmnine uplaćene do dana izvršenja opcije tretirati kao predujam buduće cijene stana;
- Omogućiti jednostavno isključivanje stanara iz ugovornog odnosa slučaju financijskih neprilika ili promjene mjesta rada;
- Uključiti poduzetništvo u svrhu prevladavanja ograničenih fiskalnih kapaciteta javnih naručitelja, veće kvalitete izgradnje, dugoročnog održavanja, financiranja i efikasnijeg upravljanja rizicima projekta;
- Sustavima pametnog upravljanja energijom, modernim tehnikama građenja te stanarskom kooperacijom smanjiti cijenu življenja – cijeni življenja dati prednost u odnosu na cijenu stana;
- Javnim naručiteljima omogućiti dugoročan i efikasan nadzor ispunjavanja kriterija na temelju kojih je dodijeljen društveno poticani stan;
- Optimalnom alokacijom rizika potaknuti interes investitora za sudjelovanjem u takvim projektima;
- Uplaćenu najmninu poistovjetiti sa štednjom za kupnju stana u budućnosti, čime bi se najvjerojatnije mogao postići trostruki učinak: štednja i sigurno stanovanje, uz priuštivu najmninu;
- Priuštivost postići isključivanjem komercijalne marže iz tržišne cijene stana (cijena stana = tržišna cijena – komercijalna marža = cijena građenja + graditeljska marža)⁶;
- Iskoristiti mogućnost programiranja vlasničkih, dužničkih i jamstvenih financijskih instrumenata u okviru VFO 21.-27., kako bi se subvencioniranim izvorima financiranja raspoloživim investitorima postigla manja cijena stana ili najamnine;
- Ustanoviti legalan i legitiman model dugoročnog i sigurnog najma, s opcijom kupnje stana u okvirima postojećeg ograničenog i rigidnog zakonskog i institucionalnog okvira.

⁵ Izmjena propisa i uvođenje novih propisa u svrhu ustanovljenja nekog novog modela bez snažne političke podrške rezultirat će, najvjerojatnije, samo još jednom nerealiziranom inicijativom.

⁶ Cijena stana (ili posljedično najmnine) sastoji se od cijene koštanja (npr. 1 300 €/m²) i građevinske marže (npr. 500 €/m²) za razliku od komercijalnih stanova koji još imaju i tržišnu maržu (npr. 800 i više €/m²).

Prethodno navedene ciljeve, koji proizlaze iz želje za prevladavanjem prethodno istaknutih ograničenja, moglo bi se postići primjenom tzv. NOV modela društveno poticane stanogradnje.

3. Model najma s opcijom vlasništva

Model najma s opcijom vlasništva podrazumijeva okolnosti u okviru kojih građani ugovaraju najma stana (određeno razdoblje) te nakon isteka razdoblja najma ostvaruju pravo kupiti stan. U okviru te koncepcije postoji cijeli niz različitih opcija koje variraju razdoblje najma, obvezu ili pravo kupnje, kupnju po tržišnim ili unaprijed utvrđenim cijenama i slično. NOV model koji se ovdje pojašnjava pretpostavlja dugoročan najam po unaprijed određenim najamninama, u kojem razdoblju ne postoji mogućnost otkupa stana, ali je ugovorom određena takva mogućnost nakon isteka unaprijed određenog i nepromjenjivog razdoblja najma. Po isteku razdoblja najma stanari se mogu odlučiti hoće li otkupiti stan. Ukoliko se odluče izvršiti takvu opciju platit će razliku tržišne cijene i uplaćenih najamnina, a ta razlika predstavlja prihod grada (vlasnika projekta). No, moguće su i druge opcije, a koje ovise o odluci grada i njegovim javnim politikama. Grad, u postupku javnog nadmetanja, odabire poduzetnika (konzorcij) koji će na pravu građenja izgraditi stanove, financirati izgradnju te održavati objekt u razdoblju trajanja prava građenja (npr. 20 do 25 godina). Koristeći propise kojima se uređuje nabava raspoloživosti građevine, grad nabavlja određeni broj stanova za svoje potrebe – stanovanje građana s liste prioritarnog stanovanja. Građani sklapaju ugovore o najmu stanova na nepromjenjivi rok, a ugovori o najmu sadrže opciju mogućnosti kupnje stana po isteku razdoblja prava građenja. Dakle, transakciju prodaje stanova u budućnosti provodit će grad, a ne investitor.

Kada bi se s investitorom sklopio samo ugovor o pravu građenja, iz takvog odnosa proizašli bi određeni troškovi koji bi utjecali na konačnu cijenu najamnine. Zato se koristi propis kojim se uređuje nabava raspoloživosti. Po isteku ugovora, zgrade (stanovi) obuhvaćeni odnosom raspoloživosti postaju pravno i ekonomsko vlasništvo grada. Preostale stanove, odnosno stanove koje grad nije uzeo

za svoje potrebe, investitor iznajmljuje na tržištu po cijeni najma s kojom je pobijedio u postupku javnog nadmetanja i po kriterijima koje je propisao grad.

Za vrijeme trajanja prava građenja i ugovora o najmu grad ima kontinuiranu mogućnost nadzora ispunjavanja uvjeta i kriterija temeljem kojih je stan dodijeljen stanaru. Građani koji moraju napustiti stan (zbog preseljenja ili financijskih neprilika) na jednostavan će način raskinuti ugovor o najmu stana te izbjeći potencijalne rizike koji mogu nastati uslijed provedbe transakcija prodaje stana ili prisilne naplate izvršenjem određenog instrumenta osiguranja. Nakon isteka ugovora o pravu građenja i ugovora o nabavi raspoloživosti stanova, imovina se prenosi u vlasništvo grada bez naknade.

Nakon što su stanovi postali vlasništvom grada, grad provodi postupak utvrđivanja tržišne cijene stana te obračunava razliku koju najmoprimatelj mora platiti ukoliko želi izvršiti opciju kupnje (procijenjena tržišna cijena umanjena za uplaćene najamnine). Rok za izvršenje opcije ugovoren je ugovorom o najmu stana. Nakon uplate razlike grad izdaje tabularnu ispravu i transakcija je okončana.

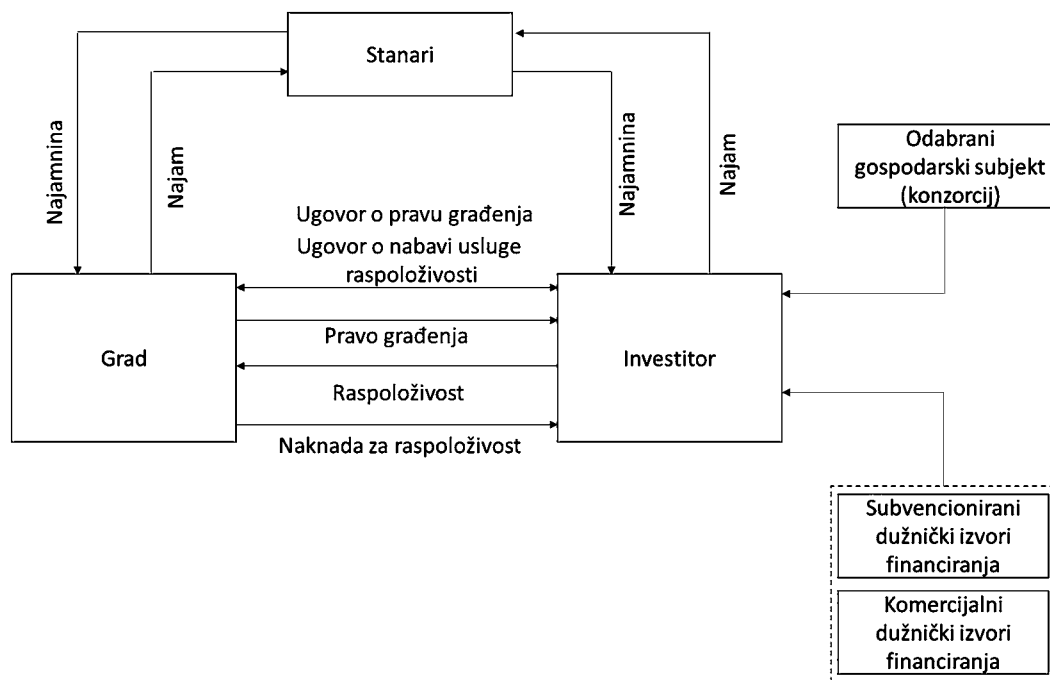
4. Organizacijska shema i shema financiranja NOV – modela

Da bi se ostvarili svi navedeni ciljevi i prevladala ograničenja, u pripremi i provedbi projekta sudjelovat će različiti subjekti. Radi se o gradovima, općinama ili državi kao vlasnicima projekta koji se razvija isključivo na zemljištu u njihovom vlasništvu, građanima kao korisnicima stanova te investitorima kao subjektima koji razvijaju projekt i njegovi su ekonomski vlasnici u razdoblju dok je pravo građenja na snazi i izvor su financiranja koji financira troškove izgradnje. Svi subjekti izloženi su svojim specifičnim rizicima te očekuju određene mjerljive financijske i/ili društveno-ekonomske koristi. S obzirom da se provedba ovog modela temelji na dvije ključne transakcije, organizacijske sheme su podijeljene na onu vezanu za transakciju iznajmljivanja stanova te transakciju vezanu za prijenos vlasništva u slučaju izvršenja opcije kupnje stana. Organizacijske sheme transakcija iznajmljivanja i prijenosa vlasništva prikazane su na shemama 1 i 2:

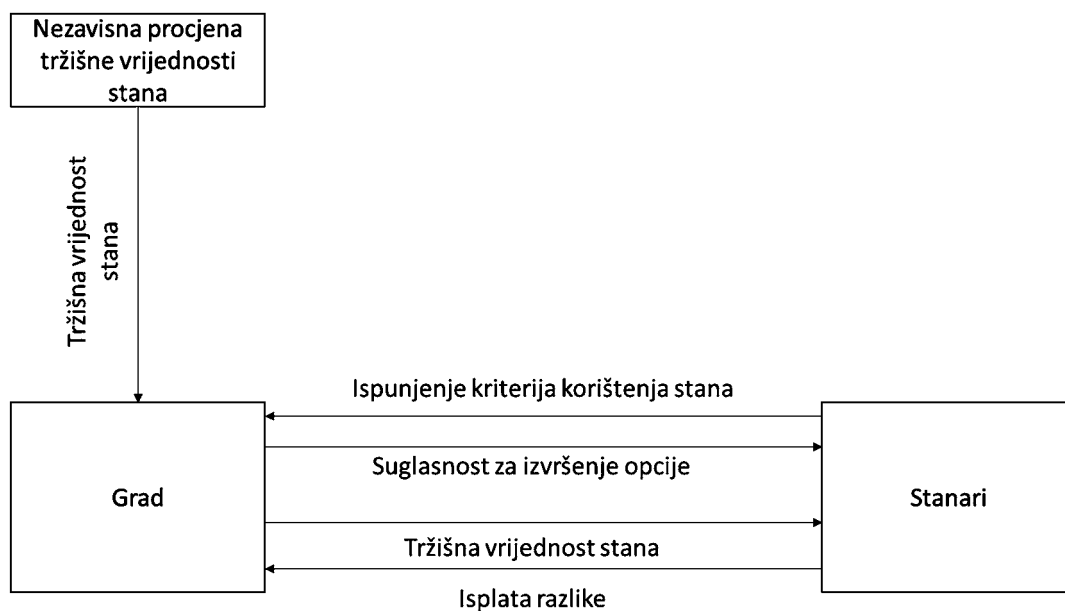
<p>e-mail centar@tim4pin.hr pitajcentar@tim4pin.hr</p>	<p>telefoni 01/5531-755 099/3037-677</p>
---	---

Schema 1: Organizacijska shema transakcije iznajmljivanja stanova

Izvor: Autori.

Schema 2: Organizacijska shema transakcije prijenosa vlasništva

Izvor: Autori.

Odabrani gospodarski subjekt (shema 1) će u svrhu zaštite projekta i osiguranja dugoročne financijske stabilnosti osnovati društvo posebne namjene, koje će postati investitor te sklopiti odgovarajuće pravne poslove s vlasnikom projekta. Investitor će pribaviti sve potrebne izvore financiranja (vlasničke i dužničke) kako bi iz njih namirio kapitalnu vrijednost projekta. Stanove koje grad koristi temeljem ugovora o nabavi raspoloživosti iznajmljivat će građanima po diskrecijskoj odluci. Preostale stanove investitor će iznajmljivati građanima po kriterijima koje je odredio grad, a u slučaju da takve potražnje nema, iznajmljivat će ih po svojoj dis-

kreციjskoj odluci. Nakon isteka roka prava građenja i ugovora o nabavi raspoloživosti (shema 2), svi stanovi postaju vlasništvom grada. Grad će provjeriti je li stanar ispunjavao kriterije na temelju kojih mu je dodijeljen stan te ukoliko ih je ispunio i ukoliko namjerava izvršiti opciju kupnje stana, provesti procjenu tržišne cijene stana. Stanar uplaćuje razliku između tržišne cijene stana i uplaćenih najamnina te postaje vlasnikom stana nakon tabularne isprave.

Za provedbu projekta, u etapi pripreme bit će potrebno prirediti procjenu ukupnih životnih troškova projekta, procjenu potražnje, identificirati interes investitora i izvo-

ra financiranja (najčešće posredstvom radionica), izraditi ugovore o nabavi raspoloživosti, pravu građenja, ugovore o najmu, izraditi kriterije za dodjelu stana te druge dokumente od značaja za uspješnu provedbu projekta.

5. Zakonski okvir za provedbu NOV – modela

Zainteresirani gospodarski subjekti (potencijalni investitori) odabiru se u postupku javne nabave koji provodi javni naručitelj, sukladno propisima iz područja javne nabave, uz primjenu kriterija ekonomski najpovoljnije ponude. Ekonomski najpovoljnija ponuda utvrđuje se temeljem brojnih relevantnih faktora, pa tako i primjenom pristupa isplativosti, kao što je trošak životnog vijeka proizvoda, usluge ili radova (čl. 287. ZJN). Ovi, ali i drugi kriteriji kao što su, primjerice, kvaliteta, smanjenje troškova, funkcionalnost, pristupačnost, društvene značajke, usluge nakon isporuke, uštede, održivost i tako dalje, trebali bi biti vrednovani prilikom odabira. Gospodarski subjekt koji je u okolnostima konkurencije odabran kao najpovoljniji sklopit će odgovarajuće ugovore s naručiteljem. Odabrani gospodarski subjekt osnovat će trgovačko društvo (d.o.o.) u svrhu provedbe projekta (društvo posebne namjene), temeljem propisa kojima se uređuje osnivanje i poslovanje trgovačkih društava. Osnovano trgovačko društvo postaje investitor i sklapa pravne poslove s naručiteljem kao vlasnikom projekta.

Javni naručitelj će u svrhu provedbe projekta, ugovorom dopustiti osnivanje prava građenja na zemljištu u njegovom vlasništvu u korist investitora, sukladno Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, temeljem kojega će investitor izgraditi građevinu na zemljištu koje je opterećeno pravom građenja. Investitor, kao nositelj prava građenja, postaje vlasnik zgrade koja je pripadnost toga njegova prava, za cijelo vrijeme trajanja ugovora o osnivanju prava građenja, a glede zemljišta koje je opterećeno pravom građenja ima ovlasti i dužnosti plodouživatelja. S prestankom prava građenja, zgrada postaje pripadnost zemljišta.

Primjenom propisa kojima se uređuje nabava usluge raspoloživosti tj. propisa koji reguliraju odnose naručitelja kao javnog partnera i investitora kao privatnog partnera, za vrijeme trajanja prava građenja i nakon isteka ugovora o osnivanju prava građenja, postiže se smanjenje troškova projekta koji inače proizlaze iz obveze plaćanja naknade za pravo građenja te naknade za povećanu vrijednost zemljišta prilikom spajanja građevine i zemljišta. Ugovori o najmu stanova sklopit će se temeljem Zakona o najmu stanova te Zakona o obveznim odnosima, a prijenos prava vlasništva po isteku ugovora o pravu građenja izvršit će se temeljem ranije sklopljenih odgovarajućih ugovora, odluke grada te temeljem propisa kojima se uređuje nabava usluge raspoloživosti i propisa kojima se uređuju stvarno pravni i obvezno pravni odnosi.

6. Tehnologija građenja i upravljanja kao instrument smanjenja troškova stanova

Moderna društveno poticana stanogradnja, kao i stanogradnja u okviru koncepcije pametnih naselja, temelji se

na promjeni paradigme u okviru koje se pozornost stanara sve više usmjerava na troškove življenja umjesto na troškove nabave stana. Troškove građenja (kapitalnu vrijednost projekta), a to pokazuju brojna iskustva u svijetu, moguće je donekle smanjiti primjenom novih tehnologija građenja i poboljšanjem odnosa cijene i kvalitete stana, tj. povećanjem vrijednosti za novac. Da bi gradnja bila priuštiva, višestambene zgrade moraju biti projektirane tako da uključuju veliki broj zajedničkih prostora: zajedničke terase (*gang*), radionice, popravljionice, *co-working* prostore, prostore za društvene programe ili čak dječje vrtiće ili igraonice. Na taj način reducira se kvadratura zatvorenih prostora koji poskupljuju gradnju. Zajednički trgovi planiraju se kao višenamjenski prostori – od prostora za igru, do prostora za povremene manifestacije. Svi ti zajednički prostori ključni su i za funkcioniranje jedne održive zajednice unutar takvog stambenog bloka ili naselja, jer se međusobnom komunikacijom stvara zajednica koja je nužna za funkcioniranje održivog komercijalnog ili društveno poticanog naselja. Europski, ali i svjetski trendovi u održivoj gradnji oslanjanju se na nov način življenja u zajednici. Svi elementi uspješnog suživota budućih stanara počivaju na ispravnom funkcioniranju socioloških mikrosredina, smještenih u prostore planirane i izvedene s premisom korištenja svih dostupnih prirodnih obnovljivih resursa. Osnova je, naravno, izgrađena zgrada, a danas se pozornost sve više usmjerava na drvo kao građevni materijal. Drvo se smatra materijalom budućnosti jer u njegovoj proizvodnji i eksploataciji ima najmanju emisiju stakleničkih plinova, odnosno najniži ugljični otisak. Drvo se koristi od konstrukcije i obloga u interijeru do izolacijskog materijala. Kombinacijom različitih načina konstrukcijskog spajanja drva danas se njime mogu graditi i višekatnice⁷. Održiva gradnja dugoročno doprinosi smanjenju ukupnih životnih troškova. Krovovi i vanjske površine ne služe samo uređenju, već se izvode kao 'kišni vrtovi', tj. područja u okolišu za retenciju kišnice. Krovne površine se također koriste za prikupljanje kišnice, a ta „siva“ voda se potom koristi za navodnjavanje ili ju je kod dvostrukih sustava instalacija moguće ponovno koristiti i u kućanstvu. Solarna energija iz fotonaponskih elektrana, pozicioniranih najčešće na krovovima, u kombinaciji s toplinskim pumpama nadopunjuje potrebe za električnom energijom. Okoliš, osim što ima ulogu sakupljanja kišnice, mora biti uređen, a stanarima mora biti omogućen uzgoj vlastite hrane, što na neki način smanjuje i troškove održavanja okoliša jer, oni koji žele, obrađuju vrtove.

Drugi dio primjene modernih tehnologija odnosi se na smanjenje troškova u fazi uporabe, tj. eksploatacije stanova. Tu se prije svega misli na moderne tehnologije proizvodnje, potrošnje i upravljanja energijom. Naime, u posljednje vrijeme, a osobito rastom trenda primjene individualnih sustava za proizvodnju obnovljivih izvora energije (fotonaponske elektrane, solarne elektrane, mini vjetroelektrane, toplinske pumpe), mijenja se paradigma odnosa proizvodnje i potrošnje energije. Dok se u nedav-

⁷ Osim drva veliki povratak je i gradnje zemljom.

noj prošlosti proizvodnja prilagođavala potrošnji, danas je primjetan trend promjene kulture odnosa prema energiji, na način da se potrošnja prilagođava proizvodnji. To je razumljivo iz razloga što se ovdje radi o obnovljivim izvorima energije (sunce, vjetar), čija proizvodnost ovisi o prirodnim uvjetima. Zbog toga je od osobitog značaja razviti adekvatan sustav upravljanja svim tim složenim i međusobno povezanim procesima. Pametne zgrade su ključna komponenta izgradnje pametnog naselja, koje uz pomoć adekvatne tehnologije omogućavaju mjerenje potrošnje energenata i upravljanje radom instalirane opreme. Ključna je mjerljivost učinaka, odnosno nadzor odnosa planiranih i ostvarenih indikatora i vrijednosti. Današnje tehnologije za automatizaciju objekata troškovno su vrlo dostupne⁸ za visok stupanj automatizacije. Preporučljiva je implementacija integralne platforme⁹ koja može pružiti adekvatnu razinu prikupljanja i analize podataka, primjenu naprednih prediktivnih metoda za upravljanje i značajnu optimizaciju procesa upravljanja, koji uključuju i obnovljive izvore energije, optimizaciju potrošnje pitke vode, gospodarenje otpadom i kišnicom i slično. S takvim sustavima moguće je očekivati uštede u potrošnji energije od 15% do čak 70%, od čega 25% – 35% zahvaljujući naprednom upravljanju sustavima grijanja i hlađenja, dok su uštede koje se mogu ostvariti povezivanjem svih relevantnih tehnologija putem IoT¹⁰ i znatno veće. Iako zvuči paradoksalno¹¹, iskustvo pokazuje da je primjena najnovijih tehnologija kod izgradnje novih društvenih stanova imperativ, kako bi se dugoročno optimizirali ukupni životni troškovi, a osobito operativni troškovi u dijelu proizvodnje i potrošnje energije. Energetska učinkovitost je vjerojatno najvažniji pokretač ovakvih ulaganja, koja moraju biti ekonomski opravdana i financijski održiva. Investicije se najčešće otplaćuju u prihvatljivom razdoblju zbog ušteda u troškovima energije i učinkovitog održavanja. Očekivane funkcionalnosti su:

- Primjena BIM/BEM tehnologija u procesu projektiranja, izgradnje i održavanja zgrada;
- Praćenje i optimizacija proizvodnje i potrošnje energije uz pomoć IoT platformi;
- Implementacija sustava za plansko održavanje zgrade, proaktivno održavanje opreme;
- Automatizirano upravljanje sustavima zgrada (grijanje, klimatizacija, osvjetljenje, sigurnost i slično);
- Povezivost i integracija sustava zgrada u okviru naselja, razmjena energije u energetske zajednicama – integracija u platforme više razine;
- Implementacija sigurnosnih sustava za zaštitu imovine i građana u zgradama i na parkiralištima, posjetitelja i slično¹²;
- Upravljanje okolišem zgrade (automatizirano i ekološko prikupljanje kišnice, navodnjavanje zelenih površina i slično).

Samo sveobuhvatan pristup i primjena optimalnih tehnoloških rješenja može osigurati dugoročnu održivost, poglavito jer se sve prethodno navedene funkcije u većoj mjeri preklapaju i kauzalno su ovisne, pa je njihova izolirana primjena najvjerojatnije neće dati željene rezultate¹³.

7. Zaključak i preporuke

Širenje lepeze realnih, provedivih, zakonitih te *bankabilnih* i održivih modela isporuke društveno poticanih stanova, prema mišljenju autora, važan je čimbenik veće dostupnosti društveno poticanog stanovanja i stanovanja u pametnim naseljima, kao i bržeg postizanja u tekstu istaknutih ciljeva. Ovdje je prezentiran model koji zadovoljava naprijed navedene kriterije i moguće ga je, što je osobito važno, primijeniti u okviru postojećeg zakonskog i institucionalnog okvira. Model se može koristiti u području društveno poticanog stanovanja, ali i u području najma stanova bez društvenih poticaja, osobito u projektima pametnih naselja čiji razvoj pokreću jedinice lokalne samouprave na svom zemljištu.

⁸ Približno od 1 000 do 2 000 € po stambenoj jedinici.

⁹ Na razini naselja ili čak grada.

¹⁰ Rasvjeta, tende, sjenila i slično.

¹¹ Prevladava mišljenje da su „pametne zgrade“ samo za „bogate“ te da društveno poticana izgradnja mora biti čim jeftinija.

¹² Razinu korištenja AI platforme određuju korisnici.

¹³ Na primjer, instalacija fotonaponskog postrojenja bez mjernih senzora u stanovima i IoT infrastrukture za nadzor i upravljanje najvjerojatnije neće dati željene rezultate iz razloga što je teško optimizirati energetske tokove u stambenim jedinicama.

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Pripreme neprofitnih organizacija za uvođenje eura

Hajdica Filipčić*
Ana Zorić**

U mjesecima pred nama ulazimo u završnu fazu procesa uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. I neprofitne organizacije se moraju na vrijeme pripremiti za uvođenje eura i u tom smislu je potrebno provesti sve pripremne aktivnosti koje se pojašnjavaju u nastavku, s osobitim osvrtom na pripremne aktivnosti neprofitnih organizacije koje posluju kao poslovni subjekti.

1. Uvod

15. srpnja 2022. na snagu je stupio Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Zakon o uvođenju eura), koji je 20. svibnja 2022. objavljen u „Narodnim novinama“ broj 57 iz 2022. godine. Zakon o uvođenju eura referira se i na neprofitne organizacije na način da se iste izrijekom navode u pojedinim odredbama ili su obuhvaćene nekim od pojmova koji se koriste u kontekstu primjene Zakona. Temelji za poslovanje neprofitnih organizacija općenito utvrđeni su u Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, broj 121/14). Ministarstvo je pripremio posebnu uputu za neprofitne organizacije koja je objavljena na internetskim stranicama Ministarstva financija¹. U nastavku su pojašnjeni pojedini dijelovi upute, stavljajući pritom naglasak na najvažnije aktivnosti, a potom i za neprofitne organizacije koje se bave proizvodnjom, prodajom robe ili pružanjem usluga.

2. Temeljna načela i pravila za preračunavanje

Pet je osnovnih načela na kojima se temelje i iz kojega proizlaze sve odredbe Zakona o uvođenju eura i ona su višestruko predstavljena javnosti pa ih ovdje samo kratko ponavljamo. Sukladno **načelu zaštite potrošača** preračunavanje novčanih iskaza vrijednosti provodi se primjenom fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona te potrošač zbog preračunavanja ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju nego. Zaštita potrošača dodatno je ojačana kroz **načelo zabrane neopravdanog podizanja cijena** kojim je utvrđeno da je zabranjeno pri uvođenju eura povećati cijenu robe ili usluge prema potrošačima bez opravdanog razloga. Sukladno načelu **neprekidnosti pravnih instrumenata** uvođenje eura nema utjecaja na valjanost postojećih pravnih instrumenata u kojima se navodi kuna. Sukladno ovom načelu prelazak s kune kao nacionalne valute na euro ne daje pravo niti jednoj ugovornoj strani da jednostrano raskine valjani ugovor ili mijenja pojedine ugovorne odredbe. Zbog primjene ovoga načela, primjerice ugovor o radu, ali i svaki drugi ugo-

vor sklopljen prije dana uvođenja eura, nastavit će vrijediti i nakon dana uvođenja eura bez potrebe njegove izmjene samo zbog činjenice uvođenja eura, a isto tako će nastaviti vrijediti i odluke te rješenja koja su donesena prije dana uvođenja eura. **Načelo učinkovitosti i ekonomičnosti** zahtjeva da sve aktivnosti vezane za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj provode na način da se osigura što jednostavnije postupanje uz što manje troškova. **Primjena načela transparentnosti** osigurava da svi dionici u ovom postupku budu primjereno informirani.

Opća pravila o primjeni eura u Republici Hrvatskoj nalažu da se u svim ispravama, uključujući i račune te svim pravnim instrumentima koji se donose, sastavljaju, izdaju nakon dana uvođenja eura cijene i drugi novčani iznosi vrijednosti moraju biti naznačeni u eurima jer će isključivo i samo euro biti službena valuta i službena novčana jedinica u Republici Hrvatskoj. Uz to, u članku 13. stavku 2. Zakona o uvođenju eura izrijekom je utvrđeno da će se iznosi navedeni u kuni u pravnim instrumentima smatrati iznosima u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura.

Pravila za preračunavanje i zaokruživanje nalažu da se novčani iznosi koji se moraju platiti ili obračunati preračunavaju se uz primjenu fiksnog tečaja konverzije sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz članaka 4. i 5. Uredbe (EZ) br. 1103/97. Preračunavanje se pritom izvršava primjenom punoga brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije, bez obzira što je zadnja znamenka u slučaju Hrvatske nula, dakle iznosa 7,53450 te zaokruživanjem dobivenog iznosa u skladu s matematičkim pravilima zaokruživanja, pri čemu se dobiveni rezultat zaokružuje sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz članaka 4. i 5. Uredbe (EZ) br. 1103/97, i to na dvije decimale, a na temelju treće decimale primjenom matematičkih pravila. Valja još jednom napomenuti kako je fiksni tečaj konverzije neopozivo fiksiran tečaj konverzije između eura i kune koji ima pet decimala i samo se i isključivo taj tečaj koji je određen na razini **1 euro = 7,53450 kuna** primjenjuje prilikom primjene pravila za preračunavanje iz Zakona o uvođenju eura.

Posebna pravila se odnose na zaokruživanje jediničnih cijena roba i usluga (električne energije, komunalnih usluga, naftnih derivata, prirodnog plina, ukapljene nafte i plina i dr.)

* Ana Zorić, mag.iur., Ministarstvo financija RH, Zagreb

** Hajdica Filipčić, dipl.oec. Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ <https://mf.in.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/upute-obavijest-pitanja/119>

koje su i prije dana uvođenja eura bile iskazane na više od dvije decimale. Takve će se cijene i nakon preračunavanja iz kune u euro zaokruživati i iskazivati s istim brojem decimala kao i prije preračunavanja. Isto tako i jedinične cijene niske vrijednosti iskazane za obračunske jedinice roba i usluga koje se koriste kao množenik za izračun cijene robe i usluga, kao i druge cijene niskih vrijednosti preračunate iz kune u euro zaokruživat će se i iskazivati na više od dvije decimale, a tek će se konačni iznos koji se naplaćivati smjeti zaokružiti na dvije decimale. Na kraju važno je istaknuti kako se pravila preračunavanja i zaokruživanja uvijek moraju ispravno primijeniti neovisno o tome kako se formira cijena. Poslovni subjekti mogu i moći će cijenu koju naplaćuju potrošaču sniziti tj. nakon preračunavanja iz kune u euro cijenu u euro zaokružiti na niže, međutim zabranjeno je zaokruživanje na više suprotno pravilima zaokruživanja.

U svjetlu primjene pravila preračunavanja utvrđeno je kako je obveznik plaćanja dužan prije plaćanja iznosa novčanih kazni i novčanih obveza, odnosno drugih novčanih iskaza vrijednosti u kuni izrečenih prije dana uvođenja eura, a koji nisu izvršeni, propisano preračunati te iznose u euro.

3. Dvojno iskazivanje kod neprofitnih organizacija koje nisu poslovni subjekti

Neprofitne organizacije koje nisu poslovni subjekti i koje nemaju odnos s potrošačima nemaju obvezu dvojnog iskazivanja kako je to propisano u članku 44. Zakona o uvođenju eura gdje je detaljno razrađeno kako trebaju dvojno iskazivati poslovni subjekti. Međutim, ipak imaju obvezu najkasnije od 5. rujna 2022. sve do 31. prosinca 2023. dvojno iskazivati u svojstvu poslodavca te u ugovoru o djelu i autorskopravnom ugovoru. Neprofitna organizacija koja je poslodavac dužna je u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja **dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun** na ispravi o isplati plaće, naknadi plaće (za vrijeme bolovanja, korištenja godišnjeg odmora, plaćenog dopusta i dr.), otpremnine i drugih materijalnih prava (jubilara nagrada, regres, božićnica i dr.) koji se radniku isplaćuju na temelju propisa, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu i ugovora o radu uz prikaz fiksnog tečaja konverzije. U nastavku se u tabličnom prikazu pojašnjava obveza dvojnog iskazivanja u odnosu na dan isplate plaće i drugih naknada.

Isprava o isplati plaće i drugih naknada	Datum isplate plaće i drugih naknada	Obveza dvojnog iskazivanja
za 08/2022	04.09.2022. i ranije	NE
za 08/2022	05.09.2022. i nadalje	DA
za 12/2023	01/2024	NE

Putni nalog je izuzet od obveze dvojnog iskazivanja. Tu se samo napominje da se iznos isplaćene akontacije putnih troškova zaposleniku do 31. prosinca 2022. iskazuje se u kuni, a od 1. siječnja 2023. u euro. Na putnom nalogu koji se podnosi na obračun do 31. prosinca 2022. obračun troškova, iznos za isplatu ili povrat sredstava po obračunu putnog naloga iskazuje se u kuni, a od 1. siječnja 2023. u euro. Predujem koji je isplaćen do 31. prosinca 2022., a obračunava se u 2023. u prva dva tjedna (dvojni optjecaj) od dana uvođenja eura zaposlenici mogu vratiti u kuni ili euro u slučaju gotovinskog prometa, odnosno uplate putem blagajne. Podrazumijeva se da će se za putne naloge koji se podnose na obračun u

2023., obračun troškova, odnosno uplate ili isplate po obračunu putnog naloga, unose se u poslovne knjige za 2023. u euro. Ako se uplata ili isplata po putnom nalogu obavlja preko transakcijskog računa za vrijeme dvojnog optjecaja tada se ona provodi isključivo u euro.

Napominje se pritom kako zbog činjenice uvođenja eura, a u svjetlu primjene načela neprekidnosti pravnih instrumenata nije potrebno pripremati nove ugovore o radu niti sklapati dodatke ugovoru o radu. Sukladno spomenutom načelu neprekidnosti pravnih instrumenata već sklopljeni ugovori o radu, ali i svi drugi ugovori nastaviti će primjenjivati i nakon uvođenja eura što znači da će se iznos naveden u kuni smatrati iznosom u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura. Kada se ugovor o radu bude mijenjao zbog nekog drugog razloga, tada će se prilagoditi i dio koji je povezan s uvođenjem eura. Isto tako ako se ugovor o radu sklapa u razdoblju dvojnog iskazivanja, nije potrebno dvojno iskazati iznos ugovorene plaće, ali će zato biti potrebno u razdoblju dvojnog iskazivanja na ispravi o isplati plaće dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun uz prikaz fiksnog tečaja konverzije. **Naručitelj u ugovoru o djelu i u autorskopravnom ugovoru dvojno iskazuje ukupan iznos koji će biti isplaćen izvršitelju** uz prikaz fiksnog tečaja konverzije. Dakle, ako se u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja sklapaju ugovori o djelu i/ili autorskopravni ugovori bit će potrebno dvojno iskazati ukupan iznos koji će biti isplaćen izvršitelju uz prikaz fiksnog tečaja konverzije. Dakle, u ugovoru o djelu i autorskopravnom ugovoru bit će potrebno iznose iskazati dvojno, dok potvrde o isplaćenom drugom dohotku koje će se dostavljati u 2023. nije potrebno dvojno iskazivati. Važno je istaknuti kako je u ugovoru o djelu i autorskopravnom ugovoru potrebno dvojno iskazati neto iznos koji se isplaćuje izvršitelju što zahtjeva da se obračun drugog dohotka napravi prilikom sklapanja ugovora.

4. Zamjena gotovog novca kune u eure

Od dana uvođenja eura potrošači će moći zamijeniti gotov novac kune za gotovo novac eura. Tijekom 12 mjeseci od dana uvođenja eura biti će moguće zamijeniti gotov novac kune za gotov novac eura u bankama i poslovnica Financijske agencije (u daljnjem tekstu: FINA) i Hrvatske pošte bez naknade, i to najviše 100 novčanica kuna i najviše 100 kovanica kuna po jednoj transakciji. Potrošač koji želi može od banke zatražiti zamjenu i većeg broja novčanica (više od 100) i većeg broja kovanica (više od 100), ali za tu zamjenu banka može naplatiti naknadu. Pritom će banka biti ovlaštena odrediti iznos iznad kojeg je obvezna najava zamjene gotovog novca kune za gotov novac eura. Uz zamjenu gotovog novca kune za gotov novac eura tijekom razdoblja od 12 mjeseci nakon dana uvođenja eura bit će moguća i zamjena gotovog novca kune uz polog na transakcijski račun u euro i to ne samo za potrošače, već za sve klijente pa tako i za neprofitne organizacije. Dakle, banka će biti dužna, na zahtjev klijenta banke koji kod nje ima otvoren račun, bez naknade provesti uslugu zamjene gotovog novca kune u euro uz istovremenu uslugu pologa na račun u euro. Zamjenu kune za euro banka obavlja uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura. Sve informacije o uvjetima pod kojima

banka zamjenjuje kunu za euro, banka je dužna jasno i čitljivo istaknuti na vidljivim i lako uočljivim mjestima u poslovnici i na svojoj internetskoj stranici.

Nakon proteka 12 mjeseci od dana uvođenja eura bit će moguće zamijeniti gotov novac kune bez naknade samo u Hrvatskoj narodnoj banci i to novčanice bez vremenskog ograničenja, a kovanice do isteka tri godine od dana uvođenja eura tj. tijekom naredne dvije godine nakon što se prestane zamjenjivati gotov novac u bankama te poslovnica FINA-e i Hrvatske pošte. Tu je potrebno napomenuti i da će se neprofitne organizacije putem svojih predstavnika koji će djelovati u svojstvu potrošača **moći mjesec dana prije dana uvođenja eura opskrbiti početnim paketima kovaničica**. Početni paket kovanica je paket kovanica eura koji sadrži točno određenu količinu različitih apoeni kovanica eura s nacionalnom stranom Republike Hrvatske u unaprijed određenoj vrijednosti za potrošače i unaprijed određenoj vrijednosti za poslovne subjekte. Početni paket kovanica omogućuje da se na jednostavan i brz način provede posredna predopskrba određenom količinom različitih apoeni kovanica eura s hrvatskom nacionalnom stranom i to dovoljno rano (najranije mjesec dana) prije uvođenja eura. Početni paketi kovanica moći će se nabaviti u bilo kojoj banci, dakle kupac ne mora biti klijent te banke, ali i u poslovnica Hrvatske pošte i FINA-e.

5. Pravila postupanja tijekom razdoblja dvojnog optjecaja

Dvojni optjecaj je u pojmovima određen kao optjecaj u kojem se prilikom transakcija gotovim novcem istodobno koristi gotov novac kune i euro kao zakonsko sredstvo plaćanja. Razdoblje dvojnog optjecaja započet će danom uvođenja eura u 00:00 sati i završit će zaključno s četrnaestim danom u 24:00 sata. Dakle, od 1. siječnja 2023. u 00:00 sati do 14. siječnja 2023. u 24:00 sata prilikom gotovinskih transakcija istodobno će se u optjecaju koristiti gotov novac kune i euro kao zakonsko sredstvo plaćanja i to na način i pod uvjetima koji su propisani u Zakonu o uvođenju eura. Tijekom tih 14 dana moći će se i dalje sve plaćati gotovim novcem kune, ali istovremeno i gotovim novcem eura. Primatelji plaćanja npr. trgovac, pravna osoba s javnim ovlastima i svi drugi poslovni subjekti bit će dužni potrošaču koji je platio gotovim novcem kune ostatak vratiti u gotovom novcu eura. Primatelj plaćanja će u trenutku naplate biti dužan u jednoj transakciji prihvatiti najviše 50 komada kovanica kune i odgovarajući broj novčanica kune u jednoj transakciji, primjenjujući propise o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koji se odnose na ograničenja naplate ili plaćanja u gotovini. Naime, Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma propisuje kako pravna ili fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost u RH ne smije primiti naplatu ili obaviti plaćanje u gotovini u vrijednosti od 75.000,00 kuna i većoj. Naplata i plaćanje prilikom obavljanja registrirane djelatnosti, u vrijednosti većoj od 75.000,00 kuna, mora se provesti uplatom ili prijenosom na transakcijski račun za plaćanje otvoren kod kreditne institucije. Iznimno, ako primatelj plaćanja nije u objektivnoj mogućnosti ostatak iznosa vratiti u gotovom novcu eura, može ostatak vratiti u gotovom novcu kune i gotovom novcu eura ili samo gotovom novcu kune. Kroz Zakon o uvođenju eura prepoznate su i određene iznimke, pa tako

tijekom razdoblja dvojnog optjecaja automati za igre na sreću, automati za zabavne igre te samoposlužni uređaji za prodaju roba i usluga mogu koristiti gotov novac kune ili gotov novac eura. S druge strane, bankomati i drugi samoposlužni uređaji u bankovnom poslovanju kod isplate od dana uvođenja eura isplaćuju isključivo gotov novac eura.

6. Neprekidnost pravnih instrumenata

Kako je i ranije navedeno, skladno načelu neprekidnosti pravnih instrumenata uvođenje eura ne daje pravo bilo kojoj strani na valjani jednostrani raskid ili otkaz pravnog instrumenta u skladu s člankom 3. Uredbe (EZ) br. 1103/97, izmjenu njegove pojedine odredbe, osim ako je između strana drukčije izriječno ugovoreno ili ako je Zakonom o uvođenju eura ili posebnim propisom drukčije uređeno. Na odgovornost strana uslijed postupanja protivno toj obvezi na odgovarajući način primjenjuju se odredbe propisa kojim se uređuju obvezni odnosi. Ako je pravni instrument ugovoren u kuni s valutnom klauzulom u drugoj valuti koja nije euro, smatrat će se pravnim instrumentom koji je ugovoren u euru s valutnom klauzulom u drugoj valuti koja nije euro. U skladu s ovim načelom iznosi na depozitnim, štednim i transakcijskim računima, drugim računima za plaćanje, platnim instrumentima i na ostalim evidencijama u kuni preračunavaju se u iznose u euru bez naknade uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura i to bez izmjene jedinstvenog broja računa. Preračunavanje novčanih sredstava na računu neće utjecati na ugovorene punomoći po tim računima. Ako prije uvođenja eura klijent u jednoj instituciji ima račun u kuni i račun u euru, nakon uvođenja eura njegov račun u kuni postat će račun u euru. S obzirom da će nakon ove izmjene imati dva računa u euru, klijent ima pravo u roku od 60 dana od dana uvođenja eura bez naknade zatvoriti jedan ili više računa i prenijeti sredstva na račun po izboru u istoj instituciji.

6.1. Preračunavanje iznosa kod naloga za plaćanje iskazanog u kuni

Nakon dana uvođenja eura neće biti dozvoljeno izvršavati platne transakcije u kuni. Dakle, uvođenjem eura nalozi za plaćanje izvršavat će se u euru. S obzirom na načelo učinkovitosti i ekonomičnosti, nalog za plaćanje (uplatnica) koji je primatelj plaćanja tiskao i unaprijed dostavio platitelju, a platitelj ga podnio na izvršenje banci ili drugom pružatelju platnih usluga nakon dana uvođenja eura, izvršava se u euru preračunavanjem iznosa u kuni uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura. Nalozi za plaćanje u kuni će se zaprimati i na ovaj način izvršavati do isteka šest mjeseci od dana uvođenja eura. Nalog za plaćanje u kuni koji je zaprimljen prije dana uvođenja eura, a treba se izvršiti nakon dana uvođenja eura, izvršit će se u euru na način da će se navedeni iznos u kuni preračunati uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura.

6.2. Preračunavanje ugovora o kreditu, leasingu i osiguranju te prilagodbe kamatnih stopa

Prema načelu neprekidnosti pravnih instrumenata postupak uvođenja eura ne utječe na valjanost postojećih prav-

nih instrumenata u koje, između ostalog, ubrajamo ugovore. Nesporno je kako zbog uvođenja eura neće biti potrebno mijenjati niti jedan postojeći ugovor, pa tako niti postojeće ugovore o kreditu neovisno o tome je li riječ o kuskim kreditima ili kreditima s valutnom klauzulom u eurima. Fiksni tečaj konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje kod ugovora o kreditu u kuni primjenjuju se na nedospjeli iznos glavnice u kuni, dospjeli obračunati, a neplaćeni iznos glavnice u kuni, ostale nedospjele iznose u kuni koji proizlaze iz ugovornog odnosa i ostale dospjele obračunate, a neplaćene iznose u kuni koji proizlaze iz ugovornog odnosa. Bitno je istaknuti kako kod ugovora o kreditu u kuni i kod ugovora o leasingu u kuni s valutnom klauzulom u euru, svi iznosi koji proizlaze iz ugovornog odnosa, a iskazani su u euru nakon dana uvođenja eura ostaju u euru kako je bilo ugovoreno prije dana uvođenja eura. Navedeno se primjenjuje i na ugovore o osiguranju u kuni s valutnom klauzulom. Kod kredita koji su ugovoreni s promjenjivom kamatnom stopom, na dan uvođenja eura će biti potrebno modificirati postojeće parametre i to na način koji je izrijekom propisan u Zakonu o uvođenju eura. Ugovori o kreditu koji su ugovoreni s promjenjivom kamatnom stopom nastavit će vrijediti, ali će kamatne stope umjesto uz parametar u nacionalnoj valuti nakon uvođenja eura biti vezane uz odgovarajući parametar u euru u skladu s odredbama Zakona o uvođenju eura. Pritom se financijski položaj dužnika neće smjeti pogoršati, a eventualni troškovi koji u određenim slučajevima mogu nastati zbog primjene zakonodavnog uređenja kakvo je predviđeno u Zakonu o uvođenju eura ne smiju snositi klijenti kreditnih institucija, već same kreditne institucije.

6.3. Obavještavanje klijenata

Kreditne institucije, kreditne unije, institucije za platni promet i institucija za elektronički novac i drugi vjerovnici sukladno propisu kojim se uređuje potrošačko kreditiranje će morati svoje klijente obavijestiti o nadolazećim promjenama sukladno Zakonu o uvođenju eura. Klijente će biti potrebno obavijestiti putem minimalno jednog kanala komunikacije, pisanim ili elektroničkim putem i to putem općenite i individualne obavijesti na način i u rokovima predviđenima Zakonom o uvođenju eura. I pružatelji financijskih usluga, kao i kreditne institucije koja su pružatelj financijskih usluga dužni su obavještavati članove odnosno klijente o svim bitnim elementima preračunavanja.

7. Preračunavanje visine plaća i drugih naknada

Poštujući načelo neprekidnosti pravnih instrumenata sukladno kojemu uvođenje eura ne utječe na valjanost postojećih pravnih instrumenata u kojima se navodi kuna, člankom 67. Zakona o uvođenju eura uređeno je, kako će se nakon dana uvođenja eura visina plaće koja se isplaćuju radniku na temelju kolektivnog ugovora, pravilnika o radu i ugovora o radu preračunati u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Navedena odredba upućuje poslodavca da bruto plaću koja je u ugovoru o radu ili drugom aktu navedena u kuni preračuna u euro. To će u, pravilu, biti jednokratno, prilikom isplate plaće u siječnju 2023. za prosinac 2022. Taj preračunati bruto iznos plaće u euru koristit će se za obračun plaće sve dok se isti eventualno ne promijeni. Stoga, neće biti potrebno mijenjati

ugovore i druge dokumente izražene u kuni, već će se iznos u kuni smatrati odgovarajućim iznosom u euru, koji će se prilikom isplate preračunati uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Važno je napomenuti kako je Zakonom o uvođenju eura poslodavcu propisana i obveza dvojnog iskazivanja (dakle, istodobnog navođenja iznosa u kuni i u euru) ukupnog iznosa koji se radniku isplaćuje na račun i to na ispravi o isplati plaće, naknadi plaće, otpremnine i drugih materijalnih prava temeljem propisa, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu i ugovora o radu uz prikaz fiksnog tečaja konverzije, koja će nastupiti već od 5. rujna 2022., a sve s ciljem privikavanja potrošača na novu službenu valutu. Isto pravilo, utvrđeno u članku 68. Zakona o uvođenju eura, primjenjuje se na mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja te na socijalna davanja i druge naknade koje se iz proračuna isplaćuju građanima i kućanstvima. Navedeno, također, vrijedi prilikom utvrđivanja iznosa zaostalih i preplaćenih mirovina, socijalnih naknada te drugih naknada koje se iz proračuna isplaćuju građanima i kućanstvima.

8. Financijsko poslovanje u svjetlu uvođenja eura

8.1. Financijski planovi za 2023. godinu i kasnije godine

Člankom 5. stavkom 1. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, broj 121/14), koji je na snagu stupio 1. siječnja 2015., propisano je da neprofitne organizacije koje su obvezne voditi dvojno knjigovodstvo (sve neprofitne organizacije od čijeg osnivanja je prošlo tri ili manje godina i one neprofitne organizacije kojima je vrijednost imovine ili prihod veći od 230.000,00 kuna neovisno od osnutka), obvezne su izrađivati godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu. Izrada godišnjeg programa rada i financijskog plana za sljedeću kalendarsku godinu propisana je i drugim zakonima temeljem kojih se osnivaju neprofitne organizacije (npr. Zakon o udrugama i sl.). Godišnji program rada i financijski plan za sljedeću godinu priprema zakonski zastupnik i dostavlja najvišem tijelu (npr. skupština) ili tijelu koje je temeljem statuta neprofitne organizacije ovlašteno za njegovo donošenje. Financijski plan za sljedeću godinu donosi najviše tijelo neprofitne organizacije, najkasnije do 31. prosinca tekuće godine. Navedeno znači da **financijski plan za 2023. godinu** donosi najviše tijelo neprofitne organizacije, odnosno tijelo koje je temeljem statuta neprofitne organizacije za to ovlašteno, najkasnije do 31. prosinca 2022. Financijski plan za 2023. godinu, iako se izrađuje i donosi u 2022. godini mora se izraditi u eurima, jer je od 1. siječnja 2023. godine euro službena valuta u Republici Hrvatskoj pa se na taj način financijski plan za 2023. godinu može odmah i izvršavati u eurima.

Zakonski zastupnik može usporedno prikazati financijski plan za 2022. godinu, s iznosima preračunatim u eure uz primjenu fiksnog tečaja konverzije sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura i financijski plan za 2023. godinu samo u eurima ili samo financijski plan za 2023. godinu u eurima uz prijenos viška ili manjka sredstava iz prethodnih godina u eurima. Preračunavanje u eure provodi se uz primjenu fiksnog tečaja konverzije (tečaj 7,53450) i prema pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura.

1. Primjer financijskog plana neprofitne organizacije za 2023. godinu u eurima

FINANCIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU		
		Euro
3	PRIHODI	
	Ukupno	47.382,04
31	Prihodi od prodaja roba i pružanja usluga	11.679,61
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	14.599,51
34	Prihodi od imovine	199,08
35	Prihodi od donacija	19.244,81
36	Ostali prihodi	1.659,04
4	RASHODI	
	Ukupno	46.054,81
41	Rashodi za radnike	23.890,11
42	Materijalni rashodi	12.343,22
43	Rashodi amortizacije	2.521,73
44	Financijski rashodi	1.592,67
45	Donacije	663,61
46	Ostali rashodi	5.043,47
	Pokriće dijela manjka prenesenih iz prethodnih godina	1.327,23
	522 Ukupno preneseni manjak iz prethodnih godina*	6.636,14
1.	Za pokriće u 2023.*	1.327,23
2.	Ostatak manjka za pokriće u narednim godinama*	5.308,91

*Ukupan preneseni manjak, pokriće dijela manjka u 2023. godini te ostatak manjka u kunama prenesen iz prethodnih godina preračunava se u eure uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i prema pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura.

U ovom primjeru vidljivo je da je u financijskom planu za 2023. godinu prenesen manjak iz prethodnih godina te da

je odlukom najvišeg tijela neprofitne organizacije koje je temeljem statuta ovlašteno za donošenje financijskog plana, odlučeno da će se pokriti samo dio manjka iz prethodnih godina i to planiranim viškom prihoda u 2023. godini, a ostatak manjka pokrivat će se u narednim godinama prema raspoloživim sredstvima.

Ako neprofitna organizacija prenosi višak prihoda koristi ga prema odredbi Statuta ili nekog drugog najvišeg akta neprofitne organizacije. To znači da se može koristiti i cijeli u godini kad sredstva nisu dostatna za realizaciju godišnjeg programa rada, može se ostaviti u cijelosti za korištenje u narednim godinama ili koristiti djelomično kako bi se uravnotežio financijski plan. Financijski plan neprofitne organizacije izvršava se u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima i dospelim obvezama, a sredstva se koriste prema namjeni i u visini utvrđenoj financijskim planom neprofitne organizacije. Ako u toku izvršavanja financijskog plana dođe do manjih odstupanja nastalih prihoda i rashoda od planiranih, potrebno je izvršiti preraspodjelu na stavkama rashoda usvojenog financijskog plana. Ako se radi o znatnijim odstupanjima nastalih prihoda i rashoda od planiranih potrebno je izvršiti izmjenu i dopunu financijskog plana.

8.2. Izvještavanje kod neprofitnih organizacija

Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija propisana je obveza sastavljanja i predaje financijskih izvještaja za sve neprofitne organizacije, ali prilagođeno visini prihoda i vrijednosti imovine. Godišnji financijski izvještaji za 2022. godinu predaju se u roku od 60 dana od prestanka poslovne godine, što znači da će se financijski izvještaji za 2022. godinu predavati u 2023. godini, **a brožčani podaci u obrascima izražavat će u kunama**, jer je kuna službena valuta u Republici Hrvatskoj u 2022. godini.

Financijski izvještaji za 2022. godinu neće se razlikovati od financijskih izvještaja koji su se do sada predavali i brožčane vrijednosti u izvještajima iskazat će se u **kunama bez lipa**, u narednom primjeru prikazat ćemo financijske izvještaje nakon uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

1. Primjer financijskih izvještaja koji će se sastavljati u 2023. godini i nadalje

Obrazac: BIL-NPF

BILANCA

na dan _____

2023.		u eurima			
Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
IMOVINA					
	IMOVINA (AOP 002+074)	001			
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	002			-
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+008-017)	003	u eurima	u eurima	-
011	Materijalna imovina – prirodna bogatstva (AOP 005 do 007)	004			-
0111	Zemljište	005			-
0112	Rudna bogatstva	006			-
0113	Ostala prirodna materijalna imovina	007			-
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	008			-

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA

za razdoblje od _____ do _____

2023.

u eurima

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Ostvareno u istom razdoblju prethodne godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
PRIHODI					
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+032+041)	001	Iznos u kunama preračunat u eure uz fiksni tečaj konverzije	u eurima	
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	002			
3111	Prihodi od prodaje roba	003			
3112	Prihodi od pružanja usluga	004			
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	005			
3211	Članarine	006			
3212	Članski doprinosi	007			
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	008			

Obrazac: G-PR-IZ-NPF

GODIŠNJI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ O PRIMICIMA I IZDACIMA

za razdoblje od _____ do _____

2023.

u eurima

RED. BR.	OPIS	AOP	Ostvareno u prethodnoj poslovnoj godini	Ostvareno u tekućoj poslovnoj godini	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
I. PRIMICI					
1.	Primici od prodaje roba i pružanja usluga	001	Iznos u kunama preračunat u eure uz fiksni tečaj konverzije	u eurima	
2.	Primici od članarina i članskih doprinosa	002			-
3.	Primici iz javnih izvora na temelju posebnih zakona	003			-
4.	Primici od donacija (od 4.1.do 4.6.)	004			-
4.1.	iz državnog proračuna	005			-
4.2.	iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	006			-
4.3.	od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	007			-
4.4.	od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	008			-

Prvi financijski izvještaj koji će neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo predavati u 2023. godini je Izvještaj o prihodima i rashodima na Obrascu: PR-RAS-NPF za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2023. i to u roku od 30 dana od prestanka izvještajnog razdoblja. Izvještaj se sastavlja u eurima, a u stupcu: *Ostvareno u istom razdoblju prethodne godine* (a to je u ovom slučaju 2022. godina kad se podaci iskazuju kunama), iznos u kunama treba preračunati u eure na dvije decimale uz primjenu fiksnog tečaja konverzije sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura. **Iznosi u navedenom financijskom izvještaju od tada pa nadalje će se iskazivati u eurima.**

Godišnji financijski izvještaj za 2023. godinu sve neprofitne organizacije predavat će u 2024. godini u roku od 60 dana od prestanka poslovne godine i to u eurima i tako će biti i nadalje.

Napominjemo da će financijski izvještaji neprofitnih organizacija objavljeni na web stranici Ministarstva financija i FINA-e u elektroničkom obliku (Objedinjeni financijski izvještaji)² biti prilagođeni unosu podataka u eurima odmah nakon

uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Obrasci financijskih izvještaja u papirnatom obliku, koji se tiskaju u „Narodnim novinama“, bit će dostupni u knjižarama i papirnicama nakon uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

8.3. Poslovne knjige

Poslovni događaji koji se odnose na razdoblje nakon dana uvođenja eura evidentiraju se u poslovnim knjigama u euru, a po potrebi i u drugoj stranoj valuti. Stanja u kuni prenesena iz poslovnih knjiga za godinu koja je prethodila godini u kojoj je uveden euro preračunavaju se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Knjigovodstvena isprava izražena u kuni ili nekoj drugoj valuti koja nije euro, izdana prije dana uvođenja eura, a koja se odnosi na obračunsko razdoblje nakon dana uvođenja eura, preračunava se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, odnosno uz primjenu tečaja eura prema toj drugoj stranoj valuti. Razlike do kojih će doći zbog primjene pravila za preračunavanje i zaokruživanje evidentiraju se u poslovnim knjigama u skladu s računovodstvenim standardom, odnosno u skladu sa zakonima i podzakonskim propi-

² Ministarstvo financija Republike Hrvatske - Financijsko izvještavanje (gov.hr)

sima kojima se uređuje ovo područje. Za dug ili dio ukupnog duga dužnika prema vjerovniku po pojedinom pravnom poslu koji je uslijed primjene fiksnog tečaja konverzije i pravila preračunavanja i zaokruživanja iz Zakona o uvođenju eura manji od jednog centa, obveza prestaje, a ta tražbina ili potraživanje odnosno taj dio ukupne tražbine ili potraživanja vjerovnika prema dužniku se otpisuje po službenoj dužnosti, odnosno po sili Zakona o uvođenju eura. Dodatno, a kako bi se izbjegli efekti tečajnih razlika kroz prijelazne i završne odredbe Zakona o uvođenju eura propisano je da srednji tečaj Hrvatske narodne banke za euro koji se primjenjuje na dan koji prethodi danu uvođenja eura treba biti jednak fiksnom tečaju konverzije. Podaci o vrijednosti poslovnih promjena i transakcija za poslovnu godinu koja završava 31. prosinca 2022. iskazuju se i unose u glavnu knjigu i analitičke knjigovodstvene evidencije u kunama. Podaci o vrijednosti poslovnih promjena i transakcija za poslovnu godinu koja počinje s 1. siječnja 2023. iskazuju se i unose u glavnu knjigu i analitičke knjigovodstvene evidencije u eurima. Vežano za evidenciju knjigovodstvenih isprava u nastavku se pojašnjava nekoliko primjera.

o *Knjigovodstvene isprave s datumom izdavanja i zaprimanja prije i na 31. prosinca 2022.*

Knjigovodstvene isprave (izlazni i ulazni računi, uplatnice i isplatnice, putni nalozi, obračunske isprave, nalozi za isplatu, privremene i obračunske situacije i drugo) s datumom izdavanja prije i na 31. prosinca 2022. i zaprimljene na knjiženje do 31. prosinca 2022., neovisno o tome sadrže li dvojne iskazane iznose tj. iznose u kunama i u eurima, **knjiže se i unose u poslovne knjige za 2022. godinu u kunama.**

o *Knjigovodstvene isprave s datumom izdavanja prije i na 31. prosinca 2022., a zaprimljene u razdoblju od 1. siječnja 2023. do datuma u siječnju 2023. određenog za zaključna knjiženja za 2022. godinu*

Knjigovodstvene isprave (izlazni i ulazni računi, uplatnice i isplatnice, putni nalozi, obračunske isprave, nalozi za isplatu, privremene i obračunske situacije i drugo) s datumom izdavanja prije i na 31. prosinca 2022. i zaprimljene na knjiženje u razdoblju od 1. siječnja 2023. do datuma u siječnju 2023. koji će biti određen za zaključna knjiženja za 2022., neovisno o tome sadrže li dvojne iskazane iznose tj. iznose u kunama i u eurima, **knjiže se i unose u poslovne knjige za 2022. godinu u kunama.**

o *Knjigovodstvene isprave s datumom izdavanja i zaprimanja 1. siječnja 2023. pa nadalje*

Knjigovodstvene isprave (izlazni i ulazni računi, uplatnice i isplatnice, putni nalozi, obračunske isprave, nalozi za isplatu, privremene i obračunske situacije i drugo) s datumom izdavanja i zaprimanja 1. siječnja 2023. pa nadalje, neovisno o tome sadrže li dvojne iskazane iznose tj. iznose u kunama i u eurima, **knjiže se i unose u poslovne knjige za 2023. godinu u eurima.**

Početna stanja na računima u glavnoj knjizi i analitičkim evidencijama na dan 1. siječnja 2023. bit će izražena u eurima, a izračunat će se konverzijom iznosa zaključnih stanja računa na dan 31. prosinca 2022. prema fiksnom tečaju konverzije i pravilima za preračunavanje i zaokruživanje sukladno Zakonu o uvođenju eura.

Ako zbog pravila zaokruživanja kod preračunavanja zaključnih stanja u kunama na dan 31. prosinca 2022. u početna stanja u eurima na dan 1. siječnja 2023. nastane razlika između ukupne vrijednosti imovine (aktive) te ukupne vrijednosti obveza i vlastitih izvora (pasive) na dan 1. siječnja 2023. ta će se razlika iskazati na teret ili u korist vlastitih izvora u bilanci na dan 1. siječnja 2023. U bilješkama uz financijske izvještaje za 2023. godinu potrebno je naznačiti koliki je iznos razlike između ukupne vrijednosti imovine te ukupne vrijednosti obveza i vlastitih izvora u bilanci na dan 1. siječnja 2023. nastao uslijed preračunavanja kuna u euro kod uvođenja eura kao službene valute iskazan na teret ili u korist vlastitih izvora.

8.4. Prijave poreza i drugih javnih davanja

Članak 73. Zakona o uvođenju eura posvećen je poreznom aspektu uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Osnova je da se **prijava poreza i drugih javnih davanja za obračunska razdoblja koja završavaju prije dana uvođenja eura podnosi u kuni.** Obveznici poreza na dobit čije porezno razdoblje započinje prije dana uvođenja eura, a završava nakon dana uvođenja eura, prijavu poreza na dobit za to porezno razdoblje te sve druge obrasce i izvješća koji se u skladu s posebnim propisima o oporezivanju dobiti i drugim posebnim propisima podnose uz Prijavu poreza na dobit ili za iste obveza podnošenja Poreznoj upravi dospijeva s krajnjim rokom propisanim za podnošenje Prijave poreza na dobit, dostavljaju u euru. Obrazac JOPPD Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja koji prema posebnim propisima koji uređuju oporezivanje dohotka, ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura podnosi se u kuni, a Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća nakon dana uvođenja eura podnosi se u euru. Ispravak porezne prijave/obrasca podnosi se u valuti u kojoj je dostavljen izvorno. Knjigovodstvena stanja na zadnji dan prije dana uvođenja eura u poreznim evidencijama preračunavaju se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura bez obzira iz kojih godina potječu, te će se od dana uvođenja eura početna stanja i sve promjene poslovnih događaja nakon dana uvođenja eura unositi u euru. Iznosi obveza i tražbina na zadnji dan prije dana uvođenja eura koja se preračunavaju u eure uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura, a koji će iznositi manje od jednog centa, ne prenose se kao početno stanje na dan uvođenja eura. Nakon dana uvođenja eura, ovisno o potrebama pojedinačnih poslovnih procesa, iznosi za povrat ili uplatu preračunavaju se u eure uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura. Prilikom razmjene podataka iz službenih evidencija tijelo koje dostavlja podatke iste će dostavljati u valuti koja je iskazana u poreznim prijavama i obrascima koji su predmet dostave, a tijelo koje zaprima podatke će sukladno potrebama preračunati dostavljene podatke u drugu valutu sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura.

8.5. Nadzor i prekršajne odredbe

Na neprofitne se organizacije primjenjuje cijeli dio nadzora, kao i prekršajne odredbe za nepoštivanje obveza utvrđenih

u Zakonu o uvođenju eura. Čak 12 tijela ovlaštenih za nadzor, svako u svom djelokrugu rada provodit će nadzor nad primjenom Zakona o uvođenju eura i propisa donesenih na temelju njega pri čemu će međusobno surađivati i razmjenjivati podatke i informacije potrebne za postupak nadzora te će se međusobno obavještavati o nepravilnostima i nezakonitostima koje utvrde tijekom obavljanja nadzora/kontrole/provjere, kao i o izrečenim mjerama. Za neprofitne organizacije koje nisu poslovni subjekti ključan će biti nadzor od strane Ministarstva financija koje će nadgledati primjenu Zakona o uvođenju eura u području financijskog i proračunskog nadzora i sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma te od strane Porezne uprave, u području sastavljanja financijskih i drugih izvještaja te prijave poreza i drugih javnih davanja. Vrlo je važno istaknuti načelo oportuniteta iz kojega proizlazi kako tijela ovlaštena za nadzor neće podnijeti optužni prijedlog, odnosno izdati prekršajni nalog niti naplatiti kaznu na mjestu počinjenja prekršaja u slučajevima utvrđenog prekršaja prvi put ako subjekt nadzora ili fizička osoba tijekom nadzora otkloni nepravilnosti i nedostatke, odnosno posljedice tih nepravilnosti i nedostataka, utvrđenih u nadzoru, što će se utvrditi u zapisniku ili ako subjekt nadzora očitovanjem na zapisnik preuzme obvezu da u određenom roku otkloni nepravilnosti i nedostatke utvrđene u nadzoru. Prekršajne odredbe propisane u kunama primjenjuju se do dana uvođenja eura, a od dana uvođenja eura primjenjivat će se odredbe u eurima pri čemu su opisi kažnjivih ponašanja iz odredbe u kunama prenesene i u članak 88. Zakona o uvođenju eura s opisom kažnjivih ponašanja i novčanim kaznama u eurima uz dodavanje prekršaja koji se mogu počinuti od dana uvođenja eura.

9. Prilagodba organizacija koje su poslovni subjekti

Na ovu kategoriju neprofitnih organizacija se odnose sve odredbe Zakona o uvođenju eura koje se odnose općenito na poslovne subjekte, uključujući i odredbe koje su prethodno pojašnjene, a dodatno se pojašnjavaju pojedine aktivnosti u ovom procesu važne za neprofitne organizacije koje posluju kao poslovni subjekti u kontekstu Zakona o uvođenju eura. Radi pojašnjenja treba napomenuti da je u Zakonu o uvođenju eura poslovni subjekt definiran kao fizička ili pravna osoba, uključujući stečajnu ili likvidacijsku masu, zakladu, fond sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, koja se bavi proizvodnjom, prodajom robe ili pružanjem usluga radi ostvarivanja dobiti ili dohotka te uključujući neprofitnu organizaciju koja nije proračunski ili izvanproračunski korisnik kako je uređeno propisom kojim se uređuje sustav proračuna, podružnicu, predstavništvo, poslovnu jedinicu stranog poslovnog subjekta, ili zajednica tih osoba, kao i svako njihovo privremeno udruženje, inozemne pravne i fizičke osobe koje obavljaju isporuke u Republici Hrvatskoj u skladu s posebnim propisom, trgovačko društvo u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili u vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i trgovačko društvo koje je osnovalo takvo društvo. Iz ovog pojma su isključene kreditne institucije, kreditne unije, institucije za platni promet, institucije za elektronički novac, drugi vjerovnici sukladno propisu kojim se uređuje potrošačko kreditiranje Hrvatska banka za obnovu i razvitak te pružatelji financijskih usluga.

Kada je riječ o poslovanju poslovnih subjekata u svim se postupanjima treba rukovoditi načelima zaštite potrošača i zabrane

neopravdanog povećanja cijena. Uz stalan nadzor od strane nadzornih tijela potrošači će moći svoje pritužbe na poslovne subjekte za koje smatraju da su prekršili načela Etičkog kodeksa prijaviti tim nadzornim tijelima, koja će nadzirati primjenu Zakona o uvođenju eura, a slijedom čega će se ako tijekom nadzora budu utvrđene nepravilnosti i nezakonitosti moći izričati i prekršajne sankcije. Kao jedan od dodatnih mehanizama zaštite potrošača predviđeno je i uključivanje neprofitnih organizacija i to u prvom redu udruga za zaštitu potrošača u praćenje primjene Zakona o uvođenju eura. U prvom redu je to predviđeno kroz praćenje kretanja maloprodajnih cijena odabranih roba i usluga, ali i kroz praćenje poštivanja načela Etičkog kodeksa. Temeljem raspisanog javnog natječaja namijenjenog udrugama za zaštitu prava potrošač i dodijelenu financijsku podršku projektima koji doprinose zaštiti potrošača u procesu uvođenja eura u Republiku Hrvatsku neprofitne organizacije će biti uključene u praćenje primjene Zakona. Na temelju ovako provedenih aktivnosti, neprofitne organizacije tj. udruge će identificirati poslovne subjekte koji neopravdano povećaju cijene, ne iskazuju dvojno cijene i neispravno preračunavaju i zaokružuju cijene te će na svojim internetskim stranicama moći objaviti listu s popisom poslovnih subjekata koji se ponašaju na opisani način. Revidirane **Smjernice** su dostupne na internetskim stranicama Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja³

10. Zaključno

Uz Zakon o uvođenju eura koji je krovni akt, očekuje nas niz izmjena zakonodavnih akata nužnih u svrhu osiguravanja nesmetanog prijelaza na novu valutu. Neki će se propisi mijenjati samo vezano za tu okolnost, a među njih spada i Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji će se dakle mijenjati samo i isključivo u dijelu usklađivanja s činjenicom da se uvodi euro. To znači da će se iznosi u kunama preračunati u iznos u eurima uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanja i zaokruživanja iz Zakona o uvođenju eura. To primjerice znači da će nakon uvođenja eura članak 32. stavak 2. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija glasiti: "Financijski izvještaji neprofitne organizacije koja je u prethodnoj godini imala ukupan prihod iznad 1.327.228,08 eura podliježu reviziji koja se obavlja sukladno revizijskim propisima." Dakle dosadašnji iznos 10.000.000,00 kuna dijeli se sa fiksnim tečajem konverzije (7,53450) nakon čega se dobiveni iznos zaokružuje na dvije decimale i iznosi 1.327.228,08 kuna. Samo će se raspon novčanih kazni za prekršaje iz kuna preračunati u eure primjenom pravila iz članka 69. stavka 3. Zakona o uvođenju eura prema kojemu se njihov iznos preračunava se iz kune u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona nakon čega se dobiveni iznos zaokružuje na nižu desetice. To znači da će primjerice dosadašnji propisani raspon kazni koji bio određen na razinu od 5.000,00 kuna do 200.000,00 kuna od dana uvođenja eura biti određen na razini 660,00 do 26.540,00 eura. Objedinjena rasprava o zakonskim prijedlozima vezanima za uvođenje eura očekuje se u Hrvatskom saboru tijekom rujna i listopada.

³ https://mingor.gov.hr/UserDocImages//Trgovina//Srpanj%202022_Euro_Smjernice%20za%20prilagodbu%20gospodarstva.pdf

Odgovori na vaša pitanja

U nastavku objavljujemo izbor odgovora na vaša pitanja primljena u prethodnom razdoblju. Vjerujemo da će čitateljima pomoći u otklanjanju mogućih dilema s kojim se susreću u svojem radu.

I. Lokalna samouprava

Izvešće o izvršenju proračuna /financijskog plana

Pitanje: Jesmo li kao proračunski korisnik JLS-e dužni izraditi i predati na usvajanje Izvešće o izvršenju financijskog plana za prvih pola godine i je li to bilo potrebno usvojiti do 31. srpnja?

Odgovor: Novim Zakonom o proračunu („Narodne novine“, broj 144/21.), članci 81. – 86., uvedena je novina kroz obvezu izrade polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskih korisnika, odnosno propisuje se sadržaj te način podnošenja istih. Međutim, u PRIJELAZNIM I ZAVRŠNIM ODREDBAMA istoga Zakona (članak 168.), navode se odredbe o sadržaju polugodišnjeg i godišnjeg izvještaj o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu, polugodišnjeg i godišnjeg izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu te izvršenju proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. Izvještaji o izvršenju financijskog plana proračunskih korisnika se ne navode s obzirom da isti nisu bili propisani „starim“ Zakonom o proračunu („Narodne novine“, br. 87/08., 136/12. i 15/15.). Nadalje, ovim člankom Zakona, propisana je i odredba koja se odnosi na način i rokove podnošenja polugodišnjih i godišnjih izvještaja o izvršenju prema kojoj „Donošenje polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu, podnošenje polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana izvanproračunskih korisnika za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu i dostava godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu odvija se na način i u rokovima utvrđenim ovim Zakonom“. **Navedeno podrazumijeva da proračunski korisnici državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave još ove godine nisu u obvezi izradivati polugodišnji izvještaj o izvršenju svog financijskog plana prema odredbama Zakona o proračunu i dostavljati ga nadležnom ministarstvu ili drugom državnom tijelu na razini razdjela organizacijske klasifikacije, odnosno nadležnom upravnom tijelu.** Što se tiče izrade izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika koji proizlazi iz statuta pojedinog proračunskog tijela kao javne ustanove, nastavlja se i u 2022. godini kao i ranije. Proračunski korisnici koji su sastavljali izvještaje o izvršenju financijskog plana za svoja upravna vijeća to rade i dalje,

neovisno o odredbama novog Zakona o proračunu. Također, kako je već navedeno, ministar financija će pravilnikom propisati izgled i sadržaj izvještaja o polugodišnjem i godišnjem izvršenju proračuna i financijskog plana što do sada nije učinjeno. Do donošenja novog pravilnika o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna iz članka 76. stavka 3., kojeg će donijeti ministar financija sukladno članku 162. Zakona o proračunu, ostaje na snazi Pravilnik o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna („Narodne novine“, br. 24/13., 102/17., 1/20. i 147/20.) koji ne sadrži odredbe o sadržaju polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika.

Masa plaća u JLS

Pitanje: Za potrebe izračuna koeficijenta za obračun plaće načelnika moramo izračunati, sukladno članku 15. Zakona plaćama u lokalnoj i područnoj regionalnoj samoupravi, da li nam tekuće pomoći prelaze 10 % prihoda poslovanja. Nismo sigurni da li za određivanje koeficijenta za plaću načelnika u 2022. godini uzimamo baznu godinu za izračun prihoda 2020-u ili 2021-u. Također da li nam u tekuće pomoći ulaze i sredstva fiskalnog izravnjanja, obzirom da se po uputama ministarstva financija knjiže na tekuće pomoći?

Odgovor: 2020. je bazna godina za izračun mase sredstava za isplatu plaća u 2022. godini. 2020. godine JLP(R)S su sredstva fiskalnog izravnjanja dobivale iz udjela u porezu na dohodak (udio za fiskalno izravnjanje 17%) stoga se te godine sredstva fiskalnog izravnjanje ne evidentiraju kao pomoć nego kao prihod od poreza na dohodak i kao takav ostaje u prihodima JLP(R)S. Sredstva fiskalnog izravnjanja, kao pomoć iz DPRH, JLP(R)S dobivaju od 2021. godine i ta godina je bazna godina za izračun mase sredstava za isplatu plaća u 2023. godini. Za iznos tih pomoći se umanjuju prihodi JLP(R)S kod izračuna mase sredstava za isplatu plaća zaposlenih u JLP(R)S.

II. Plaće i naknade

Plaća po izvan sudskoj nagodbi

Pitanje: Je li isplata po izvansudskoj nagodbi oporeziva? Dobila sam povrat poreza, a imam samo svoj osobni odbitak koji je bio u cijelosti iskorišten, jedino je ta isplata bila neuobičajena.

Odgovor: Pretpostavljamo da se Vaš upit odnosi na isplatu neisplaćene plaće ili razlike plaće po izvansudskoj nagodbi. Naime, u navedenom slučaju je isplatitelj pri isplati takvog primitka dužan porez na dohodak i prirez obračunati prema propisima važećim u trenutku njegove isplate

i to na poreznu osnovicu utvrđenu od ukupno isplaćenog iznosa, a doprinose za obvezna osiguranja prema propisima važećim za razdoblje osiguranja na koje se obveza odnosi. Kako se isplata primitka po **izvansudskoj nagodbi** oporezuje prema propisima važećim u trenutku isplate, ulazi u godišnji obračun poreza na dohodak za godinu u kojoj je taj primitak isplaćen pa je moguće da je Porezna uprava, u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za tu godinu, uz korištenje prava na vaš godišnji iznos osobnog odbitka i ravnomjerno porezno opterećenje, utvrdila pravo na povrat tijekom godine više uplaćenog poreza na dohodak i prireza. Napominjemo da se u slučaju isplate utuženog iznosa bruto plaća koje su ostvarene u prethodnim poreznim razdobljima, a isplaćuju na temelju **sudske presude**, nagodbe postignute tijekom sudskog spora, nagodbe sklopljene s nadležnim državnim odvjetništvom ili nagodbe sklopljene u postupku mirenja u individualnim radnim sporovima, primjenjuje drugačiji način utvrđivanja poreza na dohodak i prireza. Naime, u navedenom slučaju se porez na dohodak i prirez obračunavaju prema propisima koji su bili na snazi na dan kada je plaća trebala biti isplaćena, uz primjenu godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnoga rada i uz korištenje podataka dobivenih od Porezne uprave o iskorištenom osobnom odbitku i primijenjenim poreznim stopama na godišnjoj razini. Dakle, u ovom se slučaju plaćeni porez na dohodak i prirez pripisuju godini za koju su utvrđeni, a ne godini u kojoj je utuženi iznos isplaćen, pa ti iznosi ne ulaze u godišnji obračun poreza na dohodak za godinu u kojoj su isplaćeni.

Ovrha plaće po sudskoj presudi

Pitanje: *Ovršnim zakonom isplate plaća po sudskoj presudi nisu baš definirane da molimo da nam pomognete na koji račun radnika isplaćujemo neto, a na koji zateznu kamatu na neto.*

Odgovor: Plaće po sudskoj presudi nisu izuzete od ovrhe već podliježu općim pravilima izuzeća koje propisuje ovršni zakon. Ograničenja do kojih se u pojedinoj kalendarskoj godini može provoditi ovrha na stalnim novčanim primanjima (npr., plaći, naknadi umjesto plaće, mirovini) ovise o objavljenoj prosječnoj (neto) plaći iz prethodne godine. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2021. iznosila je 7.086,00 kune (Nar. nov., br. 118/21). S obzirom na čl. 173. st. 3. Ovršnog zakona u kojem je propisano da se tako utvrđeni iznos primjenjuje u idućoj godini. U nastavku dajemo pregled iznosa plaće koji su izuzeti od ovrhe tijekom 2022. godine.

a) Neto plaća radnika je jednaka ili veća od 7.086,00 kn.

Ako je neto plaća radnika jednaka ili veća od 7.086,00 kn, od ovrhe su izuzeti iznosi kako slijedi:

- 1.771,50 kn ako se ovrha provodi radi uzdržavanja djeteta (1/4 od 7.086,00 kn)
- 3.543,00 kn ako se ovrha provodi radi zakonskog uzdržavanja ili naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti

ili naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja (1/2 od 7.086,00 kn)

- 4.724,00 kn ako se ovrha provodi radi naplate ostalih tražbina (2/3 od 7.086,00 kn).

Na primjeru radnika koji ima neto plaću 8.000,00 kn, a ovrha se provodi radi naplate neplaćenih računa ili dospjelih nepodmirenih rata kredita, radniku se mora isplatiti 4.724,00 kn, dok je iznos od 3.276,00 kn raspoloživ za ovrhu.

b) Neto plaća je manja od 7.086,00 kn.

Ako je neto plaća radnika manja od 7.086,00 kn, od ovrhe su izuzeti iznosi kako slijedi:

- 1/4 neto plaće radnika ako se ovrha provodi radi uzdržavanja djeteta
- 1/2 neto plaće radnika ako se ovrha provodi radi zakonskog uzdržavanja ili naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti ili naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja
- 3/4 neto plaće ovršenika, ali ne više od 4.724,00 kn ako se ovrha provodi radi naplate ostalih tražbina.

Od ostalih primanja i naknada koja se tiču radnog odnosa od ovrhe su prema čl. 172. OZ-a izuzeta sljedeća primanja, ali samo do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima:

- naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla,
- dar za djecu do 15. godine života
- potpore za novorođenče,
- potpore zbog invalidnosti radnika
- potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana,
- potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika
- novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika,
- prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.),
- novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika,
- nagrade radnicima za izvršene godine radnog staža
- dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu,
- dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu,
- dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna EU-a radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca
- pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe.

U slučaju da radnik – ovršenik nema otvoren zaštićeni račun, iznos plaće i materijalnih prava izuzetih od ovrhe temeljem čl. 172. i 173. OZ-a isplatit će mu se na njegov redovni tekući račun. Ako radnik – ovršenik ima otvoren zaštićeni račun, iznosi plaće i materijalnih prava izuzetih od ovrhe isplatit će mu se na zaštićeni račun.

Pravo na uvećanje osobnog odbitka za invalidnost

Pitanje: U rješenju HZMO-a u se priznaje u točki 1. postojanje tjelesnog oštećenja od 100%, u točki 2. da se od ukupnog postotka tjelesnog oštećenja 50% odnosi na donje ekstremitete, a u točki 3. odbija se zahtjev za priznanje prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja budući da je tjelesno oštećenje uzrokovano bolešću. Da li djelatnik može koristiti uvećanje osobnog odbitka po osnovi invalidnosti – koeficijent 0,4 ili 1,5 na temelju gore izdanog Rješenja od 5.1.2012. ili je potrebna dodatna dokumentacija (upisan u očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom?) ili pak ne pripada pravo na uvećanje?

Odgovor: odredbama članka 14. stavka 4. točke 12. i 13. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 138/20.), utvrđeno je pravo poreznog obveznika na uvećanje osnovnog osobnog odbitka po osnovi invalidnosti, primjenom koeficijenta 0,4 ili 1,5 na osnovicu osobnog odbitka. Pravo na uvećanje osnovnog osobnog odbitka, uz primjenu koeficijenta 1,5 na osnovicu osobnog odbitka (u iznosu od 3.750,00 kuna mjesečno) ostvaruje porezni obveznik:

- kojemu je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje **po jednoj osnovi 100%** ili
- koji zbog invalidnosti ili tjelesnog oštećenja ima pravo na doplatak za pomoć i njegu, odnosno pravo na osobnu invalidninu.

Prema priloženom rješenju proizlazi da vaš radnik nema utvrđeno tjelesno oštećenje **po jednoj osnovi 100%** te mu stoga ne pripada pravo na uvećanje osnovnog osobnog odbitka za 3.750,00 kuna mjesečno (primjenom koeficijenta 1,5 na osnovicu osobnog odbitka). Rješenjem je odbijen zahtjev za naknadu zbog tjelesnog oštećenja, jer se ta naknada, prema odredbama članka 56. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je bio na snazi u trenutku donošenja rješenja, odobravalu osiguraniku kod kojega je tjelesno oštećenje od najmanje 30% nastalo kao posljedica ozljede na radu i profesionalne bolesti, a kod vašeg radnika sva tjelesna oštećenja su posljedica bolesti, a ne ozljede na radu odnosno profesionalne bolesti. U dopisu niste naveli ima li vaš radnik pravo na **doplatak za pomoć i njegu**, odnosno **pravo na osobnu invalidninu** (iz priložene dokumentacije je samo vidljivo na nema pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja) pa vas upućujemo da provjerite ima li radnik dokumentaciju o ostvarivanju navedenoga prava. Pravo na doplatak za pomoć i njegu odnosno pravo na osobnu invalidninu se ostvaruje rješenjem nadležnog zavoda za socijalni rad, koji se donosi na temelju vještačenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Ako vaš radnik nema pravo na doplatak za pomoć njegu, odnosno pravo na osobnu invalidninu, ostvaruje pravo na uvećanje osobnog odbitka primjenom **koeficijenta 0,4** na osnovicu osobnog odbitka, jer ima priznato tjelesno oštećenje (ali ne po jednoj osnovi 100%).

Za priznavanje prava na uvećanje osobnog odbitka po osnovi invalidnosti ne trebate dodatno pribaviti dokaz je li

radnik upisan u registar osoba s invaliditetom. Taj vam je podatak potreban zbog utvrđivanja činjenice imate li obvezu plaćanja posebne novčane naknade zbog neispunjava-nja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom, a sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 157/13. – 32/20.).

Pravo na regres

Pitanje: molimo pojašnjenje za isplatu regresa u 2022. godini za osobe koje više nisu naši djelatnici, a koristili su godišnji odmor ili im je bila isplaćena naknada za neiskorišteni godišnji odmor. Da li te osobe imaju pravo na isplatu regresa od nas iako nisu više naši zaposlenici?

Odgovor: Na kliniku se primjenjuje Temeljni kolektivni ugovor (kako se radi o ostvarivanju prava za 2021. godinu, primjenjuju se odredbe članka 59. TKU koji je tada bio na snazi, Nar. nov., br. 128/17. – 66/20.) Pravo na regres za korištenje godišnjeg odmora, sukladno navedenom članku TKU-a, veže se uz stvarno korištenje godišnjeg odmora. Bez obzira koristi li zaposlenik jedan dan godišnjeg odmora ili cijeli godišnji odmor, ostvaruje pravo na puni iznos regresa. Samo zaposlenik koji zbog prestanka radnog odnosa nije stvarno koristio niti jedan dan godišnjeg odmora, nema pravo na isplatu regresa. Slijedom navedenog, ako su zaposlenici stekli pravo na regres za 2021. godinu, dužni ste im stečeno pravo i isplatiti, neovisno što u trenutku isplate nisu više kod vas u radnom odnosu. Neoporezivi iznos regresa je utvrđen u članku 7. Pravilnika o porezu na dohodak Nar. nov., br. 10/17. – 1/21.), u okviru neoporezive prigodne godišnje nagrade, i tu u svoti od **3.000,00 kuna godišnje**. U ovaj iznos su uključeni i regres i božićnica, kao i neka druga prigodna nagrada, ako je utvrđena u izvorima radnog prava koji obvezuje poslodavca. Neoporezivi iznosi, utvrđeni na godišnjoj razini, primjenjuju se na sve isplate u tekućoj godini, neovisno za koje razdoblje odnosno za koju godinu se isplaćuju, osim iznimno isplata koje se odnose na prigodne godišnje nagrade (regres, božićnica i sl.). Iako takvu iznimka izrijeком nije propisana u člancima Pravilnika o porezu na dohodak, posredno je utvrđena u prilogu 4. obrasca JOPPD kojim su utvrđene oznake za neoporezive isplate. Tako se oznaka 22 upisuje za neoporezive prigodne nagrade za tekuće porezno razdoblje, a oznaka 61 za neoporezive prigodne nagrade koje se odnose na prethodno porezna razdoblja, pa je moguće u istoj godini isplatiti neoporezivo i 3.000,00 kune prigodne nagrade za prethodno razdoblje i 3.000,00 kuna za tekuće razdoblje. U trenutku isplate regresa u 2022. godini možete, dakle, primijeniti njegov propisani neoporeziv iznos koji je vrijedio za godinu u kojoj je ostvareno pravo na isplatu, a u JOPPD obrascu (stupac 15. na B stranici) navest ćete oznaku 61. Napominjemo da se kao razdoblje isplate u obrascu JOPPD uvijek navodi mjesec u kojemu se neoporezivi primitak isplaćuje, neovisno na koje se razdoblje odnosi isplata.

Pravo na naknadu za dugotrajno bolovanje

Pitanje: Zaposlenica je započela bolovanje 17.9.2021. Pomoć za bolovanje dulje od 90 dana stekla je u 12mj. 2021.,

ali pomoć je isplaćena u siječnju 2022. godine. Bolovanje se kontinuirano nastavlja te ista opet stječe pravo na isplatu pomoći. Molim Vaš savjet da li možemo isplatiti pomoć opet u 2022. godini i je li iznos u cijelosti oporeziv pošto smo u siječnju iskoristili neoporeziv iznos te pomoći

Odgovor: sukladno odredbama Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama, zaposlenik ima **jednom godišnje** pravo na pomoć u slučaju bolovanja u neprekidnom trajanju trajanju dužem od 90 dana, i to u visini jedne proračunske osnovice (tj. u visini 3.326,00 kuna). Zaposlenik iz vašeg upita, koji je započeo bolovanje 17. 9. 2021. godine, koje se neprekidno nastavlja i u 2022. godini, stekao je pravo u mjesecu prosincu 2021. godine na pomoć za 2021. godinu. Pravo na pomoć ostvaruje i za 2022. godinu, pod uvjetom da je i u toj godini na bolovanju u neprekidnom trajanju dužem od 90 dana (ili s osnove istog ili drugog bolovanja, neovisno o tome je li bolovanje započelo u prethodnoj kalendarskoj godini, a završilo u tekućoj godini ili je započelo i završilo u tekućoj godini). U konkretnom slučaju, zaposlenik je i u 2021. i u 2022. godini ispunio potreban uvjet vremenskog trajanja bolovanja (neprekidno duže od 90 dana) pa stoga ostvaruje pravo na isplatu pomoći i za 2021. i za 2022. godinu. Kako je pomoć za 2021. godinu u iznosu od 3.326,00 kuna isplaćena u 2022. godini, pri njoj isplati je u cijelosti iskorišteno pravo na neoporezivu isplatu u 2022. godini (koja, sukladno odredbama članka 7. Pravilnika o porezu na dohodak, iznosi 2.500,00 kuna **godišnje**), pa je na razliku koja podliježe oporezivanju, u iznosu od 826,00 kuna, poslodavac bio dužan utvrditi obvezu doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, poreza na dohodak i prireza (tj. trebao je u trenutku isplate neto iznos od 826,00 kuna preračunati na bruto svotu).

Kako se prema odredbama propisa o oporezivanju dohotka, pravo na neoporezivu isplatu, koje je utvrđeno u godišnjem iznosu, ostvaruje u godini isplate, to podrazumijeva da će cijela isplata pomoći za bolovanje duže od 90 dana, koja je ostvarena za 2022. godinu, podlijegati oporezivanju, jer je već pri prvoj isplati u 2022. godini (tj. pri isplati pomoći za 2021. godinu) iskorišteno pravo na neoporeziv iznos pomoći, utvrđen u iznosu od 2.500,00 kuna godišnje.

Ostvarivanje **prava na pomoć** za jednu godinu treba, dakle, razlikovati od **isplate pomoći** (naime, pravo na pomoć koje je ostvareno za 2021. godinu, isplaćeno je u 2022. godini, ali time nije otklonjeno pravo na isplatu pomoći i za 2022. godinu, ako su za takvu isplatu ispunjeni uvjeti, propisani u Temelnom kolektivnom ugovoru).

Nadalje, skrećemo pažnju da je potrebno razlikovati ostvarivanje prava na pomoć, utvrđeno u izvorima radnog prava, od prava na neoporezivu isplatu, utvrđeno propisima o oporezivanju dohotka.

Pravo na dnevnicu (per diem)

Pitanje: Naš djelatnik putuje u Dubrovnik po pitanju europskog projekta. Moram li mu dnevnicu isplatiti u EUR-ima? Može li djelatnik zahtijevati isplatu u EUR-ima?

Odgovor: ako svom djelatniku isplaćujete per diem dnevnicu, jer zbog provođenja projekta financiranog iz sredstva EU putuje u tuzemstvu, trebate, prije svega, provjeriti pod kojim uvjetima i u kojemu iznosu je uređeno pravo na njenu isplatu u samom projektu, odnosno kako su definirana pravila prihvatljivosti troška. Na primjer, per diem dnevnicu za Hrvatsku koje se financiraju iz programa EU vanjske pomoći utvrđene su u iznosu od 180 eura (iznosi per diem dnevnicu iz programa EU vanjske pomoći za ostale države, uključujući i Hrvatsku, dostupni su na: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/per-diem-rates-20200201_en.pdf)

Per diem dnevnicu koja se isplaćuje zaposlenicima iz proračuna EU ne podliježe oporezivanju u ukupnom iznosu koje je utvrdila EU komisija, a služi za pokriće prehrane, smještaja, troškova mjesnog prijevoza i ostalih troškova. Troškovi međumjesnog prijevoza se, u pravilu, nadoknađuju u visini stvarno nastalih troškova, a mogu se, ako je tako definirano u projektu, nadoknađivati i u paušalno utvrđenom iznosu, ovisno o udaljenosti mjesta u koje se putuje. Kako se pri utvrđivanju iznosa, uvjeta i načina dokazivanja prava na isplatu per diem dnevnicu u cijelosti primjenjuju pravila i propisi EU, to podrazumijeva da, u slučaju da je pravo na dnevnicu utvrđeno u eurima, **nema zapreke da se zaposleniku dnevnicu i isplate u eurima.** Pravo na neoporezivo nadoknađivanje troškova koji nastaju osobama u provođenju programa i projekta financiranih iz sredstava EU, pobliže utvrđuju:

- članak 5. stavak 12. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov. br., 10/17, – 1/21.) – provedba aktivnosti mobilnosti (na primjer, programi ERASMUS+ i OBZOR 2020)
- članak 5. stavak 14. Pravilnika o porezu na dohodak – isplate dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima za provedbu programa tehničke pomoći EU (na primjer, TAIEX i Twinning programi)
- članak 7. stavak 2. točka 26. Pravilnika o porezu na dohodak – programi financirani iz EU fondova (na primjer, iz socijalnog fonda, kohezijskog fonda, fonda za regionalni razvoj, fonda za pomorstvo i ribarstvo, poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj).

U slučaju da troškovi službenog putovanja ne terete sredstva EU proračuna, već se isplaćuju ne teret sredstava poslodavca, tada se radniku mogu neoporezivo isplatiti:

- troškovi smještaja – u visini stvarnih izdataka
- dnevnicu za službeno putovanje koje traje više od 12 sati dnevno – u iznosu od 200,00 kuna
- dnevnicu za službeno putovanje koje traje više od 8, a manje od 12 sati dnevno – u visini od 100,00 kuna
- troškovi prijevoza – u visini stvarnih izdataka, odnosno u visini 2,00 kune po prijeđenom kilometru, ako je zaposlenik za službeno putovanje koristio privatno vozilo.

Trajanje službenog putovanja kao kriterij za obračun prava na dnevnicu

Pitanje: Molimo mišljenje u pogledu obračuna troškova službenog putovanja za dužnosnika za putovanje u Austri-

ju koje je trajalo točno 8 sati. Naime, sukladno Uredbi o izdacima za službena putovanja u inozemstvo koji se korisnicima državnog proračuna priznaju u materijalne troškove (NN 50/1992, 73/1993, 75/1993, 74/1994, 27/2001, 92/2005, 148/2014, 26/2016, 119/2016, 124/2017, 117/2019, 135/2020, 140/2021), članak 9 st.2. propisuje pola dnevnice za službeno putovanje koje traje duže od 8 sati. S druge strane, istim člankom stavkom 1. navedeno je da „Za ostatak vremena od 8 od 12 sati obračunava se pola dnevnice“. U našem konkretnom primjeru – što se od navedenog primjenjuje, odnosno kako obračunati trošak po konkretnom službenom putovanju (dužnosnik, inozemstvo, put traje točno 8 sati).

Odgovor: što se poreznih propisa tiče, pravo na pola neoporezive dnevnice se ostvaruje za putovanja koja traju **više od 8 sati**, a manje do 12 sati dnevno, a pravo na punu dnevnicu ako putovanje traje **više od 12 sati** dnevno. Ako putovanje traje točno 8 sati, ne može se ostvariti pravo na neoporezivu isplatu pola dnevnice, a ako traje točno 12 sati, ostvaruje se pravo na neoporezivu isplatu pola dnevnice, a ne cijele dnevnice. Pravo na isplatu dnevnica može u izvorima radnog prava biti utvrđeno drugačije, pa će isplatiatelj u trenutku isplate biti dužan provjeriti podliježe li, možda, iznos koji se isplaćuje oporezivanju.

Troškovi službenog putovanja dužnosnika

Pitanje: Molimo mišljenje u pogledu pravila obračuna troškova po službenom putu u inozemstvo kada putuju državni službenici i dužnosnici. Na službenom putu osigurani su obroci.

Odgovor: U članku 48. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (Nar. nov., br. 56/22.) utvrđeni su uvjeti i iznosi dnevnica za službeno putovanje, kako u Republici Hrvatskoj (200,00 kuna), tako i u inozemstvu (iznosi dnevnica utvrđeni su Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava Državnog proračuna, Nar. nov., br. 8/06). Prema odredbama stavka 3. navedenoga članka Kolektivnog ugovora, u slučaju kada je tijekom službenog putovanja na teret poslodavca uz noćenje s doručkom osiguran još jedan obrok (ručak ili večera), iznos dnevnice se umanjuje za 30 %, odnosno za 60 % ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Pod ručkom i večerom podrazumijeva se topli obrok. Navedena odredba Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike se odnosi i na službeno putovanje u Republici Hrvatskoj i na službeno putovanje u inozemstvo i to u slučaju kada se pravo na dnevnicu utvrđuje državnim službenicima i namještenicima koji su zaposleni u državnim tijelima. Međutim, kada se dnevnice za službena putovanja u inozemstvu utvrđuju državnim dužnosnicima, na koje se ne primjenjuju odredbe navedenoga Kolektivnoga ugovora, tada se uvjeti za isplatu dnevnica, pa tako i umanjenje dnevnice za određeni postotak, ako je tijekom službenog putovanja osigurana prehrana, utvrđuju u skladu s odredbama Naredbe o izdacima za službena putovanja u inozemstvo koji se korisnicima državnog proračuna priznaju u materijalne troškove (Nar. nov., br. 50/92. i 73/93.). Ova se Naredba, sukladno

članku 65. Zakona o izvršavanju državnog proračuna za 2022. godinu (Nar. nov., br. 62/22.), primjenjuje do donošenja nove odluke Vlade o visini i načinu isplate dnevnica i drugih naknada koje se isplaćuju iz državnog proračuna zaposlenima i dužnosnicima kojima se ti rashodi financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu na drukčiji način uređena kolektivnim ugovorima ili posebnim propisima u dijelu koji se odnosi na materijalna prava.

Obračun naknade za bolovanje na teret poslodavca

Pitanje: Obračunava li se minuli rad na naknadu za bolovanje na teret poslodavca ili je isti već obračunat pri utvrđivanju satnice za obračun bolovanja temeljem prethodnog mjeseca odnosno prosjeka 6 mjeseci prije nastupa bolovanja u kojim plaćama je već minuli rad uračunat? Obračunava li se minuli rad na naknadu za korištenje godišnjeg odmora kada se ista obračunava najmanje u visini njegove prosječne mjesečne plaće u prethodna 3 mjeseca? Na koji način utvrditi satnicu te koje mjesece treba uzeti u obračun za dva bolovanja za istog radnika u istom mjesecu (veljača), s tim da je prvo bolovanje započeto u prethodnom mjesecu (siječanj), a drugo bolovanje je kasnije započeto i završilo u veljači?

Odgovor: Naknada zbog privremene spriječenosti za rad zbog bolesti koja tereti sredstva poslodavca obračunava se na način kako je uređeno u izvorima radnog prava koje obvezuje poslodavca, a najmanje u iznosu utvrđenom odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Nar. nov., br. 80/13., 137/13. i 98/19.). U upitu navodite da se sukladno odredbama Kolektivnog ugovora koji obvezuje poslodavca naknada plaće koja tereti njegova sredstva utvrđuje prema plaći ostvarenoj za mjesec koji prethodi mjesecu u kojemu je bolovanje započelo (pretpostavljamo da se naknada plaće utvrđuje u određenom postotku od tako utvrđene osnovice). U plaći koja je ostvarena u mjesecu koji prethodi nastanku bolovanja već je uključen dodatak za minuli rad pa se tako utvrđena osnovica od koje se utvrđuje naknada plaće ne uvećava još jednom za dodatak za minuli rad.

Naknada plaće za vrijeme godišnjeg odmora utvrđuje se najmanje u visini prosječne mjesečne plaće radnika u prethodna tri mjeseca. Budući da je u iznosu tih plaća, pa posljedično i u iznosu njihovog prosjeka, već uključen i dodatak za minuli rad, ne obračunava se još jednom pri utvrđivanju naknade plaće za godišnji odmor.

Ako je radnik privremeno bio spriječen raditi dva puta u razdoblju od mjesec dana, za svako bolovanje treba posebno utvrditi iznos naknade plaće:

- za prvo bolovanje koje je započelo u mjesecu siječnju, a završeno u mjesecu veljači, satnu osnovicu za naknadu plaće treba utvrditi prema plaći ostvarenoj za mjesec prosinac prethodne godine (jer se prema odredbama Kolektivnog ugovora naknada plaće na teret poslodavca utvrđuje prema plaći ostvarenoj za mjesec koji je prethodio početku bolovanja)
- za drugo bolovanje koje je i započelo i završilo u mjesecu veljači, naknadu plaće treba utvrditi prema pla-

ći ostvarenoj u mjesecu siječnju. Napominjemo da se prema odredbama propisa iz obveznog zdravstvenog osiguranja (članak 54. stavak 2. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i članak 73. stavak 6. Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja), osnovica za naknadu plaće, kada ona tereti sredstva HZZO-a, utvrđuje od mjesečne plaće osiguranika koja je isplaćena u skladu s odredbama propisa o radu, te naknade plaće isplaćene za vrijeme odsutnosti s rada (godišnji odmor, plaćeni dopust i privremena nesposobnost) koju na svoj teret isplaćuje pravna ili fizička osoba kod koje je osiguranik zaposlen. Na navedeni način treba utvrditi i osnovicu za naknadu plaće za bolovanje započeto i završeno u mjesecu veća (tj. osnovica se utvrđuje od iznosa plaće i naknade plaće isplaćene na teret poslodavca), osim ako u odredbama Kolektivnog ugovora koji obvezuje poslodavca utvrđivanje osnovice nije uređeno na povoljniji način (na primjer, da se u navedenom slučaju naknada plaće utvrđuje od plaće koju bi radnik imao da je radio).

III. Porez na dodanu vrijednost

Pitanje: *Kakve su obveze uz isporuku inozemne usluge iz treće zemlje proračunskom korisniku koji nije obveznik PDV-a (mali porezni obveznik).*

Odgovor: Prema odredbama članak 75. stavka 1. točke 6. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, PDV mora plaćati svaki porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, a registrirana je za potrebe PDV-a, kojoj se obavljaju usluge za koje je člankom 17. navedenoga Zakona propisano da se mjestom obavljanja usluge smatra mjesto sjedišta toga poreznoga obveznika odnosno pravne osobe (usluge s prijenosom porezne obveze). Prema navedenim zakonskim odredbama, za izvođačke usluge (umjetnički nastup izvođača) mjerodavno mjesto oporezivanja je mjesto sjedišta pravne osobe kojoj se navedene usluge fakturiraju.

Ako račun za obavljanu uslugu umjetničkog nastupa ispostavlja pravna osoba koja se u državi u kojoj je registrirana (u vašem upitu, u Srbiji) smatra ustanovom u kulturi, tada su takve usluge, sukladno odredbama članka 39. stavka 1. toč. n. Zakona o PDV-u, oslobođene obračunavanja i plaćanja PDV-a. Kako se radi o oslobođenim isporukama, Centar za kulturu koji nema PDV broj nema obvezu njegovog ishođenja niti obvezu obračunavanja PDV-a i podnošenja PDV obrasca.

Ako se organizator koji ispostavlja račun za obavljene usluge izvođača ne smatra ustanovom u kulturi, tada Centar

za kulturu ima obvezu zatražiti PDV broj, obračunati PDV na usluge umjetnika – izvođača i predati nadležnoj ispostavi Porezne uprave PDV obrazac (za mjesec u kojemu je usluga obavljena).

Budući da se za umjetnički nastup izvođača naknada plaća tvrtki organizatora, tj. inozemnoj osobi koja nije fizička osoba, tada se prema odredbama članka 6. stavka 3. Zakona o porezu na dohodak na tu naknadu – primitke koji ostvare fizičke osobe nerezidenti u svojsku izvođača, ne plaća porez na dohodak i doprinosi već se plaća porez po odbitku.

Sukladno odredbi članka 31. stavka 10. Zakona o porezu na dobit, porez po odbitku se plaća po stopi od 10%.

Pitanje: *Grad je obveznik PDV-a za usluge iznajmljivanja prostora. Za potrebe održavanja prigodne manifestacije iznajmili smo od dobavljača iz Austrije opremu za održavanje skupa na otvorenom (stolovi, šator, panoi...). Primili smo od dobavljača račun bez zaračunatog PDV-a s klauzulom „reverse charge“. Je li takav račun ispravan te kako se prikazuje u mjesečnim obračunima PDV-a?*

Odgovor: Za navedene usluge najma radi se o uslugama na koju se primjenjuje opće načelo oporezivanja prema kojem se mjestom obavljanja usluge smatra sjedište poreznog obveznika primatelja usluge. Naime, prema odredbama članka 17. stavka 1. Zakona o porezu na dodanu vrijednost mjestom obavljanja usluga poreznom obvezniku koji djeluje kao takav smatra se mjesto sjedišta tog poreznog obveznika. Ako se te usluge obavljaju stalnoj poslovnoj jedinici poreznog obveznika u mjestu koje je različito od mjesta sjedišta poreznog obveznika, mjestom obavljanja usluga smatra se sjedište stalne poslovne jedinice. Ako takvo sjedište ili stalna poslovna jedinica ne postoje, mjestom obavljanja usluga smatra se prebivalište ili uobičajeno boravište poreznog obveznika primatelja usluge. Iz navedenog proizlazi da porezni obveznik iz EU koji obavlja uslugu hrvatskom poreznom obvezniku, a koja usluga je oporeziva prema sjedištu primatelja, u računu ne obračunava PDV već stavlja napomenu da se radi o prijenosu porezne obveze. Hrvatski porezni obveznik kao primatelj usluge iz druge države članice, obračunati će PDV u skladu sa Zakonom o PDV-u te ga iskazati u PDV obrascu koji se podnosi Poreznoj upravi do 20-tog u mjesecu po isteku mjeseca u kojem je usluga obavljena. Uz PDV obrazac, hrvatski porezni obveznik elektronički podnosi i prijavu za stjecanje – Obrazac PDV-S. Prema tome, PDV se po općoj stopi obračunava na ukupan iznos računa te iskazuje u obrascu PDV i PDV-S, koji se elektronički podnosi PU.

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

01/5531-755
099/3037-677

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnicu i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnicu i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2,00 kn po prijeđenom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnicu za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 200,00 kn ² (do 140,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 80,00 kn ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 100,00 kn (do 70,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 40,00 kn ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnicu za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 8/06)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20 i 1/21).

² Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
5.	Dnevnice za službena putovanja <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 250,00 kn
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 kn
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.750,00 kn mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 8.000,00 kn
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 6.500,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 8.000,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 600,00 kn godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 600,00 kn godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 5.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 5.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 12.000,00 kn godišnje pod uvjetom da račun i obavljene usluge prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 7.500,00 kn
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.000,00 kn
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
6.	Potpore za novorođenčce (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 10.000,00 kn
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ³)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	500,00 kn mjesečno, odnosno 6.000,00 kn godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁴ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

³ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 38/20).

⁴ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
V. Nagrade zaposlenicima		
1.	Za navršenih: <ul style="list-style-type: none"> • 10 godina radnog staža • 15 godina radnog staža • 20 godina radnog staža • 25 godina radnog staža • 30 godina radnog staža • 35 godina radnog staža • 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.500,00 kn do 2.000,00 kn do 2.500,00 kn do 3.000,00 kn do 3.500,00 kn do 4.000,00 kn do 5.000,00 kn
VI. Stipendije		
1.	Stipendije (učenicima srednjih škola i redovnim studentima) (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	4.000,00 kn mjesečno
3.	Stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁵ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	20.000,00 kn godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	15.000,00 kn godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju

se doprinosi te porez na dohodak i prizrez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁶

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 2,00 kune po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 37. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (NN, br. 140/21), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2022. godini iznosi **3.326,00 kn**.

⁵ Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (NN, br. 46/14 i 9/17).

⁶ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava u 2022. godini

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	200,00 kn	200,00 kn
Dodatak za rad na terenu	200,00 kn	200,00 kn
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	1.800,00 kn	1.800,00 kn
Regres za korištenje godišnjeg odmora	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	600,00 kn	600,00 kn
Naknada za odvojeni život od obitelji*****	1.000,00 kn	
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu

* Članak 109. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN, br. 50/22): Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovoreni za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 50/22).

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarne nagrade Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.67.st.2.) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarati će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 1.800,00 kuna neto.

***** Naknada za odvojeni život za službenike i namještenike u javnim službama uredit će se granskim kolektivnim ugovorima (članak 64.).

Temeljem Odluke o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika (NN, br. 16/22) sva materijalna i nematerijalna prava koja su državni službenici i namještenici iz rada i po osnovi rada ostvarivali temeljem Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike priznavat će se i primjenjivati u istom opsegu i nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Kolektivnom ugovoru. Materijalna prava i druge naknade, ugovorene Kolektivnim ugovorom isplaćivat će se, nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Kolektivnom ugovoru, u visini i na način na koji su ugovorene.

Temeljem Odluke o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće službenika i namještenika u javnim službama (NN, br. 23/22) sva materijalna i nematerijalna prava koja su službenici i namještenici u javnim službama ostvarili iz rada i po osnovi rada temeljem Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama priznavat će se i primjenjivati u istom opsegu i nakon isteka pro-

dužene primjene pravnih pravila sadržanih u Temeljnom kolektivnom ugovoru. Materijalna prava i druge naknade, ugovorene Temeljnim kolektivnim ugovorom isplaćivat će se, nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Temeljnom kolektivnom ugovoru, u visini i na način na koji su ugovorene.

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarne nagrade u 2022. godini prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn*	Neoporezivi iznosi jubilarne nagrade
1	2	3
5	1.800	Oporezivo u cijelosti
10	2.250	1.500
15	2.700	2.000
20	3.150	2.500
25	3.600	3.000
30	4.500	3.500
35	5.400	4.000
40	7.200	5.000
45	9.000	5.000

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 68. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 – 16/19) suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu (200,00 kn dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁷

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 kn dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 kn po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	150,00 kn dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	1.000,00 mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	500,00 kn mjesečno

⁷ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 8/06), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos dnevnica za službeni put u inozemstvo.

Sukladno članku 7. stavcima 18. i 19. Pravilnika o porezu na dohodak⁸, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnicica se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnicica se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnicica za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnicica, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka⁹

Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 2.500,00 kuna. Osnovni osobni odbitak iznosi 4.000,00 kuna (koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka).

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹⁰	0,7	1.750,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	1.750,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	2.500,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	3.500,00

⁸ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 128/17).

⁹ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹⁰ Sukladno članku 14. od 1. siječnja 2019. uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	4.750,00
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	6.250,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	8.000,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	10.000,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	12.250,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	14.750,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	1.000,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatu za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	3.750,00

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹¹

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 20% od mjesečne porezne osnovice do visine 30.000,00 kuna te po stopi od 30% na poreznu osnovicu iznad 30.000,00 kuna¹².

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2022. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenju plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće. **Prema Uredbi o visini minimalne plaće (NN, br. 119/20), minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. godine iznosi 4.250,00 kn bruto. U 2022. ova Uredba primjenjuje se na plaću za prosinac 2021. koja se uobičajeno isplaćuje u siječnju 2022. godine. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2022. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022. godine.**

Najniža mjesečna osnovica¹³

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinose

¹¹ Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹² Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak.

¹³ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice, koja za 2021. godinu iznosi 3.624,06 kn**¹⁴.

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica iznosi **57.222,00 kn**. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica iznosi **686.664,00 kn** i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima¹⁵ (NN, br. 106/18), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za mirovinsko osiguranje	20 %	20 %
• I. stup	15 %	15 %
• II. stup	5 %	5 %
Doprinosi na plaću	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %	12,375 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁶, plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak **broja osoba s invaliditetom**, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020.,

a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%¹⁷. Za 2021. mjesečna naknada iznosi 850,00 kn (4.250,00 x 20%) , a za 2022. godinu 937,50 kn.

Sukladno točki III: Odluke o namjeni korištenja sredstava i odgodi plaćanja novčane naknade zbog neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (NN 36/20) odgođena je obveza plaćanja novčane naknade poslodavcima obveznicima kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom koja je nastala za mjesec ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uz mogućnost odgode plaćanja obveza koje su nastale u naredna 3 mjeseca. Odgođene obveze mogu se podmiriti obročnom otplatom u roku od 24 mjeseca od dana dospelosti obveze. Za vrijeme trajanja odgode plaćanja i obročne otplate ne obračunavaju se kamate i ne teče zastara.

Poslodavac je obavezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem¹⁸

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

Države članice Europske unije (od 1.7.2013.)

- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

¹⁴ Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

¹⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima primjenjuje se počevši od obračuna plaće za siječanj 2019.

¹⁶ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

¹⁷ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

¹⁸ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec¹⁹

Osnovica za obračun doprinosa u 2022. godini ²⁰	3.624,06
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	724,81

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu		
	28	30	31
Dnevna osnovica u kn	129,43	120,80	116,91
Dnevna obveza u kn	25,89	24,16	23,38

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 106/18):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17 i 98/19) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključenja ugovora o radu na neodređeno

¹⁹ Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 26/14, 30/14, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18): Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20 %.

²⁰ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

no vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

	Bruto osnovica (Od 01. svibnja 2022. u najavi je povećanje osnovice za 4%)	Propis
Državni službenici i namještenici	Do 30. travnja 2022. 6.044,51kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN 112/17, 12/18, 2/19 i 119/19) Dodatak III. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN, br. 66/20) Odluka o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika (NN, br. 16/22)
	Od 1. svibnja 2022. 6.286,29 kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022.
Javne službe	Do 30. travnja 2022. 6.044,51kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022
	Od 1. svibnja 2022. 6.286,29 kn	Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022.
Državni dužnosnici	3.890,00 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Suci i drugi nositelji pravosudnih dužnosti	4.710,595 kn od 1. ožujka 2019.	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 16/19)

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu. **Uredbom o visini minimalne plaće** (NN, br. 117/21) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. u bruto iznosu od **4.687,50** kuna. Primjenjuje se od 1. siječnja 2022. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00	115/16

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 (neto 3.750,00)	117/21

3.6. Koeficijenti za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Tablica 12. Pregled koeficijenata za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Stopa prireza	Doprinos za mirovinsko osiguranje = 20 %	
	Stopa poreza	
	20 %	30 %
0,00	1,562500	1,785714
1,00	1,566416	1,793400
2,00	1,570352	1,801153
3,00	1,574307	1,808973
4,00	1,578283	1,816860
5,00	1,582278	1,824818
6,00	1,586294	1,832845
6,25	1,587302	1,834862
6,50	1,588310	1,836885
7,00	1,590331	1,840943
7,50	1,592357	1,845018
8,00	1,594388	1,849112
9,00	1,598465	1,857355
10,00	1,602564	1,865672
12,00	1,610825	1,882530
13,00	1,614987	1,891074
14,00	1,619171	1,899696
15,00	1,623377	1,908397
18,00	1,636126	1,934985

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), Zakonu o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br.85/08, 110/08 - ispravak, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17, 37/20 i 85/22) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiateljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 13. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana , odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % od osnovice, ne više od 4.257,28
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
8.	Rodiljni dopust* , od 28. dana prije dana očekivanog poroda do navršениh 6 mjeseci djetetova života – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 2.328,20	100 % od osnovice, bez ograničenja

* Prema čl. 24., st. 7. Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17 i 37/20), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta ima pravo na naknadu, koja od 1. srpnja 2017. iznosi 2.328,20 kn (70% proračunske osnovice).

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/ na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplate prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
9.	Roditeljski dopust: od 6 odnosno 8 mjeseci od navršetka šest mjeseci života djeteta za prvo i drugo rođeno dijete	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice = 7.500,13
10.	Roditeljski dopust: Od 12 mjeseci do 30 mjeseci za blizance, treće i svako sljedeće dijete	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	Ne više od 70% proračunske osnovice = 2.328,20
11.	Očinski dopust: Od 10 radnih dana za jedno dijete Od 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	-	100 % osnovice
12.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100% osnovice 3.326,00 kn ovisno o broju sati korištenja stanke
13.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

* Prema čl. 24., st. 8. Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17, 37/20 i 85/20), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta ima pravo na naknadu, koja od 1. srpnja 2017. iznosi 2.328,20 kn (70% proračunske osnovice).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (831,50 kn) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka, što se ne smatra primitkom od nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatičiji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
  - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
  - b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
  - c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artistske, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 14. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak, porez i prirez

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez i prirez (6.a + 6.b)				
6.a	(5 x stopa)	20%	20%	20%	20%
6.b	prirez prema odluci (6.a x stopa)				

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. Od 2021. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna²¹.

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka prema po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 15. Pregled koeficijenta za preračunavanje neto iznosa u bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Ugovor o djelu	Autorske naknade izdatak 30%	Umjetničke naknade izdatak 55%
0%	1,388889	1,243781095	1,14416476
1%	1,39237	1,245733363	1,145226125
2%	1,395868	1,24769177	1,146289461
3%	1,399384	1,249656345	1,147354774
4%	1,402918	1,251627115	1,148422068
5%	1,40647	1,253604112	1,14949135
6%	1,410039	1,255587364	1,150562625
7%	1,413627	1,257576901	1,151635899
7,5%	1,415428	1,258574036	1,152173287
8%	1,417234	1,259572753	1,152711177
9%	1,420858	1,26157495	1,153788464
10%	1,424501	1,263583523	1,154867768
12%	1,431844	1,267619917	1,157032443
13%	1,435544	1,2696478	1,158117827
14%	1,439263	1,271682181	1,159205249
15%	1,443001	1,273723093	1,160294715
18%	1,454334	1,279885322	1,163575435

²¹ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

Tablica 16. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose, porez i prirez na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2022. godini (NN, br. 15/22 i 18/22) ²²	HR 68 1945-OIB isplatitelja poreza – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavna suda RH 73/17 i 131/20) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,

²² Sukladno članku 36. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu ministar financija je donio Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini. Do stupanja na snagu Naputka za 2022., primjenjuje se Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini.

11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 17. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 7.086,00 kn ²³ (st.1.)	$\frac{1}{2}$ prosječne neto plaće u RH = 3.543 kn	$\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH = 4.724,00 kn	$\frac{1}{4}$ prosječne neto plaće u RH = 1.771,50 kn
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 7.086,00 kn (st.2)	$\frac{1}{2}$ neto plaće ovršenika	$\frac{3}{4}$ plaće ovršenika, ali ne više od $\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH	$\frac{1}{4}$ neto plaće ovršenika

Člankom 21. stavkom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 131/20) propisano je da Vlada Republike Hrvatske može u posebnim okolnostima uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 donijeti odluku da se zastaje s provođenjem ovršnih postupaka, najdulje na rok od šest mjeseci. Navedenom odlukom Vlada Republike Hrvatske propisat će na koje će se ovršne postupke, postupke provedbe ovrhe na novčanoj tražbini po računima koje provodi Financijska agencija i provedbe ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima odluka primjenjivati.

7. Financijske obavijesti

Tablica 18. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²⁴	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁵	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

²³ Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2021. (NN, br. 118/21).

²⁴ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁵ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

Tablica 19. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građansko-pravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41%	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7.-31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19.
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1.-30.6.2022.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31%	7,31%	5,31%	NN 75/22

Tablica 20. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH

Tromjesečno razdoblje	Iznos u kunama		Mjesec	Iznos u kunama		Godina	Iznos u kunama	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2021.-I/2022.	9.910	7.330	I/2022.	9.982	7.378	2019.	8.766	6.457
XII/2021.-II/2022.	9.974	7.369	II/2022.	10.109	7.452	2020.	9.216	6.763
I/2022.-III/2022.	10.143	7.481	III/2022	10.328	7.607	2021.	9.599	7.129
II/2022.-IV/2022.	10.229	7.536	IV/2022.	10.245	7.547			
III/2022.-V/2022.	10.338	7.615	V/2022.	10.440	7.690			
IV/2022.-VI/2022.	10.394	7.650	VI/2022.	10.492	7.711			

8. Ostale informacije

Tablica 21. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17 i 98/19 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate	
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada = 1/3 prosječne bruto plaće ostvarene u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Prosječna bruto plaća ostvarena u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa x 6. Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14,127/17 i 98/19)	Do visine 6.500,00 kn za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	
2.	Osobno uvjetovani otkaz				
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti			Do visine 8.000,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)	
4.	Odlazak u mirovinu				Najviše 8.000,00 kn (čl. 7, st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu				Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Tablica 22. Pregled radnih sati po mjesecima u 2022. godini

Siječanj	160	Srpanj	168
Veljača	160	Kolovoz	168
Ožujak	184	Rujan	176
Travanj	160	Listopad	168
Svibanj	168	Studeni	160
Lipanj	160	Prosinac	168

Ukupan broj radnih sati u 2022. godini iznosi **2000**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 23. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u rujnu 2022.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD
1.	22244	12.	22255	23.	22266
2.	22245	13.	22256	24.	22267
3.	22246	14.	22257	25.	22268
4.	22247	15.	22258	26.	22269
5.	22248	16.	22259	27.	22270
6.	22249	17.	22260	28.	22271
7.	22250	18.	22261	29.	22272
8.	22251	19.	22262	30.	22273
9.	22252	20.	22263		
10.	22253	21.	22264		
11.	22254	22.	22265		

Tablica 24. Rokovi za podnošenje poreznih i financijskih izvještaja u rujnu 2022. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	<ul style="list-style-type: none"> na dan isplate primitka ili sljedeći dan u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 20. rujna za kolovoz
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 20. rujna za kolovoz

Tablica 25. Rokovi za podnošenje polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna u rujnu 2022. godine za JLP(R)S

Obveznik	Financijski izvještaji	Rok predaje
upravno tijelo za financije dostavlja načelniku, gradonačelniku, županu	<ul style="list-style-type: none"> polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna 	do 15. rujna 2022.
načelnik, gradonačelnik, župan podnosi predstavničkom tijelu	<ul style="list-style-type: none"> prijedlog polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna 	do 30. rujna 2022.

Tablica 26. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Odluka o općinskim porezima Općine Prgomet	73/22	1.7.22.
Prosječna kamatna stopa na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima	75/22	
Odluka o izmjenama Odluke o načinu raspodjele bespovratnih financijskih sredstava iz Fonda solidarnosti Europske unije odobrenih za financiranje sanacije šteta od potresa na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije i Zagrebačke županije, imenovanju i određivanju zaduženja nacionalnog koordinacijskog tijela, tijela odgovornih za provedbu financijskog doprinosa i neovisnog revizorskog tijela	79/22	7.7.22.
Pravilnik o provedbi Programa školski medni dan s hrvatskih pčelinjaka	79/22	16.7.22.
Odluka o općinskim porezima Općine Ervenik	79/22	16.7.22.
Zakon o prestanku važenja Zakona o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prijepisa	80/22	19.7.22.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Republike Hrvatske	80/22	19.7.22.
Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama	82/22	23.7.22.
Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi	83/22	26.7.22.
Odluka o izvješćivanju o novčanom tržištu	83/22	2.1.23.

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Odluka o izvješćivanju o tržištu stranih sredstava plaćanja	83/22	2.1.23.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljskim potporama	85/22	1.8.22.
Odluka o objavi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj	85/22	23.7.22.
Odluka o izmjeni Odluke o dodjeli beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa	85/22	23.7.22.
Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja nenamjenskih donacija i vlastitih prihoda (MMPI)	87/22	4.8.22
Odluka o donošenju Programa mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije	88/22	30.7.22.
Odluka o kriterijima za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave	88/22	30.7.22.
Odluka o financiranju drugih obrazovnih materijala za učenike osnovnih škola u Republici Hrvatskoj za školsku godinu 2022./2023. sredstvima iz Državnog proračuna Republike Hrvatske	88/22	6.8.22.
Odluka o financiranju obveznih udžbenika za učenike srednjih škola u Republici Hrvatskoj za školsku godinu 2022./2023. sredstvima iz Državnog proračuna Republike Hrvatske	88/22	6.8.22.
Ispravak Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj	88/22	15.7.2022.
Odluka o općinskim porezima Općine Lečevica	89/22	1.9.22.
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi Nacionalne strategije za provedbu školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2017./2018. do 2022./2023.	97/22	23.8.22.

Tablica 27. Nove stope prireza u 2022. godini

Grad/općina	Dosadašnja stopa	Nova stopa	Datum primjene	Narodne novine, br.
Vidovec	10%	7%	1.1.22.	83/21
Kutjevo	0%	10%	1.1.22.	134/21
Pićan	2%	0%	1.1.22.	136/21
Karlovac	12%	9%	1.1.22.	137/21
Otočac	9%	7%	1.1.22.	138/21
Rijeka	15%	14%	1.1.22.	138/21
Mihovljan	0%	8%	1.1.22.	139/21
Perušić	4%	2%	1.1.22.	140/21
Varaždin	10%	7,5%	1.1.22.	144/21
Crikvenica	10%	7%	1.1.22.	144/21

SVEUČILIŠNA
TISKARA

www.sveucilisnatiskara.hr

Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, Hrvatska | **T:** 385(01) 45 64 430,
385(01) 45 64 428 | **F:** 385(01) 45 64 427 | **E:** info@sveucilisnatiskara.hr

LC KONFERENCIJA
PANORAMA
2022
20. - 23. RUJNA

LC Konferencija Panorama napokon UŽIVO!

Velika nam je čast i zadovoljstvo pozvati Vas na sudjelovanje na 22. LC Konferenciji Panorama koja će se održati od 20. do 23. rujna 2022. godine. Pripreme su već u punom jeku kako bismo se kroz kvalitetan sadržaj i uz pomoć stručnih predavača osvrnuli na najaktualnije teme te zakoračili stepenicu više u području digitalizacije javne uprave. Vjerujemo da ćete svojim aktivnim sudjelovanjem pridonijeti stručnoj dimenziji konferencije i razmjeni zanimljivih iskustava iz prakse.

Rezervirajte termin u svojim kalendarima već sada jer, kao i uvijek, čeka Vas vrlo kvalitetan program u kojem će svatko pronaći odgovore na svoja pitanja i obnoviti znanje o svim aktualnostima.

Vidimo se!

www.lc-panorama.com